

Vorhret

Vorhretið var vægara en í fyrra en búast má við aukningu á aftakaúrkomu næstu árin

6

Bændur kusu Trump

Bandaríkjaforseti vann stórsigur í landbúnaðarhæruðum Bandaríkjanna en nú sker hann niður hjá bændum

20-21

Sagnabættir Kristjáns B.

Saga Sigurðar á Geithömrum er því öðrum þræði viðskiptasaga

50

Trausti Hjálmarsson, formaður Bændasamtaka Íslands, hefur í mörg horn að líta næstu mánuði enda standa Búvörusamningar fyrir dyrum. Að auki er ljóst að næstu misseri munu litast talsvert af umræðu um Evrópusambandsaðild en Trausti segist ekki hafa neina ástæðu til að ætla að bændur séu ekki tilbúnir til þess að skoða kosti og galla hennar. – Sjá nánar á miðopnu.

Stuðningur skoðaður

Mögulega mætti færa stærri hluta landbúnaðarstuðnings í kerfi sem ekki eru beintengd við framleiðslumagn eða búgreinar, til að styðja meira við landbúnað á harðbýlli svæðum.

Í nýrri skýrslu um svæðisbundinn stuðning í landbúnaði er rýnt hvernig nágrannaríki Íslands haga sínum stuðningi og hvort eitthvað af því megi heimfæra á íslenska stuðningskerfið. Settar eru fram sviðsmyndir fyrir hvernig unnt væri að útfæra svæðisbundinn stuðning í íslenskum landbúnaði út frá markmiðum stjórnvalda í málaflokknum.

Mismunandi svæðisbundin greiðslufyrirkomulag er víða notað í t.a.m. Evrópu og byggir oftast en ekki á ítarlegri greiningu á þáttum eins og veðurfari, hæð yfir sjó, breiddargráðu, íbúaþróun, meðaltekjum og aðgengi að atvinnutækifærum.

„Að baki svæðisbundnum greiðslum í nágrannalöndunum liggur skýr markmiðasetning um mikilvægi þess að viðhalda byggð og landbúnaðarframleiðslu um allt land, ásamt vel skilgreindum aðstöðumun í búrekstrarskilyrðum milli svæða. Þessar forsendur eru ekki endilega til staðar á Íslandi,“ sagði Jóhanna Gísladóttir, lektor við Landbúnaðarháskóla Íslands, í kynningu á skýrslunni nýverið. Nánar á síðu 44 /sá

Ný búvörulög boðuð í haust

– Íslenskum bændum tryggt svigrúm til hagræðingar til jafns við nágrannalöndin

Atvinnuvegaráðherra boðar nýtt frumvarp um breytingu á búvörulögum fyrir næsta löggjafarþing, sem miðar að því að tryggja að íslenskir bændur hafi ekki lakara svigrúm til hagræðingar og samstarfs en gengur og gerist í nágrannalöndum.

Hanna Katrín Friðriksson atvinnuvegaráðherra segir að áfram sé þó stefnt að því að breytingar á búvörulögum, þar sem felldar verða úr gildi undanþágur kjötafurðastöðva frá samkeppnislögum til samruna og samvinnu, verði afgreiddar á yfirstandandi löggjafarþingi. „Hæstiréttur fer

með æðsta dómssvaldið í landinu og hefur nú metið það svo að afgreiðsla þingsins í mars 2024 standist ákvæði stjórnarskrár og lögin séu stjórnskipulega gild. Hæstiréttur tekur hins vegar ekki afstöðu til þeirra efnislegu breytinga sem gerðar voru með lögnum.

Niðurstaða Hæstaréttar breytir því sem sagt ekki að bregðast þarf við þeim efnislegu athugasemdum sem hafa borist í kjölfar lagasetningarinnar og þeim áhrifum sem lögin kunna að hafa á bændur og neytendur,“ segir Hanna Katrín.

Það frumvarp sem nú er í þinglegri meðferð

var lagt fram í febrúar. Fyrsta umræða fór fram í mars en var vísað þaðan til atvinnuveganefndar þar sem það hefur legið síðan.

„Ég bind vonir við að það verði samþykkt á yfirstandandi löggjafarþingi,“ segir Hanna Katrín. „Með frumvarpinu er lagt til að felldar verði brott þær breytingar sem voru gerðar með lögum númer 30/2024 og verður því fyrirkomulagið eins og það var fyrir þær breytingar. Þá er rétt að nefna að innan samkeppnislaga er að finna ákvæði sem tryggja heimildir til samstarfs að ákveðnum skilyrðum uppfylltum, og þar er einnig að finna skýran

ramma varðandi samruna fyrirtækja. Það eru því ákveðnar heimildir til staðar.“

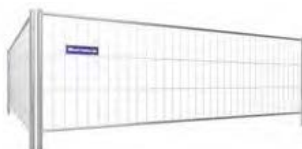
Hún segir að frumvarpið sé í þinglegri meðferð og hún treysti þinginu til að klára það mikilvæga mál. „Samkeppniseftirlitið hefur bent á mikilvægi þess að frumvarpið verði að lögum hið fyrsta og að eftirliti með samrunum verði beitt til að vernda bændur gagnvart afli viðsemjenda sinna. Það þarf að afgreiða frumvarpið hratt og vel, til að forða mögulegu óafturkræfu tjóni fyrir bændur og neytendur,“ segir hún. Nánar á síðu 2 /smh

VINNUPALLAR

- ÖRUGGAR LAUSNIR -

www.vpallar.is

Vagnhöfða 7 - s. 557 9933 - vpallar@vpallar.is

Sala og leiga

Salmonella hefur mjög sjaldan greinst í nautgripum hér á landi.

Salmonella í Fellshlíð

Salmonella hefur greinst á kúabúinu Fellshlíð í Eyjafirði. Matvælastofnun hefur gefið út fyrirmæli um ráðstafanir til að hindra smitdreifingu frá búinu að því er fram kemur í tilkynningu.

Samkvæmt tilkynningu greindist einstaklingur sem tengist búinu með salmonellusýkingu og voru á búinu gripir með sjúkdómseinkenni, m.a. blóðuga skitu. Ráðstafanir sem gripið hefur verið til felast meðal annars í að bannað er að flytja lifandi dýr út af búinu án leyfis héraðsdýralæknis, þjónustuaðilar skulu klæðast einnota hlífðarfatnaði eða fatnaði búins. Gripir mega aðeins vera sendir til slátrunar að undangenginni sýnatöku og neikvæðari niðurstöðu rannsókna, búfjáráburð má aðeins nota að uppfylltum ákveðnum skilyrðum og hræjum skal fargað með öruggum hætti. Þá eiga fóðurbíll og mjólkurbíll að fara á búið í lok dags.

Í tilkynningu Matvælastofnunar er tekið fram að engin hætta stafi af neyslu mjólkur frá búinu eftir gerilsneyðingu.

„Að svo stöddu er ekki vitað hvernig smitið hefur borist inn á búið en Matvælastofnun vinnur að öflun upplýsinga. Jafnframt undirbýr stofnunin nánari sýnatökur og rannsóknir til að kortleggja umfang smitsins og mögulegar smitleiðir,“ segir jafnframt.

Bændur í nágrenni búins eru beðnir um að hafa strax

samband við dýralækni eða Matvælastofnun ef þeir verða varir við sjúkdómseinkenni í gripum sem geta bent til salmonellusýkingar. Algengustu einkenni eru: minni átlýst, fall í nyt, hiti og niðurgangur sem oft er illa lyktandi og blóðugur. Matvælastofnun mun leiðbeina bændum á búinu, sem sýkingin greindist á, um þrif og sóthreinsun. Búið verður síðan undir eftirliti stofnunarinnar og sýni verða tekin reglubundið næstu mánuði eða þar til öruggt getur talist að smitið hafi verið upprætt.

Salmonella hefur mjög sjaldan greinst í nautgripum hér á landi. „Það er til mikils að vinna að koma í veg fyrir salmonellusýkingar því mjög vandasamt og tímafrekt getur verið að útrýma smitinu,“ segir í tilkynningu Matvælastofnunar.

Salmonella er hópur þarmasýkla og finnst hún víða í náttúrunni. Náttúruleg heimkynni hennar er jarðvegur, vatn, fóður, matvæli og meltingarvegur dýra, bæði búfænaðar, villtra dýra, fugla og skordýra. Bakterían heldur til í meltingarvegi dýranna og getur borist með saur milli dýra. Hætta getur verið á krossmengun við slátrun ef dýr er sýkt af salmonellu að því er fram kemur á vef Matvælastofnunar. Þar segir jafnframt að salmonellusýkingar séu þekktar um allan heim og virðist ekki hafa dregið úr tíðni þeirra eða útbreiðslu á síðustu árum þrátt fyrir almennt aukinn þrifnað. /ghp

Búvörulög:

Bændum tryggt svigrúm til hagræðingar

Hanna Katrín Friðriksson atvinnuvegaráðherra segir að vinna standi yfir við nýtt lagafrumvarp sem hún ætli að leggja fram á næsta löggjafarþingi sem miðar að því að tryggja að innlendir frumframleiðendur, það er bændur, hafi ekki lakara svigrúm til hagræðingar og samstarfs en gengur og gerist í nágrannalöndum.

Í frumvarpi Svandísar Svavarsdóttir, þáverandi matvælaráðherra, sem lagt var fram 14. nóvember 2023, um framleiðendafélög, var gert ráð fyrir að heimila fyrirtækjum í eigu eða undir meirihlutastjórn frumframleiðenda að eiga með sér samstarf um afmarkaða þætti líkt og tíðkast í nágrannalöndum. Tryggja ætti að innlendir framleiðendur hefðu ekki lakara svigrúm til hagræðingar og samstarfs en framleiðendur í nágrannalöndum þar sem starfað sé samkvæmt löggjöf Evrópska efnahagssvæðisins.

Í því frumvarpi var gert ráð fyrir að félag gæti talist til framleiðendafélags ef frumframleiðendur réðu að lágmarki yfir 51 prósentis atkvæða í félaginu. Einkum var horft til reglna

Kaupfélag Skagfirðinga hefur keypt Kjarnafæði Norðlenska í skjóli undanþáguákvæða gildandi búvörulaga frá samkeppnislögum um heimild kjötafurðastöðva til samruna. Atvinnuvegaráðherra telur að vinna þurfi hratt og vel að því að fella undanþáguákvæðin brott úr búvörulögunum til að forða mögulegu óafturkræfu tjóni fyrir bændur og neytendur.

Mynd / ál

Evrópusambandsins á þessu sviði og með frumvarpinu var stefnt að því að styrkja stöðu frumframleiðenda búvara og skapa tækifæri til aukinnar samvinnu og verðmætasköpunar. Frumvarpið tók efnislegum

breytingum í þinglegri meðferð áður en það var samþykkt á vordögum 2024 og í endanlegri útgáfu var ekki gerð krafa um eignarhald eða meirihlutastjórn bænda í framleiðendafélögum. /smh

Framleiðsluvirði landbúnaðarins jókst um 4% árið 2024

Heildarframleiðsluvirði landbúnaðarins árið 2024 er áætlað 93 milljarðar sem er 4% aukning frá árinu 2023. Áætlað er að 66% framleiðsluvirðisins teljist til búfjárræktar en 25% til nytjaplönturæktar. Þetta kemur fram á vef Hagstofunnar.

Gert er ráð fyrir að kostnaður við aðfanganotkun verði 61 milljarður króna árið 2024 sem er tæplega 3% aukning frá fyrra ári, segir í frétt Hagstofunnar. Aðfanganotkun er stærsti útgjaldaliðurinn, 65% af heildarframleiðsluvirði landbúnaðarins, sem er svipað og það var á fyrra ári. Rétt er að benda á að mat

á aðfanganotkun er háð nokkurri óvissu og þar með verður mat á hlutdeild annarra útgjaldaliða einnig óvísst.

Áætlunin byggir á lokaúttekt fyrir árið 2023 og svo fyrirbyggjandi upplýsingum um magn- og verðbreytingar á landbúnaðarvörum árið 2024.

Framleiðsluvirði 90 milljarðar árið 2023

Árið 2023 var heildarframleiðsluvirði landbúnaðarins metið 90 milljarðar króna, segir í fréttinni. Virði afurða búfjárræktar, þ.e. framleiðsla dýra og dýraafurða, vegur þar

langþyngst, eða um 65%, en virði afurða nytjaplönturæktar vegur um 27%. Tekjur af landbúnaðarþjónustu eru innan við 1% af heildarframleiðsluvirðinu og tekjur af óaðskiljanlegri aukastarfsemi eru tæp 8%.

Heildarframleiðsluvirði landbúnaðarins jókst um rúm 9% frá fyrra ári. Aukninguna má rekja til herra afurðaverðs. Heildaraðfanganotkun árið 2023 nam 59 milljörðum króna sem er tæp 10% aukning frá fyrra ári. Aðfanganotkun er stærsti útgjaldaliðurinn og vegur rúm 66% af framleiðsluvirðinu. /ph

Héraðsdómur:

Auðhumla sýknuð í máli um umframmjól

Héraðsdómur Suðurlands sýknaði samvinnufélagið Auðhumlu af kröfum einkahlutafélagsins Berustaða í dómi sem kveðinn var upp 9. maí sl. Málið varðaði uppgjörsgreiðslur fyrir umframmjól árið 2021.

Stefnandi, Berustaðir ehf., taldi að stefnda, Auðhumla, bæri að greiða fyrir umframmjól lágmarksverð samkvæmt ákvörðun verðlagsnefndar búvara. Auðhumla hafði hins vegar tilkynnt að greitt yrði lægra verð fyrir kaup á umframmjólkinni. Þannig yrði greitt fullt lágmarksverð fyrir fituhluta mjólkurinnar og úr henni yrðu unnar vörur fyrir innanlandsmarkað. Hins vegar yrði greitt útflutningsverð fyrir próteinhlutann, þar sem ekki yrði unnt að afsetja hann innanlands. Munaði þar um 42 krónum á lítra miðað við lágmarksverð.

Stefnandi, Berustaðir, benti á að sú ákvörðun hefði haft verulega fjárhagslega þýðingu fyrir afkomu búins, eða sem næmi ríflega sjö milljónum króna fyrir um 172.000 lítra af framleiddri umframmjól. Samanlögð umframmjólk allra kúabænda árið 2021 nam rúmum 3,8 milljónum lítra.

Benti stefnandi meðal annars á að samkvæmt búvörulögum ætti framleiðsla mjólkur

umfram greiðslumark að fara á erlenda markaði. Með því að taka ákvörðun um að skipta greiðslunni upp á fyrrnefndan hátt væru mjólkurafurðastöðvar að nota greiðslumarkskerfið og einokunarstöðu sína til að ná til sín hluta af mjólkurframleiðslunni inn á

innanlandsmarkað án þess að greiða tilskilið lágmarksverð fyrir mjólkina til bændna.

Stefnda, Auðhumla, taldi ákvörðun um greiðslu fyrir umframmjólkina eiga sér málefnalegan grundvöll. Einnig vísaði það í samþykki framkvæmdanefndar búvöru-samninga um að nýta mætti fituhluta umframmjólkur ársins á innanlandsmarkað.

Í dómnum kemur fram að ekki sé kveðið sérstaklega á um verðlagningu afurðastöðvar á mjól sem er umfram heildargreiðslumark í búvörulögum. Því féllst dómurinn ekki á að lágmarksverð ætti að gilda af þeirri ástæðu að verið væri að auka við magn mjólkurafurða á innanlandsmarkaði með því að vinna vörur úr fituhlutanum. Þá taldi dómurinn stefnanda ekki hafa sýnt fram á að verðlagning Auðhumlu hafi verið ósanngjörn.

„Málsástæður stefnanda sem að þessu líta geta ekki stofnað til réttar til þessa lágmarksverðs þótt hluti framleiðslunnar hafi verið settur á innanlandsmarkað,“ segir í dómi Héraðsdóms Suðurlands, sem sýknaði Auðhumlu af kröfum Berustaða og vísaði bæði aðal- og varakröfum þeirra frá dómi. Málinu hefur verið áfrýjað til Landsréttar. /ghp

GIRÐINGAEFNI Í MIKLU ÚRVALI

Veglegur bæklingur kominn út

Kynntu þér úrvalið

lifland.is/girdingar

LAND CRUISER 250

KOMDU OG REYNSLUAKTU **LAND CRUISER 250**
HJÁ VIÐURKENNDUM SÖLUÐILUM.

SÖLURÁÐGJAFAR OKKAR TAKA VEL Á MÓTI ÞÉR.

TOYOTA FÖRUM LENGRA

Toyota Kaupúni
Kaupúni 6
570 5070

Toyota Akureyri
Baldursnesi 1
460 4300

Toyota Reykjanesebæ
Njarðarbraut 19
420 6600

Toyota Selfossi
Fossnesi 14
480 8000

2018
UMHVERFISVERÐLAUSATYNNULÍFINS
UMHVERFISFYRIRTÆKIARSINS

Billinn í þessari auglýsingu endurspeglar ekki endilega þann búnað sem kann að vera tilgreindur. Fyrirvari við 7 ára ábyrgð: Ökutækinu skal viðhaldið samkvæmt vörulýsingu og leiðbeiningum framleiðandans og ber eigandi kostnaðinn við slíkt viðhald. Sé það ekki gert getur það valdið ógildingu ábyrgðar varðandi hluti sem þarfnast viðhalds. 7 ára ábyrgð gildir eingöngu um bíla sem fluttir eru inn af Toyota á Íslandi ehf. 12 mánaða vegaaðstoð fylgir öllum nýjum Toyota bílum. Birt með fyrirvara um villur. Sjá nánar á www.toyota.is

Heildarlög um loftslagsmál

– Árangur í umhverfismálum verði ekki á kostnað almennings

Drög að frumvarpi til nýrra heildarlaga um loftslagsmál hefur verið birt í Samráðsgátt stjórnvalda.

Megináherslur frumvarpsins eru meðal annars að tryggja skilvirkari innleiðingu loftslagsaðgerða og efla stjórnsýslu loftslagsmála.

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra verður samkvæmt drögunum falið að láta vinna langtímastefnu í loftslagsmálum sem verði endurskoðuð ekki sjaldnar en á fimm ára fresti og innihaldi töluleg markmið stjórnvalda um samdrátt í losun til næstu 25 ára. Í aðgerðaáætlun Íslands í loftslagsmálum, sem gefin var út árið 2018, beindist gagnrýni að því að í þeim aðgerðum, sem boðaðar voru til að draga úr losun og auka kolefnisbindingu, skorti nákvæm og töluleg markmið. Í aðgerðaáætlun sem kynnt var árið 2024 var aðgerðum fjölgað úr 50 í 150 þar sem áhersla var lögð meðal annars á samtal við atvinnulíf og sveitarfélög um loftslagsmál.

Skammtíma-, milli- og langtímamarkmið

Í nýjum drögum að heildarlögum um loftslagsmál eru markmið Íslands lögfest með skýrari áherslum, meðal annars hvað varðar ábyrgð mála og eftirfylgni. Til að mynda er gert ráð fyrir að Land og skógur beri ábyrgð á bókhaldi fyrir losun og bindingu tengda landnýtingu og skógrækt, en Umhverfis- og orkustofnun heldur utan um alla aðra losun og áætlanir.

Meðal nýmæla er að stjórnvöld skulu setja sér skammtíma-, milli- og langtímamarkmið um samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda og aukna kolefnisbindingu. Áhersla er lögð á réttlát umskipti, þannig að þunginn af árangri í umhverfismálum verði ekki borinn af launafólki. Loftslagsaðgerðir skulu því taka mið af félagslegum áhrifum og ekki leiða til aukins ójafnaðar.

Í frumvarpsdrögunum er gert ráð fyrir að sérstakur samhæfingarhópur loftslagsaðgerða annist yfirsýn og samræmingu innan stjórnkerfisins, sem komi í stað verkefnisstjórnar loftslagsaðgerða. Hann getur lagt til stofnun framkvæmdaráða sem vinna þvert á ráðuneyti að innleiðingu tiltekinna aðgerða. Þá skal loftslagsráð, skipað sérfræðingum, veita stjórnvöldum aðhald og rýna bæði stefnu og framkvæmd.

Treysta vísindalegar forsendur

Ráðherra verður jafnframt skylt að leggja fram árlega skýrslu fyrir Alþingi um framvindu loftslagsaðgerða, byggða á

Land og skógur mun bera ábyrgð á bókhaldi fyrir losun og bindingu tengda landnýtingu og skógrækt, en Umhverfis- og orkustofnun heldur utan um alla aðra losun og áætlanir. Mynd / smh

vísindalegri greiningu og mati samhæfingarhópsins. Frumvarpið kveður einnig á um að sveitarfélög og stofnanir ríkisins setji sér loftslagsstefnu með aðgerðaáætlun og mati á áhættu og viðkvæmni vegna loftslagsbreytinga.

Allt hnígur þetta að þeim markmiðum að treysta vísindalegar forsendur fyrir aðgerðum og vísindalegrar rýni á stefnu stjórnvalda – og að íslenskt samfélag og lífríki aðlagist og búi að þoli gagnvart áhrifum loftslagsbreytinga.

Aðlögunar- og aðgerðaáætlun

Samkvæmt drögunum lætur ráðherra vinna loftslagsáætlanir, annars vegar aðlögunaráætlun vegna áhrifa loftslagsbreytinga á Íslandi sem gildi til fimm ára í senn og hins vegar aðgerðaáætlun um samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda og aukna bindingu kolefnis.

Í tilkynningu úr umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytinu er haft eftir Jóhanni Páli Jóhannssyni ráðherra að með heildarlögum „sköpum við umgjörð til þess að hrinda loftslagsaðgerðum hratt og vel í framkvæmd. Loftslagsváin kallar á skilvirka stjórnsýslu og skýra sýn stjórnvalda. Stóra verkefnið er að rjúfa fylgnina milli hagvaxtar og losunar gróðurhúsalofttegunda, en til þess þarf aukna festu í stjórnsýslu loftslagsmála. Með nýjum heildarlögum um loftslagsmál aukum við vægi vísindalegrar nálgunar, skerpum á verkaskiptingu og eftirfylgni loftslagsaðgerða, skýrum betur ábyrgð ráðherra og bindum í lög kröfuna um réttlát umskipti þannig að loftslagsaðgerðir ýti aldrei undir ójöfnuð heldur þvert á móti.“

Hægt er að skila inn umsögn um drögin í Samráðsgátt til 29. ágúst næstkomandi og ætla ráðuneytið að eiga samráð og samtöl á breiðum grunni á þeim tíma. /smh

Hross á útigangi. Hófsperra er sérlega sársaukafullur sjúkdómur í hrossum og virðist vera að aukast. Hans gæti orðið meira vart vegna hlýindanna í vor og sætleika grasa. Myndin tengist efni greinar ekki beint. Mynd / Pixabay

Hestasjúkdómar:

Forvarnir gegn hófsperru verði hluti af ábyrgu hestahaldi

– Æ algengara að hestaeigendur þekki ekki einkennin

Hófsperra er kvalafullur sjúkdómur í hrossum sem sífellt er að verða algengari hér á landi. Um er að ræða efnaskiptasjúkdóm sem getur átt sér mismunandi orsakir en offita er talin stór áhættuþáttur.

Þegar hestur fær hófsperru (laminitis) hefur hófhornið losnað frá hófbeininu en hefur hann þá þjáðst af efnaskiptavandamálum um nokkurt skeið. Hesturinn á erfitt með að hreyfa sig og reynir að hlífa framfótunum, hallar sér aftur og setur þungann á hælana til að létta á framfótunum, þar sem hann er sárkvalinn, en einnig getur þetta gerst fyrir afturfætur. Finna má hita í hófunum og jafnvel slátt í æðum ofan við hófana. Að sögn dýralæknis er hestur með hófsperru alvarlega veikur og ber í öllum tilfellum að kalla til dýralækni.

Mikilvægt er að hestaeigendur fylgist vel með ástandi hrossa sinna á útigangi. Ef vart verður við einkenni sjúkdómsins þarf að hafa strax samband við dýralækni og taka hrossið af ótakmarkaðri beit. Jafnframt þarf að huga að fyrirbyggjandi aðgerðum án þess að hrossum sé gefið of lítið til að grenna þau þegar þau eru of feit. Beitarstýring er mikilvæg í þessu efni og að hrossum sé þá helst beitt á trénisríkt hátt gras og hafi aðgang að salti.

Hestaeigendur þekki einkennin

Linda Karen Gunnarsdóttir, hestafræðingur og formaður Dýraverndarsambands Íslands, segir að meðhöndlun hófsperru sé erfið og þurfi hross sem fá þennan sjúkdóm að vera undir eftirliti það sem eftir er ævi þeirra. Í sumum tilfellum verði að aflífa hrossin ef þau eru sárkvalin vegna hófsperru og bati

ekki í vændum. Hún segir mikilvægt að hestaeigendur þekki einkenni sjúkdómsins og vinni jafnframt að því að fyrirbyggja hann.

Fyrstu einkennum hófsperru geta verið fitusófnun í makka eða svokallaður harður makki. „Ef vart verður við þetta er hesturinn byrjaður að þróa með sér efnaskiptavandamál og þá er mikilvægt að bregðast við. Stírðleiki, varfærnislegar hreyfingar, deyfð eða að hesturinn hlífi sér þegar hann beygir geta einnig verið einkenni. Hestar geta þjáðst lengi af vægri hófsperru og bera þá hófar yfirleitt merki þess, verða flatir og hófbotninn siginn. Ef vart verður við einkenni er brýnt að hafa strax samband við dýralækni og koma hrossinu af ótakmarkaðri beit, ekki síst ef það er á grænum grösum,“ segir Linda Karen.

Orsakir sjúkdómsins geta verið mismunandi en offita er, sem fyrr segir, mikill áhættuþáttur. Beitiland hefur einnig sitt að segja og að hrossum sé helst beitt á hátt, trénisríkt gras. „Veðurfar á Íslandi hefur farið hlýnandi á síðustu árum sem þarf einnig að líta til. Þegar hlýtt er eykst sykurmagn í grasi í tengslum við ljóstillífun, sérstaklega í nýgræðingi. Vorið í ár hófst með miklum hlýindum sem er varasamt fyrir hross á útigangi, mikilvægt er því að fylgjast sérstaklega vel með hrossum um þessar mundir. Hross geta einnig þróað með sér sjúkdóminn að hausti þegar sólríkt er yfir daginn og kalt yfir nóttina, en það veldur auknum sykri í grasi,“ segir hún.

Fyrirbyggja með beitarstýringu

Linda Karen segir hófsperru vel þekkta í nágrannalöndum okkar og sífellt sé unnið að því að

fyrirbyggja sjúkdóminn, eins og með beitarstýringu hrossa.

„Á Íslandi höfum við notið þess að geta sleppt hrossum á sumarhagana án slíkrar fyrirhafnar en líklega sér fyrir endann á þeirri nálgun. Erlendis er meðal annars notast við randbeit og aðrar áþekkar leiðir eða að hrossum sé beitt hluta úr degi, að morgni til þar sem sykurinn eykst í grasinu þegar líður á daginn. Þó þarf að nálgast slíkt út frá fódurþörfum hrossa sem eru mismunandi. Unghross, fylfullar hryssur og folaldshryssur hafa til dæmis aðrar fódurþarfir en önnur hross þó að vissulega verði að fylgjast vel með öllum hrossum varðandi einkenni hófsperru,“ segir hún jafnframt.

Hófsperra hafi líklega alltaf fylgt íslenska hestinum en tíðni sjúkdómsins verði að aukast mjög undanfarin ár og líklega eigi offita og hlýrra veðurfar mikinn þátt í aukningu sjúkdómsins í hrossum hér á landi.

„Mikilvægt er að það verði vitundarvakning á meðal hestaeigenda um þennan erfiða og kvalafulla sjúkdóm í hrossum. Tíðni hófsperru er að aukast. Fyrirbyggjandi aðgerðir, eins og beitarstjórnun, þurfa að verða hluti af ábyrgu hestahaldi hér á landi, ásamt því að fylgst sé vel með því hvort hross á útigangi séu að þróa með sér einkenni sjúkdómsins, svo hægt sé að grípa inn í áður en illa fer,“ segir Linda Karen enn fremur.

Dýraverndarsambandið hefur lýst áhyggjum af vaxandi hófsperrutilfellum og var fyrir tveimur árum send út sérstök hvatning til hestaeigenda um að hafa varann á sér gagnvart sjúkdómnum. Hlýindin nú í vor geti orðið til þess að tilfellum fjölgi. /sá

A Product of Silotite

20% MEIRA PLAST
Á HVERRI RÚLLU

20% FÆRRI PLASRÚLLUR
SEM PARF AÐ KAUPA

20% FLEIRI HEYRÚLLUR
ÚR HVERRI PLASTRÚLLU

20% MINNI KOSTNAÐUR
Í FLUTNING OG GEYMSLU

FÓÐURBLANDAN

www.fodur.is
fodur@fodur.is

FB Reykjavík
Kornegarðar 12
570 9800

FB Selfoss
Austurvegur 64 a
570 9840

FB Hvolsvöllur
Dufþakstraum 1
570 9850

SENDUM UM
ALLT LAND

SEALION 7

4x4 Staðalbúnaður, brot af því besta:

- 91,3 kWh rafhlaða
- 1500 kg dráttargeta
- 578 lítra farangursrými
- Drægni: 502-615 km (WLTP)
- 230 kWh hraðhleðsla 10-80% á 24 min

Verð: 8.890.000 kr
Orkusjóður: -900.000 kr

7.990.000 kr

www.byd.is - soludeild@vatt.is

Vatt ehf. / Skeifunni 17 / Sími 568 5100

Bændablaðið

Ritstjóri: Þróstur Helgason (ábm.) throstur@bondi.is – Sími: 563 0300
Blaðamenn: Ástvaldur Lárusson astvaldur@bondi.is – Hulda Finnsdóttir hulda@bondi.is
Sigrún Pétursdóttir sigrunpeturs@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is
Steinunn Ásmundsdóttir steinunn@bondi.is
Auglýsingastjóri: Þórdís Una Gunnarsdóttir thordis@bondi.is – Sími: 866 3855
Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: bbl@bondi.is
Frágangur fyrir prentun: Sigrún Pétursdóttir – Prentun: Landsprent ehf.
Upplag: 33.000 Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

Auka, ekki draga úr

Íslendingar eru sjálfum sér nógir um margar landbúnaðarafurðir. Gera má ráð fyrir að eggja- og mjólkurbændur sjái okkur fyrir um það bil 90% af eggjum og mjólkurvörum en innflutningur á nautakjöti og svínakjöti hefur aukist nokkuð á allra síðustu árum. Í apríl síðastliðnum var 48,4% þess nautakjöts sem selt var í landinu innflutt, ef marka má mælaborð landbúnaðarins á vef Stjórnarráðsins, og 26,3% þess svínakjöts sem seldist var flutt inn. Mælaborðið sýnir hins vegar lítið hlutfall innflutts alifuglakjöts á markaði síðustu mánuði. Lítið sem ekkert er hins vegar flutt inn af lambakjöti. Íslenskt grænmeti hefur svo um helmings markaðshlutdeild hér á landi en einungis um 1% af því korni sem við notum til manneldis er framleitt innanlands.

Ein af spurningunum sem mun koma upp í væntanlegum búvörusamningum er sú hvort framleiða eigi meira af landbúnaðarvörum hér innanlands. Hinn kosturinn er augljóslega meiri innflutningur. Þegar Hanna Katrín Friðriksson atvinnuvegaráðherra er spurð í fyrsta þætti Útvarps Bændablaðsins, sem má finna á vef blaðsins (bbl.is), hvort stjórnvöld vilji auka landbúnaðarframleiðsluna innanlands, þá bendir hún á að svarið hljóti að taka mið af því hvað neytendur vilji og hvernig neyslan þróast.

„Og ég er ekki sammála því að neytendur vilji sem ódýrasta mat og þeim sé alveg sama um annað. Það er ekki okkar reynsla,“ segir hún og enn fremur: „En ég er almennt ekki á því að ríkið eigi að segja til um það hvernig mat eigi að framleiða hér eða selja, hvort það séu innlend matvæli eða innflutt, heldur að leikreglurnar hér séu þannig að frumframleiðendur hafi tækifæri til þess að framleiða mat sem íslenskir neytendur vilja kaupa og neyta.“

Almennt má taka undir það sjónarmið að ríkið hafi ekki of mikil afskipti af því hvað bændur séu að rækta, en fram hjá því verður þó varla horft að ríkisstuðningur við landbúnað, hvernar gerðar sem hann nú er, hefur áhrif á það hvað bændur framleiða. Það er reynslan af opinberum stuðningi við landbúnað um allan heim. Stuðningurinn miðar víðast að því að tryggja íbúum hvers lands nógan mat en líka sem heilnæmasta mat og sjálfbæra og umhverfisvæna framleiðsluhætti. Þetta eru nefnilega þær kröfur sem neytendur víðast hvar ætlast til að landbúnaðarframleiðslan í grófum dráttum standi undir.

Um Ísland gildir það sama, en þó skapar einangrun landsins úti í miðju Norður-Atlantshafi okkur nokkra sérstöðu þegar kemur að stuðningi við frumframleiðendur matvæla. Áherslan hlýtur að verða meiri á fæðuöryggi og sjálfbærni framleiðslunnar, að bændur nái að framleiða nóg af mat handa fólkinu sem hér býr og þeir geri það án þess að ganga um of á náttúruleg gæði landsins. Það verður varla gert nema með því að stýra framleiðslunni upp að vissu marki eins og gert hefur verið. Og þegar haft er í huga að íslenskar landbúnaðarvörur eru meðal þeirra heilnæmustu og hreinustu sem framleiddar eru, þá hljóta það að vera hagsmunir neytenda að hér verði haldið áfram að framleiða þessar vörur af þeim krafti sem hingað til hefur verið gert og helst meiri.

Svo það sé sagt hreint út, þá má ekki takast svo slysalega til með nýtt stuðningskerfi landbúnaðarins, sem ráðherra hefur boðað, að það beinlínis dragi úr framleiðslu íslenskra landbúnaðarvara. zÞað myndi raunar ekki bara vinna gegn hagsmunum neytenda heldur einnig umhverfisins, loftslagsins og byggðanna vítt um landið.

Þróstur Helgason

Norðurland:

Vorhretið vægara en í fyrra

– Búast má við aukningu í aftakaúrkomu næstu árin

Guðrún Hulda Pálsdóttir
gudrunhulda@bondi.is

Tjón varð víða á Norðurlandi í norðanáhlaupi í byrjun júní. Annað árið í röð þurftu bændur að smala lambám og koma þeim í skjól. Bóndi segir marga daga af vorhreti óvanalegt en fagstjóri hjá Veðurstofunni telur það ekki vísbendingu um að slík veður verði algengari á komandi árum.

Þann 3. júní sl. gekk yfir landið óveður með ofankomu og hvassvirði. Í aðdraganda þess voru bæði gular og appelsínugular veðurviðvaranir gefnar út fyrir alla landshluta og almannavarnir lýstu yfir óvissustigi á hluta landsins.

Varað var við veðurofsanum, til dæmis hvöttu Bændasamtök Íslands bændur um allt land til að fylgjast náið með veðurþróun og vera undirbúnir til að bregðast við. Þeim var ráðlagt að koma fé í þurrt skjól og huga sérstaklega að lambám með nýfædd lömb og folaldahryssum.

Bændur á Norðurlandi voru því flestir betur undirbúnir fyrir áhlaupið og nýttu reynslu síðasta árs, þegar mikið illviðri skall á í byrjun júlí. Góð tíð í maímánuði mun einnig hafa gert gæfumun. Einhverjir urðu þó fyrir tjóni.

Þannig kom björgunarsveitin Dalvík bændum á Hnjúki í Skíðadal til aðstoðar við að koma sauðfé, sem hafði verið sleppt á fjall, niður á láglandi, en einhver afföll urðu. Þá má búast við að afleiðingar óveðursins hafi haft slæm áhrif á fuglastofna, enda hefur töluverður fjöldi fugla glatað hreiðrum sínum í vatnavöxtum sem fylgdu áhlaupinu.

Flóð í Fljótum

Í Fljótum á Tröllaskaga var mikil veðurhæð, aftakaúrkoma og rok sem varði í talsverðan tíma. Bændur höfðu gert ráðstafanir og fært skepnur heim. Þó misstu einhverjir bæði kindur og lömb og innivera í nokkra daga hafði slæm áhrif á skepnurnar. „Það tekur á skepnurnar að vera settar inn í einhverja fjóra, fimm daga eftir að hafa verið úti í gróðri,“ segir Jóhannes H. Ríkharðsson, bóndi á Brúnastöðum. „En munurinn núna miðað við í fyrra er að gróður er sterkur og vorið var gott. Ef þær fá frið núna fram undan þá ættu þær að spjara sig.“

Þá varð töluvert af ræktarlandi Brúnastaða undir í flóði í kjölfar óveðursins. Hraunaós, sem leiðir vatn af landi á haf út, nær ekki að skila nægu vatnsmagni til sjávar vegna sandburðar svo Miklavatn flæðir yfir bakka sína og á ræktarland

Snjópungi að loknu óveðri. Fagstjóri veðurs og loftslags hjá Veðurstofu Íslands segir að alltaf megi búast við vorhreti en að öðru óbreyttu megi búast við að þau verði grynri og fágætari.

Séð yfir sunnanvert Miklavatn sem flæddi yfir bakka sína og kaffærði ræktarland á jörð Brúnastaða. Myndir / Halldór Gunnar Hálfðásson

Snjópungt var um tíma á Norðurlandinu. Hér er Einar Þórarinn Númason í eftirlitsferð í Fljótunum.

Jóhannes H. Ríkharðsson og Stefanía Hjördís Leifsdóttir, bændur á Brúnastöðum. Myndin er tekin í október 2024. Mynd / ghp

Brúnastaða. Jóhannes segir ósinn hafa verið til vandræða síðustu þrjú árin. Í ár voru þau búin að sá bæði grasi, byggi og höfrum á tún sem fóru undir. „Vatnsstaðan hér er allt of há og það er skelfing að horfa upp á land sem er að verða ónýtt. Um leið og það kemur einhver úrkoma eða brim þá fer allt á bólakaf. Það hefur gengið illa að fá aðgerðir til að laga þetta. Ég fór hérna á milli Pontiusar og Heródesar í fyrra til þess að reyna að fá leyfi til að gera nýjan ós eða eitthvað slíkt. En það er eins og að berjast við vindmyllur,“ segir Jóhannes. Hann segir aðgerðir við að moka sandi úr ósnum duga skammt en telur varanlega lausn felast í því að gera nýjan ós svo vatnið flæði út á fleiri stöðum. „Enginn virðist hins vegar vilja taka ábyrgð á þessu.“

Jóhannes ólst upp á Brúnastöðum en man ekki eftir að vorhret stæðu yfir svo dögum skiptir. „Sem krakki man ég eftir vorhretum, en þá gengu þau yfir á einum sólarhring. En núna og í fyrra hefur þetta verið óvanalegt. Þetta er meiri úrkoma og meiri hiti og meiri veðurhæð. Við erum farin að sjá þessa öfga í veðurfarinu og verðum að vera á varðbergi fyrir því,“ segir hann.

Ekki vísbending um að áhlaup verði algengari

Á sama tíma í fyrra gekk yfir mikið illviðri og nokkuð langt norðanhret sem hafði viðtæk áhrif á ræktarland og búfé. Óvenjumikið snjóaði þá á norðanverðu landinu miðað við árstíma sem olli töluverðum vandræðum. Matvælaráðherra setti á laggirnar starfshóp sem fór yfir tjón bænda og varði nokkur hundruð milljónum króna til stuðnings þeim sem urðu fyrir verulegu tjóni.

Samkvæmt Halldóri Björnssyni, fagstjóra veðurs og loftslags hjá Veðurstofu Íslands, eru þessi kuldaköst tvö ár í röð ekki vísbending um að slíkt áhlaup geti orðið algengara hér á landi á komandi árum. Alltaf megi búast við vorhreti af þessu tagi, kuldaköstin nú og í fyrra séu bæði innan marka.

Þvert á móti segir Halldór að haldi áfram að hlýna verði slík hret að öðru óbreyttu bæði grynri og fágætari, en hitabylgjur muni hins vegar vera tíðari og heitari. Það séu hins vegar gögn og líkanreikningar sem sýni að búast megi við aukningu í aftakaúrkomu.

Pantaðu á bustolpi.is

HEYVERKUNAR-EFNI FRÁ ECOSYL

Fyrir lystugra fóður

Gömul reiðtygi hanga á timburvegg við bæinn Útnyrðingsstaði á Völlum á Fljótssdalshéraði og bera vott um návist þarfasta þjónsins í áratugi. Einnig menjar um þá tíma þegar hey og varningur var flutt á hestum, oft um langan veg.

Mynd / sá

Brú á milli bænda og stofnana

Vinkill | Margrét Ágústa Sigurðardóttir
margret@bondi.is

Á dögunum funduðu bændur, full-trúar Matvælastofnunar og við hjá Bændasamtökum Íslands. Slíkir fundir eru mikilvægir – því þeir snúast ekki bara um reglur, verklag og eftirlit – heldur líka um traust, samskipti og samstarf.

Hlutverk Bændasamtakanna

Bændasamtök Íslands eru heildarsamtök íslenskra bænda og okkar meginhlutverk er að gæta hagsmuna bændastéttarinnar. Við mótum stefnu í mállefnum bænda og landbúnaðar, með hliðsjón af því umhverfi sem bændur starfa í – regluverki, rekstrarskilyrðum, umhverfismálum og loftslagsáskorunum. Við vinnum að framförum og eflingu hagsældar í landbúnaði og tökum þátt í upplýstri og málefnalegri umræðu um framtíð íslensks landbúnaðar.

Við erum málsvari bænda út á við og það þýðir að við erum líka tengiliður og samráðsaðili við ríkisvaldið og stofnanir þess, þar á meðal Matvælastofnun.

Um Matvælastofnun – mikilvægt hlutverk og áskoranir

Við vitum öll að Matvælastofnun gegnir mikilvægu hlutverki. Hún fer með stjórnsýslu matvælamála og ber meðal annars ábyrgð á neytendavernd, dýravelferð, heilnæmi matvæla og fleiri mikilvægum þáttum.

Þetta eru mál sem við tökum öll alvarlega. Bændur vilja sýna ábyrgð og vinna faglega en það er jafnframt mikilvægt að eftirlit og stjórnvaldsaðgerðir séu skýrar, sanngjarnar

og lögmætar. Það gerist ekki af sjálfu sér – það þarf að vinna markvisst að því.

Brúin á milli

Það er þar sem Bændasamtökin koma sterkt inn – sem brú á milli bænda og stofnana. Við erum í reglulegu samtali við Matvælastofnun, ekki sjaldnar en einu sinni í mánuði, þar sem við færum inn ábendingar sem við fáum frá bændum víðs vegar af landinu.

Við ræðum það sem gengur vel, og það sem þarf að laga. Við reynum að miðla raunverulegri mynd af aðstæðum á vettvangi, og við leitum sameiginlega að lausnum. Við erum ekkert alltaf sammála – en við höfum náð að skapa það traust að við getum rætt málin – og fundið lausnir í sameiningu. Það er dýrmætt og nauðsynlegt fyrir sameiginlegu markmiðin okkar allra – blómlegur landbúnaður, matvælaöryggi og aðbúnaður og velferð dýra.

Traust og gagnsæi í stjórnsýslunni – lögmætisreglan

Samskipti við stjórnvöld eru ekki alltaf einföld. Það krefst þess að við þekkjum okkar rétt og skyldur. Það krefst þess einnig að leikreglurnar séu skýrar. Þar gegna Bændasamtökin einnig lykilhlutverki. Við fræðum bændur um stjórnsýslu, og þegar eitthvað er ekki eins og það á að vera – þá bregðast samtökin við.

Matvælastofnun þarf að lúta svokallaðri lögmætisreglu og felur í sér að allar ákvarðanir verða að byggja á lögum. Fyrir bændur er þessi regla mikilvæg vegna þess að hún tryggir að stjórnvöld fari ekki út fyrir sitt valdsvið eða beiti valdi sínu á ólögmatan hátt. Í stuttu máli má segja að stjórnvald má ekki aðhafast nema

eiga sér viðhlítandi stoð í lögum. Þar koma Bændasamtök Íslands inn fyrir hönd bænda.

Félagsaðild að Bændasamtökum Íslands

Ef bóndi er aðili að Bændasamtökum Íslands og stendur frammi fyrir því að Matvælastofnun tók ákvörðun sem hefur ýmist ekki átt stoð í lögum eða hefur beitt sér á ólögmatan hátt beita samtökin sér gagnvart Matvælastofnun.

Í þessum tilvikum eru Bændasamtökin að beita sér oft fyrir lausn mála fyrir einstaka bónda, sem auðvitað er fordæmisgefandi fyrir alla aðra bændur.

Í öðrum tilvikum beita samtökin sér fyrir mállefnum sem Matvælastofnun ber ábyrgð á eða kemur að sem varða ýmist alla bændur eða heila búgreinadeild.

Ábyrgð okkar allra

Við vitum að í gegnum tíðina hefur traust bænda á Matvælastofnun verið brotakernt en við þurfum öll að horfa fram á við. Það er ábyrgð okkar allra að byggja upp virðingu og gagnkvæmt traust – því það er lykillinn að því að landbúnaðurinn fái að blómstra og að eftirlit verði ekki ógn, heldur hluti af faglegu umhverfi sem við getum öll verið sátt við og er sanngjarnt.

Við getum ekki tryggt að allir verði alltaf sammála. Við getum hins vegar reynt að tryggja að allir fái að tjá sig, að ákvarðanir séu teknar á réttum forsendum og að bændur standi ekki einir þegar upp kemur ágreiningur.

Í sameiningu getum við byggt upp sterkara traust, gagnsærra samstarf og heilbrigðari stjórnsýslu fyrir íslenskan landbúnað.

Höfundur er framkvæmdastjóri BÍ.

Pistill formanns | Trausti Hjálmarson
trausti@bondi.is

Tilgangur landbúnaðarkerfisins

Eins og bændur vita renna nógildandi búvörusamningar út á næsta ári og ber ég vonir til að vinna við gerð nýrra samninga hefjist nú þegar í haust. Ég tel mikilvægt að þessi vinna hefjist nægilega snemma svo rými sé til ihugunar og vandaðra vinnubragða, ekki síst ef samið verður til langs tíma eins og síðast.

Við upphaf slíkrar vinnu er gagnlegt að fara alveg ofan í grunninn á málinu og skoða tilgang vinnunnar – af hverju erum við með landbúnaðarkerfi sem byggir á opinberum stuðningi og af hverju er formið á því eins og það er?

Margar ástæður eru fyrir því af hverju stjórnvöld og íslenska þjóðin hafa séð hag sínum borgið með því að efla og styðja við íslenska bændur og íslenska matvælaframleiðslu. Þær eru menningarlegar, hagrænar, rökrænar og tilfinningalegar. Öflugur landbúnaður er forsenda þess að dreifbýli haldist í byggð, sem er svo forsenda fyrir stórum hluta ferðaþjónustunnar. Íslenskur landbúnaður, sveitin og maturinn er mikilvægur og óaðskiljanlegur hluti íslensks samfélags og menningar og þá hefur fæðuöryggi sjaldan verið jafn oft í almennri umræðu og einmitt nú.

Svo mætti lengi telja, en mikilvægasta

”Ef rétt er á málum haldið er hægt að ná búvörusamningum sem munu styðja við aukna framleiðslu, meiri nýsköpun og meiri verðmætasköpun í íslenskum landbúnaði ...

ástæðan er sú að íslenskir neytendur vilja íslenskan mat. Fólk vill neyta matar sem framleiddur er á Íslandi úr íslenskum landbúnaðarafurðum. Og þetta er ekki innantóm fullyrðing, heldur sýna kannanir og kauphegðun fólks svo ekki verður um villst að neytendur vilja íslenskar afurðir.

Enda eru íslenskar landbúnaðarafurðir einstakar hvað varðar bragð, heilnæmi og gæði almennt. Hvergi á Vesturlöndum er sýklalyfjanotkun minni en hér og í íslenskum afurðum er magn óæskilegra snefilefna lægra en nánast alls staðar annars staðar. Orkan okkar er umhverfisvæn og endurnýjanleg og flutningsleiðir eru stuttar, sem hefur áhrif á kolefnissporið okkar.

Við bændur erum réttilega stoltir af afurðum okkar og gleðjumst yfir því hversu eftirsóttar þær eru af íslenskum almenningi, en við eigum í harðri samkeppni við innflutta matvöru, matvöru sem framleidd er við aðrar aðstæður en þeim sem við búum við, þar sem kröfur til lyfja- og efnanotkunar eru aðrar og slakari en hér. Og ekki er hægt að horfa fram hjá því að þessi erlenda matvara byggir öll á ríkulegum opinberum styrkjum framleiðslulandanna.

Megintilgangur landbúnaðarkerfisins er að tryggja sanngjarna samkeppnisstöðu íslenskra bænda gagnvart innfluttum matvælum og þar með tryggja íslenskum neytendum raunverulegt val þegar kemur að því að kaupa mat fyrir fjölskylduna.

Orðið „sérhagsmunir“ stingur reglulega upp kollinum þegar landbúnaðarkerfið er til umræðu og þá venjulega til að ýja að því að landbúnaðarkerfinu sé ætlað að verja slíka hagsmuni á kostnað almannahagsmuna. En þar er raunveruleikanum snúið á haus, því kerfi sem er ætlað að tryggja almenningi aðgengi að öruggri, hollri og umhverfisvænni fæðu og bændum og fjölskyldum þeirra sómasamlega afkomu er að þjóna hinum raunverulegu almannahagsmunum.

Ef rétt er á málum haldið er hægt að ná búvörusamningum sem munu styðja við aukna framleiðslu, meiri nýsköpun og meiri verðmætasköpun í íslenskum landbúnaði. Ég hlakka til þessarar vinnu og ber þá von í brjósti að hún muni skila marktækum árangri, svo lengi sem báðir aðilar missa ekki sjónar á stóru myndinni, íslenskum bændum og íslenskum neytendum.

Innlent nautakjöt hefur hækkað vegna afurðaverðshækkunar til nautgripabænda.

Verðlagseftirlit:

Nautakjöt og egg hækka mikið í verði

Samkvæmt verðlagseftirliti ASÍ hefur verðlag á matvöru almennt hækkað ört á síðustu mánuðum. Íslenskar vörur hafa hækkað mun meira en innfluttar.

Sérstaka athygli vekur að verð á nautakjöti hefur hækkað mikið og hratt á þessu ári og samkvæmt umfjöllun ASÍ um hækkanimar þá hafa margar vörur undir nautakjötsflokknum hækkað meira á þessu ári en á átta mánuðum þar á undan. Í yfirliti ASÍ kemur fram að einkum sé það nautahakk og hamborgarar sem hækka hvað mest. Tekin eru dæmi af vörum frá Stjórnumauti, Kjarnafæði og Norðlenska sem hækka á bilinu 20 til 29 prósent frá maí á síðasta ári.

Afurðaverðshækkun til nautgripabænda

Geir Gunnar Geirsson, framkvæmdastjóri Stjórnugríss, sem framleiðir vörur Stjórnumauts, segir að eingöngu sé innflutt nautakjöt í þeirra vörum og verðhækkanirnar skýrist af hækkunum erlendis frá, þær hafi verið miklar á mörkuðum og ekkert lát virðist á þeim.

Ágúst Torfi Hauksson, framkvæmdastjóra Kjarnafæðis Norðlenska, segir að hækkunin á vöruverði á innlendu nautgripakjöti skýrist af nauðsynlegri og tímabærri afurðaverðshækkun sem varð nýverið til nautgripabænda. Þá er verðhækkun á eggjum líka athyglisverð – og í umfjöllun

ASÍ er gerður samanburður á verðbreytingum á vörum frá Stjörnueggjum og Nesbúi. Verð á Stjörnueggjum hækkaði þannig um níu prósent í maí frá apríl en Nesbú um 0,6 prósent. ASÍ bendir á að uppsöfnuð árshækkun Nesbúeggja sé 6,5 prósent en hjá Stjörnueggjum er hún 8,3 prósent.

Kristín Geirsdóttir hjá Stjörnueggjum segir að skýringar á verðhækkun eggja nýlega séu nokkrar. „Helstu skýringarnar eru þær að egg hafa ekki fylgt neysluverðsvísitölu þegar tekið er fyrir lengra tímabil þrátt fyrir miklar kostnaðarhækkanir, sérstaklega hvað varðar húsakost og búnað í tengslum við bann á notkun búra. Það er orðið þannig að húsakostur undir varphænur þarf nánast að vera 50 prósent stærri en var þegar búrin voru ráðandi framleiðslubúnaður.

Þessu til viðbótar þá er vinnan einnig mun meiri í kringum fuglana með þessum nýja búnaði. Svo má nú einnig nefna að áhættan af rekstri fuglabúa er orðin gríðarleg og þá sérstaklega vegna fuglaflensu. Þessi áðurnefndi kostnaður er til viðbótar við þær miklu kostnaðarhækkanir sem hafa verið undanfarið, svo sem vegna launa, umbúða, flutnings og svo mætti lengi telja,“ segir Kristín.

Í umfjöllun ASÍ kemur fram að vísbendingar séu um það að hægjast sé á verðhækkunum í langflestum verslunum.

/smh

Útvarp Bændablaðið:

Mjög slæm staða sem bændur eru settir í

– Ráðherra undirbýr nýtt frumvarp um búvörulög fyrir haustið

Hanna Katrín Friðriksson atvinnuvegaráðherra segist vona að frumvarp hennar til höfuðs þeim breytingum sem gerðar voru á búvörulögum á síðasta ári verði afgreitt á yfirstandandi þingi en það mun ógilda þær undanþágur frá samkeppnislögum sem afurðastöðvar fengu til samvinnu og samruna.

Verði nýtt lagafrumvarp ráðherra að lögum í sumar er ljóst að bændur munu enn þurfa að bíða eftir því að geta hagrætt í þessum hluta rekstrar síns fram á næsta þing en þá áætla ráðherra að leggja fram nýtt frumvarp. Hefði verið skynsamlegra að leggja fram frumvarp á þessu þingi um fyrirkomulagið eins og það á að vera til framtíðar, frekar en að stíga þetta skref aftur á bak til þess horfs sem málin voru í áður en lögin voru sett í fyrra?

„Það er alveg rétt að þetta er mjög slæm staða sem bændur eru settir í. Og kannski bara til að hnykkja á því, þá fól dómur Hæstaréttar það í sér að þær sameiningar sem átt hafa sér stað munu standa, lögin eru ekki afturvirk. Þau koma hins vegar í veg fyrir að hér verði ótakmarkaðar heimildir til sameiningar næstu mánuði. En svo dæmi sé tekið þá eru ekki gerð skilyrði um það í núgildandi lögum að fyrirtæki séu í meirihlutaeigu bænda og það eru ekki gerð skilyrði um að það sé fjárhagslegur aðskilnaður á milli frumframleiðslufyrirtækjanna, það er bænda, og annarrar starfsemi, með öðrum orðum innflutningi á landbúnaðarvörum í gegnum tollkvóta. Þetta er allt galopið. Og ég ætla ekki að sitja hér og fullyrða að þetta verði misnotað á einhvern óbærilegan hátt heldur segi bara að lögin koma ekki í veg fyrir að svo verði.“

Nýtt frumvarp lagt fram í haust

Skýrsla sem unnin var fyrir ráðuneytið árið 2021 sýndi að hægt væri að hagræða í umræddum hluta rekstrars sauðfjár- og nautgripabænda um 1,5 milljarða á ári. Hanna Katrín segist þeirrar skoðunar að mikilvægt sé að ná fram þeirri hagræðingu en unnið sé að nýju frumvarpi sem lagt verði fram strax í haust.

„En það þarf að ná henni fram með þeim hætti að rök séu færð fyrir því að hagur bænda muni vænkast og neytenda einnig. Á það skortir í núgildandi lögum. Við erum að vinna ný lög á þeim grunni sem lagður var í lögnum frá því í fyrra og sömuleiðis á þeim athugasemdum sem hafa verið gerðar við þau.“

Vil fá að heyra hvað fólk er að hugsa

Samtal við forystu bænda um nýja búvörusamninga er hafið en ráðherra hefur ítrekað talað um að hún vilji sjá nýtt stuðningskerfi fyrir íslenskan landbúnað koma út úr þeim viðræðum.

„Það er margt gott í gamla kerfinu en þar er einnig ýmislegt sem má bæta. Við þurfum að nota þetta tækifæri til að spyrja okkur hvernig við höfum þróast og hvar tækifærin fram undan liggi og hvort ástæða sé til þess að breyta einhverju. Er til dæmis ástæða til að bændur hafi meira frelsi til að ákvarða hvaða starfssemi þeir vilja vera í og hvaða afurðir þeir vilja selja og þá hvernig? Ég er ekki með svarið en ég held það sé gríðarlega mikilvægt að við tökum samtalið.“

Hanna Katrín Friðriksson atvinnuvegaráðherra.

Er til dæmis ástæða til að bændur hafi meira frelsi til að ákvarða hvaða starfssemi þeir vilja vera í og hvaða afurðir þeir vilja selja og þá hvernig?

Hanna Katrín segist skilja vel að fólk bíði eftir því að hún segi hvað hún sé að hugsa þegar hún talar um nýtt stuðningskerfi fyrir íslenskan landbúnað en þetta þurfi að ræða við forystu bænda áður en eitthvað er ákveðið.

„Ástæðan fyrir því að ég hef meðvitað talað um nýtt stuðningskerfi er sú að ég vil gefa þau skilaboð að það er ekki algerlega sjálfgefið að við förum bara í að endurnýja samning sem rennur út 2026, setjum nýjar dagsetningar og höldum áfram. Ég vil fá að heyra hvað fólk er að hugsa. Og þegar ég spyr um það hvað fólk vill þá eru svörin mjög mismunandi. Allt frá því að fólk segir samningana eins og þeir eru niðurnjörva bændur býsna mikið, að þeir séu finir en það þurfi bara meiri pening inn í þá yfir í það að fólk segist vilja sjá þetta gert töluvert öðruvísi en það sé hrætt um að sé opnað á breytingar muni það koma niður á fjárframlagið. Svo segja enn aðrir að það þurfi að sprengja þetta allt upp og gera hlutina allt öðruvísi gegn því að fá sama fjárstuðning. Hugmyndirnar um nýtt stuðningskerfi eru því mismunandi og þar á meðal innan ólíkra búgreina. Spurningin er

hvort það sé ekki eðlilegt og búgreinarnar geti nálgast málið með ólíkum hætti.“

Hanna Katrín segir fulla ástæðu til þess að ræða hvort afnema eigi framleiðslutengda styrki en aðalatriðið sé þó að finna leið sem allir eru sammála um að nái þeim markmiðum sem sameining er um, sem er að efla íslenskan landbúnað.

Vilji neytenda

Ekki er ólíklegt að spurningin um það hvort íslenskur landbúnaður eigi að framleiða meira af þeim matvælum sem neytt er í landinu eða hvort yfirvöld vilji að meira sé flutt inn af mat komi upp. Hanna Katrín segir svarið hljóta að taka mið af því hvað neytendur vilji og hvernig neyslan þróist.

„Og ég er ekki sammála því að neytendur vilji sem ódýrastan mat og þeim sé alveg sama um annað. Það er ekki okkar reynsla. Taka má grænmetisframleiðsluna sem dæmi. Það sem er framleitt á Íslandi selst alltaf upp í búðunum. Kvartanirnar sem ég heyri frá íslenskum neytendum snúa að merkingum matvælna og þá að sé ekki nægilega skýrt hvenær er um íslenska framleiðslu að ræða. Og þar getum við gert betur í þessari atvinnugrein. Og þá er líka spurning hvort einstakir bændur og framleiðendur eigi að fá að merkja sína vöru sérstaklega. Það er mikilvæg umræða. En ég er almennt ekki á því að ríkið eigi að segja til um það hvernig mat eigi að framleiða hér eða selja, hvort það séu innlend matvæli eða innflutt, heldur að leikreglurnar hér séu þannig að frumframleiðendur hafi tækifæri til þess að framleiða mat sem íslenskir neytendur vilja kaupa og neyta.“

Hlusta má á Útvarp Bændablaðsins á öllum helstu hlaðvarpsveitum og á vef Bændablaðsins, bbl.is. /ph

Við hjá Gluggagerðinni sérhæfum okkur í gluggum og útihurðum. Erum með innlenda framleiðslu og innflutning frá HCTC í Litháen.

Gluggagerðin fjölskyldufyrirtæki í 30 ár!

566-6630 • www.gluggagerdin.is • gluggagerdin@gluggagerdin.is

Við fjármögnum landbúnaðartæki

Lykill
Fjármögnun

Hlutverk Matvælasjóðs er að styrkja þróun og nýsköpun við framleiðslu og vinnslu matvæla og hliðarafurða úr landbúnaðar- og sjávarafurðum.

Mynd / Stefan Vladimirov

Úthlutað úr Matvælasjóði

Fjörutíu verkefni hlutu styrk úr Matvælasjóði á dögunum. Hanna Katrín Friðriksson atvinnuvegaráðherra úthlutaði samtals 474,4 milljónum króna til verkefnanna sem hlutu á bilinu 1,6 til 30 milljón króna hver.

Styrkir úr Matvælasjóði var nú úthlutað í sjötta sinn en hlutverk þess er að styrkja þróun og nýsköpun við framleiðslu og vinnslu matvæla og hliðarafurða úr landbúnaðar- og sjávarafurðum. Sjóðurinn skiptist í fjóra styrktarflokka og styrkir verkefni á hugmyndarstigi, afurðir sem eru lengra komnar, rannsóknarverkefni sem og sóknir á markað.

Haft er eftir ráðherra í tilkynningu að frjó hugsun og leiðir til betri hráefnisnýtingar hafi verið einkennandi fyrir margar umsóknir í ár.

Hæstu styrkina, 30 milljónir króna, hlutu þrjú fyrirtæki; Ísfélagið í Vestmannaeyjum,

nýsköpunarfyrirtækið Coolity ehf.
og framleiðslufyrirtækið The Basic
Cookbook Company ehf. Þá hlaut
Matis fjóra styrki, að upphæð um
109 milljónir króna.

Meðal þeirra verkefna sem hlutu brautargengi Matvælasjóðs í ár eru verkefni sem snúa að frosthúrkúðum, skryi, vörumerkjapörum fyrir landeldisla, bragðaukandi efni úr hliðarstraumum spirulina framleiðslu og kaldræktuðum sælkerasveppum. Einnig rannsóknarverkefnum sem skoðaðu kolefnisspor íslenskra matvæla og leita að orsök húðabólubreytinga í íslenskum hreindýrum. Þá eru á lista styrkþegar með verkefni á byrjunarstigi sem fjalla um sæhvannasætindi, viskíverksmiðju á Vestfjörðum, þróun á húvörum úr natúrotól, sjávatófu og þróun á heilsudrygg úr geruðum birkisafa.

Alls bárust 129 umsóknir til Matvælasjóðs í ár og hafa þær aldrei verið færri. /qhp

Líforka:

Vænn valkostur fyrir bændur og loftslagsbókhald Íslands

– Kallað eftir öflugu samtali við ríkisvaldið

**Raunhæfir kostir til lífgas-
framleiðslu gætu skilað á bilinu
3-5% af markmiðum Íslands um
samdrátt í samfélagslosun.**

Orkídea og Eimur,
samstarfsverkefni um orkutengda
nýsköpun, efndu til ráðstefnu um
lífgas- og áburðarframleiðslu úr
hlíðarstraumum landbúnaðar í byrjun
mánaðarins. Kynnt voru grunnatriði
lífgas- og áburðarframleiðslu,
hrafni, rekstur, kostir, ávinningur og
áhætta, sem og skipulag og reynsla
nágrannabjórða af lífgasframleiðslu.

Landsvirkjun, ásamt fleiri bakhjörum, kom að stofnun Orkideu og Eims. Riðið var á vaðið með Eini á Norðurlandi og það gekk svo vel að innan fárra ára var Orkideu stofnuð á Suðurlandi, Blámi fyrir vestan og Ioks Eygló á Austurlandi. Þessi verkefni hafa tekist vonum framar, sagði Haraldur Hallgrímsson, forstöðumaður viðskiptaþróunar hjá Landsvirkjun, í opunarárvarpi.

Ýmsir valkostir

„Fimmtán prósent orkunotkunar-
á Íslandi eru enn knúin jarð-
efnaeldsneyti og við þurfum að
koma þessu hlutfalli á næstu árum
og áratugum helst niður í núll.
Íslendingar, eins og aðrar þjóðir,
hafa skuldbundið sig til að lækka
það sem kallað er samfélagslosun.
Við vitum að þessi orkuskipti eru
fram undan, en ekki nákvæmlega
hvernig þau verða. Við vitum að
rafvæðing er á flegygiferð. Rafvæðing
er bein notkun raforku og við förum í
hana þar sem það er hægt. En það er
ljóst að það er ekki alls staðar. Sum-
staðar þarf að leita annarra lausna.
Það gæti verið framleiðsla og notkun
á vetni, á fjölbreyttu rafeldsneyti
og innflutningur eða framleiðsla
á lífeldsneyti, líforku eða lífgasi,“
sagði Haraldur.

Hann sagði lífgasver stuðla að orkuskiptum í landbúnaði og geta orðið hagkvæmur hluti af aðgerðaáætlun Íslands í loftslagsmálum. Þrífættur ávinningur sé fyrir losunarbókhald landsins, s.s. bætt meðferð þúfjáraburðar, minni urðun á lífúrgangi og samdráttur í notkun jarðefnaðsneytis. Raunhæfir kostir

Förka lífgasverið í Færeyjum. Færeyskir bændur eru almennt sáttir við meltuna sem þeir fá frá lífgasverinu, að sögn Sigerts Paturssonar, formanns Bóndafélags Færeyja.

Mynd / Bakkafröst

til lífgasframleiðslu gætu skilað á bilinu 3-5% af markmiðum um samdrátt í losun.

„Það sem er sérstaklega skemmtilegt við líforkufyrirtækin er að við erum ekki bara að minnka samfélagslosun eða auka verðmætasköpun, heldur erum við líka að leysa stórt vandamál sem er hvað við eigum að gera við úrganginn,“ sagði hann enn fremur.

Dýrmætar afurðir

Í kynningu Sveins Aðalsteinssonar, framkvæmdastjóra Orkídeu, og Ottós Eliassonar, framkvæmdastjóra Eims, kom m.a. fram að lífgasver stuðli að sjálfbærni í landbúnaði og séu löglegur farvegur fyrir lífrænan úrgang, en á slíku sé hörgull. Þau framleiddi verðmætar afurðir.

Ávinningur bænda sé m.a. aukinn fyrirsjáanleiki í rekstri, tryggja framboð og verðöryggi á orku, lífkoltvísyringi og lífrænum áðurði. Bændur fáieltu í stað mykju, næringarríkari áðurð sem sé auðleytari fyrir nytjaplöntur. Melta sé auðgæymdur áðurður sem minnki kolefnisspor og lyktarmengun. Viðbótarnæring sé frá öðrum lífrænum leifum, sem spari innkaup á tilbúnum áðurði. Þá verði framboð á lífkoltvísyringi til garðyrkju á hagstæðari kjörum en nú sé í boði og úrgangslösun garðyrkjubýla verði umhverfisvænni.

Á Íslandi liggi tækifærin hjá stórum úrgangshöfum lifúrgangis, svo sem sveitarfélögum, afurðastöðvum í kjöti og mjólk, hjá fiskvinnslum og í land- og sjóeldi á laxi. Sömuleiðis hjá bændum hvað varðar húsdýraðburð, garðyrkjuúrgang, heifyrningar og fleira. Aukinn fyrirsjáanleiki geti orðið í rekstri á þeim svæðum þar sem

lífgasver eru starfrækt. Þau geti dregið úr fjárfestingaþörf hjá kúabændum sem séu t.d. að horfa á stækkun á fjósi og úr þörf fyrir haughús.

Bændur ánægðir með Förka

Þá steig formaður Bónðafélags
Færeyja, Sigert Patursson, í pontu og
lýsti reynslu færeyskra bænda af Fórka-
lífgasverinu í Færeyjum. Meðal kostna-
taldi hann vera minna illgessi, hraðari
virkni og minni jarðvegsskemmdir.
Sömuleiðis þá ótvíraðu kosti sem
væru við minni flutningsþörf áburðar-
og að fá rafmagn og hita. Hann sagði
gallana helsta þá að í meltunni væri
minna lífrænt kolefni og að gróðurinn
ætti til að sviðna.

Förka hóf starfsemi árið 2020 og vinnur um 100 þúsund tonn af lífrænum úrgangi frá klakstöðvum Bakkafrosts og bænda víðs vegar um Færeyjar. Framleiddur er hiti fyrir um 400 heimili og rafmagn fyrir um 1.900 hús. Þá eru framleidd um 40 þúsund tonn af áburði fyrir bændur.

Fundurinn ályktaði í lok viðburðarins að lífgas- og áburðarvinnsla hefði í för með sér fjölbættað ávinning fyrir umhverfið, atvinnulíf, stjórnvöld og samfélagið í heild. Þau lífgasverkefni sem hefðu verið í þróun hafi lagt mikið til skilnings á þeim áskorunum og tækifærum sem til staðar séu á Íslandi og yfirfærslugildi þeirra sé umtalsvert.

„Til að hægt sé að raungera þann ávinning sem af þeim hlýst, þarf öflugt samstarf milli atvinnuvegaráðuneytisins og umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytisins við samtök bænda, sveitarfélög og afurðastöðvar,“ sagði jafnframt í ályktuninni. /sá

Ísafjörður:

Nóg af heitu vatni til að kynda öll hús

Í maí 2024 fannst heitt vatn í Tungudal við Ísafjörð, aðeins um þremur kílómetrum frá miðbænum. Mælingar sýndu rennsli upp á 35 lítra á sekúndu, og hitastig vatnsins um 56 °C, sem telst afar vænlegt með tilliti til húshitunar með varmadælum.

Samkvæmt útreikningum dugar þessi uppspretta með notkun varmadæla til að kynda öll hús á Ísafirði. „Þetta er mikið gleðiefni fyrir okkur hér og mun klárlega auka lífsgæði íbúa. Nú þegar er hafin vinna við breytingu á aðalskipulagi á svæðinu en í skipulagsvinnunni er unnið að því að skilgreina virkjunarsvæði í Tungudal og gera ráð fyrir nauðsynlegum mannvirkjum, svo sem varmadælustöðvum og lagnaleiðum frá svæðinu. Núverandi kyndistöðvar í bænum verða áfram nýttar, sem hluti af dreifikerfinu,“ segir Sigirður Júlía Brynleifsdóttir, bæjarstjóri Ísafjarðarbæjar.

Sigríður Júlía Brynleifsdóttir,
bæjarstjóri Ísafjarðarbæjar.

Lögn lögð í miðbæinn

Það er Orkubú Vestfjarða sem undirbýr nú framkvæmdir og stefnir á að því að byggð í nærumhverfinu borholunnar í Holtahverfi og Tunguhverfi í Skutulsfirði verði tengd við nýju hitaveituna í fyrsta áfanga. Í kjölfarið verður löggögn um Seljandi í miðbæinn, sem krefst u.þ.b. briggja kílómetra lagnar.

„Með þessu má draga stórlega úr notkun jarðefnaeldsneytis og notkun á fororku til húshitunar. Helstu kastor við þessar framkvæmdir eru að nýttar verðar auðlindir úr jörðu með hagkvæmum hætti, jafnframt eru helstu innviðir til staðar s.s. dreifikerfi. Þannig að ekki kemur til rasks í íbúðagötum og eða tengigötum. Þó þarf að leggja stofnlögn frá borholu að kyndistöð inn á Skeiði, eins og við köllum það,“
og inn á Ísafjörð,“ bætir Sigríður Júlía við. /mhh

STÍFLULOSUN

SUÐURLANDS

stiflulosun.is

VIÐ ELSKUM
STÍFLUR!

- Stíflulosanir
- Lagnamyndun /Ástandsskoðanir
- Sónum út Lagnir
- Lagnafóðrun
- Rotþrær
- Fitugildrur
- Sandgildrur
- Skólphreinsistöðvar
- Holræsaþreinsun

ÁRATUGA REYNSLA
OG SÉRÞEKKING
Á FRÁVEITUMÁLUM

VIÐ ÞJÓNUSTUM

EINSTAKLINGA
FYRIRTÆKI
HÚSFÉLÖG
SVEITAFÉLÖG

510-1180 / 669-8441

can-am®

SMÍÐAÐ ÁN MÁLAMIDLANA.
ENDING OG ÁREIÐANLEIKI
SEM ENGINN KEPPIR VIÐ.

MESTA
VEGHÆÐIN*

LEIÐANDI Í
AFLI*

MESTA BURÐAR-OG
DRÁTTARGETAN*

BESTA FJÖÐRUNAR-
SVIÐIÐ*

● TIL Á LAGER

OUTLANDER G3L 500 & 700- VERÐ FRÁ 1.605.000 + VSK

**í flokki 500-700cc eins cylenders hjóla*

ELLINGSEN

Vínlandsleið 1, 113 Reykjavík / 415-8500 / www.brp.is

Framleiðslugetan yrði allt að 40.000 tonn á ári í fyrirhuguðum Eldisgarði Samherja við Reykjanesvirkjun.

Landeldi Samherja: Frárennsli á við fjórfalt rennsli Elliðaáa

Matvælastofnun hefur unnið tillögu að rekstrarleyfi fyrir Samherja fiskeldi ehf. vegna fiskeldis á landi í Auðlindagarði HS Orku við Garð á Reykjanesi. Samherji stefnir að umfangsmikilli fiskeldisstöð og rekstrarleyfið gerir ráð fyrir allt að 20.000 tonna lífmassa á hverjum tíma vegna seiða- og áframeldis á laxi, regnbogasilungi og bleikju. Framleiðslugetan yrði allt að 40.000 tonn á ári. Fyrirhugaður Eldisgarður yrði í nálægð við Reykjanesvirkjun og yrði m.a. nýttur ylsjór sem til fellur úr virkjuninni en einnig yrði borað eftir jarðsjó innan lóðar. Skipulagsstofnun leitaði umsagna 12 aðila vegna áforma Samherja fiskeldis sem undirstrikuðu m.a.

mikilvægi þess að kanna áhrif grunnvatnsvinnslu svæðisins og hvernig vatnstakan takmarkar vatnsvinnslu annarra notenda á svæðinu. Hafrannsóknastofnun benti á að um stóra framkvæmd væri að ræða og ef frárennslið væri það sama og áætluð vatnstaka þá yrði það um fjórfalt meðalrennsli Elliðaáa. Það væri mikilvægt að nota nægilega næmar aðferðir við vöktun til þess að meta áhrif losunar frá eldisstöðinni og hafa viðbragðsáætlun til staðar ef fiskur slyppi úr kerjum. Frestur til að senda Matvælastofnun athugasemdir um tillöguna að rekstrarleyfi eldisstöðvarinnar rennur út 1. júlí 2025.

Uppfærsla á stöðu Árósasamningsins

– Mikilvægur alþjóðlegur samningur um þátttökulýðræði í umhverfismálum

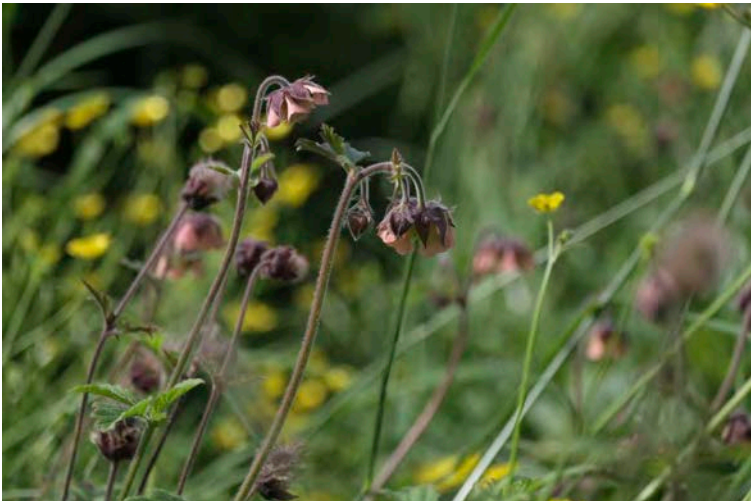
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið hefur sett til kynningar í Samráðsgátt stjórnvalda drög að uppfærðri skýrslu um stöðu á innleiðingu Árósasamningsins hér á landi, sem gefur almenningi aðkomu að stjórn umhverfismála.

Árósasamningurinn var innleiddur hér á landi í lög árið 2011, en hann er í stöðugri endurskoðun. Hann á rætur sínar í samningi sem 35 ríki undirrituðu í Árósum í Danmörku árið 1998 – og þar á meðal Ísland – og er talinn vera einn mikilvægasti alþjóðlegi samningurinn þegar kemur að þátttökulýðræði í umhverfismálum. Hann er bæði lagalega bindandi og hefur sett siðferðileg viðmið – og hefur haft viðtek áhrif á stefnumótun og lagasetningu í umhverfismálum í Evrópu.

Samningurinn grundvallast á þremur meginstoðum; aðgengi almennings að upplýsingum og í hvaða tilvikum megi hafna beiðni um aðgang að þeim, rétti almennings til þátttöku í málsmeðferð þegar undirbúnað er ákvarðaður af hálfu stjórnvalda í umhverfismálum og aðgengi almennings að réttlátri málsmeðferð umhverfismála.

Fjórdá stöðuskýrslan

Skýrslan verður fjórða stöðuskýrsla Íslands um innleiðingu samningsins. Í tilkynningu umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytisins kemur fram að hún verði unnin í samráði við umhverfisverndarsamtök og taki ráðuneytið einnig við öllum ábendingum frá almenningi um efni hennar.

Árósasamningurinn grundvallast á þremur meginstoðum; aðgengi almennings að upplýsingum, rétti almennings til þátttöku í málsmeðferð þegar undirbúnað er ákvarðaður af hálfu stjórnvalda í umhverfismálum og um aðgang almennings að réttlátri málsmeðferð umhverfismála. Mynd / smh

Í drögum að uppfærðri stöðuskýrslu Íslands um Árósasamninginn er fjallað um ýmis málefni sem lúta að réttindum almennings í umhverfismálum. Meðal helstu mála má nefna aðgengi að upplýsingum, þátttöku í ákvarðanatökuferlum, rétt almennings og félagasamtaka til að leita réttar síns, sem og viðbrögð við gagnrýni vegna tímabundinna leyfa í fiskeldi. Þá er fjallað um stuðning við umhverfissamtök, hlutdeild þeirra í stefnumótun, og áframhaldandi vinnu við að styrkja upplýsingagjöf og framkvæmd samningsins í heild. Í umfjöllun ráðuneytisins um uppfærsluna segir að auk aðildarríkjaráðstefnu sem og ríkjafundum sem haldnir eru árlega

á vettvangi samningsins, séu reknir vinnuhópar um helstu málefni samningsins. Aðildarríkjum ber að skila aðildarríkjaskýrslu til skrifstofu samningsins á fjögurra ára fresti þar sem farið er yfir stöðu innleiðingarákvæða samningsins í viðkomandi ríki og eru skýrslurnar teknar til umræðu á næstu aðildarríkjaráðstefnu samningsins. Mikilvægt er að öll sjónarmið komi fram í skýrslunni sem nú er unnið að, bæði sjónarmið stjórnvalda, almennings og félagasamtaka sem nýta sér þann rétt sem aðild að samningnum veitir. Tekið verður við athugasemdum og ábendingum í Samráðsgáttinni til og með 30. júní næstkomandi.

/smh

Bændablaðið
www.bbl.is

VERÐLAUNAGRIPIR

PENINGAR-BIKARAR-PLATTAR-DISKAR

BJÓÐUM EINNIG UPP Á SÉRSTEYPTA VERÐLAUNAPENINGA OG PIN MERKI

marko@marko.is

Stíflað 1982

MARKO

AUGLÝSINGAVÖRUR • SKILTAGERÐ

Sími: 565 1999 • www.marko.is

Á tólf mánaða tímabili jókst framleiðsla á hrossakjöti mest, eða um 6,5 prósent.

Lítill vöxtur í kjötframleiðslu á tólf mánaða tímabili

– Nautakjötsframleiðsla nú í apríl 17% minni en á síðasta ári

Samkvæmt nýlegum gögnum Hagstofu Íslands var heildarkjötfra­mleiðsla nú í apríl átta prósent minni en í apríl á síðasta ári. Þess ber að geta að framleiðslu­tolur fyrir hrossakjöt eru ekki inni í tölum Hagstofunnar, en í öðrum kjötgreinum minnkar framleiðslan þegar bornir eru saman þessir tveir aprílmánuðir. Mest minnkar nautakjötsframleiðslan, eða um 17 prósent, framleiðsla á svínakjöti minnkar um sex prósent og

alifuglakjöti um tvö prósent. Þó var útgunun alifugla fimm prósent meiri nú í apríl en á síðasta ári.

Mesti vöxturinn í hrossakjötsframleiðslu

Þegar skoðaðar eru kjötfra­mleiðslutölur á Mælaborði landbúnaðarins sést að á þessu 12 mánaða tímabili hefur hins vegar samtals verið 0,7 prósent vöxtur í kjötfra­mleiðslu, þar sem hrossakjötsframleiðsla er einnig tekin

inn í heildarmyndina. Vöxturinn í þeirri grein er mestur, eða 6,5 prósent, og svínakjötsframleiðslan er næst með 6,3 prósent vöxt. Framleiðsla á alifuglakjöti jókst um 3,4 prósent. Kindakjötsframleiðslan minnk­aði um 4,8 prósent samtals á þessum 12 mánuðum og nautgripakjötsframleiðslan um 3,7 prósent. Sala á þessu 12 mánaða tímabili jókst langmest á hrossakjöti, eða 38,1 prósent, og svo á svínakjöti um 6,1 prósent.

/smh

VIÐ ERUM — ÖLL — ÚR SÖMU SVEIT

Ísland er auðvitað „stórasta land í heimi“, en í veraldlegu samhengi erum við öll sem hér búum í sömu sveit sett.

Hvort sem fólk býr í Vesturbænum eða austur á fjörðum þá liggja hagsmunir okkar saman í sveitinni.

Ræktum landbúnaðinn okkar.

Brautskráning frá Landbúnaðarháskóla Íslands

Þann 6. júní síðastliðinn brautskráðust nemendur frá Landbúnaðarháskóla Íslands við hátíðlega athöfn í Hjálmakletti í Borgarnesi.

Alls brautskráðust 34 búfræðingar og Kristín Ólafsdóttir hlaut þar verðlaun fyrir frábæran árangur á búfræðiprófi. Tíu nemendur brautskráðust úr búvísindum og einn úr hestfræði. Þrír nemendur brautskráðust úr landslagsarkitektúr, Marianna Ósk Mikaelisdóttir var þar með hæstu einkunn nemenda skólans fyrir B.S. verkefni sitt sem fjallaði um náttúruperluna Kjarnaskóg og greiningu á þáttum sem stuðla að vinsældum útivistarsvæða.

Alls brautskráðust 34 búfræðingar frá Landbúnaðarháskólaum að þessu sinni.

Sex nemendur brautskráðust úr skógfræði og þar hlaut Salka Einarsdóttir sérstök verðlaun fyrir góðan árangur á B.S. prófi en hún hlaut hæstu meðaleinkunn útskrifaðra nemenda að þessu sinni eða 9,02.

Úr meistaranámi brautskráðust tíu nemendur úr skipulagsfræði, rannsóknarmiðuðu meistaranámi og umhverfisbreytingum á norðurslóðum.

Jafnframt luku tveir nemendur doktorsnámi, Heiðrún Sigurðardóttir úr búvísindum og Mathilde F. Marie Defourneaux úr náttúru- og umhverfisfræði.

/só

Heimsmet í skráningum

Hið árlega Reykjavíkurmeistaramót Fáks fer fram nú í vikunni í Viðidalnum. Þetta er stærsta hestamót sem haldið hefur verið hérlandis með 1.027 skráningum en talið er að þetta sé heimsmet í skráningum á hestaíþróttamóti.

Reykjavíkurmeistaramót Fáks er alþjóðlegt íþróttamót þar sem knapar og hestar etja kappi saman í hinum ýmsu greinum og styrkleikaflokkum. Höfst mótið á sunnudag 8. júní, og stendur til 15. júní. Reykjavíkurmeistaramótið hefur lengi verið eitt stærsta hestaíþróttamót sem haldið er hérlandis og nú þurfti að bæta við auka degi vegna skráninga.

„Eina fjölda viðmiðið sem við höfum er þátttökufjöldi síðustu ára sem hefur farið vaxandi en þetta var kannski heldur meiri aukning en við áttum von á. Það er rosalega jákvætt að sjá þennan mikla vöxt og áhuga sem ríkir í íþróttinni okkar. Það er líka gaman að sjá að það er fjölgun í öllum flokkum, bæði styrkleika- og aldursflokkum. Maður tekur

því fagnandi,“ segir Hilda Karen Garðarsdóttir mótstjóri mótsins.

Undirbúningur fyrir mótið hefur gengið vel og gengið vel að manna mótið að sögn Hildu Karenar en á móti að þessari stærðargráðu vinna tugi sjálfbóðaliða.

„Við eigum svo gott fólk hér í Fáki sem er alltaf tilbúið að stökkva af stað og aðstoða. Fólk er líka með mikla reynslu við vinnu á stórmótum sem skiptir mjög miklu máli. Mótið hefur gengið smurt, tímasetningar haldið sér og góð stemning heilt yfir. Auðvitað verða alltaf einhverjar uppákomur en þá skiptir máli að vera lausnamiðaður og þegar knapar og aðstandendur eru það líka þá ganga hlutirnir smurt.“

Reykjavíkurmeistaramótið er eitt af tveimur mótunum þar sem keppendur sem hyggjast tryggja sér sæti í landsliðinu sem fer á heimsleikana í Sviss í ágúst þurfa að taka þátt á. Það má því gera ráð fyrir miklum tilþrifum og spennu í Viðidalnum í vikunni og um helgina þegar úrslitakeppnin fer fram. /hf

Heiðrún Sigurðardóttir, garðyrkjufræðingur og yfirmaður Matjurtagarða Akureyrarbæjar, sem á heiðurinn af upphækkuðu beðunum, sem hafa algjörlega slegið í gegn. Þá má geta þess að Heiðrún er með síðu á Instagram, sem heitir Gardurinn minn“ og svo er hún líka með síðu á Facebook, sem heitir „Garðurinn minn“.

Mynd / Raket Hinriksdóttir/Akureyri.net

Upphækkuð matjurtabeð hafa slegið í gegn á Akureyri

Í gömlu ræktunarstöðinni við Krókeyri á Akureyri eru matjurtagarðar bæjarins þar sem fjölmargir bæjarbúar rækta sínar eigin matjurtir. Á staðnum eru líka öll sumarblóm fyrir Akureyrbæ ræktað. Það er þó eitt, sem vekur sérstaka athygli um þessar mundir en það er upphækkuð beð, sem hafa slegið í gegn.

„Já, hugmyndin af þessum beðum kom þegar það kom kona til mín og þurfti að hætta með garðinn sinn því hún hafði ekki líkamlega getu til að sinna honum lengur og hafði engan til að aðstoða sig heldur. Þetta sat alltaf í mér og ég var stöðugt að hugsa hvað ég gæti gert til að koma á móts við þennan hóp. Einstaklinga, sem langar að rækta en hafa ekki líkamlega getu til að sinna gördum. Ég var búin að sjá allskonar útfærslu af upphækkuðum beðum og svo datt ég niður á þessa einföldu og ódýru leið, sem við höfum farið,“ segir Heiðrún Sigurðardóttir, garðyrkjufræðingur og yfirmaður Matjurtagarða

Akureyrarbæjar aðspurð um þessa nýjung í gördunum.

87 ára og ræktar á fullum krafti

Heiðrún segir að eftirspurnin og áhuginn á upphækkuðum beðunum hafi komið sér skemmtilega á óvart. „Já, fólk hefur stundum spurt hvort að það þurfi að sýna fram á að það geti ekki ræktað í þessum hefðbundnu gördum. Þá hef ég stundum grínast í fólk með að það þurfi að mæta með læknisvottorð og falla á þrekprófi hjá mér svo það fái upphækkað beð. Nei, nei, málið snýst ekki endilega um aldur því fólk getur átt við ýmis stoðkerfisvandamál og meiðsli að stríða á öllum aldri. Sá elsti, sem er með garð hjá okkur núna er 87 ára og hann slær ekki slöku við að rækta sitt eigið grænmeti“, segir Heiðrún.

300 garðar í boði

Fyrirkomulagið í matjurtagörðunum er þannig að fólk sækir um garð og ef fólk vill halda sínum garði ár eftir

ár skrifar það undir samning og þá er það með garðinn þar til það segir honum upp. Þetta eru um 300 garðar og margir eru búnir að vera með frá upphafi eða síðan 2009.

„Það er alltaf einhver endurnýjum milli ára á fólk en í vor komum á milli 50 og 60 nýir inn í sjálfa matjurtagarðana. Nýju beðin eru 20 og erum að vera búin að fylla þau núna. Við bjóðum fólk að kaupa tætingarþjónustu en þá er settur hrossaskitur í garðinn og hann svo tættur. Öll helstu verkfæri og hjólbörur eru til staðar fyrir fólk og svo er vatn á öllum svæðum. Einnig er boðið uppá vökvun ef fólk fer í sumarfrí. Ég forrækta grænmeti, sem garðeigendur geta svo keypt. Boðið er upp á blómkál, brokkolí, hvítkál, rófur, rauðrófur, hnúðkál, rósakál, rauðkál, savojkál eða blöðrukál, grænkál, sellerí, timian, steinselju og við erum að prufa núna að vera með matlauk, sem ég forræktaður í bakka. Við erum líka með kartöflur frá Gröf í Eyjafirði og að sjálfsögðu er fólk líka að rækta gulrætur, spinat, radísur og blandað salat“, segir Heiðrún. /mhh

Geitur:

Spornað við útrýmingu

– Fagræð stofnað til að efla geitfjárrækt

Nýlega var stofnað Fagræð um geitfjárrækt. Er það talið nauðsynlegt til að stuðla að verndun íslenska geitfjárstofnsins sem er í útrýmingarhættu.

Að sögn Hákonar Bjarka Harðarsonar, formanns deildar geitabænda innan Bændasamtaka Íslands, er nýtt fagræð geitfjárræktar hugsað til að ná saman öllum þeim aðilum sem koma að því verkefni að standa vörð um íslensku geitina.

Í fagráðinu sitja þrír geitabændur, einn aðili frá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins og einn frá Agrogen, erfðanefnd landbúnaðarins. Hákon segir að fram til þessa hafi þessir aðilar unnið dálítið hver í sínu horni og nauðsynlegt að ná þeim saman.

„Stjórn geitabænda BÍ samþykkti á stjórnarfund í apríl verklagsreglur og hlutverk fagræðs. Helstu þættir sem unnið verður að er að stuðla að eflingu geitfjárræktar í landinu og þar með koma geitastofninum úr útrýmingarhættu.

Nýstofnað fagræð geitfjárræktar hefur það hlutverk að efla geitfjárrækt og koma geitastofninum þannig úr útrýmingarhættu. Hér sjást stásslagar geitur á Lynghóli í Skriðdal.

Mynd / Sá

Sporna á gegn aukinni skyldleikarækt innan stofnsins. Skilgreina þarf ræktunarmarkmið svo að geitastofninn öðlist hlutverk sem framleiðslukyn, sem er megin forsenda þess að verndun skili árangri. Þá þarf að setja reglur um framkvæmd meginþátta ræktunarstarfsins, ná utan um skráningu geitastofnsins

í skýrsluhaldskerfinu Heiðrúnu, og síðast en ekki síst, móta stefnu með ríkinu um verndun stofnsins,“ segir Hákon.

Hann segist jafnframt telja eðlilegt að fagræðið komi að einhverju leyti að rekstri hafrastöðvarinnar á Hvanneyri.

Fyrirhugað er að fyrsti fundur fagræðsins verði með haustinu. /sá

STUÐLAGIL

Canyon

FARMERS MARKET

Ertu á leið í Stuðlagil?

Bændamarkaður er starfræktur á Grund við Stuðlagil.

Fjölbreyttar handunnar vörur úr héraði.

Opið alla daga yfir sumarið.

Við erum hér:

Hy•D®

BETRI GÆÐI, MEIRI AFURÐIR

Hraðvirkara D-vítamín sem skilar sér
í bætту heilsufari og meiri afurðum!

ÁVINNINGUR ÞESS AÐ NOTA HY-D Í FÓÐURBLÖNDUR FYRIR MJÓLKURKÝR:

HY-D® er lífvirkt D-vítamín sem
nýtist beint og hraðar í líkama
gripanna.

- ✓ Hærri nyt (allt að 8%
orkuleiðrétt mjólk).
- ✓ 20% lægri frumutala vegna
aukinnar virkni ónæmis-
kerfisins.
- ✓ Hærra D-vítamín í blóði og
meiri D-vítamín virkni.

Hy•D®

dsm-firmenich

NÚ Í ÖLLUM FÓÐURBLÖNDUM FYRIR MJÓLKURKÝR HJÁ FÓÐURBLÖNDUNNI!

Hy-D hefur verið bætt í allar fóðurblöndur
Fóðurblöndunnar fyrir mjólkurkýr.
Ávinningurinn er mælanlegur og skilar sér í
auknum afurðum og bættri heilsu.

NÁNARI UPPLÝSINGAR

Skannaðu QR
kóðann eða hafðu
samband við
sölumenn.

FÓÐURBLANDAN

570-9800

fodur@fodur.is

Frumvarp:

Spornar gegn dvöl fólks á hættusvæðum ofanflóða

- Framkvæmdir í gangi víða um land vegna ofanflóðavarna

Næsta haust mun Jóhann Páll Jóhannsson, umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra, mæla fyrir frumvarpi á Alþingi sem er ætlað að styrkja umgjörð ofanflóðavarna og sporna gegn dvöl fólks utan leyfilegs nýtingartíma í húseignum á hættusvæðum.

„Það er óþolandi og óþóðlegt að fólk setji sjálf sig og viðbragðsaðila í hættu með slíkri hegðun, og við þessu þarf að bregðast,“ segir ráðherra í tilkynningu frá ráðuneytinu.

Framkvæmdir eru nú í gangi víða um land vegna ofanflóðavarna og verður sumarið nýtt vel til uppbyggingar varnarmannvirkja. Í fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar til næstu fimm ára er gert ráð fyrir 900 milljón kr. aukningu til málaflokksins í þeim tilgangi að hraða brýnustu verkefnum og framkvæmt verður fyrir tæplega 4 milljarða kr. á þessu ári. Þetta kemur fram í tilkynningu frá umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytinu.

Framkvæmdir við ofanflóðavarnir eru langt komnar og hefur verið lokið við að reisa um 70% þeirra varna sem nauðsynlegar eru til að verja íbúðarhús á fimmtán þéttbýlisstöðum víða um land.

Á Bíldudal var nýlega boðinn út lokaáfangi í uppbyggingu varna fyrir byggðina sem felst í uppbyggingu á bröttum varnargörðum ofan byggðar, vestan Búðargils. Miðað er við að

þeim framkvæmdum ljúki árið 2028.

Á Patreksfirði verður unnið að því að ljúka við gerð bráðavarna í og við Stekkjagil. Bráðavarnirnar eru hluti af lokavörnum fyrir byggðina við gilið og er ætlað að draga úr hættu vegna krapaflóða í næstu húsum við farveginn. Á Patreksfirði stendur jafnframt til að ljúka við frágang varna ofan hafnar (Hóla, Mýra og Urðargötu).

Unnið er að endurbótum á varnargörðum á Flateyri, sem felast í því að reisa þrjár raðir af bröttum varnarkeilum ofan núverandi leiðigarða, svo koma megi í veg fyrir að flóð berist yfir garðana, eins og raunin varð í janúar 2020. Jafnframt verður hafnarsvæðið varið, þar sem garðarnir auka hættu á því svæði.

Stefnt er að því að vinna lagfæringar á farvegi krapaflóða eftir Bæjargili í Ólafsvík á Snæfellsnesi í sumar. Þá eru framkvæmdir við snjóflóðavarnargarða undir Bjólfi á Seyðisfirði á lokastigi og gert ráð fyrir að verkframkvæmdum ljúki þar að mestu á næsta ári.

Í Neskaupsstað er unnið að byggingu garða og keilna undir Nes- og Bakkagiljum auk þess sem endurbætur eru að hefjast á stoðvirkjum í upptakasvæði Drangagils. Með þessum framkvæmdum verður uppbyggingu varna ofan byggðar í Neskaupstað að mestu lokið. /ph

Aukinn útflutningur á reiðhestum

Harpa Ólafsdóttir
harpa@bondi.is

Útflutningur á hrossum sveiflast nokkuð milli ára en samkvæmt gögnum Hagstofunnar fjórfaldaðist útflutningur á reiðhestum frá 2017 til 2021 en útflutningur minnkaði síðan um helming árið þar á eftir. Samtals voru flutt út tæplega 1500 hross árið 2024 og þar af hátt í 700 reiðhestar.

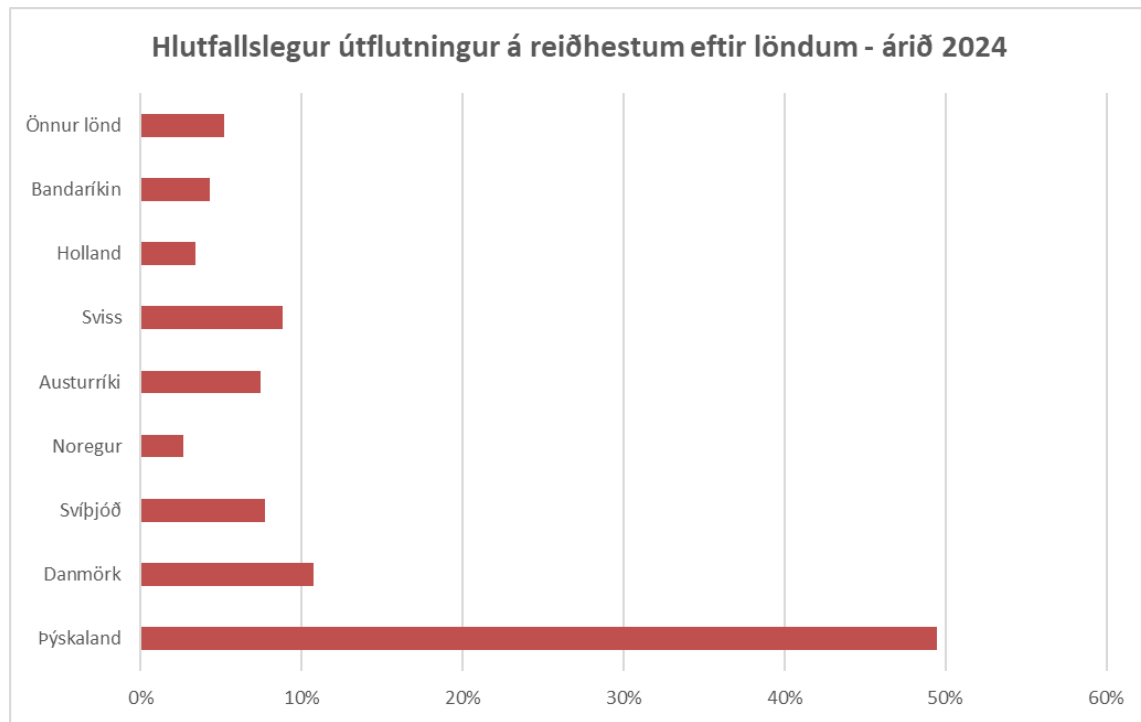
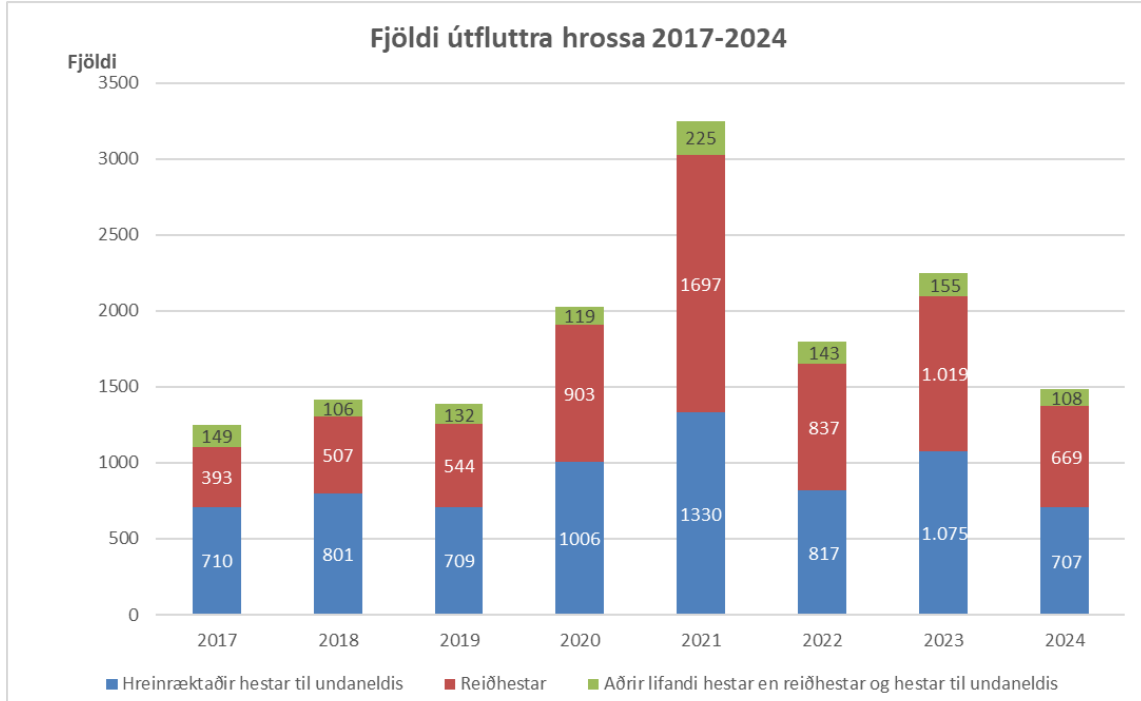
Samkvæmt greiningu Hagstofunnar hefur mest verið flutt út af hestum til undaneldis

undanfarin ár en þó hefur útflutningur á reiðhestum aukist hlutfallslega meira. Þannig voru flutt út tæplega 1700 reiðhestar árið 2021 en 1330 hestar til undaneldis. Árin þar á eftir er hlutfallið nokkuð svipað en árið 2024 voru flutt inn 669 reiðhross og 707 hestar til undaneldis.

Langflest hross eru flutt út til Þýskalands og á það bæði við um hesta til undaneldis sem og reiðhesta. Þannig voru rétt innan við helmingur reiðhesta fluttir út til Þýskalands árið 2024. Ríflega 20% reiðhesta voru fluttir út til Norðurlandanna, þ.e. Danmerkur, Svíþjóðar og Noregs, 9% til

Sviss, 7% til Austurríkis og 3% til Hollands. En einnig voru 4% reiðhesta fluttir út til Bandaríkjanna.

Uppgefið útflutningsvirði á hrossum samkvæmt gögnum Hagstofunnar er nokkuð mismunandi eftir löndum. Fyrir árið 2024 var meðalútflutningsverð (fob) á hestum til undaneldis um 1.100.000 kr. og 866.000 kr. á reiðhestum. Sé hins vegar horft til einstakra landa, þá var meðalútflutningsverð á reiðhestum hæst til Noregs um 1.800.000 kr. og um 1.600.000 kr. til Bandaríkjanna. Meðalútflutningsverð á reiðhestum var hins vegar mun lægra t.d. til Danmerkur eða um 710.000 kr. og 660.000 kr. til Austurríkis.

Heimild: Hagstofa Íslands

Blóðmerahald:

Dýraverndarsambandið kærir meint brot til lögreglu

Dýraverndarsamband Íslands hefur kært meint brot á lögum um dýravelferð við blóðmerahald til lögreglu.

Dýraverndarsamband Íslands (DÍS) ásamt þýsk-svissnesku dýraverndarsamtökunum Animal Welfare Foundation (AWF) og Tierschutzbund Zürich (TSB) hafa kært til lögreglu þau brot á lögum um velferð dýra sem samtökin segja sjást á upptökum sem náðust af blóðmerahaldi í september 2024. Samtökin telja upptöknar sýna alvarleg og

kerfisbundin brot gegn velferð hryssa, sem mikilvægt sé að bregðast við í tæka tíð áður en næsta blóðtöku tímabil hefst.

Matvælastofnun (MAST) hafði málið til rannsóknar en tilkynnti síðasta haust að því yrði ekki vísað til lögreglu. Telja DÍS þessa afgreiðslu vera óásættanlega og minna á að umboðsmaður Alþingis hafi hafið frumkvæðisrannsókn á afgreiðslu MAST á málinu. MAST mat það svo að fundist hefðu alvarleg frávík en að í flestum tilfellum verið um einn og sama einstaklinginn að ræða. Búið væri

að koma í veg fyrir að þessi aðili kæmi að meðferð hrossa aftur. Ekki væri því ástæða til að aðhafast frekar.

„Ef annað blóðtöku tímabil fær að hefjast eru yfirvofandi frekari brot gegn lögum um velferð dýra. Telja samtökin því þann eina kost færan að kæra málið beint og krefjast þess að lögreglan rannsaki málið með sjálfstæðum hætti. Mikilvægt er að niðurstaða liggi fyrir sem fyrst í ljósi þess að næsta blóðtöku tímabil hefst að óbreyttu síðla sumars,“ segir í tilkynningu frá DÍS. /sá

Segðu **BLESS** við óværuna!

YKKAR
pest control

BANINN SEM VIRKAR

-fæst í öllum betri landbúnaðar- og byggingavöruverslunum

MIKIÐ ÚRVAL AF RÚLLUPLASTI

Rani 50 cm Hvítt	14.990.- án vsk
Rani 75 cm Hvítt / Grænt	15.690.- án vsk
Balensil 75 cm Hvítt	16.090.- án vsk
Balensil 75 cm Grænt	16.090.- án vsk
Powerstretch 75 cm Svart	14.990.- án vsk
Powerstretch 75 cm Hvítt	15.490.- án vsk
Supergrass 75 cm Hvítt	16.290.- án vsk
Supergrass 75 cm Grænt	16.290.- án vsk

SaMASZ

SaMasz diskasláttuvél XT390
Vinnslubreidd: 3,9 metrar
Kr. 2.990.000.- án vsk

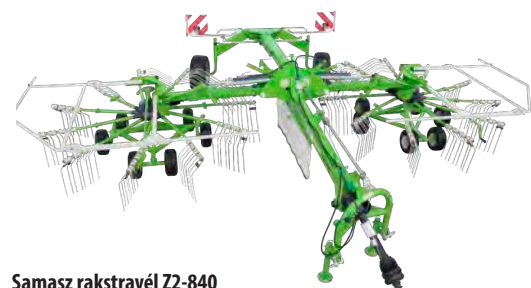

SaMasz diskasláttuvél KDT300
Vinnslubreidd: 3 metrar
Kr. 1.890.000.- án vsk

SaMasz framláttuvél KDF340 Vinnslubreidd: 3,4 metrar
Kr. 2.490.000.- án vsk
KDF341S með knosara
Vinnslubreidd: 3,4 metrar
Kr. 2.990.000.- án vsk

TamaNet™

SaMasz rakstravél Z2-840
Vinnslubreidd: 8,4 metrar **Kr. 4.890.000.- án vsk**
SaMasz rakstravél Z2-780
Vinnslubreidd: 7,8 metrar **Kr. 4.290.000.- án vsk**

SaMasz rakstravél Z470 Vinnslubreidd: 4,7 metrar **Kr. 1.495.000.- án vsk**

SaMasz diskasláttuvél KT341 Vinnslubreidd: 3,4 metrar
Miðjuhangandi **Kr. 2.490.000.- án vsk**

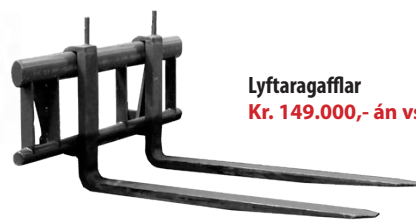
TRAKTORSDEKK, ÝMSAR STÆRÐIR

Þyngdarklossar
400 kg. Kr. 169.800.- án vsk.
600 kg. Kr. 189.800.- án vsk.
800 kg. Kr. 209.800.- án vsk.
1600 kg. Kr. 309.000.- án vsk.
2500 kg. Kr. 562.800.- án vsk.

Taðklær
Einfaldar og góðar
1.20 m: **Kr. 269.900.- án vsk.**
1.50 m: **Kr. 339.900.- án vsk.**
1.80 m: **Kr. 379.900.- án vsk.**

Lyftaragafflar
Kr. 149.000.- án vsk.

KING
EXPORTS

VÖKVA YFIRTENGI
ÝMSAR STÆRÐIR

Haughræra
Lengd 6,5 til 7,6 metrar
Verð frá **kr. 699.000.- án vsk.**

Palmse Malarvagn PT-1300
Burðargeta 13 tonn
Kr. 2.990.000.- án vsk

Palmse Malarvagn PT-1600
Burðargeta 16 tonn
Kr. 4.580.000.- án vsk

Palmse Malarvagn PT-1900
Burðargeta 19 tonn
Kr. 4.880.000.- án vsk

Palmse PT150 sturtuvagn
Burðargeta 13 tonn
Kr. 2.890.000.- án vsk

TIKI KERRUR Í ÚRVALI

Kränzle
Kränzle, þýskar
háþrýstidælur í úrvali

RAUCH ÁBURÐARDREIFARAR

Eins og staðan er í dag þá er umframnotkun vatns í Kabúl 44 milljónum rúmmetrum meiri en náttúruleg endurnýjun.

Vatnssskortur í Kabúl

Kabúl á í hættu að verða fyrsta nútímaborgin til þess að tæma vatnsbirgðir sínar, segir í umfjöllun The Guardian. Vatnshæð í grunnvatnsæðum höfuðborgar Afganistan hefur lækkað um allt að 30 metra síðastliðinn áratug, bæði vegna loftslagsbreytinga og útpenslu borgarinnar, samvæmt nýlegri skýrslu mannúðarsamtakanna Mercy Corps.

Kabúl hefur sjöfaldast í stærð frá árinu 2001, frá einni milljón manna í sjö, og veik stjórnsýsla og regluverk hefur orðið til þess að vatnsveitukerfi borgarinnar eru komin að þolmörkum. Borgin sækir mestallt drykkjarvatn sitt úr borholum og hefur helmingur þeirra þornað upp. Eins og staðan er í dag þá er umframnotkun vatns í borginni 44 milljón rúmmetrum meiri en náttúruleg endurnýjun grunnvatnsins. Haldi þessi þróun áfram munu allar grunnvatnsæðar Kabúl þorna upp á næstu árum, sem hefði skelfilegar afleiðingar fyrir íbúa borgarinnar.

Dayne Curry, stjórnandi Afganistandeildar Mercy Corps, segir að það sé nauðsynlegt að alþjóðasamfélagið fylgist grannt

með þessari þróun og leiti lausna við vandanum. „Ekkert vatn þýðir að fólk yfirgefur samfélög sín, afleiðing þess að alþjóðasamfélagið standi aðgerðarlaust gagnvart þeim vatnsskortu sem steðjar að íbúum Afganistan leiðir aðeins til frekari fólksflutninga og erfiðleika fyrir afgönsku þjóðina.“

Í skýrslu Mercy Corps er einnig lögð áhersla á að vatnsmengun sé orðin gríðarleg áskorun fyrir íbúa Kabúl en allt að 80% grunnvatns borgarinnar er talið hættulegt notkunar vegna skólps, saltmagns og arsenikmengunar.

Allt að 30% af heimilistekjum íbúa Kabúl er varið í vatnsnotkun og tvö af hverjum þremur heimilum eru skulduð vegna vatnsnotkunar. Þessi mikli kostnaður hefur sérstaklega áhrif á tekjulægri hópa borgarinnar. Ástandið hefur versnað eftir að einkaaðilar hafa tekið að bora eftir grunnvatni sem þeir selja á uppsprengdu verði aftur til borgarbúa.

Mannúðarskrifstofa Sameinuðu þjóðanna segir að aðeins 8,4 af þeim 264 milljónum dollara sem þarfnist til þess að styrkja vatnsinnviði landsins hafi borist til samstarfsfélaga þeirra.

Fjárstuðningur til uppbyggingar landsins sé af skornum skammti. Eftir að talíbanar tóku völd árið 2021 hafi þriggja milljarða dollara fjárstuðningur til innviðaupbyggingar á vatnsveitum og skólperfum verið frystur. Þá hafi ákvörðun ríkisstjórnar Bandaríkjanna að skera niður um 80% af fjármagni til þróunarsamvinnustofnunar landsins gert vandann enn verri.

Stjórnvöld í Afganistan leita leiða til þess að fjármagna vatnsleiðslu úr Panjshir-ánni sem gæti veitt vatni til tveggja milljóna manna í Kabúl og létt undir álagi á grunnvatnsbirgðir borgarinnar. „Við höfum engan tíma til þess að sitja og bíða eftir fjárhagsáætlunum. Við erum stödd í stormi og úr honum verður engin undankomuleið ef við grípum ekki til aðgerða strax,“ segir dr. Najibullah Sadid, meðlimur í samtökum afganskra vatns- og umhverfissérfræðinga. Hann segir íbúa Kabúl vera komna í þá stöðu að þurfa að velja á milli vatns og matar. Þrátt fyrir það þá sé einhugur hjá þeim íbúum sem hann hafi rætt við að fjárfesta þeim litlu fjármunum sem þeir hafa milli handanna í sjálfbæra lausn á vatnsvanda borgarinnar. /só

Gæðamatur er dýr í framleiðslu

Edward Carr, forseti írsku samvinnuhreyfingarinnar (ICOS) segir að gæðamatvara sé bæði dýr og erfið í framleiðslu og greiða þurfi fyrir hana í samræmi við það. Irish Farmers Journal fjallar um málið.

Carr hélt erindi á aðalfundi ICOS í Portlaoise í byrjun mánaðar þar sem hann fjallaði um mikla óvissu í landbúnaðarmálum. Verð á kjöti og mjólk hefði náð nýjum hæðum vegna minnkandi framboðs á heimsvísu.

„Við lifum á áhugaverðum tímum. Þrátt fyrir að hugtakið fordæmalaust sé ofnotað þá er það lýsandi fyrir þær áskoranir sem standa frammi fyrir samvinnufélögum og matvælaframleiðendum,“ sagði Carr. Hann varaði við að þróun síðustu ára hefði gert landbúnað óspennandi starfsvettvang fyrir yngri kynslóðirnar. Kostnaður, verðbólga, langir vinnudagar og takmörkuð umbun fyrir unnin störf geri starf bænda óaðlaðandi fyrir unga fólkið. „Kannski er samfélagið loks að komast að því að gæðamatur er bæði erfiður og dýr í framleiðslu og að greiða verði fyrir hann í samræmi við það,“ sagði Carr.

Enn fremur varaði hann við því að óstöðugt ástand í

heimsbólum, áhrif tollahækkana Bandaríkjastjórnar og uppgangi einræðissinna í Evrópu gæti ógnað stöðugleika. „Evrópusamstarfið og þá sérstaklega innri markaðurinn er lífsnauðsynlegur fyrir efnahagsframtíð Írlands. Við þurfum sterka leiðtoga til þess að tryggja að Evrópa haldi áfram að vinna fyrir borgara sína, þar á meðal bændur, en ekki aðeins að hugmyndafræðilegum framtíðarsýnum.“

Carr segir miklar áskoranir fram undan í fjárframlögum til landbúnaðar nú þegar Evrópusambandið undirbýr nýjan fjárhagsramma sem tekur gildi eftir árið 2027. Hann hefur áhyggjur af því að landbúnaður bíði skarðan hlut á næstu árum sem hefði neikvæð áhrif bæði á fjárhag bænda og sjálfbærnimarkmið. Sameiginleg landbúnaðarstefna Evrópusambandsins þyrfti að vera hagnýt, vel fjármögnuð og með minna regluverk. Carr kallaði eftir stefnu sem „valdeflir bændur til þess að einblína á matvælaframleiðslu, ekki skriffinnsku. Landbúnaður á Írlandi og víða í Evrópusambandinu á í erfiðleikum með að laða til sín unga bændur.“

/só

Hluti áburðarins skilar sér í gegnum jarðvegin og út í umhverfið.

Danmörk:

Þriðjungur ræktaðs lands fær of mikinn áburð

Þriðjungur ræktaðs lands í Danmörku fær meiri áburð en það hefur þörf fyrir, segir í nýrri skýrslu sem Háskólinn í Árhúsum hefur unnið fyrir danska umhverfisráðuneytið. DR segir frá.

Hluti áburðarins skilar sér því í gegnum jarðvegin og út í umhverfið.

Maria Reumert Gjerding, forseti Náttúruverndarsamtaka Danmerkur,

lýsir furðu sinni á þessum fréttum og segir ástæðu til að veita þeim sérstaka athygli.

Bændur eru þó ekki í órétti þegar þeir nota of mikinn áburð. Í þinginu stendur hins vegar til að bregðast við með því að setja nýja reglugerð um notkun köfnunarefna í landbúnaði. Er ætlunin að þar kveði á um mun markvissari reglur en hingað til hafa gilt. /ph

Bretland:

Býlum fækkar hratt

Á fyrsta ársfjórðungi liðandi árs var stofnað til nýs búrekstrar á 805 býlum á Bretlandi en á sama tímabili var búrekstri hætt á 1.890 býlum.

Bretar líta svo á að um sé að ræða verstu kreppu sem þarlendur landbúnaður hefur gengið í gegnum lengi en samdrátturinn er meiri þar en í nokkurri annarri atvinnugrein. Farminguk.com segir frá.

Þessar tölur þýða að fjöldi nýbýla er einungis tæplega helmingur af þeim býlum sem hætta rekstri. Í atvinnugreinum á borð við fasteignaviðskipti, fjármálaþjónustu, mennta- og heilbrigðismálum, þá eru ný fyrirtæki um það bil helmingi

fleiri en þau sem leggja upp laupana.

Bankastjóri Cynergy Bank, sem tók tölurnar saman, segir að þetta séu sérlega slæmar fréttir fyrir landsbyggðina á Bretlandseyjum: „Um leið og endurnýjunin er lítil í atvinnugreininni, þá takast bændur á við aukinn kostnað í rekstri, skort á vinnuafli og yfirvofandi breytingar á lögum um erfðaskatt.“

Með þeim breytingum munu bændur ekki geta arfleitt börn sín að býlum sínum skattfrjálst lengur, nema býlin séu verðmetin undir 1 milljón sterlingspunda eða ríflega 170 milljónir kr. Býli sem kosta meira fá á sig 20% erfðaskatt. /ph

Brasilía & Argentína

4. – 19. október 2025

Fararstjórn: Aðalheiður Jónsdóttir

Verð 999.900 kr. á mann í tvíbýli

Aðeins 7 sæti laus

Það er draumi líkast að ferðast til Brasilíu og Argentínu!

Þessi ævintýraferð er blanda af stórfenglegri náttúru, mikilfenglegum fossum og tveimur af fallegustu borgum veraldar, Buenos Aires og Rio de Janeiro.

bænda
FERÐIR

Allir geta bókað sig í Bændaferð - baendaferdir.is

Sími 570 2790 • bokun@baendaferdir.is • Síðumúla 2 • 108 Reykjavík

Holta kjúklingur í samstarfi við Íslenskt staðfest

Íslenskt staðfest er nýtt upprunamerki frá Bændasamtökum Íslands, sem tryggir að matvara sé sannarlega íslensk. Þegar þú velur vöru merkt *Íslenskt staðfest*, getur þú treyst því að varan hafi verið framleidd á Íslandi, með gæði og uppruna í fyrirrúmi.

Fyrir okkur hjá Holta kjúkling skiptir það miklu máli að bjóða upp á ferskan kjúkling sem er alinn og unninn á Íslandi.

Holta
KJÚKLINGUR

Heimsljós:

Bændur sem kusu Trump sitja nú í súpunni

Próstur Helgason
throstur@bondi.is

Enginn deilir um það að Donald Trump vann kosningasigur í nóvember 2024 í flestum sýslum Bandaríkjanna þar sem landbúnaður er höfuð-atvinnugrein. Hann fékk að jafnaði 78% atkvæða í þessum sýslum. Ákvarðanir Trumps á fyrstu mánuðum í embætti hafa aftur á móti fæstar vakið lukku meðal bændanna sem byggja þessar sýslur. Sumir þeirra spyrja sig nú hvort það hafi verið rétt að styðja forsetann, þótt enn sé stuðningurinn við Trump mikill í Miðvesturríkjunum.

Það eru ekki bara tollaævintýri Trumps sem trufla bændur heldur einnig harðari stefna hans gagnvart innfluttu vinnuafla sem bændur reiða sig á og svo niðurfelling fjölmargra verkefna og styrkja á vegum landbúnaðarráðuneytisins. Þar á meðal eru styrkir sem áttu að renna til bænda sem unnið hafa samkvæmt sjálfbærni- og loftslagsstefnu ríkisins. Bændur hafa lagt út í kostnaðarsamar aðgerðir til þess að mæta kröfum yfirvalda í þessum efnum, enda hafa styrkir staðið til boða til að mæta kostnaði. En Trump hefur nú skorið niður fjárveitingar í þessi verkefni eins og flest önnur sem lúta að umhverfis- og loftslagsmálum. Margir bændur sitja eftir í skuldafeni.

Minni bændur veikari fyrir

Í umfjöllun í Motherjones.com er bent á að aðgerðir Trumps virðist koma harðar niður á litlum og nýjum bændum en stórum. Og á endanum er óttast að aðgerðirnar eigi eftir að veikja stöðu þeirra samfélaga sem byggja á landbúnaði. Þær virðist jafnvel miða að því að fækka bændum.

Biden-stjórnin hafði stutt við bændur í minni rekstri með ýmsum styrkjum sem ætlað var að ýta undir loftslagsaðgerðir, matvælaöryggi og

Samþjöppunin hefur einnig áhrif á strjálbýl landsvæði. Fólki fækkar. Litlum fyrirtækjum, sem þjónusta smærri bændur, fækkar því stórbændurnir kaupa áburð og annað sem þeir þurfa hjá alþjóðlegum fyrirtækjum. Allt grefur þetta undan smærri byggðum og bæjarfélögum. Á endanum græða eigendur stóru framleiðslu-fyrirtækjanna mest og þeir eru ekki endilega bændur.

kynþáttajafnrétti. Þessi stuðningur er ekki lengur til staðar og minni bændur eru því margir hverir í lausu lofti, einkum ungir bændur sem eru að hefja búskap og svartir bændur sem ekki eiga sér sterkt bakland.

Líklegra er að stærri býli og stórir landeigendur lifi af niðurskurð Trumps. Eftir tollastríð Trumps á fyrra kjörtímabili veitti hann bændum sem urðu fyrir skaða 28 milljarða dollara stuðning í björgunaraðgerðum sem hann gæti þurft að endurtaka nú. Almennt er þó viðurkennt að peningunum hafi

Fordæmin frá fyrra kjörtímabili Trumps hræða en þá jukust gjaldþrot bænda um 24% á árabílinu 2017 til 2018.

verið ójafnt skipt, stærri bændum í hag.

Minni býli sem fara á hausinn

eru svo iðulega keypt upp af umfangsmiklum landeigendum. Á árunum 1987 til 2017 tvöfölduðu stórbændur eignarhald sitt á ræktarlandi í Bandaríkjunum, samkvæmt upplýsingum Motherjones.com.

Óttast er að tollastríð Trumps að þessu sinni og niðurskurður á stuðningi til bænda eigi eftir að skila enn meira ræktarlandi í hendur stórfyrirtækja á sviði landbúnaðar. Fordæmin frá fyrra kjörtímabili Trumps hræða en þá jukust gjaldþrot bænda um 24% á árabílinu 2017 til 2018.

Milljarða niðurskurður

Í vor hafa greiðslur verið stöðvaðar frá landbúnaðarráðuneytinu í fimmtán verkefnastyrki til handa bændum og strjálbýlum samfélögum. Um er að ræða nokkurra milljarða króna niðurskurð án fyrirvara til verkefna sem unnið hefur verið að á undanförunum misserum og árum.

Einnig hefur eins milljarðs stuðningur við skólamötuneyti og matarbanka víða um landið verið skorinn niður en peningurinn hefur verið notaður til þess að kaupa mat af bændum.

Héraðsskrifstofum landbúnaðarráðuneytisins hefur einnig verið lokað en þangað hafa bændur getað sótt ráðgjöf og ýmsa aðstoð. Nú þurfa þeir að fara um lengri veg til að sækja sér aðstoð og ráðgjöf.

Eins og áður hefur komið fram hér í blaðinu hefur Trump svo sagt upp hundruðum starfsmanna á stofnunum á borð við Umhverfisverndarstofnun (Environmental Protection

Agency), Orkustofnun (Department of Energy) og Sjávar- og loftslagsstofnun (National Oceanic and Atmospheric Administration), sem er helsta rannsóknamiðstöð Bandaríkjanna um loftslagsmál. Ætlun Trumps er að skera fjárveitingar til síðastnefndu stofnunarinnar niður um 25% sem myndi til dæmis draga úr getu hennar til þess að sinna veðurþjónustu sem bændur reiða sig á.

Uppsagnir á Skrifstofu endurvinnslu og landnýtingar (U.S. Bureau of Reclamation), sem sér um vatnsnýtingu, stíflur og áveitukerfi, hafa að auki verið það miklar að óttast er að yfirvöld missi stjórn á flóknu kerfi vatnsbóla, stíflna og áveitna sem sjá bændum fyrir vatni.

Ofan í kaupið hefur tollastríð Trumps haft áhrif á erlenda markaði fyrir bandarískan landbúnaðarvörur. Óstöðugleikinn hefur tekið sinn toll. Stórir kaupendur í Kína hafa til að mynda snúið viðskiptum sínum til Brasilíu og Argentínu.

Þeir stóru græða

Óttast er að niðurskurður Trumps eigi eftir að hægja á umbótum í umhverfis- og loftslagsmálum. Stórtækir ræktendur sem framleiða matvöru á markað munu hins vegar hagnast á þessari stefnu, enda minnkar aðhaldið gagnvart notkun á skordýraeitrí og kemiskum áburði. Framleiðsla stórfyrirtækja í landbúnaði mun því að öllum líkindum aukast í tíð Trumps. Mengun mun aukast. Í Iowa hefur verið sýnt fram á að samþjöppun í landbúnaði hafi haldist í hendur við aukna mengun.

Askalind 3
201 Kópavogur
Friform.is
Virka daga
10-17

Fríform 25 ára

Bjóðum 25% afslátt af
Nettoline eldhús og
baðinnréttingum í júní

Samþjöppunin hefur einnig áhrif á strjálbýl landsvæði. Fólki fækkar. Litlum fyrirtækjum, sem þjónusta smærri bændur, fækkar því stórbændurnir kaupa áburð og annað sem þeir þurfa hjá alþjóðlegum fyrirtækjum. Allt grefur þetta undan smærri byggðum og bæjarfélögum. Á endanum græða eigendur stóru framleiðslufyrirtækjanna mest og þeir eru ekki endilega bændur.

Bændur kæra

Þó ekki séu liðnir nema fjórir og hálfur mánuður síðan Trump sór embættiseið eru bændur því farnir að andmæla forsetanum sem þeir margir hverjir kusu yfir sig. Og þau andmæli snúast ekki aðeins um niðurfellingu styrkja heldur einnig þá stefnu Trumps að afneita hamfarahlýnun af manna völdum og draga almennt úr aðgerðum í þágu umhverfismála.

Í Guardian er sagt frá því að samband lífrænna bænda í New York-ríki hafi ásamt samtökum á borð við Earthjustice og Natural Defense Council lögsótt bandaríska landbúnaðarráðuneytið fyrir að hafa fjarlægt vefsíður ráðuneytisins sem fjallað hafa sérstaklega um loftslagsbreytingar. Í málsókninni er því haldið fram að það fari gegn lögum að loka síðunum og það grafi undan getu bænda til þess að bregðast við ógnum af völdum breytinga á loftslaginu. Lögsóknin virðist ætla að bera árangur vegna þess að yfirvöld hafa boðað að síðan verði opnuð aftur á næstu dögum.

Bændur hafa einnig kært áðurnefnda niðurfellingu Trumps á styrkjum og í einhverjum tilvikum hafa styrkirnir ratað til sinna í kjölfarið. Svo virðist sem ákvarðanir forsetans séu ekki endilega byggðar á lögum eða hefðum og reglum stjórnsýslunnar. Skaðinn er þó að einhverju leyti orðinn, ekki síst á trausti bænda til yfirvalda í Bandaríkjunum.

Óvissan er nagandi, segja bandarískir bændur, og margir óttast að tollastríðið sem nú stendur yfir eigi eftir að keyra þá í þrot.

Óvissan er nagandi

Bændur eru enn að jafna sig eftir viðskiptastríð Trumps á fyrra kjörtímabilinu, segir í umfjöllun NPR (National Public Radio, sem Trump hótaði reyndar að hætta að styrkja

í liðinni viku). Óvissan er nagandi, segja bændur, og margir óttast að tollastríðið sem nú stendur yfir eigi eftir að keyra þá í þrot.

Norðvesturríkin – Washington, Idaho, Montana og Oregon – framleiða hvað mest af hveitikorni í heiminum,

meira en Bandaríkjamenn gætu nokkru sinni látið í sig sjálfir. Bændur segja að það gæti reynst þeim dýrkeypt að draga úr þessari framleiðslu og minnka eða hætta útflutningi.

Ef fram heldur sem horfir gæti bandarískur landbúnaður hafa

gjörbreyst eftir eitt ár og líklega þannig að ekki verður aftur snúið. Bændur vestanhafs halda því að sér höndum þessa dagana. Þeir fjárfesta ekki, ráða ekki fólk, leggja ekki í nýrækt. Þeir bíða bara þess sem verða vill með Trump við völd.

Fleiri hestöfl í heyskapinn?

Við skiljum allar ástæður fyrir nýrri vél

Reiknaðu dæmið á ergo.is

Pikkoló færir kaupmanninn aftur á hornið

Á fimm stöðum á höfuðborgarsvæðinu má sjá lítill viðarhús merkt Pikkoló sem er íslenskt fyrirtæki sem sérhæfir sig í dreifingu á ferskri matvöru til einstaklinga.

„Pikkoló er snjalldreifikerfi fyrir matvöruverslanir á netinu og okkar meginmarkmið er að hjálpa fólki að nálgast fjölbreytta og ferska matvöru í sínu nærumhverfi,“ segir Ragna Margrét Guðmundsdóttir, einn stofnenda Pikkoló. „Við fókusum á ferska matvöru. Okkar sérstaða er kælingin og við erum í raun ein á þeim markaði.“

Á stöðvum Pikkoló getur fólk nálgast ýmsar ferskvörur á leiðinni úr vinnunni eða nálægt heimili sínu. Með þessu vill fyrirtækið fækka ferðum fólks og stuðla þannig að minni umferð. „Þetta er í rauninni eins og póstbox, nema fyrir matvöru,“ segir Ragna.

Þegar fólk pantar matvöru hjá samstarfsaðila Pikkoló getur það valið að sækja vörurnar á einhverja af stöðvum þeirra. Þegar pöntunin er komin í hól fæ fólk sms með QR-kóða og þegar kóðinn er skannaður fyrir utan útidyrarhurð stöðvarinnar þá gengur fólk inn, finnur hólfið sitt og sækir sína pöntun.

„Þarna geturðu sótt vörur frá mismunandi aðilum í eitt hól og eytt tímanum þínum í eitthvað skemmtilegra en að fara í búð,“ segir Ragna.

Kaupmaðurinn aftur á hornið

Hugmyndin að Pikkoló varð til vorið 2019 en þá fékk fyrirtækið fyrsta styrkinn fyrir verkefnið frá Miðborgarsjóði Reykjavíkur. Ragna lærði nýsköpunar- og viðskiptafræði og lagði áherslu á hönnunardrífna nýsköpun, „þar sem maður setur sig í spor fólks og finnur nýjar lausnir. Við fórum að skoða matarinnkaup í daglegu lífi fólks og hvernig þau hafa þróast frá því að vera litli kaupmaðurinn á horninu yfir í stóru verslanirnar sem eru staðsettar á jaðarsvæðum.“

Ragna segir að með stafrænni þróun séu tækifæri til þess að snúa þessari þróun að einhverju leyti við og færa verslun aftur í nærumhverfi fólks:

„Þarna geturðu sótt vörur frá mismunandi aðilum í eitt hól og eytt tímanum þínum í eitthvað skemmtilegra en að fara í búð,“ segir Ragna Margrét Guðmundsdóttir, einn stofnenda Pikkoló.

Mynd / Sturla Óskarsson

„Við getum í raun fært kaupmanninn aftur á hornið,“ segir hún.

Hentar vel fyrir bændur

Pikkoló er með fjölbreytta samstarfsaðila og Ragna nefnir Matland, Eldum rétt, Heimkaup og Reykjalund grænmeti sem dæmi. Þetta sé lausn sem henti bændum vel, segir Ragna. „Beint frá býli og þess háttar, sérstaklega þegar það er uppskerutímabil hjá þeim, svona frá júní til október.“ Þeir sem vilji nýta þjónustuna geta gert þjónustusamning við Pikkoló

Það hefur verið lögð mikil áhersla á að þær séu aðlaðandi í umhverfinu

en krafa er gerð um starfsleyfi frá Heilbrigðiseftirlitinu.

Með haustinu ætla þau að opna markaðstorg Pikkoló þar sem söluaðilar sem ekki eru komnir

með vefverslun geta sett inn vörur sínar á vefsvæði Pikkoló og byrjað að afhenda í gegnum Pikkoló-stöðvar. „Þá getur maður ímyndað sér jólavörur, gjafavöru, ostakörfur eða hvað sem þarf að vera í kæli,“ segir Ragna.

Umhverfisvænar og aðlaðandi

Stöðvar Pikkoló eru búnar til úr svansvottuðu hráefni og byggðar úr timbri frá Byko. Pikkoló notar kælikerfi frá Kapp. „Þetta er í rauninni alfarið íslenskt hugvit og hönnun, allt frá grunni,“ segir Ragna. Vandað var til verka við hönnun stöðvanna.

„Það hefur verið lögð mikil áhersla á að þær séu aðlaðandi í umhverfinu. Og af því að við viljum vera í nærumhverfi fólks þá viljum við að fólki líði vel með að hafa þetta nálægt sér. Þannig að það var mikil vinna lögð í að þetta væri fallegt,“ segir Ragna og segir þau ekki hafa fengið eina einustu kvörtun frá nágrönnum stöðvanna.

Þau höfðu smá áhyggjur af því í fyrstu að opna stöðvar rétt hjá heimilum fólks en samvistin hafi gengið vel. „Þetta er í rauninni bara ótrúlega flott þjónusta fyrir þetta fólk sem getur þá nýtt sér Pikkoló nánast fyrir utan húsið hjá sér sem er bara frábært.“ Þeim þótti mikilvægt að stöðvarnar væru aðlaðandi að innan, þær hafi stóra glugga svo næg dagsbirta lýsi upp rýmið. „Við lögðum áherslu á að þú værir ekki inni í einhverjum dimmum gám. Þetta er svona nútímakaupmaðurinn á horninu þannig að okkur finnst þurfa að vera vinalæg stemning þegar þú sækir matarinnkaupin.“

Stöðvarnar eru færanlegar og því auðvelt að flytja þær í heilu lagi ef þess þarf. Og Ragna segir þau læra eitthvað nýtt með hverri stöð. „Fyrst gerðum við frumgerðina, lærðum af henni og hönnuðum svo næstu stöðvar sem voru framleiddar fjórar í einu. Í næstu útgáfu vitum við meira hvað má betur fara. Þannig að við erum alltaf að læra í hverri nýrri útgáfu og framleiðslu á stöðvum.“ Stöðvarnar eru vel nýttar og suma daga er hreinlega búið að fylla stöðvarnar. Til stendur að stækka dreifikerfið. „Það er klárlega þörf á

fleiri stöðvum,“ segir Ragna.

Hjá Pikkoló leggja þau mikla áherslu á endurnýtingu og endurvinnslu. Fólk getur skilið eftir kassa í hólfinu og tómu kössunum er síðan komið til baka í verslunina eða farið með í endurvinnslu. Einnig býður þessi dreifiaðferð upp á að endurnýta umbúðir. „Við erum með safahreinsun frá Kaja Organic, þar sem þú færð safu fimm daga í röð í glerflösku og skilar þá notuðu flöskunum um leið og þú sækir nýju flöskurnar.“

Ragna segir fólk ganga vel um stöðvarnar og skili sér nær undantekningarlaust til þess að sækja vörurnar. En hvað gerist ef fólk sækir ekki vörurnar sínar? „Þá höfum við samband við viðkomandi og ef það er ekki hægt að ná í hann fara matvælin í frískápin eða góðgerðarsamtök,“ segir Ragna og bætir við að þetta sé gert „áður en matvaran skemmist, til að forðast matarsóun.“

Stuðla að minni umferð

Ragna segir kosti þess að safna saman pöntunum vera að það stuðli að minni umferð á götum borgarinnar. „Fólk spyr oft af hverju það fái þetta ekki bara heimsent,“ segir Ragna en tekur fram að það sé auðvitað dýrari kostur. Auk þess þá er fólk ekki bundið við að bíða heima hjá sér ef það pantar sendingar á stöðvar Pikkoló. Hjá Pikkoló geta þau keyrt út sínar sendingar utan háannatíma, fólk nálgast sendingarnar þegar því hentar og auk þess fer það styttri vegalengdir vegna þess að það getur sótt í sínu nærumhverfi.

„Í staðinn fyrir að fara í áttatíu heimahús með sendingar þá er hægt að afhenda áttatíu pantanir í hverja stöð sem er miklu sjálfbærari lausn.“

Með þessu telur hún þennan verslunarmáta geta stuðlað að minni bílaumferð og haft þannig jákvæð áhrif á umhverfið auk þess sem færri þurfi að sitja fastir í umferð í lok vinnudags. Hún telur lausnina til hagsbóta fyrir alla, „fyrir umhverfið, verslunina og viðskiptavininn sem veit þá að pöntunin er í öruggum höndum og í kæli við rétt hitastig,“ segir Ragna.

/ál og só

Staurahamar vökvadrifinn

Auðveldur í notkun og léttir
vinnuna við að reka niður
girðingastaura

Wendel

Tangarhöfði 1 / 551-5464 / wendel.is / wendel@wendel.is

SPORTSMAN®

TOURING

FYRIR SLÓÐIRNAR

X2

FYRIR RÚNTINN

6X6

FYRIR VERKEFNIN

150.000 KR. AUKAHLUTAPAKKI

FYLGIR HJÓLUNUM Í SUMAR!

Klettháls 15 Reykjavík / Óseyri 4 - Akureyri
www.stormur.is / Sími: 577 1717

MHG Verslun er með umboð fyrir
Husqvarna Forest & Garden á Íslandi

*Varahlutir og
þjónustuverkstæði

Husqvarna K770
Steinsög
Sögunardýpt
12,5 cm

Husqvarna
520IRX
Sláttuorf 36V

Husqvarna
Traktor TC220
14,4kw

Husqvarna
K970 Steinsög
Sögunardýpt
15,5 cm

Husqvarna Rider
320X AWD Traktor
10,5 kW

Husqvarna
522IHD60
60cm

Husqvarna
LC253S Sláttuvél
2,8kW

Husqvarna
525BX Blásari
86 m/s

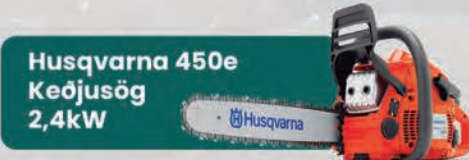
Husqvarna
535RX Sláttuorf
1,6kW

Husqvarna
580 EPOS
16.000m²

Husqvarna
AM535AWD
EPOS 3.500 m²

Husqvarna 450e
Keðjusög
2,4kW

Husqvarna Forest & Garden Products

Garðverkfæri, slátturóbotar, steinsagir, steinsagarblöð,
jarðvegsþjöppur, hoppaparar, kjarnaborvélar, garðsláttuvélar,
golfslípivélar, sandarar, gröfur, golfbilar og margt fleira

MHG Verslun | Vikurhvarf 8
S. 544 4656
mhg@mhg.is

Hrossarækt:

Einkunnamet slegin á vorsýningum

Guðrún Hulda Pálsdóttir
gudrunhulda@bondi.is

Glæsileg kynbótahross hafa hlotið háar einkunnir og eftirtekt fyrir framgöngu sína í kynbótadómi undanfarna daga, en þremur vorsýningum af níu er nú lokið. Rúmlega 170 hross hafa þar hlotið fullnaðardóm.

Tvær sýningar fóru fram á Rangárbökkum í lok maí og byrjun júní. Á fyrstu sýningu ársins vöktu nokkur hross verðskuldaða athygli. Hæstu aðaleinkunn sýningarinnar, 8,83, hlaut hryssan Hetja frá Ragnheiðarstöðum. Mun það vera hæsta einkunn sem sex vetra hryssa hefur hlotið í sögunni. Þar af hlaut Hetja 8,90 fyrir sköpulag og 8,79 fyrir hæfileika. Hetja er yngsta, og jafnframt hæst dæmda, afkvæmi heiðursverðlaunahryssunnar Hendingar frá Úlfstöðum, en undan henni eru m.a. Húni sem var hæst dæmda klárhross ársins 2024, og stóðhestarnir Herjólfur og Herkúles. Ræktandi Hetju er Helgi Jón Harðarson, sem á hana nú með Birgi Má Ragnarssyni.

Tíu fyrir brokk

Önnur varð Alda frá Sumarliðabæ 2 sem hlaut 8,71 í aðaleinkunn og þar af 9,00 fyrir hæfileika. Alda er undan Álfarni frá Syðri-Gegnishólum og Bylgju frá Einhamri 2. Fyrirnefndur Birgir Már er ræktandi og eigandi Öldu ásamt Silju Hrund Júlíusdóttur. Þorgeir Ólafsson sýndi bæði Hetju og Öldu.

Miðill frá Hrafnagili hlaut þriðja hæsta dóm sýningarinnar, 8,68. Þar af hlaut hann einkunnina 10 fyrir brokk, en hann er ellefti hestur í sögunni til að hljóta fullt hús stiga fyrir gangtegundina. Miðill er 5 vetra undan Auði frá Lundum II og Gígju frá Búlandi. Ræktandi hans er Jón Elvar Hjörleifsson en Anja Egger-Meier er nú eigandi Miðils.

Hæst dæmda 5 vetra hross í heimi

Á annarri sýningu á Rangárbökkum sem fór fram vikuna 2.-6. júní stóð efstur 5 vetra stóðhestur, Dalvar frá Efsta-Seli. Hlaut hann 8,99 í aðaleinkunn þar af 9,01 fyrir sköpulag og 8,98 fyrir hæfileika. Mun þetta vera hæsta einkunn sem fimm vetra hross hefur hlotið í kynbótadómi. Dalvar er fjórða íslenska hrossið sem hlýtur yfir níu fyrir sköpulag. Dalvar er undan Adrian frá Garðshorni á Þelamörk og Lóu frá Efsta-Seli. Ræktendur Dalvars eru Hilmar Sæmundsson og Daníel Jónsson en sá síðarnefndi sýndi Dalvar. Hann á jafnframt gæðinginn ásamt Ásbirni Helga Árnasyni.

Næsthæstu einkunn sýningarinnar hlaut Rúrik frá Halakoti, 8,63. Hann hlaut 8,36 fyrir sköpulag og 8,77 fyrir hæfileika. Rúrik er undan Thór-Steini frá Kjartansstöðum en móðir hans

er Álfarún frá Halakoti. Ræktandi og eigandi Rúriks er Svanhvít Kristjánsdóttir.

Einnig vakti athygli stóðhesturinn Andvari frá Kerhóli sem hlaut tíu fyrir skeið. Andvari er sex vetra undan Braga frá Skriðu og Ösp frá Ytri-Bægisá I. Hann hlaut 8,44 í aðaleinkunn. Ræktendur Andvara eru Ingibjörg Eiríksdóttir og Þór Jónsteinsson en Þór er skráður eigandi hans Andvara.

Veðrið til trafala

Slæmt veður hafði áhrif á kynbótasýningu sem fram fór á Hólum í Hjaltadal sömu viku en mun færri hross en skráð voru mættu til dóms og óskuðu margir eftir að fá að færa sýningar sínar. Aðeins 28 hross af 120 skráðum hlutu fullnaðardóm. Efst stóð Eik frá Meðalfelli með

Dalvar frá Efsta-Seli hlaut 9,01 fyrir sköpulag en aðeins fjögur hross hafa hlotið yfir níu í einkunn.

Mynd / Aðsend

Miðill frá Hrafnagili á fljúgandi brokki. Knapir er Árni Björn Pálsson. Mynd / Carola Krokowski

Hetja frá Ragnheiðarstöðum hlaut hæstu einkunn sem sex vetra hryssa hefur hlotið í sögunni. Mynd / Aðsend

8,57 í aðaleinkunn. Hún hlaut 8,22 fyrir sköpulag og 8,76 fyrir hæfileika. Eik er undan Sprota frá Innri-Skeljabrekku og Nípu frá Meðalfelli. Ræktendur og eigendur Eikar eru Sigurbjörg Ólafsdóttir og Sigurbjörg Gíslason.

Núna í vikunni fara fram þrjár sýningar, ein á Rangárbökkum hjá Hellu, önnur á Miðfossu í Borgarfirði og sú þriðja á félagssvæði hestamannafélagsins Sprettis í Kópavogi. Yfir 200 hross eru skráð í sýningararnar. /ghp

RAFGEYMAR
FYRIR VORVERKIN
TUDOR
Einn sá allra sterkasti í ræsikrafti!

NÝTT!
1390A (EN)

Öflugasta Kaldræsipólíð!

SKORRI
SÉRFRÆÐINGAR Í RAFGEYMUM

Skorri ehf • Bíldshöfði 12 • 110 Rvk • 577-1515 • skorri.is

Há Verslun er með umboð fyrir
Husqvarna Construction
á Íslandi

- Eigum jarðvegsþjöppur á lager uppí 500 kg
- Þjónustuverkstæði og varahlutir

ERUM FLUTT AÐ LYNGHÁLSI 5

Husqvarna K770 14"
Steinsög/hellusög
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna FS 500 E
rafmagns gólfsg
Sögunardýpt 19 cm

Husqvarna DM230
Kjarnaborvél
150mm Max

Husqvarna K970 16"
Sögunardýpt 15,5 cm

Husqvarna LF75
Jarðvegsþjappa
97 kg, 500 mm plata

Husqvarna FS 400 LV
gólfsg bensín
Sögunardýpt 16,2 cm

Husqvarna Rammer
Hoppari LT6005 bensín
230mm plata, 69kg

Husqvarna Trowel BG 245
Slípivél, vinnslubreidd
60 cm

Husqvarna K4000
Steinsög, 230v
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K3600
Steinsög, vökvadrifin
Sögunardýpt 27 cm

Husqvarna K7000 Ring
rafmagnssög
Sögunardýpt 32,5 cm

Husqvarna K7000 Pre Cut
rafmagnssög
Sögunardýpt 14,5 cm

Lynghálsi 5, 110 Reykjavík
Opíð mán.- fös. Kl. 9 - 17
S. 588-0028
haverslun@haverslun.is
haverslun.is

Husqvarna Construction Products

Gólfsgir, jarðvegsþjöppur, kjarnaborvélar, borstandar, hopparar, slípivélar, garðverkfæri, golfbílar, garðsláttuvélar og margt fleira!
Kíktu á úrvalið á haverslun.is eða til okkar að Lynghálsi 5

Hættu að borga fyrir að henda matarleifum

Búðu til jarðvegsbæti með þinni eigin jarðgerðarvél

Nánar á
purenorth.is/jardgerd

☎ 483-5100

Pure north

Eyjalín sópaði að sér verðlaunum á Skeifudeginum

Skeifudagurinn fór fram í blíðskaparveðri sumardaginn fyrsta á Hvanneyri þar sem Eyjalín Harpa Eyjólfsdóttir sópaði að sér verðlaunum.

Skeifudagurinn hefur verið haldin hátíðlegur hvert ár síðan 1957 og er nokkurs konar útskriftarhátíð nemenda sem eru að útskrifast úr reiðmennskuáföngum við bændadeild Landbúnaðarháskóla Íslands.

Á Skeifudeginum eru hin ýmsu verðlaun veitt og að þessu sinni hlaut Eyjalín Harpa Morgunblaðsskeifuna, Eiðfaxabikarinn, ásetu- og reiðmennskuverðlaun Félags tannningamanna og Gunnarsbikarinn, en hann hefur verið gefinn allt frá 2008 af Bændasamtökum Íslands til heiðurs Gunnari Bjarnasyni, fyrrum hrossaræktarráðunauti og kennara á Hvanneyri. Hann er veittur þeim nemanda sem hlýtur hæstu einkunn í fjórgangi, en úrslitin fara fram á Skeifudaginn. Í næstu sætum á eftir komu Melkorka Gunnarsdóttir, Saga Björk Jónsdóttir, Einar Ágúst Ingvarsson, Laufey Ósk Grímsdóttir, Ingiberg Daði Kjartansson og Maria Kim Desirée Edman.

Morgunblaðsskeifuna hlýtur sá nemandi í búfræði sem náð hefur bestum árangri í framtanningarprófi og í áfanganum Reiðmennska III og Eiðfaxabikarinn fær sá nemandi sem er með bestu einkunn fyrir bóklegt nám í áföngunum Reiðmennska I-III. Félag tannningamanna veitir verðlaunaskjöld fyrir ásetu og reiðmennsku.

Búfræðin alltaf heillað

„Markmiðið er auðvitað alltaf að gera sitt besta og er ég búin að vita af þessari Morgunblaðsskeifu frá því að maður var lítill krakki. Þetta var mjög skemmtilegt og mikill heiður. Það kom mér líka á óvart að fá ásetu- og reiðmennskuverðlaun FT og þykir mér mjög vænt um það. Það er búið að vera virkilega gaman að vera hér á Hvanneyri, góð stemning og góður hópur af fólki. Það sorglegasta við þetta er hvað þetta er fljótt að líða,“ segir Eyjalín Harpa, sem er að útskrifast úr búfræði frá Lbhl.

„Mig hefur lengi langað í búfræðinámið og ákvað að slá til

Guðbjartur Þór Stefánsson reiðkennari til vinstri ásamt þeim nemendum sem eru að klára búfræði, Einari Ágústi Ingvarssyni, Ingiberg Daða Kjartanssyni, Eyjalín Hörpu og Laufeyju Ósk Grímsdóttur.

fyrst ég hafði tækifæri til þess. Ég hef mikinn áhuga á landbúnaði og alls konar búfjárrækt svo búfræðin lá beinast við, enda búin að heyra góða hluti um námið. Ég er fædd og uppalin í sveit og langar ekki að vera neins staðar annars staðar.“

Á hrossi úr eigin ræktun

Eyjalín ólst upp á sauðfjárbúinu Bjarnanesi í Hornafirði en foreldrar hennar lögðu einnig stund á hrossarækt. Eyjalín hefur stundað hestamennsku frá blautu barnsbeini

og var með hryssu úr þeirra eigin ræktun í náminu.

„Ég er af stóru sauðfjárbúi en mamma og pabbi eru með tæplega þúsund kindur og hafa alltaf verið í hrossarækt líka. Það kom aldrei neitt annað til greina en að velja hestamennskuna í vali á Hvanneyri. Ég var með Ósk frá Bjarnanesi í náminu en hún er 10 vetra hryssa sem er úr okkar ræktun. Við erum miklar vinkonur og þekkjumst vel. Það gerir árangurinn enn skemmtilegri að vera með hross úr eigin ræktun. Ég ætla að halda

Að þessu sinni hlaut Eyjalín Harpa Eyjólfsdóttir Morgunblaðsskeifuna, Eiðfaxabikar, ásetu- og reiðmennskuverðlaun FT og Gunnarsbikar.

eitthvað áfram með hana áður en ég set hana í ræktun.“

Stefnan sett á Skagafjörðinn

Með Eyjalín í náminu var kærasti hennar, Jón Hjálmar Ingimarsson, en þau stefna á að taka við kúabúinu á Flugumýri í Skagafirði í haust.

„Við erum bæði að útskrifast núna í vor og ætlum okkur að taka við kúabúinu á Flugumýri á haustmánuðum en Jón er þaðan. Ég sé líka fyrir mér að fara í meira nám í búvísindum og hestafræði þegar tími gefst. Í gegnum tíðina hef ég kynnst öllum öngum í landbúnaði og hef mikinn áhuga á öllum skepnum svo ég get vel hugsað mér að

jafnvel stunda blandaðan búskap í framtíðinni.“

Að þessu sinni klárðu 4 nemendur í búfræði og 3 í hestafræði. Þau Einar Ágúst Ingvarsson, Eyjalín Harpa Eyjólfsdóttir, Ingiberg Daði Kjartansson og Laufey Ósk Grímsdóttir í búfræði og þær Maria Kim Desirée Edman, Melkorka Gunnarsdóttir og Saga Björk Jónsdóttir í hestafræði Bs.

Einar Ágúst hlaut framfaraverðlaun Reynis, sem veitt eru þeim nemanda sem sýnt hefur hvað mestan áhuga, ástundun og tekið sem mestum framförum í áföngunum Reiðmennska I-III og eru gjöf Hestamannafélagsins Grana til minningar um Reyni Aðalsteinsson.

/hf

Rafhlöðuknúin sláttuvél frá SKIL á frábæru verði

40V PWRCORE40 2x2.0Ah rafhlaða, Kolalaus mótör, 32 cm sláttubreidd, 35 lítra poki, sláttuhæð 25-75 mm (6 stillingar)

Verð 49.569

VERKFÆRA LAUSNIR

verkfæralausnir.is

Skútvogi 1E - Opið mánudaga-fimmtudaga 8:00-18:00 og laugardaga 11:00-15:00

N1 með þér í rekstrinum

Mobil
Univis N 32 ISO 32 20L

Dunlop Jobguard
öryggisstígvél

Handþvottamassi
með skrúbbefni - 500 ml.

Portwest mittisbuxur
jogging

Vefverslun N1 er opin allan sólarhringinn. Í vefverslun okkar getur þú skoðað vöruúrval og klárað kaupin þegar þér hentar.

Sími þjónustuvers: 440 1000
www.vefverslun.n1.is

Húsin okkar

Bambahús eru einstök hönnun sem henta í alla ræktun hvort sem er til heimilis eða atvinnu. Bambahús eru smíðuð úr galvaneseraði stálgrind, klædd með 10mm. einangruðu gróðurhúsaplasti og koma með sérsníðaðri stálhurð, ásamt loftglugga með stormjárn.

Bambahús smíða falleg gróðurhús, nídsterk og notendavæn. Gróðurhúsin koma fullbúin og hægkvæm til notkunar allt árið um kring. Þau er létt og meðfærileg og alltaf hægt að bæta við einingum. Bambahús eru hönnuð til að rækta fæðu í mold og auðvelt að umbreyta í alla tegundir ræktunar ásamt pláss fyrir kósýsvæði.

Bambahús koma með gróðurkerjum í vinnuhæð og það má tvöfalda ræktunarplássid með því að nýta rýmið fyrir neðan gróðurkerin. Bambahús eru einstök, lítið viðhald er á húsunum, einfalt í uppsetningu, lágt verð og hefur jákvæð umhverfisáhrif.

www.bambahus.is
bambahus@bambahus.is
s.862-5008

Eiginleikar

- Bambahús þurfa aðeins sléttan flöt og engin þörf eru á jarðfestu
- Bambahús þola vind og snjópunga betur en flest önnur gróðurhús
- Bambahús koma með gróðurkerjum
- Bambahús nýtir fermetrapláss betur en önnur gróðurhús
- Bambahús henta betur fyrir hreyfihamlaða
- Bambahús er íslenkst hugvit og framleiðsla
- Bambahús er hringrásarhagkerfið í allri sinni mynd
- Bambahús eru færanleg, hægt að færa þó það sé í fullri notkun

Loftslagsmál:

Vegagerðin hefur nánar gætur á sjóvörnum við landið

– Lögbundinn umsagnaraðili um lágmarksland- og gólfhæð á lágsvæðum við strendur

Steinunn Ásmundsdóttir
steinunn@bondi.is

Fyrir lok aldarinnar gæti hækkun sjávarborðs náð 0,4-1,0 metra við strendur Íslands. Í sumum tilvikum gætu sameiginleg áhrif landsigs og sjávarhækkunar þýtt allt að 1,7 metra hækkun fyrir lok þessarar aldar við suðvestur- og vesturströnd landsins til aldamóta, sé horft á efri óvissumörk og verstu sviðsmynd.

Anna Hulda Ólafsdóttir.**Bryndís Tryggvadóttir.****Sigurður Sigurðarson.**

Í Bændablaðinu 29. maí sl. var fjallað um hækkandi sjávarstöðu af völdum hlýnunar jarðar og að hún muni að öllum líkindum leiða til aukinnar tíðni sjávarflóða, hér á landi sem annars staðar í veröldinni. Þá sé útlit fyrir að landbrot aukist vegna vaxandi ágangs sjávar með hærri sjávarstöðu. Hér á eftir er sjónum beint nánar að mögulegum áhrifum þessa á Ísland og rætt við sérfræðinga hjá Veðurstofu Íslands og Vegagerðinni.

Anna Hulda Ólafsdóttir, skrif-

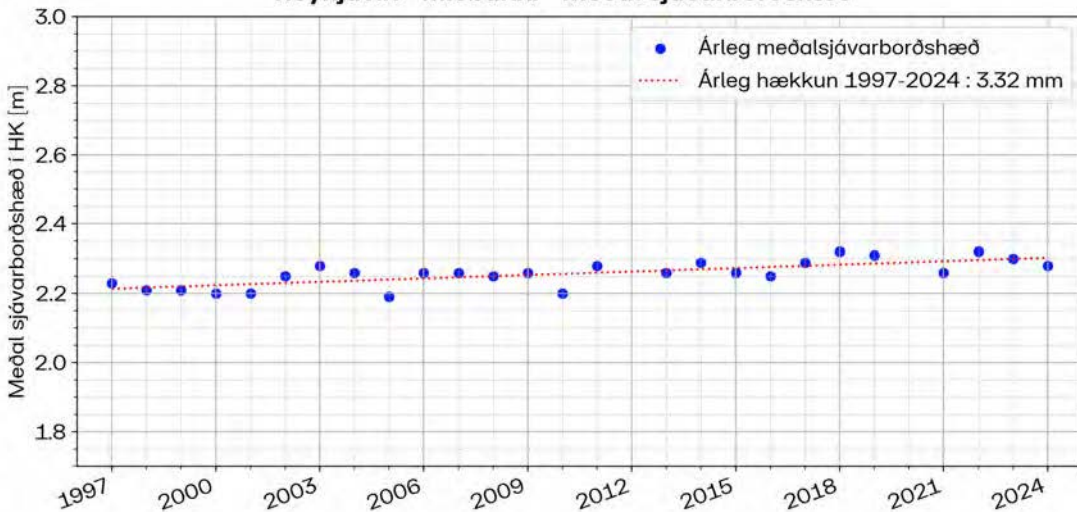

Sameiginleg áhrif landsigs og sjávarhækkunar gætu valdið allt að 1,7 metra hækkun sjávar við suðvestur- og vesturströnd landsins við aldamót. Mynd / sá

stofustjóri loftslagsþjónustu og aðlögunar hjá Veðurstofu Íslands, segir sjávarstöðu hafa hækkað hér við land. „Samkvæmt mælingum í Reykjavík frá 1956–2022 hefur sjávarstaða að jafnaði hækkað um 2,3 mm á ári [1,8-2,8 mm] á því tímabili. Þetta er örlítið meiri hækkun en áður var metin (2,0 mm/ári 1957–2014) og bendir til aukinnar hækkunar á síðustu árum,“ segir hún.

Upplýsingar um sjávarstöðu á Íslandi má sjá í vísindaskýrslu um loftslagsbreytingar á Íslandi (2024) sem finna má á [www.loftslagsbreytingar.is](#) auk þess sem Veðurstofan birti nýverið Loftslagsatlas Íslands á [www.gottvedur.is/loftslagsbreytingar](#). Þar er hægt að skoða framtíðarsviðsmyndir af

Reykjavík - Miðbakki - Meðal sjávarborðshæð

Meðalsjávarborðshæð í Reykjavík frá árinu 1997 til 2024. Afstöðubreyting milli meðalsjávarborðshæðar og lands í Reykjavík er 3,32 mm hækkun á ári. Þegar tekið er tillit til landhæðabreytinga er hækkun sjávarborðs nær 2,3 mm á ári.

Vegagerðin

sjávarflóðum fyrir allt Ísland.

Samspil margra þátta

Um það hvar ágangur sjávar sé að koma verst niður hérlandis segir Anna Hulda áhrif sjávarstöðuhækkunar ráðast af samspili landhæðabreytinga og hnattrænnar hækkunar. „Þar sem landsig á sér stað (t.d. sums staðar á Reykjanesi) gæti sjávarstaða hækkað um allt að 1,2 metra til aldamóta. Þar sem landris er hvað mest (t.d. við suðaustur- og suðurströnd landsins) gæti það leitt til þess að sjávarstaða falli,“ útskýrir hún.

Anna Hulda kveður áframhaldandi hækkun mjög líklega. „Spár sýna að afstað sjávarstaða við Ísland gæti hækkað um 1–2 metra til ársins 2150 í verstu sviðsmyndum (SSP5-8.5 og SSP5-8.5LC). Áhrifin eru svæðisbundin. Þannig lækkar fingrafar bráðnunar Grænlands og íslenskra jökla sjávarstöðu á Vestfjörðum og Suðausturlandi, en varmaþensla og massatap ísbreiðunnar á Suðurskautslandi valda hækkun sem vegur upp á móti,“ segir hún jafnframt.

Sjávarstaða við Ísland og á heimsvísu sé að hækka og spár geri ráð fyrir að sú þróun haldi áfram og jafnvel aukist. „Hnattrænn hraði hækkunar er nú tæplega 4 mm á ári, sem er marktækt hraðari hækkun en á fyrri hluta 20. aldar.

Þessi hækkun stafar að stórum hluta af massatapi ísbreiðanna á Grænlandi og Suðurskautslandinu – þar sem Grænland hefur haft meira vægi. Aðrir mikilvægir þættir eru varmaþensla sjávar (sem skýrir tæplega 40% af heildarhækkun), sem og bráðnun minni jökla, þar á meðal íslenskra,“ segir hún.

Suðvestur- og vesturströndin útsett

Hún tiltekur að í skýrslu vísindanefndar komi fram að á næstu öldum gæti hækkun sjávarborðs orðið meiri metrar, jafnvel þótt bráðnun verði ekki mjög mikil á þessari öld og að fyrir lok aldarinnar gæti hækkunin náð 0,4–1,0 metra (í sviðsmynd SSP5-8.5) við strendur Íslands.

„Þetta getur haft veruleg áhrif á strandsvæði Íslands, sérstaklega þar sem landsig er til staðar. Í sumum tilvikum gæti sameiginleg áhrif landsigs og sjávarhækkunar þýtt allt að 1,7 metra hækkun fyrir lok þessarar aldar við suðvestur- og vesturströnd landsins til aldamóta, sé horft á efri óvissumörk og verstu sviðsmynd.“

Aðspurð hvort sjógangurinn síðasta vetur sé fyrirboði þess sem koma skal segir hún aukinn sjógang og rof við strendur vel þekktar afleiðingar hækkandi sjávarstöðu og öfgafullra veðurfyrirbæra.

ROTÞRÆR, VATNSTANKAR OG SKILJUR

MARGAR STÆRÐIR OG TEGUNDIR
SEM HENTA ÓLÍKUM ÞÖRFUM

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA Í YFIR 50 ÁR

BORGARPLAST
STOFNAÐ 1971

LOFTPRESSUR FYRIR MATVÆLAÐNÐ & BÆNDUR

DYNJANDI.IS

Kíktu í vefverslun okkar DYNJANDI.IS til að sjá möguleikana eða hafðu samband og fáðu faglega ráðgjöf hjá starfsfólkinu okkar.

Dynjandi · Skeifunni 3h · Sími: 588 5080 · dynjandi.is

DYNJANDI
allt fyrir öryggið

Þarft þú að láta bora??

Heitt vatn? Kalt vatn?? Varmaskiptir??

Við hjá Finni ehf. búum yfir tækjakosti af allra nýjustu gerð.

Við borum niður allt að 600 metrum með beltabor sem auðvelt er að koma að á erfiða staði.

Við borum um allt land.

Fyrir frekari upplýsingar, sendið á finnur@finnurehf.is eða hringið í síma 897-1490

FINNUR EHF
VERKTAKAR - VÉLALEIGA

„Aukin tíðni og styrkur lægða, storma og „rakaelfa“ (atmospheric rivers) tengjast loftslagsbreytingum og geta valdið auknum sjávarágangi. Sérfræðingar hafa bent á að ef hraði hækkunar sjávarborðs fer yfir 1 cm á ári verði aðlögun mjög erfið. Enn hraðari hækkun gæti orðið óviðráðanleg og leitt til mikilla fólksflutninga og efnahagslegra raskana á heimsvísu,“ segir Anna Hulda enn fremur.

Vegagerðin byggt sjóvarnir um land allt

Bryndís Tryggvadóttir og Sigurður Sigurðarson, verkfræðingar og sérfræðingar hjá Vegagerðinni, segja stofnunina reka sjávarfallamæla í höfnum víðs vegar um Ísland. Við úrvinnslu á mæligögnum úr þeim mælum megi sjá afstöðubreytingu milli lands og sjávar. Hún sé samsett af hækkandi sjávarstöðu og landhæðabreytingum.

„Vegna landhæðabreytinga er afstöðubreyting sjávar mismunandi milli landshluta, til dæmis er land að rísa víða í nágrenni jökla, þar á meðal Vatnajökuls, en land er að síga á Reykjanesi og yst á Tröllaskaga. Eina langa tímaröðin af mælum sjávarhæðum er frá Reykjavíkurbhöfn, þar greinist um 3,3 mm hækkun á ári en þegar landhæðabreytingar eru dregnar frá þá reynist hækkun sjávar

„Þegar gefur yfir sjóvörn er því margt að huga að og flókið að segja til um hve líklegt eða ólíklegt er að slíkur atburður eigi sér stað aftur í bráð.

vera nær því um 2,3 mm á ári,“ segja þau Bryndís og Sigurður. Unnið er að rannsóknum á afstöðubreytingum lands og sjávar í samstarfi við Náttúrufræðistofnun og Háskóla Íslands.

„Við verðum mest vör við ágang sjávar þar sem þétt byggð liggur á lágsvæðum við strendur. Við háar sjávarstöður og brim gefur yfir varnargarða og sjávarkamba sem getur valdið tjóni. Þess vegna verðum við mest vör við ágang sjávar á Faxaflóasvæðinu enda liggur byggð þar þétt við strandlengjuna. Flest þéttbýli á landi eru við sjó og eru því útsett fyrir sjávarflóðum. Vegagerðin og forverar hennar hafa byggt sjóvarnir um land allt síðustu 40 ár til að verjast bæði landbroti og

sjávarflóðum,“ segja þau einnig. Landbrot eigi sér stað víða á suðurströndinni, til að mynda við Vík í Mýrdal, en það sé af öðrum orsökum. „Þar hefur sandströndin aldrei verið stöðug. Við Kötlugos 1918 barst gífurlegt magn af efni til sjávar sem varð til þess að ströndin við Vík gekk fram um 500 m og er ströndin enn að jafna sig eftir þann atburð. Landbrotið við Vík stjórnast ekki af hækkandi sjávarstöðu, því þar rís land í takt við hækkun sjávarborðs,“ segja þau Bryndís og Sigurður enn fremur.

Reiknað út fyrir mannvirkir

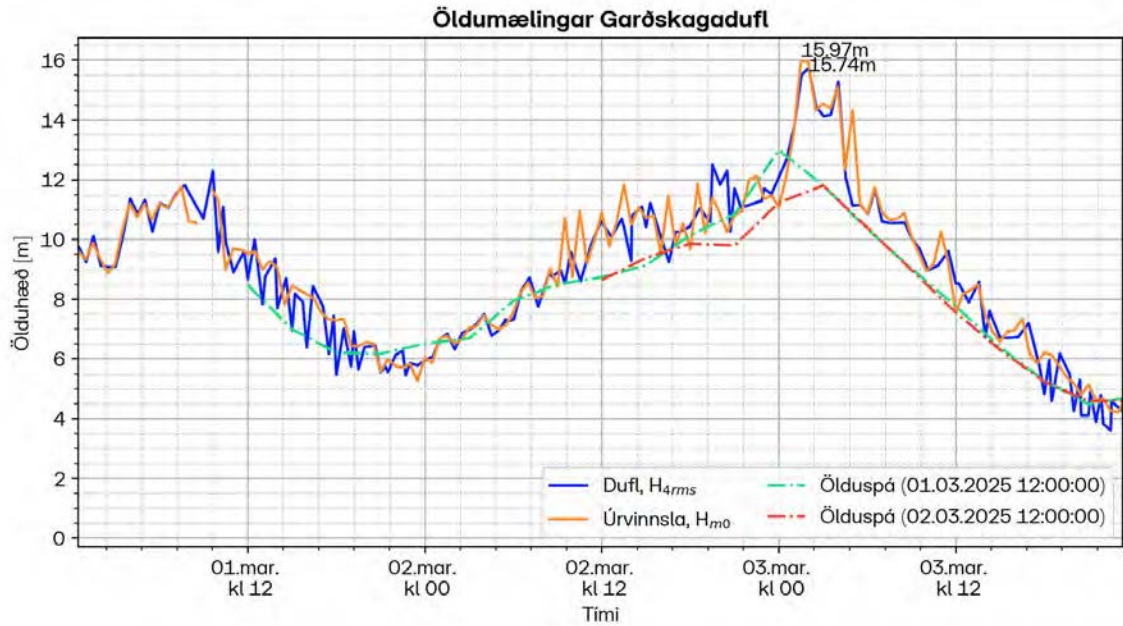
Um það hvað framtíðin beri í skauti sér fyrir Ísland varðandi sjávarflóð og hækkun sjávar, svara Bryndís og Sigurður því til að Vegagerðin sé lögbundinn umsagnaraðili um lágmarksland- og gólfhæð á lágsvæðum við strendur þar sem hætta er á sjávarflóðum. Því leiti Skipulagsstofnun og sveitarfélög til Vegagerðarinnar þegar komi að skipulagsmálum á lágsvæðum við strendur.

„Við mat á lágmarksland- og gólfhæð er fyrst ákvörðuð flóðhæð með 100 ára endurkomutíma miðað við núverandi afstöðu lands og sjávar. Síðan er tekið tillit til hækkandi sjávarstöðu sem er byggð á niðurstöðum íslensku vísindanefndarinnar um áhrif

Staður	SSP2-4.5	SSP5-8.5	SSP5-8.5LC
Reykjavík	28	41	59
óvissa	[9 til 55]	[19 til 72]	[−17 til 108]
Gufuskálar	42	54	72
óvissa	[22 til 68]	[31 til 85]	[−14.2 til 120]
Patreksfjörður	24	36	54
óvissa	[6 til 51]	[14 til 67]	[−22 til 102]
Ísafjörður	37	48	66
óvissa	[18 til 63]	[26 til 79]	[−10 til 114]
Hólmavík	10	22	40
óvissa	[−9 til 36]	[−1 til 53]	[−36 til 88]
Blönduós	−3	9	27
óvissa	[−22 til 23]	[−13 til 40]	[−49 til 75]
Siglufjörður	41	54	72
óvissa	[22 til 68]	[31 til 85]	[−4 til 120]
Akureyri	4	16	34
óvissa	[−15 til 31]	[−6 til 47]	[−41 til 82.8]
Grimsey	54	67	85
óvissa	[35 til 80]	[44 til 97]	[9 til 133]
Raufarhöfn	29	42	60
óvissa	[10 til 55]	[20 til 73]	[−16 til 109]
Vopnafjörður	27	40	58
óvissa	[7 til 53]	[17 til 71]	[−18 til 106]
Reyðarfjörður	−1	12	30
óvissa	[−20 til 25]	[−10 til 43]	[−46 til 79]
Höfn	−81	−69	−51
óvissa	[−100 til −54]	[−92 til −38]	[−127 til −3]
Kvísker	−173	−161	−143
óvissa	[−192 til −146]	[−184 til −130]	[−219 til −95]
Vík	−10	3	20
óvissa	[−29 til 17]	[−20 til 34]	[−55 til 69]
Vestmannaeyjar	7	20	38
óvissa	[−12 til 34]	[−2 til 51]	[−38 til 87]
Grindavík	89	102	120
óvissa	[70 til 115]	[79 til 133]	[44 til 168]

Afstæð hækkun sjávar (cm) á 17 stöðum umhverfis landið fyrir árið 2100. Sýndar eru niðurstöður fyrir sviðsmyndir SSP2-4.5, SSP5-8.5 og SSP5-8.5LC. Tölur innan hornklofa tákna 17%-83% óvissumörk, eða líklega (66%) spönn óvissunnar. Afstæð hækkun tekur tillit til landhæðarbreytingar og eiginlegra sjávarstöðubreytinga.

Vegagerðin

Öldufar Garðskagadufli og sjávarhæði í Reykjavík: Öldumælingar Garðskagadufils 1.–3. mars bornar saman við ölduspá. Hæsta kennialda atburðarins var tæp 16 m, en það er næsthæsta staðfesta kennialda hjá Garðskagadufli síðan 1996. Þegar tekið er tillit til öldustefnu hefur slík alda yfir 50 ára endurkomutíma.

Vegagerðin

BYSSU- OG SKOTFÆRASKÁPAR

á betra verði

Traustir skápar samþykktir af yfirvöldum. Margar stærðir. **Byssuskápar** fyrir 3, 4, 5, 6, 8 eða 12 byssur. Verð frá **34.995 kr.**

Skotfæraskápar, 2 stærðir. Verð frá **24.995 kr.**

Sendum um allt land.

Gerðu góð kaup

VEIÐIHORNIÐ

Síðumúla 8 • 108 Reykjavík • S: 568 8410
veidihornid.is

2017 Framúrskarandi fyrirtæki 2010-2024

TRAUST FJÖLSKYLDUFYRIR/ÆKI FRÁ 1998

loftslagsbreytinga á Ísland. Sú vinna byggir á grunni IPCC alþjóðanefndar Sameinuðu þjóðanna. Þar miðar Vegagerðin við sviðsmynd SSP5-8.5 með 83% víkmörkum. Fyrir hverja fyrirspurn gefur Vegagerðin út töflu með lágmarksland- og gólfhæð miðað við landhæðabreytingar og sjávarstöðuhækkana til næstu 100 ára,“ útskýra þau.

Samspil marga þátta verði til þess að sjó gefi á land. Þar megi nefna sjávarhæð, ölduhæð, sveiflutíma öldu, öldustefnu, vindhraða og vindaátt. Á meðan einhverjir þættir séu mjög háðir öðrum, t.a.m. ölduhæð, sveiflutími og öldustefna. Þá séu aðrir sem eru óháðir, líkt og tengsl milli stjarnfræðilegrar sjávarhæðar og vindhraða.

„Þegar gefur yfir sjóvörn er því margt að huga að og flókið að segja til um hve líklegt eða ólíklegt sé að slíkur atburður eigi sér stað aftur í bráð. Hægt er að meta endurkomutíma hvers þáttar fyrir sig, en það segir lítið til um hver endurkomutími ágjafaratburðarins sé. Vegagerðin hefur innleitt aðferðarfræði sem byggist á fjölbreytihermun aftaka-atburða. Sú aðferðarfræði felst í því að herma stórt gagnasafn af aftakaatburðum, byggt á mælingum eða endurreiknuðum spágögnum frá samevrópsku veðurstofunni (ECMWF). Það gagnasafn er svo notað til að meta líkur á ágjöf yfir sjóvörn eða sjávarkamb með því að reikna ágjöfina fyrir hvern atburð í gagnasafninu og meta endurkomutíma hvers atburðar með tilliti til magns ágjafar.

Þetta gerir okkur hjá Vegagerðinni kleift að segja með nokkurri vissu til um hvort bæta þurfi sjóvarnir á tilteknu svæði. Þessa aðferð er hægt að framkvæma fyrir afmarkað svæði, því miklu máli skiptir hvers eðlis sjóvörnin er þegar kemur að ágjafautreikningum, bæði tegund, hæð, gleypni o.fl. Með þessari aðferð er einnig hægt að meta ágæti sjóvarmarinnar með tilliti til hækkandi sjávarstöðu þar sem ágjöf er reiknuð miðað við sjávarstöðuspá eftir t.d. 50 eða 100 ár. Aðferðin var innleidd árið 2020 og hefur verið notuð til að meta virkni sjóvarnar t.d. á Sauðárkróki, Vík í Mýrdal, Kjalarnesi og á Örfirisey

í Reykjavík,“ segja þau Bryndís og Sigurður.

Búast megi við auknum ágangi sjávar

Þau telja að með hækkandi sjávarstöðu og auknum veðurofsa vegna hnattrænnar hlýnunar megi búast við auknum ágangi sjávar, af hvaða stærðargráðu sé þó erfitt að segja til um.

„Það var slæmur atburður síðasta vetur sem mun sennilegast lifa lengi í manna minnum, þ.e. óveðrið 1.–3. mars. Í þeim atburði gaf víða á land á sunnanverðum Faxaflóanum með tilheyrandi tjóni og riski á daglegu lífi. Það er margt sem bendir til þess að atburður af þessari stærðargráðu sé sjaldgæfur. Þar má nefna að hjá Garðskagadufli mældist nær 16 m há kennialda sem er næsthæsta staðfesta kennialda síðan 1996. Einungis í atburði 8. febrúar 2022 mældist hærri kennialda en 3. mars 2025. Þegar endurkomutími hæstu öldu atburðarins er metinn, kemur í ljós að slík ölduhæð hefur um 30 ára endurkomutíma. Það sem þótti einnig sérstakt í þessum atburði var ríkjandi vestanátt á öldunum, en öldur með slíka stefnu á þessu svæði eru alla jafna lægri en öldur úr suðvestri,“ segja þau. Ef tekið sé tillit til öldustefnu þá sé endurkomutími hæstu öldu atburðarins yfir 50 ár.

„Líkt og var áður nefnt þá er ágjöf samspil marga þátta. Vegna þess að vitað var um ágjöf við Fiskislóð á Örfirisey (þar sem Vegagerðin á til niðurstöður úr fjölbreytihermun) þá keyrðum við atburðinn í öldulíkani að grunnslóð hjá Örfirisey og reiknuðum ágjöf yfir sjóvörnina. Niðurstöður útreikninganna voru bornar saman við niðurstöður fjölbreytihermunar fyrir sjóvarnir á Örfirisey. Þá kom í ljós að ágjöfin sem átti sér stað í óveðrinu 1.–3. mars á Örfirisey var af sömu stærðargráðu og 100 ára atburður í fjölbreytihermuninni. Byggt á þessum samanburði, sem og greiningu á endurkomutíma einstakra þátta í óveðrinu, bendir allt til þess að þetta óveður hafi um 50 til 100 ára endurkomutíma með tilliti til ágangs sjávar á land,“ segja Bryndís og Sigurður.

Kubota

Heyvinnuvélar fyrir kröfuharða

Þessar vélar og allar hinar

TE8590C 9 m
snúningsvél, dragtengd
3.530.000 + vsk.

RA2072 7,2 m
miðjurakstarvél
3.290.000 + vsk..

RA2584 8,4 m
miðjurakstarvél
4.890.000 + vsk.

DM3040 - 4,0 m
diskasláttuvél
2.560.000 + vsk..

Reykjavík, Akureyri og Selfossi thor.is velasvid@thor.is s 568-1500

PÓR

Límtréshús, bogahús og færanlegar byggingar

Hýsi.is

Færanlegar byggingar

Bogahús

Límtréshús

BYGGJUM BETUR

„Það sem ég er fyrst og fremst að segja er að í alltof langan tíma hefur lausnin verið sú að draga úr framleiðslu. Það hefur í raun verið eina lausn bænda að hætta búskap,“ segir Trausti Hjálmarsson.

Neytendur eru okkar fólk

— segir Trausti Hjálmarsson, formaður Bændasamtaka Íslands

Þróstur Helgason
throstur@bondi.is

„Framgangur landbúnaðarins er pólitísk ákvörðun. Við komumst ekki fram hjá því. Það er pólitísk ákvörðun hvort við framleiðum matinn okkar sjálf eða flytjum hann inn. Það er hápólitísk ákvörðun hvort íslenskur landbúnaður á bara að vera upp á punt eða halda áfram að blómstra og framleiða stóran hluta af þeim matvælum sem við neytum.“

Svona kemst Trausti Hjálmarsson, formaður Bændasamtaka Íslands, að orði þegar ég spyr hann um þau ummæli Hönnu Katrínar Friðriksson atvinnuvegaráðherra í fyrsta þætti Útvarps Bændablaðsins, að við yrðum að hlusta á vilja neytenda þegar við svörum spurningunni um það hvort auka eigi landbúnaðarframleiðslu hér á landi á næstu árum eða bæta enn við innflutning á matvöru.

„Þegar talað er um að horfa verði til þess hvað neytendur vilja,“ heldur Trausti áfram, „þá verður að hafa í huga að það mun alltaf hafa mikið um val þeirra að segja hvernig við búum að íslenskum landbúnaði. Verða vörur hans samkeppnishæfar á markaði hvað varðar verð? Verður landbúnaðurinn samkeppnishæfur um vinnuafli? Og ætlum við að hjálpa fólki í þessari atvinnugrein að koma góðum hugmyndum í framkvæmd? Það mun, að mínu mati, alltaf nýfast neytendum best

að við eflum innlenda framleiðslu. Þannig tryggjum við þeim hollar, heilnæmar og öruggar matvörur á samkeppnishæfu verði.“

Við þurfum að vera sveigjanleg

En þurfa bændur að hafa einhverjar áhyggjur af vilja neytenda?

„Nei, við þurfum ekki að hafa neinar áhyggjur af vilja neytenda. En við þurfum alltaf að vera tilbúin til þess að aðlagga okkur að neyslubreytingum. Við þurfum að vera sveigjanleg. Við sjáum það til dæmis mjög skýrt í þróuninni í ylræktinni á síðustu árum og áratugum. Þar er stöðugt verið að koma með nýjar vörur inn á markað og svara þannig eftirspurn. Það hefur gengið ákaflega vel og raunar selst allt upp sem garðyrkjubændur setja á markað. Það segir okkur að íslenskir neytendur vilja íslenskt grænmeti. Þarna er fordæmi sem ég held að aðrar búgreinar geti fylgt. Við þurfum að svara ákalli neytenda hverju sinni.

En þarna erum við aftur komin að stuðningskerfinu. Með því þarf að leysa úr læðingi frumkvöðlaeðli bænda, kraft þeirra og nýsköpunarhugmyndir. Að öðrum kosti munu þeir ekki geta fylgt kröfum markaðarins eftir.

Það er samt mjög mikilvægt að hafa í huga að við megum ekki efla nýsköpunina og frumkvöðlakraftinn á kostnað þess sem við erum nú þegar að gera og gerum vel. Við megum ekki mola niður mjólkurframleiðsluna og kúabúskapinn eða ráðast eina

Ég held það sé besta nýtingin á fjármagni ríkisins að stuðningur sé tengdur framleiðslu.

ferðina enn á sauðfjárbændur og segja þeim að fara að gera eitthvað annað. Leyfum bændum að stunda þann búskap sem þeir kjósa sjálfir, en fá þeir nýjar hugmyndir og langi til að prófa nýja hluti þá er mikilvægt að þeir geti það. Hlúum vel að því sem við höfum en sköpum um leið jarðveg fyrir nýsköpun. Hjálpum bændum að nýta tækifærin sem þeir sjá sjálfir á sínum búum.“

Þarf að efla sjálfan landbúnaðinn

Mér heyrðist ráðherrann einmitt vera að tala um frelsi bænda og sveigjanleika í nýju stuðningskerfi. Eruð þið á sömu blaðsíðu þarna?

„Ég held við séum að einhverju leyti sammála en ekki að öllu leyti,“ svarar Trausti. „Það sem ég er fyrst og fremst að segja er að í allt of langan tíma hefur lausnin verið sú að draga úr framleiðslu. Það hefur í raun verið eina lausn bænda að hætta búskap. Færa sig kannski yfir í ferðapjónustu eða taka að sér önnur störf, en sitja þó jarðirnar. Í mínum huga þurfa þær ákvarðanir sem teknar verða um stuðning við

landbúnaðinn að verða til þess að efla hann sjálfan, ekki eingöngu búsetu í sveitum landsins eða eitthvað enn annað. Það eru ákveðin atriði í búvörusamningunum sem við viljum halda í og við vitum að það þarf meira fjármagn inn í kerfið eins og það er í dag til þess að okkur gangi betur. Byrjum á því að hlúa vel að því sem fyrir er. Og opnum svo samtalið um það hvað við getum gert til þess að bændur geti nýtt jarðir sínar og hugmyndir betur.

Það má til dæmis nefna beint frá býli. Það er þung starfsemi sem erfitt er að láta ganga upp. Hvernig væri að styðja betur við hana? Þetta er augljóslega starfsemi sem bændur vilja sinna og neytendur kalla eftir.

Annað er að það er mikilvægt að styðja við slíka starfsemi, sem þegar hefur náð einhverri fötfestu, án þess að taka það af einhverju öðru eins og stundum hefur verið gert eða reynt að gera. Búum að vaxtarsprotum en sköpum jafnframt svigrúm fyrir ný tækifæri hjá bændum. Og allra helst á forsendum jarðanna sem þeir búa á.“

Kallað eftir stöðugleika

Nú virðist samtalið við ráðuneytið um nýja búvörusamninga ætla að hefjast í haust. Hvernig ætlið þið hjá Bændasamtökunum að nálgast þetta samtal?

„Við höldum deildarfundum og Búnaðarþing á nýliðnum vetri. Út úr þessu félagsstarfi hafa komið ályktanir okkar félagsmanna um það hvernig þeir vilja hafa næstu samninga. Og þar með erum við hjá Bændasamtökunum komin

með línuna og ekkert annað að gera en að framfylgja vilja okkar félagsmanna. Og við munum verða hreinskilin og skýr um það hvað við viljum fá út úr samningunum og verðum öll af vilja gerð til þess að finna leiðir að markmiðunum. Samningaviðræðurnar munu ganga út á að bændur og ráðuneytið öðlist sameiginlega sýn á markmið og leiðir.

Það eru fjölmargar búgreinar undir og því er einhver munur á því hvað verður til umræðu í hverri grein. Hagsmunirnir geta verið ólíkir. En það er minn vilji að búgreinadeildirnar komi að þessum viðræðum sjálfar. Fæstar þeirra eru að kalla eftir miklum breytingum. Þær eru umfram allt að kalla eftir stöðugleika. Samningarnir þurfa að tryggja stöðugleika svo að það verði ekki þessar miklu sveiflur í afkomu bænda. Það erfiðasta í rekstri bænda er að tímabilin þar sem afkoma er viðunandi eru svo stutt. Og það eitt og sér gerir það að verkum að áfalla- og sveifluþol landbúnaðarins er lítið. Þegar áburðurinn hækkaði, þá var það ekki endilega hækkanin sjálf sem var vandamálið, heldur afkomuleysið árin á undan. Landbúnaðurinn þoldi ekki þessar hækkanir því að afkoman var búin að vera léleg í allt of langan tíma.

Fjármagn á Íslandi er dýrt fyrir bændur eins og aðra. Fyrir vikið er lítið fjárfest í landbúnaðinum. Og á meðan það er ekki verið að fjárfesta, hvort sem er í fjósum, fjárhúsum, gróðurhúsum, eða hverju sem nöfnum tjáir að nefna, þá er ekki verið að byggja upp landbúnað

til lengri tíma. Uppbygging hans til framtíðar byggir á fjárfestingu dagsins í dag og hún er lítil sem engin. Það verðum við að taka alvarlega og um það eru allar búgreinar sammála. Það verður að efla fjárfestingarstuðning, lækka kostnað bænda við uppbyggingu húsa og mannvirkja svo hægt sé að auka framleiðsluna og bæta afkomuna. Og auðvitað snýst þetta einnig um aðbúnað bænda við vinnu sína og aðbúnað skepna. Allt mun þetta hafa áhrif til lengri tíma á það hvernig við munum halda áfram í okkar atvinnugrein. Við þurfum að geta haldið í við markaðinn sem fer ört stækkandi. Til þess er ætlast af okkur.“

Réttmætar forsendur fyrir auknum stuðningi

Eruð þið að biðja um meiri pening inn í kerfið?

„Ég held það séu réttmætar forsendur og væntingar bænda fyrir því að stuðningur við landbúnaðinn verði aukinn. Hver sá aukni stuðningur verður og í hvaða mynd á samtalið eftir að leiða í ljós. Búvörusamningar eiga að gera tvennt. Þeir eiga að tryggja bændum afkomu og skila lægra verði til neytenda. Þessi beini stuðningur til bænda er áratuga gömul hugmynd. Fyrst og fremst jafnar þessi stuðningur þó stöðu heimilanna. Það er grunnhugmyndin á bak við búvörusamningana. Í mínum huga er það mikilvægur grundvöllur þessara samninga. Markmiðið um jöfnuð er ástæðan fyrir stuðningi við landbúnað um allan heim. Hann er til þess að tryggja öllum almenningi eins holl og heilnæm matvæli og kostur er á sem hagkvæmustu kjörum. Það er ekki bara vegna hækkaðs áburðarverðs, stríðs og heimsfaraldurs sem ríki heims hafa þurft að veita auknum fjármunum í landbúnað sinn. Það

er einfaldlega vegna þess að hann hefur of lengi verið of lítið studdur og þar með er áfallaþol hans lítið. Á síðustu árum hefur hér verið efnt til áburðarstuðnings, spretthóps um stuðning við landbúnað og ráðuneytisstjórahóps til að bregðast við slæmri afkomu í landbúnaði. Allt þetta hefur þurft að koma til vegna þess að það vantar fjármagn inn í kerfið svo það geti gegnt sínu hlutverki.

Þannig að, já, við erum að tala fyrir auknum stuðningi. Sá stuðningur þarf að stuðla að betri afkomu bænda og aukinni uppbyggingu í landbúnaði.“

Framleiðslurammi um stuðning

Ráðherrann talar um nýtt stuðningskerfi. Það er ekki útfærð hugmynd, að því er virðist, heldur hugmynd sem á að móta í samtali við ykkur bændur. Hingað til hefur að stórum hluta verið um að ræða framleiðslustyrki. Víða um Evrópu hefur þessu verið breytt á undanföllum árum. Í Bretlandi hafa til dæmis verið teknir upp grunnstyrkir að ákveðinni fjárhæð sem renna til allra bænda, burtséð frá því hvað eða hversu mikið þeir framleiða. Þetta eru nánast eins konar búsetustyrkir. Og kannski er ákveðið frelsi fólgið í því fyrir bændur að fá einhvern grunnstuðning sem þeir svo ráða hvað þeir gera við. Hvað segirðu um hugmyndir af þessu tagi?

„Ég held það sé besta nýtingin á fjármagni ríkisins að stuðningur sé tengdur framleiðslu. Þannig er til dæmis auðveldlega hægt að fylgjast með og meta hvernig stuðningurinn nýtist. Þetta þarf þó ekki að eiga við allar greinar landbúnaðarins. Framleiðsla er samt einfaldur mælikvarði. Ríkið fær 150 milljón lítra af mjólk fyrir það fjármagn sem það leggur til kúabænda og það dugar til þess að metta innanlandsmarkaðinn. Kúabændum hefur fækkað mjög mikið á síðustu árum en þeir hafa samt staðið við

En mér finnst við bændur ættum að sammælast um það að auka þekkingu okkar á Evrópusambandinu svo við getum myndað okkur skoðun út frá réttum upplýsingum.

sínar skuldbindingar við ríkið um að sjá innanlandsmarkaði fyrir mjólk. Nákvæmlega sama hafa sauðfjárbændur gert með dillakjöti. Þeim hefur fækkað gríðarlega mikið en þeir anna eigi að síður þörfinni. Um það bil 30% stuðningsins til þeirra er framleiðslutengdur og fyrir hann fær ríkið lambakjöt fyrir innanlandsmarkaðinn. Ríkið veit hvað það fær. Með því að veita grunnstuðning öllum bændum í landinu burtséð frá því hvað þeir framleiða er óvarlegt.

En svo verðum við að hafa í huga að engar tvær búgreinar eru að vinna innan sama stuðningskerfis. Og ég held það geti orðið erfitt að búa til samning sem tekur utan um allan landbúnaðinn og hann sé þar með í gðum málum. Að mínu mati verður að vera framleiðslurammi utan um stuðninginn svo hann yti undir framleiðslu á ákveðnum matvælum. Við þurfum öll á mat að halda. Það kemst engin þjóð upp með það að framleiða ekki mat handa sér. Og við erum auðvitað eyland langt úti í hafi og erum um fram allt að framleiða mat fyrir okkur sjálf, en ekki til útflutnings. Það er skuldbinding okkar bænda gegn því að fá

niðurgreiðslur á neytendaverðinu. Ég held það væri ekki gott að kippa þessu úr sambandi. Hvernig ætlar ríkið þá að tryggja fæðuöryggi landsmanna?“

Viljum skapa vettvang fyrir umræðu um aðild

Þessir samningar munu fara fram í ljósi þeirrar yfirlýstu stefnu ríkisstjórnarinnar að kanna vilja þjóðarinnar til þess að ganga í Evrópusambandið. Hvernig horfir það samhengi við þér og bændum almennt? Eru bændur opnari fyrir þeirri umræðu en áður?

„Já, ég held það verði ekki hjá því komist að eiga það samtall einu sinni enn. Vilji ríkisstjórnarinnar stendur til þess. Og afstaða Bændasamtakanna er sú að við viljum skapa vettvang til þess að ræða þessi mál á meðal bænda. Við þurfum að afla okkur þekkingar á Evrópusambandinu. Það hefur breyst á undanföllum árum, er mér sagt. Ég er enginn sérfræðingur í Evrópusambandinu. Og ég held það sé hægt að læra ýmislegt af því hvernig sambandið gerir hlutina en ég held það sé líka ýmislegt að varast þar þegar kemur að landbúnaði.

Manni virðist ráðamenn í Evrópu vera að átta sig á því að stuðningur við landbúnað í sambandinu þurfi að miða að því að auka matvælaframleiðslu. Að landbúnaður snúist með öðrum orðum um matvælaframleiðslu umfram allt annað. Og þannig sé matarkarfa almenningi lækkuð innan sambandslandanna. Þetta er sama grunnhugsun og hefur verið hér og víðast hvar í heiminum.

En ég hef ekki myndað mér skoðun á því hvort við séum betur sett innan eða utan Evrópusambandsins eins og staðan er núna. Ég er hins vegar tilbúinn til þess að skoða málið, fræðast um kosti og galla aðildar og taka síðan upplýsta ákvörðun. Ég hef áhuga á því að fá dýpri innsýn í veruleika bænda í Evrópu. Við

Það verður SOLIS um allt land í sumar

SOLIS 26 sjálfskipt verð frá 1.950.000+vsk (húslaus) Með ámoksturstækjum 2.710.000+vsk

SOLIS 60 verð frá 5.500.000+vsk Með ámoksturstækjum 6.780.000+vsk

SOLIS 75 verð frá 6.300.000+vsk Með ámoksturstækjum 7.580.000+vsk

SOLIS 90 verð frá 6.700.000+vsk Með ámoksturstækjum 7.980.000+vsk

Allt í heyskapinn

TROMLUSLÁTTUVÉLAR 1,35m 395.000+vsk 1,65m 460.000+vsk

Heytætla 5,2m 1.050.000+vsk

DISKASLÁTTUVÉLAR 2,9m 1.160.000+vsk 2,5m 1.070.000+vsk

RAKSTRARVÉLAR 4,4m 890.000+vsk 2,4m 260.000+vsk

Allt fyrir fjórhjólið

Fjórhjólakerra 466.000+vsk

Veghefill 375.000+vsk

„Búvörusamningar eiga að gera tvennt. Þeir eiga að tryggja bændum afkomu og skila lægra verði til neytenda,“ segir Trausti Hjálmarsson, formaður Bændasamtaka Íslands.

fengum svolitla kynningu á því hvernig hlutirnir eru þar í vetur og komumst að því að kaup og kjör bænda eru 40% undir öðrum stéttum innan Evrópusambandsins. Miðað við það höfum við kannski ekki mikið að sækja þangað út.

En mér finnst að við bændur ættum að sammælast um það að auka þekkingu okkar á Evrópusambandinu svo við getum myndað okkur skoðun út frá réttum upplýsingum. Þetta ferli á hins vegar eftir að taka langan tíma – mörg ár – og mér finnst því líka

skynsamlegt að við notum næstu ár til þess að taka til heima hjá okkur. Það er ekki síður mikilvægt. Við verðum að hafa að minnsta kosti tvo góða valkosti.

Sem stendur sé ég ekki að innganga í Evrópusambandið eigi eftir að bæta kjör íslenskra kúabænda, svo dæmi sé tekið. Ég sé heldur ekki fyrir mér að innganga í Evrópusambandið eigi eftir að gera kjúklinga- og svínabændum það auðveldara eða hagkvæmara að framleiða sína vöru hér. Og líklega mætti halda áfram.

Ég er ekki sannfærður um að okkur verði betur borgið innan fjölþjóðlegs ríkjasambands þegar horft er til matvælaframleiðslunnar.

Hitt er víst að það er skynsamlegt af okkur að framleiða eins mikið af mat hér og við getum þó að það kosti okkur talsverða fjármuni vegna þess að það tryggir öryggi okkar. Það tryggir að við eigum mat fyrir fólkið okkar. Þetta er afstaða Norðmanna.

Ég hef verið andvígur því að ganga í Evrópusambandið, svo það sé sagt, en verandi formaður

Samningarnir þurfa að tryggja stöðugleika svo að það verði ekki þessar miklu sveiflur í afkomu bænda.

tilbúnir í samtal um uppbyggingu á landbúnaðinum.“

Neytendur standa með okkur

Vitundin um mikilvægi landbúnaðar hefur aukist á síðustu árum. Hann er meira til umræðu nú en hann var lengi framan af á þessari öld. Og maður skynjar ákveðinn meðbyr með þessari atvinnugrein í landinu, meðal annars vegna þess að hún skilar afurðum sem eru meðal þeirra hreinustu og heilnæmustu í Evrópu. En á sama tíma hefur orðið ákveðið rof í tengslum almennings við landbúnaðinn, veruleika bænda í sveitinni. Ætli fólk sem er fætt fyrir og um 1970 sé til að mynda ekki síðasta kynslóðin sem var send í sveit að einhverju marki. Hefurðu áhyggjur af þessu? Heldurðu að þetta rof sé ein ástæðan fyrir því að kjör bænda hafi versnað? Að það hafi fengið að gerast?

„Hluti af þessu er einfaldlega það að landbúnaðurinn hefur breyst. Hann þarf ekki allan þann mannskap sem hann þurfti áður og þess vegna er almenningur í borgum og bæjum ekki eins vel tengdur sveitinni. Á sama tíma hafa kannski ákveðin öfl í samfélaginu náð að keyra upp umræðu um að landbúnaður sé mikið styrktur, hann sé þjóðinni dýr. Og þannig hefur umræðan orðið neikvæð um landbúnaðinn og ímynd hans kannski líka að einhverju marki. En ég held að fólk sé smám saman að átta sig á því að þetta er ekki rétt. Íslenskur landbúnaður er ekki meira styrktur en landbúnaður í öðrum ríkjum. Skilningurinn á nauðsyn þess að halda úti blómlegum landbúnaði í landinu er líka að aukast aftur. Þannig að ég held að samband fólks við landbúnaðinn sé að styrkjast eftir tímabil þar sem það var kannski ekki nógu sterkt. Við bændur erum líka farin að rækta þetta samband betur. Við viljum gera okkar til þess að þetta samband við neytendur verði sterkara. Við sjáum einfaldlega tækifæri í því. Við upplifum nefnilega ekki annað en að neytendur séu okkar fólk. Þeir standa með okkur.“

Loft í loft

- Fyrir rými af öllum stærðum og gerðum
- Kyndir á veturnar og kælir á sumrin
- Minni hávaði og meiri orkusparnaður
- Möguleiki á endurgreiðslu frá Orkustofnun

Loft í vatn

- Margar stærðir og gerðir af neysluvatnstönkum í boði
- Umhverfisvænn kælimiðill
- Einfalt í uppsetningu
- Allt að 60% lækkun á rafmagnsreikningi

Midea er einn stærsti framleiðandi heims á varmadælum og eru þær sérstaklega framleiddar fyrir norðlægar slóðir

Kælitækni
kaelitaekni.is

Menning:

Vill gera þjóðbúninga barna aðgengilegri

– Tilraun til að endurvekja notkun þjóðbúnings á tyllidögum

Áhugamaður um notkun íslenska þjóðbúningsins vill gera barnafjölskyldum auðveldara um vik að klæða börnin upp í þjóðbúning á tyllidögum án mikils kostnaðar.

Hafinn er innflutningur og sala á barnaþjóðbúningum. Þeir eru framleiddir í Yiwa í Kína og seldir gegnum vefsíðuna barnabuningur.is.

Ingvi Þór Georgsson.

Ingvi Þór Georgsson viðskiptafræðingur er maðurinn á bak við framtakið. Hann segir markmiðið að gera þjóðbúninga aðgengilegri fyrir börn á Íslandi. Jafnframt vilji hann hvetja til endurvakningar á þeim fallega sið að klæðast þjóðbúningi á þjóðhátíðum og sérstökum hátíðarstundum. Fyrirmyndina hafi hann frá Noregi þar sem sú hefð að klæðast þjóðbúningi sé rík hjá ungum sem öldnum.

Öllum aðgengilegir

„Þegar ég varð sjálfur faðir fór ég að skoða að kaupa búning á eigin börn og sá að það var annaðhvort ekki í boði fyrir minnstu krílin eða rándýrt fyrir 4–5 ára, sem munu líklega vaxa upp úr sinni stærð á nokkrum mánuðum. Hugmyndin er því að gera það auðveldara fyrir fjölskyldur að taka þátt í menningarlegri arfleifð með börnum sínum – og jafnframt hvetja til þess að fleiri tilefni verði notuð til að klæðast búningum,“ segir hann.

Búningunum svipar, að sögn Ingva Þórs, til hinna hefðbundnu þjóðbúninga kvenna og karla. Er um að ræða nk. rauðan og svartan upphlut með skothúfu fyrir stúlkur og skyrtu, dimmblátt vesti með hnöppum og svörtum hnébuxum fyrir drengi, án höfuðfats að svo komnu máli. Hönnun búninganna fór fram á grunni lýsinga á eldri þjóðbúningum, m.a. af vefsíðu þjóðbúningaráðs Heimilisiðnaðarfélags Íslands, og verður áfram í mótun.

Ýti undir arfleifðina

Ingvi Þór segir búningana hannaða með það í huga að allir eigi kost á að eignast búning fyrir börn sín. „Vonandi verða þeir fyrsta skrefið

Ingvi Þór Georgsson vill að íslenski þjóðbúningurinn fyrir börn verði auðfengnari og á vægu verði svo að fólk geri meira af því að klæða börn sín upp að gamalli hefð á tyllidögum. Hann segir slíkt muni auka áhuga á notkun hinna hefðbundnu „alvöru“ þjóðbúninga þegar börnin vaxa upp.

Myndir / Aðsendar

í að kveikja áhuga hjá fleirum í að búa til eigin búning frá grunni eða fjárfesta í alvöru þjóðbúningi við fermingaraldir og síðar. Þetta gæti því verið fyrsta skref í stærra samtali um hvernig við tengjum næstu kynslóð við menningarverðmæti okkar og búum til skemmtilegar myndir og minningar af tyllidögum með fjölskyldunni,“ segir hann enn fremur.

Barnabúningarnir eru sérstaklega fyrir aldurshópið 2–9 ára og markmiðið að þeir séu á viðráðanlegu verði, en fullbúinn notaður þjóðbúningur á barn í dag kostar að sögn Ingva Þórs yfir 200.000 kr. Samkvæmt vefsíðu hans kostar búningur nú 8.900 kr. Hann segir fyrstu búningana verða afhenta í tæka tíð fyrir 17. júní.

/sá

Bændablaðið
www.bbl.is

Þarftu að halda fuglum frá?

Fuglafælu búnaður frá Scarecrow

Er vistvæn og skilvirk lausn. Heldur gæsum frá ræktunarsvæðum og verndar niðurgöngu seiða í laxveiðiám frá ágangi máva.

Nánari upplýsingar
www.fuglavarnir.is
sala@fuglavarnir.is
Sími 896 1013

fuglavarnir.is

	Savage B22 Precision 22 cal MDT Skepti 22 cal Kr. 139.900
	Savage Mark II FVXP Cal: 22 LR Kr. 89.900
	Savage 93R17 GVXP 17 HMR Kr. 99.900
	SAVAGE 93 XP EVO NEXT CAMO 17 HMR Kr. 119.000
	Savage Axis XP Sett með sjónauka og Hljóðdeyfi Kr. 149.900
	Savage 110 APEX PREDATOR XP Sett Vortex sjónauki, snittaður cal 223, 243, 6,5 creed og 3087 Kr. 179.000

sími: 551 6770 - www.vesturrost.is

Lotumjaltakerfi ný lausn fyrir mjaltapjónabú

Snorri Sigurðsson

snorri.sigurdsson@outlook.com

Þegar mjaltapjónar komu fyrst fram á markaðinn, fyrir þremur áratugum, byggðu kerfin þegar frá upphafi á því að hver kýr var mjólkuð þegar hennar tími var til að láta mjólka sig.

Kerfin sáu þannig um kýrnar og mjólkuðu þær sem einstaklinga og því heyrðu mjaltatímar sögunni til í raun enda kýrnar mjólkaðar allan sólarhringinn, allt eftir því hvenær þær þurftu að láta mjólka sig. Þessi kerfi, sem henta fyrir hópa af kúm upp á þetta 60–75 kýr, gjörbreyttu aðstæðum bæði bænda og kúa og þrátt fyrir háan kostnað við kerfin hafa þau náð töluverðri fótfestu víða um heim, sérstaklega í löndum þar sem launakostnaður er hár.

Gallinn við mjaltapjónana er í raun sá að hver þeirra er gríðarlega dýr og séu bændur með t.d. 100 kýr þá þarf að fjárfesta í tveimur mjaltapjónum, þrátt fyrir að þá nýttist síðari mjaltapjóninn ekki nema að hluta með tilheyrandi auknum framleiðslukostnaði mjólkur. Stærðarhagkvæmni náðist því ekki beint fram á stærri kúabúunum, þ.e. búum með hundruð eða þúsundir kúa, þar sem kostnaðurinn við hvern mjaltapjón var mikill og á sama tíma fékkst nær engin stærðarhagkvæmni þar sem hver mjaltapjónn, fyrir áður nefndar 60–75 kýr, var í raun sjálfstæð eining.

Það má í raun líkja þessu við það að fimm manna fjölskylda kaupi sér eðlilega fimm manna bíl, en ef fjölskyldan t.d. stækkar í sjö manna fjölskyldu þurfi að kaupa annan fimm manna bíl í stað þess að geta fjárfest í einum sjö manna bíl. Vegna þessa hafa mjaltapjónar ekki þótt sérlega hagstæðir fyrir stærri kúabúin í heiminum og ekki síður þar sem á þeim vegur launakostnaðurinn hlutfallslega lægra en á minni búunum. Nú hafa framleiðendur mjaltapjónanna mögulega fundið lausn á þessu með nýrri nálgun við mjaltir með

Dæmi frá sænska fyrirtækinu DeLaval þar sem lotumjaltakerfi hefur verið sett upp með 8 mjaltastöðvum.

mjaltapjónum og virðist þessi nýja aðferð vera að ná einhverri fótfestu meðal stærri búanna í heiminum.

Hver viðbótarkýr hagkvæmari

Það kemur líklega fæstum lesendum á óvart að hagkvæmni fylgi stærð og sýnir reynslan að þegar kemur að rekstri kúabúa þá eykst hagkvæmni framleiðslu mjólkur allt upp í um 3.000–3.500 kýr á hverju búi, en séu kýrnar fleiri en það á hverju búi sýna hagtölur búanna að framleiðslukostnaður á hvern lítra hættir að lækka. Skýringin, að mati greinarhöfundar, felst fyrst

og fremst í því að þessi fjöldi kúa passar fyrir stóra mjaltahringekju þ.e. eitt mjaltakerfi af stærstu gerð sem þekkist í heiminum í dag. Ef fjöldi kúnna er meiri þá þarf að fjárfesta í öðru mjaltakerfi og þá gerist í raun það sama og með kúabúin sem fara upp fyrir hámarksfjölda hvers mjaltapjóns, þ.e. hagkvæmnin minnkar á hverja kú þar sem í raun má tala um að offjárfesta þurfi fyrir kýrnar sem eru umfram hámarks afköst eins kerfis. Það ætti því að vera markmið hvers bónda að hámarka nýtingu sinnar fjárfestingar og miða við forsendur hvers bús.

Lausnin loksins fundin?

Með framangreind atriði í huga hafa framleiðendur mjaltapjóna eðlilega reynt að finna heppilega lausn og fyrir mörgum árum kom þýski mjaltapjónaframleiðandinn GEA fram með hringekjumjaltapjón. Sú lausn náði ekki beint að slá í gegn og sænska fyrirtækið DeLaval reyndi einnig að koma með hringekjakerfi án þess að ná verulegum árangri. Þróunin hélt áfram og hurfu fyrirtækin aftur til baka að einskilefa kerfinu, þ.e. byggja lausnir fyrir stóru búin á því að nota einskilefa kerfi sem grunn að lausn en þó í breyttri mynd. Þessi nýja nálgun byggir á því að mjólka kýrnar í sameiginlegri mjaltaaðstöðu sem minnir meira á hefðbundin fjós með hefðbundna mjaltaaðstöðu en fjós sem eru sérhönnuð með mjaltapjónamjaltir í huga.

Lotumjaltir

Þó svo að mismunandi framleiðendur séu með aðeins mismunandi útfærslur þá ganga þær í stórum dráttum út á það að útbúa sérstaka mjaltaaðstöðu með biðsvæði, rétt eins og um hefðbundið fjós með hefðbundnum mjaltatækjum væri að ræða. Kýrnar eru svo reknar á þetta biðsvæði tvisvar eða þrisvar á dag, rétt eins og um venjulegar mjaltir væri að ræða. Þar taka svo mjaltapjónarnir við og mjólka kýrnar og hleypa þeim svo út á ný og inn í fjós. Með þessu kerfi hefur í raun mjaltabás og starfsfólki verið skipt út fyrir mjaltapjóna og svo eru kýrnar mjólkaðar í lotum í stað þess að vera mjólkaðar meira út frá einstaklingsþörf hvernar kýr eins og venjulega er gert í mjaltapjónafjósum. Að sama skapi fá kýr ekkert kjarnfóður í mjaltapjóninum og því geta búin fóðrað með heilfóðri sem er ódýrari fóðrunaraðferð en þegar hluti af fóðri er gefið á fóðurgangi og kjarnfóðurlhuti í mjaltapjóni eins og alþekkt er hér á landi.

Hvar er sparnaðurinn?

Eftir lestur á framangreindu er líklega ekki auðséð hverju þetta kerfi breyti í raun og hvernig megi

spara kostnað í raun í samanburði við að kaupa hefðbundna mjaltapjóna, fyrir utan augljósan sparnað við að skipta yfir í heilfóður. Skýringin á sparnaðinum felst auk þess í því að þegar bændur skipta út hefðbundnum mjaltakerfum og fara í mjaltapjónastýrðar lotumjaltir þarf ekki að breyta miklu í fjósunum. Upphafleg hönnun þeirra heldur einfaldlega og í stað mjaltabásaaðstöðu koma mjaltapjónar. Þarna liggur þó ekki mesti sparnaðurinn heldur felst hann í því að búnaður hvers mjaltapjóns er mun einfaldari og ódýrari í þessari uppsetningu, en þegar mjaltapjónn er keyptur sem sjálfstæð eining. Hver mjaltapjónn í lotumjaltakerfinu er í raun einungis „asetningartæki“ og þarf hvorki fóðrunarbúnað, sjálfstætt gagnasöfnunarkerfi eða annað slíkt sem hleypir upp kostnaði hvers tækis en talið er að sparnaðurinn nemi um 25% miðað við hefðbundna fjárfestingu í mjaltapjónum. Enn fremur sparast kostnaður við fóðrun vegna þess að með þessu kerfi er hægt að fóðra allar kýr með heilfóðri eingöngu og þá sparast mikil viðveruskylda í fjósinu, enda eru þessi fjós með hefðbundinn mjaltatíma og þess á milli ekki verið að mjólka eins og í þeim fjósum þar sem hefðbundnir mjaltapjónar eru.

Ólíklega á Íslandi í bráð

Þó svo að lotumjaltakerfi séu nú farin að sjást víða um heim, reyndar enn sem komið er í takmörkuðu magni, þá er harla ólíklegt að svona kerfi sjáist á Íslandi á næstunni. Til þess eru fjósin einfaldlega of lítil hér á landi. Í dag eru stærstu kúabúin hér á landi með rétt um 250 kýr og þrátt fyrir að einhverjir sem lesa þetta kunni að líta svo á að það séu harla stór kúabú, þá er staðreyndin sú að stærstu búin hér á landi ná ekki einu sinni upp í meðalbústærðina í Danmörku svo dæmi sé tekið. En þróunin mun vafalítið halda áfram á Íslandi eins og í öðrum löndum og því munu búin halda áfram að vaxa og dafna. Það ætti því vart að koma á óvart að einhver kúabú á Íslandi muni koma sér upp lotumjaltakerfi þegar fram líða stundir.

VATNSVIRKINN

LÍFRÆN SKOLP HREINSISTÖÐ

- Stöðin kemur samsett og tilbúin til uppsetningar
- Hátt hreinsunarstig
- Lyktarlaus
- Einföld uppsetning
- Ekki þörf á siturlögnum
- Möguleiki á fjartengingu við upplýsingakerfi

Greniryðsveppur

Greniryð er plöntusjúkdómur sem leggst á ýmsar tegundir af greni og er af völdum ryðsveppsins *Chrysomyxa abietis*. Hér á landi leggst ryðsveppurinn helst á rauðgreni og blágreni en erlendis sýkir hann þar að auki sitkagreni, hvítgreni og broddgreni.

Greniryðsveppur vex eingöngu á greni og hefur því engan millhýsil eins og alengt er hjá öðrum ryðsveppum. Það sem er einkennandi fyrir greniryðsvepp og gott til greiningar á honum er að hann er bundinn við yngstu tvo árganga af barnálum en hann leggst hvorki á brum né greinar. Því eru góðar líkur á að trén jafni sig með tímanum eftir sýkingu og verði græn á ný.

Smitun á sér stað snemma að sumri til þegar vöxtur er hafinn og nýtsprungnar nálar líta dagsins ljós. Einkenni verða þó ekki áberandi fyrr en síðsumars þegar bera fer á ljósum þverröndum á yngstu nálum plöntunnar sem gulna síðan meira eftir því sem líður á haustið. Um haustið myndar ryðsveppurinn þelgró í gróbeðum innan í sýktum nálum. Þelgró eru dvalargró ryðsveppsins sem hafa það hlutverk að varðveita sveppinn yfir óhagstæð tímabil, til dæmis yfir vetrarmánuðina. Sýktar nálar hanga oftast á trénu fram yfir næsta vetur þar sem þelgróin liggja í dvala.

Vorið eftir að smit hefur átt sér stað myndast rauðbrúnir aflangir flekkir á sýktum nálum frá fyrra ári þar sem gróbeðir sveppsins brjótast út um yfirhúð nálanna og þelgróin verða sýnileg. Í kjölfarið spíra þelgróin og mynda svokölluð kólfró. Þau eru gulleit, duftkennd sveppgró sem hafa þann eiginleika að geta smitað nýjar nálar ef réttar aðstæður eru til staðar. Kólfró berast t.d. með vindi og regni yfir á nýjar nálar og smita þær svo lengi sem yfirhúð nálanna er þunn og nægur raki er til staðar. Þegar

Helga Ösp Jónsdóttir. Brynja Hrafnkelsdóttir.

smitferlinu er lokið falla ársгамlar nálar af trénu. Oft verður vart við þennan sjúkdóm að vori til þegar gular nálar frá fyrsta ári eru áberandi ásamt því að gulleit, duftkennd kólfró verða sýnileg. Greniryð er mest áberandi í hlýjum og rökum sumrum eins og svo alengt er hjá öðrum ryðsveppum.

Barrfall af völdum sjúkdómsins getur vissulega valdið einhverju vaxtartapi en sjaldan svo mikið að það dragi verulega úr vexti eða drepri tré. Greni þolir að missa eins árs gamlar nálar stöku sinnum en ef um endurtekna sýkingu er að ræða til lengri tíma geta afleiðingarnar orðið verri og leitt til trjádaufa. Sjúkdómurinn veldur sjaldnast verulegum skaða nema einna helst sjónrænum skaða í ræktun jólatrjáa þar sem tré með gular nálar og nálalausar greinar eru ekki eftirsótt jólatré.

Ekki er talin ástæða til að grípa til sérstakra varnaraðgerða gegn greniryðsvepp. Rétt val á efniviði til skógræktar ásamt góðri umhirðu og grísjun dregur almennt úr áhættu á skógarskaða og bætir heilbrigði skóga. Val á réttum efniviði fer eftir markmiði skógræktar í hvert sinn. Rétt er að nefna að munur virðist vera á smitnæmi gegn greniryði hjá mismunandi kvæmum af rauðgreni. Mikilvægt er að hafa það í huga t.d. við skipulagningu á ræktun jólatrjáa í framtíðinni.

Höfundar eru sérfræðingar hjá Landi og skógi.

ÆÐARBÆNDUR!

Hreinsun er komin í fullan gang!
Getum bætt við okkur æðardúni í hreinsun og sölu.
Greiðum flutningskostnað.

ÍSLENSKUR ÆÐARDÚNN
Tröust og örugg viðskipti í yfir 30 ár
Dúnhreinsun · Nesvegur 13 · 340 Stykkishólmi

Allar nánari upplýsingar veitir:
Erla Friðriksdóttir í síma 899 8369
& erla@kingeider.is

ECORASTER®

Umhverfisvænar jarðvegsgrindur

- ✓ Auðveld uppsetning & lítið viðhald
- ✓ Endingargott & sterkt
- ✓ Fjölbreyttar lausnir
- ✓ Gott frárennsli

Við hjálpum þér að velja réttar grindur fyrir þitt verkefni

ecoraster.is **431-1010**

20 ÁRA ÁBYRGÐ

VOTTAÐAR GRINDUR

ÁRATUGA REYNSLA

SEGWAY AT5 fjórhjól

#1 mest selda hjól í sínum flokki á landinu árið 2024*

500cc - 39 hestöfl - 44Nm tog
12" álfelgur - 25" dekk
1.349.000 með vsk.

Öll Segway fjórhjólin eru tveggja manna og götuskráð (T3 dráttarvél), með læsanleg mismunadrif framan og aftan, rafmagnsstýri og tengingu við app í síma, með dráttarkúlu og spili, handahlífum og sætisbaki. **Við sendum öll hjól án aukakostnaðar á næstu afgreiðslustöð Samskipa.**

Ormasýkingar í hrossum og varnir gegn þeim

Hross lifa samlífi við sníkjudýr í beitolandinu. Öll hross eru því með orma, alltaf, enda engin meðhöndlun til sem útrýmir þeim að fullu.

Aníta Lind Björnsdóttir.

Kristbjörg Sara Thorarensen.

Sigríður Björnsdóttir.

notkun ormalyfja í lágmarki. Áður en ákvörðun er tekin um lyfjanotkun þarf að meta aðstæður á hverjum stað, svo sem beitarrálag (landgæði og fjölda hrossa), aldursamsetningu hrossahópa, holdafar, tíðarfar og árstúma.

Á Íslandi hafa fundist rúmlega 30 tegundir þráðorma (nematodes) og ein tegund bandorma (cestodes) sem smita hross. Hér verður fjallað um þær ormategundir sem helst geta reynst hættulegar hrossum.

Dreyraormar

Litlir dreyraormar (Cyathostoma spp.) er samheiti yfir algengustu

ormategundirnar í fullorðnum hrossum hér á landi. Ormarnir eru um 2,5 cm að lengd, rauðleitir, þunnir, og sýkja hross á öllum aldri. Egg þeirra berast í beitolandið með hrossaskít þar sem þau klekjast út og lifurnar ganga í gegnum þrjú þroskastig. Hross smitast við að éta 3. stigs liffur (smithæfar) sem svo þroskast í meltingafærum þeirra í fullvaxta orma. Sú þróun felur í sér dvalastig í viðgírn og við mikið smitálág geta lifurnar skaðað slímhúðina, einkum á leið þeirra í eða úr dvala. Einkenni þess eru slappleiki, niðurgangur, hiti, hrossasóttareinkenni og þyngdartap. Fullvaxta ormar eru alla jafna taldir skaðlitlir, og eru til staðar í hrossum frá 10-16 vikna aldri.

Stórir dreyraormar (Strongylus spp.) eru líka þekktir í hrossum hér á landi, en eru ekki eins útbreiddir og aðeins til staðar í sumum stóðum. Sérstaklega ein tegund þessara orma, Strongylus vulgaris (stundur kallaður blóðormur), getur valdið alvarlegum sjúkdómi. Eftir að hestur étur smithæfar liffur ferðast þær í gegnum æðar í þarmahenginu og víðar, en snúa til baka sem fullorðnir ormar og taka sér bólfestu í viðgírninu. Á ferð liffanna um æðakerfið geta þær valdið blóðtappa og drepri víðsvegar um líkamann, en algengast er að þær valdi drepri í þörmum. Áður en ormalyf komu til sögunnar voru sjúkdómar vegna þessarar tegundar algengir, en sjúkdómstíflum hefur fækkað verulega í seinni tíð. Lífsferill stóru dreyraormanna er allt að 11 mánaða langur. Þar sem ormalyf vinna aðeins á fullorðnum ormum og virkum liffum í meltingarvegi er gagnslaust að meðhöndla fyrr en allt að ári eftir ætlað smit, sé ætlunin að koma í veg fyrir að stórir dreyraormar berist með t.d. stóðmerum og folöldum úr stóðhestahólfum eða frá sæðingastöðvum í heimahaga.

Fyrirbyggjandi aðgerðir:

Aðeins um 20% hrossa skilja út 80% þeirra eggja sem smita beitoland. Sum hross skilja nánast ekki út egg, þó þau séu vissulega smituð af ormum. Útskilnaður dreyraormaeggja er í algjöru lágmarki yfir vetrarmánuðina, en hækkar jafnt og þétt frá maí/júní og lækkar svo þegar hausta tekur. Mest

Lífsferill orma í hrossum

er af smithæfum liffum í beitolandinu frá ágúst-október, en smitið getur þó verið breytilegt eftir veðurfari. Egg og liffur dreyraorma nýta skítahrúgum til að verjast veðrum og vindum, og stór hluti eggja og lifra á 1. og 2. þroskastigi, lifir af íslenskan vetur. Því er ráðlagt að slóðadraga beitarhólf á haustin, svo sem flestar liffur drepist yfir vetrartímann. Hross sem hafa aðgang að rúmu landi bíta ekki í kringum skítahrúgur, en hættan á því eykst við randbeitingu og í svelthólfum. Fullorðin, heilbrigð hross geta haldið ormasmitinu niðri, en í áhættuhópi eru folöld, ung hross, gömul hross, hross sem hafa veikst nýlega og hross með ónæmisbælingu (td hross með efnaskiptasjúkdómana PPID og EMS).

Lifurnar verða smithæfar að sumrinu (þurfa þær 10°C hita til að ná því þroskastigi) og lifa eftir það aðeins í takmarkaðan tíma utan hýsils. Sumarfríðað land hreinsast því að miklu leyti af virku dreyraormasmiti og slíkt land hentar best til haust- og vetrarbeitar. Skiptibeit með sauðfé og nautgripum hefur sömu áhrif þar sem ormarnir eru sérhæfðir fyrir hverja dýrategund.

Lyfjameðferð:

Mest áhersla ætti að vera á meðhöndlun að vori eða snemmsumars, gjarnan í

umhverfi. Folöld sem haldin eru á húsi eru því í meiri áhættu en þau sem ganga úti sem kallar á góð þrif og hreinlæti, þ.m.t. hreingermingar á hesthúsum og hreinsun á skít úr gerðum. Sömuleiðis er smithætta í beitarhólfum, ekki síst í stóðhestagirðingum og á sæðingastöðvum í réttu hlutfalli við þéttleika og beitarálag.

Ónæmi hrossaspóluormsins gegn lyfjum sem innihalda ivermectin er þekkt á heimsvísu, og hefur sömuleiðs verið staðfest á Íslandi. Yfirleitt er nægjanlegt að meðhöndla folöld við þessari ormategund við 2-4 mánaða aldurinn, en við mikið smitálág gæti þurft að endurtaka meðferðina við 6 mánaða aldur.

Hrossabandormurinn (Anoplocephala perfoliata) er til staðar í sumum stóðum, en bandormurinn þarf millihýsil til að sýkja hross og er talið að hann sé helst til staðar í votlendi. Rannsóknir hérlandis hafa sýnt að bandormar eru til staðar hjá rúmlega helmingi hrossa (gögn úr sláturhúsum). Hrossin smitast að vori, og fullorðnir bandormar eru til staðar að hausti. Hross mynda ekki þol gegn bandorminum með aldrinum. Bandormurinn veldur sjaldnast alvarlegum sjúkdómseinkennum nema sýkingin sé stórfelld. Þá getur hún valdið vanþrífnaði og/eða hrossasóttareinkennum. Hafa ber þennan möguleika í huga við frangreind einkenni en greiningin getur verið erfið þar sem bandormar skilja ekki út egg með reglubundnum hætti. Eina lyfjategundirnar á markaði sem virka eru praziquantel, eða pyrantel í tvöföldum skammti. Kerfisbundin lyfjagjöf er alla jafna óþörf.

Einstaklingsmeðhöndlun eða hjarðmeðhöndlun?

Í nágrannalöndunum hefur það færst í aukana að beitt sé einstaklingsmeðferð fremur en hópmeðhöndlun. Helsta ástæðan er viðleitni til að draga úr lyfjaónæmi. Ef öll hross eru meðhöndluð samtímis dreypast þeir ormar sem lyfin virka á, en ormar með ónæmi eru settir á og verða ríkjandi í næstu kynslóð. Eins og fram hefur komið skilur einungis lítill hluti hrossa í hverju stóði út bróðurpartinn af þeim eggjum sem menga beitolandið. Því ætti að vera óþarfi að meðhöndla alla hjörðina. Eina leiðin til að vita með vissu hvaða hross þurfa meðhöndlun er að taka saursýni úr öllum einstaklingum hjarðarinnar til eggjatalningar, en sú leið kostar bæði fé og fyrirhöfn. Í hjarðbúskap sem tíðkast víða hér á landi, er þessi leið nánast óvinnandi verkefni. Þó er hægt að taka stöku saursýni til að kanna hvaða ormar eru til staðar í hjörðinni, og jafnvel hvaða ormalyf virka með því að taka sýni fyrir og eftir meðferð.

Hnitmiðað áætlun þar sem hross í áhættuhópi eru meðhöndluð í samráði við þjónustudýralækni samhliða öðrum fyrirbyggjandi aðgerðum, er því skynsamlegasta leiðin, bæði út frá heilsu og velferð hrossa og til að verjast frekara ónæmi gegn ormalyfjum.

Aníta Lind og Sigríður eru dýralæknar við Matvælastofnun og Kristbjörg við Tilraunastöð HÍ að Keldum.

*Lyfjameðferð skal ævinlega ákveðin í samráði við þjónustudýralækni

**Íhuga aflifun á mjög gömlum og/eða krónískt veikum hrossum

Höfundar veita upplýsingar um heimildir ef óskað er.

Ábyrg notkun ormalyfja

	Spóluormar	Dreyraormar
Folöld	2-4 mán + 6-10 mán við smitálág	2-3 mán við smitálág, annars 6-8 mán eða þegar vanið er undan og aftur 12 mán
Trippi 2-3 v		Að vori og síðsumars ef smitálág er mikið
Hraust fullorðin hross		Aðeins sem hluta af áætlun til að hindra mengun á landi
Gömul/veik hross**	Eftir þörfum	Að vori og síðsumars

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Blóðmerahald og ábyrgð í ræktun

Mikil umræða hefur verið um blóðmerahald á undanförmum árum og hvort það sé ill meðferð á dýrum. Sú gagnrýni á vissulega rétt á sér í sumum tilvikum. En ef ræða á dýravelferð af alvöru, verður líka að horfa á heildarmyndina. Er ekki líka hægt að segja að það sé ómannúðlegt að halda dýr á húsi, allt árið um kring?

Ill meðferð dýra er ekki bundin við eina aðferð heldur viðhorf og framkvæmd, sama hvort dýrin eru nýtt til afurðaframleiðslu

Ólafur Ágúst Hraundal.

eða sem áhugamál. Það sem skiptir máli er hvernig aðbúnaður, meðferð og ábyrgð er háttað.

Blóðmerahald hluti af landbúnaði

Blóðmerahald er hluti af stærra samhengi búfjárhalds og kjötræktar. Í þessu tilviki er blóðið nýtt til framleiðslu hormónsins PMSG (e. *equine chorionic gonadotropin*), sem er notað til að auka frjósemi gylta í svínarækt erlendis. Það er engum blóðum um að fletta að framkvæmdin er umdeild, hér er um að ræða iðnað sem þjónar alþjóðlegum markaði sem þarf að viðurkenna, sama hvert siðferðismatið er.

En það sem við verðum að ræða af meiri alvöru er hvernig þessu er háttað hér á landi. Hver ber ábyrgð, hver tekur áhættuna og hver hagnast?

Blóðtökur standa í tvo mánuði

Blódtaka fer að jafnaði fram tvisvar til átta sinnum á tveggja mánaða tímabili samkvæmt upplýsingum frá Matvælastofnun. Þetta er stíft inngríp á stuttum tíma. Ef ekki er rétt að staðið, getur það valdið líkamlegri og andlegri vanlíðan hjá hryssum. Hér skiptir því öllu máli hvernig aðbúnaður og meðferð er háttað.

Það á að vera sjálfsagt að hryssur sem notaðar eru til blóðgjafar fái ekki aðeins gras að bíta heldur víðeigandi fóðurbæti eftir blóðtöku. Líkt og þegar fólk fer í blóðbankann, þar er boðin hressing og hvíld, og ætti að sýna hryssunum sömu virðingu. Það sem vantar er kerfi sem tryggir bændum sanngjarnt verð fyrir blóðið, að þeir geti haft góða aðstöðu og sinnt dýrunum af virðingu.

Gróðinn á einn stað

Rekstrarformið sjálft er einnig umhugsunarvert. Fyrirtækið Ísteka, sem safnar blóði og selur, rekur einnig sín eigin blóðmerastöð. Það situr báðum megin borðsins, annars vegar sem kaupandi blóðs frá bændum og hins vegar sem samkeppnisaðili þeirra. Þetta er eins óheilbrigt og hægt er.

Á sama tíma og Ísteka hefur tilkynnt um tug- og jafnvel hundruð milljóna króna hagnað (t.d. 324 milljónir króna árið 2022, samkvæmt ársreikningi þeirra), á meðan bændur fá greitt innan við 20.000 krónur á

hryssu fyrir tímabilið. Þegar kostnaður við fóðrun, aðhlynningu og aðstöðu er dreginn frá, stendur bóndinn vart eftir með laun fyrir vinnu sína, þetta er ekkert annað en arðrán.

Allt blóð sem er flutt út skilar sér í gjaldeyristekjum inn í landið, ekki má gera lítið úr því.

Ef bændum væri tryggt réttmætt verð fyrir blóð gætu þeir sinnt dýrunum betur, hugað að aðbúnaði þeirra af alvöru og sinnt búskapnum af fagmennsku. Í staðinn neyðast þeir til að gera sem minnst fyrir sem mest, sem bitnar á hryssunum.

Ábyrg skráning í ræktunarkerfið

Þeir sem styðja blóðmerahald benda oft á að hryssurnar hafi þá tilgang, án þess yrðu þær sendar í sláturhús. En það þýðir ekki að slíkar hryssur eigi sjálfkrafa erindi inn í ræktun íslenska hestsins. Þvert á móti. Ef hryssur eru seldar í blóðmerahald og koma úr viðurkenndri ræktun, þarf að leggja skýrt fyrir að þær hafi verið metnar sem ónothæfar í ræktun af ræktanda, t.d. vegna skapgerðar, líkamsbyggingar eða erfðagalla.

Það ætti því að vera skráð í WorldFeng að hryssa sé nýtt til blóðmerahalds. Slík skráning ætti jafnframt að útiloka að hægt sé að rækta undan henni. Með því væri hægt að verja stofninn fyrir tilviljanakenndri útbýnningu og styrkja ræktunina á reið- og keppnishestum.

Ógn við ræktun og orðspor íslenska hestsins

Á sama tíma hafa þeir sem stunda hrossarækt varið áratugum í að byggja upp vandaðar línur, greiða fyrir stóðhesta, skrá ættir og huga að andlegum og líkamlegum eiginleikum hrossanna. Ef folöld undan blóðmerum fara síðan á markað sem reiðhestar og jafnvel erlendis getur það orðið til þess að grafa undan orðspori og ræktun íslenska hestsins.

Íslenski reiðhesturinn hefur skapað sér sérstöðu og er eftirsóttur víða um heim. Ef hryssa sem ekki er hluti af vandaðri ræktun (með genagalla), kemur með afkvæmi sem rata inn á sama markað getur það haft veruleg áhrif á trúverðugleika íslenska hestsins til útflutnings.

Setja þarf skýrar reglur um meðferð og skráningu blóðmera, að afurðir þeirra falli aðeins til kjötræktunar. Að folöld blóðmera eigi aldrei að fara inn í ræktun eða séu seld sem reiðhestar. Hér er ekki aðeins verið að hugsa um rétt bænda, heldur einnig heiðarleika í garð kaupandans; að hann sé ekki að kaupa gallaða vöru sem gæti haft áhrif á gæðastaðal íslenska reið- og keppnishestsins.

Þetta er hjartans mál fyrir þá sem rækta íslenska hestinn af ástríðu, fagmennsku og virðingu. Dýravelferð og fagleg ræktun eru ekki andstæður, heldur samverkandi þættir í búskap.

Þetta er ekki deiluefni milli ólíkra búskaparforma, þetta er spurning um fagmennsku, sanngimi og ábyrgð.

Höfundur er lífskúnnstner.

SÖFNIN Á EYRARBAKKA

Húsið er heillandi og sögufrægt kaupmannsheimili þar sem sögð er meira en 200 ára gömul saga verslunar og menningar. Sjóminjasafnið hýsir hið merka árskip Farsæl og undraveröld fugla og eggja er í Eggjaskúr. Í litla alþýðuhúsinu Kirkjubæ er sýning um byltingartímana þegar rafljós kom í hús og fólk eignaðist útvarp og gúmmístígvél.

ÞAR SEM SAGAN BÍÐUR ÞÍN

OPNUNARTÍMAR
1. maí – 30. sept. kl. 10 – 17
sími: 483 1504
www.byggdasafn.is

EITT SAFN
Í FJÓRUM HÚSUM
OG MIKLU MEIRA

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA
Á BÍLSKÚRS- OG IÐNAÐARHURÐUM

ISHURÐIR

www.ishurdir.is

564-0013 | 865-1237

Við þrífum allar stærðir og gerðir af sótsíum

Vik verkstaedi ehf

Einhellu 6
221 Hafnarfirði
tel. +354 8961083

Kawasaki tryllitæki fyrir sumarið

1.575.000,-

Stílhreint og skemmtilegt “naked” hjól sem unun er að aka. Hlaðið nýjustu tækni með LED-ljósum og TFT-skjá, gripstýringu og mörgu fleiru. Einstakt hjól á frábæru verði.

VULCAN S

1.729.000,-

Vulcan S er ekkert venjulegt hjól, enda vekur það athygli hvar sem það kemur fyrir fallett útlit og framúrskarandi hönnun. Stattu upp úr og vertu öðruvísi en hinir.

KX450

2.179.000,-

Kawasaki KX motocrosshjólin hafa fyrir löngu sannað sig fyrir áræðanleika, mikin kraft og frábæra fjörðun.

Nítró - Urðarhvarfi 4 - 557 4848

Umboðsaðilar: **KS, Sauðarkróki. Suður England, Selfossi. Bikevik, Reykjanesbæ, Lyngás 5, Hella, AB varahlutir, Egilsstöðum. Bílaforritun North-East Akureyri.**

Lykillinn að því að ná árangri í loftslagsmálum landbúnaðarins er að skoða hvar og hvernig við höfum verið að ná árangri síðustu áratugina og nýta þá þekkingu.

Opið samtal er forsenda árangurs

Á dögum settumst við hjá Bændasamtökum Íslands niður með sérfræðingum frá nokkrum stofnunum og ráðuneytum sem sinna loftslagsmálum tengdum landbúnaði. Markmiðið var að ræða saman – opinskátt og heiðarlega – um þá áskorun sem felst í því að samræma skilning, orðræðu og aðgerðir í loftslagsmálum við íslenskar aðstæður. Það kom glöggst í ljós að virkt samtal er lykilatriði – bæði til að draga úr misskilningi og til að tryggja að aðgerðir verði markvissar og árangursríkar.

Ragnheiður Björk Halldórsdóttir.

loftslagsgögnum, þ.e. í IPCC-kerfinu (Milliríkjanefnd Sameinuðu

Eitt dæmi um misskilning sem skapast getur er hugtakanotkun í loftslagsbókhalði – má þar nefna sérstaklega hugtakið mólendi. Hugtakið hefur verið notað sem þýðing á enska orðinu grassland í alþjóðlegum

þjóðanna um loftslagsbreytingar). Í íslensku samhengi hefur mólendi fengið fastmótaða merkingu – bæði í huga fagfólks og almennings. Mólendi er þurrleint, jarðvegurinn er oftast þykkur og yfirborðið er gjarnan þýft. Á sama tíma nær enska hugtakið grassland í loftslagsbókhalðinu einnig yfir gróskumikil beitolönd, ræktuð tún og jafnvel náttúrulegt votlendi. Allt samræmist það illa þeirri merkingu sem flest okkar leggja í orðið mólendi hérlandis og hafa gert frá örófi alda.

” Við getum haft ólíkan bakgrunn, ólíkar áherslur eða ólíkar aðferðir – en í grunninn erum við öll að vinna að sama markmiði. Við viljum sjá íslenskan landbúnað dafna, landnýtingu verða sjálfbærari og kolefnisspor þjóðarinnar minnka.

Misræmi sem þetta elur af sér misskilning hagaðila á milli – bæði í stefnumótun og í upplýsingagjöf. Virkt samtal við bændur kæmi í veg fyrir misskilning af þessu tagi. Þegar við settumst niður með hagaðilum okkar komu upp ýmsar tillögur um hvernig vinda megi ofan af misskilningi sem þessum, svo sem með sameiginlegri hugtakaskrá eða jafnvel með ólíkri skilgreiningu undirflokkja lands, sem skiljast betur meðal bændu og eiga þannig skírskotun í íslenskar aðstæður. Slíkt getur skapað skýran samskiptagrunn milli allra þeirra sem koma að málaflokknum. Annað mikilvægt umræðuefni á fundinum var samspil aðgerðaáætlana hins opinbera í loftslagsmálum og loftslagsvegvisis bændu. Uppistaða vegvísisins eru hagkvæmar og afkomudrifnar aðgerðir – aðgerðir sem bændur geta hrint í framkvæmd í eigin rekstri án þess að það komi niður á afkomu þeirra. Þar með verður vegvísirinn raunhæf leið fyrir bændur til að verða virkir þátttakendur í loftslagsaðgerðum. Aðgerðum hins

opinbera og aðgerðum í vegvísinum er ekki alltaf forgangsraðað á sama hátt, en með virku samtali má samræma áherslur beggja og tryggja aukinn árangur við innleiðingu. Þannig næst betri nýting á fjármagni, þekkingu og tíma – og afraksturinn eru skilvirkari aðgerðir sem bæði gagnast loftslaginu og tryggja áframhaldandi afkomu bændu. Það sem stóð upp úr eftir vinnustofuna var þessi einfalda en mikilvæga niðurstaða: Hagsmunir allra hagaðila liggja saman. Við getum haft ólíkan bakgrunn, ólíkar áherslur eða ólíkar aðferðir – en í grunninn erum við öll að vinna að sama markmiði. Við viljum sjá íslenskan landbúnað dafna, landnýtingu verða sjálfbærari og kolefnisspor þjóðarinnar minnka. Íslenskir bændur eru í fararbroddi þegar kemur að árangri í loftslagsmálum og munu halda áfram þeirri vegferð í góðri samvinnu við alla. Til þess þurfum við að tala saman. Opið samtal byggt á trausti, virðingu og sameiginlegum vilja til árangurs, er ekki valkostur, heldur forsenda.

Notaðir gámar til sölu!
Ýmsar stærðir og tegundir í boði á góðu verði.

Nánari upplýsingar á:
gamar@samskip.com

Skráið smáauglýsingar á www.bbl.is

Þátttakendur á staðarvinnustofunni í Heiðarbæ með Þingvallavatn sem bakgrunn.

Staðarvinnustofur í Loftslagsvænum landbúnaði

Um þessar mundir er verið að halda staðarvinnustofur í verkefninu Loftslagsvænn landbúnaður en þær hafa verið haldnar á hverju ári frá upphafi verkefnisins og verið mikilvægur hluti þess. Vinnustofurnar eru haldnar á einu þátttökubúanna, þar koma þátttakendur saman og skoða hvað ábúendur gera til að ná árangri í þeim þáttum sem þeir leggja áherslu á í verkefninu. Markmiðið með þessum vinnustofum er að þátttakendur fái að hittast og deila með hver öðrum reynslu og þekkingu.

Fyrirkomulag vinnustofanna í ár er aðeins frábrugðið því sem áður hefur verið, þær eru einfaldari í sniðum og boðið er upp á fleiri möguleika til að auka fjölbreytni þeirra viðfangsefna sem ræða á hverju sinni. Með þessu fyrirkomulagi geta þátttökubændur valið að mæta á þá vinnustofu sem hentar þeim best, annaðhvort vegna fjarlægðar frá heimili, en einnig eftir því hvernig viðfangsefnið hentar þeirra búrekstri eða því sem vekur hjá þeim mestan áhuga. Í júní er boðið upp á þrjár vinnustofur. Sú fyrsta var haldin 2. júní að Bessastöðum í Hrútafirði, 5. júní var vinnustofa í Heiðarbæ 1 í Þingvallasveit og síðasta staðarvinnustofan í þessari lotu verður haldin á Egilsstöðum í Fljótsdal 16. júní. Þátttaka í staðarvinnustofum er skilyrði fyrir fullum þátttökustyrk fyrir

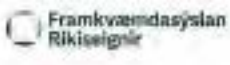
tvo yngstu hópana og þátttakendur mega taka þátt í fleirum en einni vinnustofu. Gert er ráð fyrir að fleiri staðarvinnustofur verði haldnar seinna í sumar til að auka fjölbreytni og til að gefa sem flestum tækifæri á að taka þátt. Að auki við staðarvinnustofurnar var haldin vinnustofa 4. júní á Hvanneyri sem er hluti af verkefninu „Landbrugssamarbedje“. Þar er um að ræða samstarfsverkefni Íslendinga, Grænlandinga og Færeyinga og er það styrkt af NORA, sjóði sem er stýrður af Norrænu ráðherranefndinni. Markmið þessa verkefnis er að efla samskipti milli bænda í fyrirnefndum löndum og efla þannig miðlun þekkingar í landbúnaði og í umhverfis- og loftslagsmálum. Nokkrir bændur í Loftslagsvænum landbúnaði tóku þátt í þeirri vinnustofu, auk færeyskra bænda en því miður komust grænlenkir bændur ekki á vinnustofuna vegna þess að flug var felld niður. Færeyingarnir tóku líka þátt í staðarvinnustofunni í Heiðarbæ, þar mættu líka nokkrir Írar sem eru nemendur í námi í sjálfbærum landbúnaði en þeir voru hér í námsferð. Vinnustofan fór fram á ensku sem virtist ekki hafa neikvæð áhrif heldur jök það á fjölbreytni umræðunnar. Allar vinnustofurnar tókust vel og þátttakendur áttu saman góða daga en nánar verður gerð grein fyrir hverri staðarvinnustofu fyrir sig og NORA-vinnustofunni seinna í sumar.

Höfundur er ráðgjafi á rekstrar- og umhverfissviði RML.

FJÖLBRAUTASKÓLI SUÐURNESJA (FS) ÓSKAR EFTIR TILBOÐUM Í TVÖ SUMARHÚS BYGGÐ AF NEMENDUM HÚSASMÍÐAÐEILDAR

Framkvæmdasýslan - Ríkiseignir (FSRE) f.h. FS óskar eftir tilboðum í tvö sumarhús byggð á árunum 2023-2025.

Tvö nýbyggð hús til sölu til flutnings- vandaður frágangur og hentugt milliloft. · Grunnflötur: 56 m² · Milliloft: · 9 m² (gólfhlötur · 22 m²) Bæði húsin eru klædd að utan með 32 mm bjálkaklæðningu og Alusink-þaki. Gluggar eru með tvöföldu K-gleri. Gólf einangruð með 200 mm steinull, útveggir 150 mm og þök 200 mm. Rafmagn er fullfrágengið með uppsettri töflu.

Hús 1 – Byggt 2024–2025

- Gífsklæddir veggir og loft í herbergjum/holi.
- Panelklætt loft yfir stofu og risi.
- Gólf úr 22 mm nótuðum plötum.
- Eftir á að klára: gólfefni, innréttingar og innihurðir.

Hús 2 – Byggt 2023–2024

- Svipaður grunnfrágangur og í húsi 1.
- Að auki: víniparket, hvítir gólflistar, sparslaðir og málaðir veggir.
- Fóðringar í dyragötum og rúllugardínur í öllum gluggum.
- Innihurðir fylgja ekki.

Húsin standa á lóð skólans að Sunnubraut 36, Reykjanesbæ. Gunnar Valdimarsson sýnir húsin og er í síma: 899-5163, netfang gunnarvald@fss.is.

Sala og afhending: Húsin eru seld í því ástandi sem þau eru við skoðun og afhendast við kaupsamning.

Þau eru tilbúin til flutnings og ber kaupanda að fjarlægja fyrir 1. ágúst 2025, eða samkvæmt samkomulagi við skólann.

Nánari upplýsingar og teikningar á útboðsvef FSRE: <https://utbodsvefur.is/sumarhus-tilbod/> eða senda tölvupóst á eignasala@fsre.is. FS áskilur sér rétt til að hafna öllum tilboðum.

Fyrirspurnarfrestur rennur út 16. júní 2025 en svarfrestur FSRE er til og með 18. júní 2025. Tilboð skal senda á eignasala@fsre.is, eigi síðar en kl. 13:00 föstudaginn 20. júní 2025. Merkja skal tilboðin; – FS - Sumarhús.

Lífraent
Hreinsivirki!

NÚTÍMA ROTÞRÓ

Fyrir sumarhús, heilsárhús, hótél o.fl.

Yfir 90% hreinsun - hreinsigeta PIA vottuð

3ja þrepa hreinsun - ekkert rafmagn

Engar siturlagnir - fyrirferðarlítill

Mögulegt að breyta í skólphreinsistöð síðar

Þýsk gæði - CE merkt

Stærðir 2-600 persónueiningar

HVAMMSHÓLAR

SIGURÐUR VIGGÓ HALDÓRSSON PÍPULAGNINGAÐSTAFUR

+354 660 4085

SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

EXIDE rafgeymar

Exide rafgeymar eru framleiddir fyrir nánast allar stærðir og gerðir farartækja en þeir eru viðurkennd hörkutól sem eru sérstaklega hannaðir til að þola mikið álag.

Skannaðu QR kóðann og finndu rétta rafgeyminn fyrir þitt farartæki

Fyrirtækjaþjónusta Olís

Alvöru fólk með alvöru þekkingu og reynslu

Hafðu samband við sérfræðinga Olís í síma 515 1100 eða pontun@olis.is

olís

Vegagerð:

Stagað í innviðaskuldina

– Sumarið nýtt til endurbóta

Steinunn Ásmundsdóttir
steinunn@bondi.is

Vegagerðin hefur jafnan í nógu að snúast í vegaframkvæmdum um leið og vetri léttir og talsverðar framkvæmdir á dagskrá í sumar og haust.

Miklar umræður hafa verið um innviðaskuld í vegakerfinu og vanfjármögnun viðhalds á vegum. Stjórnvöld hyggjast veita þremur milljörðum til viðbótar í viðhald og þjónustu vega í ár og er það um 25% hækkun á framlögum sem voru á bilinu 5-6 ma. í fyrra og í ár. Hefur um 12 mð. verið veitt til árlegs viðhalds allra síðustu ár og því um það bil helmingur þess farið í slit- og burðarlagsframkvæmdir á vegum. Samkvæmt fjármálaáætlun 2026–2030 er stefnt að aukningu um allt að 5 ma. árlega í viðhald.

Strax á næsta ári á þó að verja 7 mð. aukalega til viðhalds og þjónustu á vegakerfinu.

Hér á eftir gefur að líta það helsta í vegaframkvæmdum ársins á landsbyggðinni skv. upplýsingum Vegagerðarinnar.

Stærstu verkefni sem eru boðin út á þessu ári, klárast eða eru í gangi:

Vestfjarðavegur (60) um Gufudalssveit: Í Gufudalssveit er verið að vinna að þverun Gufufjarðar og Djúpaþfjarðar. Um þessar mundir er verið að setja út fyllingu í þessa firði ásamt bráðabirgðabrá yfir Gufufjörð. Verktaki við þessa framkvæmd er Borgarverk ehf. og eru áætluð verklok haustið 2025. Næsti áfangi í útboðsferli er að byggja 130 m brú á Gufufjörð og 58 m brú á Djúpaþfjörð. Tilboð voru opnuð í lok apríl 2025 en ekki er búið að semja við verktaka. Áætluð verklok eru í september 2026. Síðan er áætlað að bjóða út lokaáfangann í lok árs 2025 en þar er um að ræða smíði og uppsetningu á um 250 m langri stálbogabrá yfir Djúpaþfjörð ásamt lokafrágangi vega um firðina. Ekki

er búið að áætla endanleg verklok en verið er að horfa til loka árs 2026 eða hausts 2027.

Vestfjarðavegur (60) um Dynjandisheiði: Núverandi framkvæmd er lokaáfangi verksins og er um 7,2 km auk Dynjandisvegar um 0,8 km. Þessi áfangi liggur af heiðinni niður í Arnarfjörð við Dynjandisfoss. Skrifað var undir samning um verkið í mars á þessu ári. Verktaki sem mun vinna verkið er Borgarverk ehf. Áætluð verklok eru í lok september 2026. Í 1. áfanga verksins var byggður upp 7,7 km kafla við Þverðalsá og einnig um 4,3 km kafla fyrir Meðalnes. Þær framkvæmdir stóðu yfir frá 2020–2022. Þá bættist einnig við um 650 m kafla á Bíldudalsvegi. Auk þess var um 1 km kafla frá Pennu niður að Flókalundi lagfærður. Í 2. áfanga verksins fólst nýbygging Vestfjarðavegar á um 12,6 km löngum kafla. Sú framkvæmd náði frá Norðdalsá, norðan Bíldudalsgatnamóta, og lá um hæsta hluta Dynjandisheiðar og norður fyrir sýslumörk. Verklök 2. áfanga voru árið 2024.

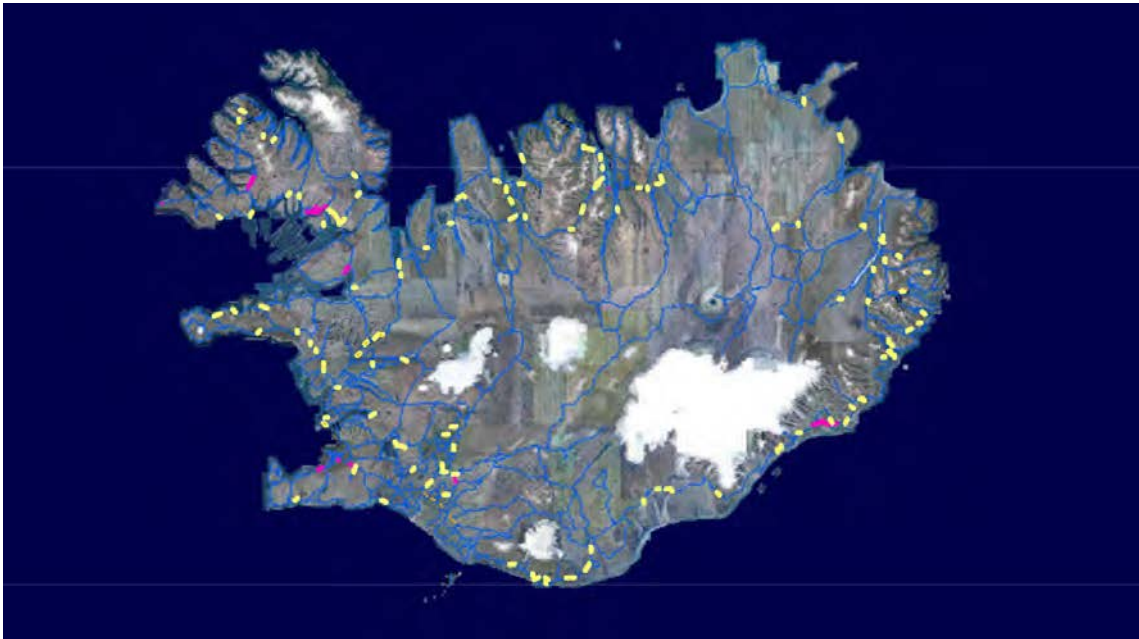
Hringvegur (1) um Kjalarnes: Framkvæmdum við 1. áfanga Kjalarness lauk árið 2023. Vinna við undirbúning 2. áfanga er í gangi og stefnt að því að bjóða þann hluta út þegar fyrir liggur samþykki um það í nýrri samgönguáætlun. Verktími er áætlaður um 3 ár frá samningsundirritun við verktaka.

Hringvegur (1), hringtorg við Lónsveg: Stór öryggisaðgerð við innkomu inn á Akureyri og tenging við ört vaxandi hverfi í Hörgársveit. Verkið hófst um miðjan apríl og lýkur í október 2025. Þetta er samstarfsverkefni Vegagerðarinnar, sveitarfélagsins Hörgársveitar og Norðurorku hf. Verkið felur í sér gerð hringtorgs við Lónsbakka, vegtenginga og stíga. Einnig gerð á nýju ræsi fyrir Lónsá sem og lagning hitaveitulagna. Verklök eru áætluð 1. nóvember 2025.

Norðausturvegur (85) um Brekknaheiði, Langanesvegur-Vatnadalur: Nýbygging á vegi yfir Brekknaheiði, um 1 km af veginum verður í núverandi vegstæði en

Vegagerðin áætlar talsverðar framkvæmdir í sumar og haust, m.a. á Austurlandi, þó ekki sérstaklega í Berufirði þar sem þessi mynd er tekin. Mynd / sá

**VOTTADUR
HÍFIBÚNAÐUR**

862 4046
Móhella 3, Hafnarfirði

SKRALLI

Skýringar

Yfirlagnir - Klæðing o.fl.

- Yfirlögn
- Festun
- Hjölför o.fl.

Yfirlagnir - Malbik og repave

- Malbik
- Repave

Framkvæmdir umfang

Vegakerfi

Jarðgöng

Vegir

Vegir

heildarlengd kaflans er 7,6 km, frá Langanesvegi og að Vatnadal á Brekknaheiði. Áætluð verklok eru ágúst 2027.

Hringvegur um Hornafjörð: Nýbygging á 19,1 km kafla Hringvegar, 9,0 km nýrra hliðarvega auk smíði fjögurra tvíbreiðra brúa (samtsals 468 m) og hringtorg við vegtengingar til Hafnar og Nesjahverfis. Verklök

eru áætluð í desember 2025. Með framkvæmdinni fækkar einbreiðum brúm á Hringvegi um þrjár.

Hringvegur (1) um Ölfusá: Verkið snýst um færslu Hringvegar (1) út fyrir þéttbýlið á Selfossi. Helstu verkþættir eru nýbygging 3,7 km Hringvegar, bygging nýrrar 330 m langrar stagbrúar yfir Ölfusá og um 1 km af öðrum tveggja akreina vegum. Gerð verða ný vegamót við Hringveg austan Selfoss, undirgöng undir Hringveg fyrir gangandi, hjólandi og hestamenn ásamt undirgöngum fyrir bíla og gangandi. Auk umferðar mun brúin bera uppi lagnir veituaðila, rafmagn, ljósleiðara, heitt vatn og kalt. Samið var um verkið í nóvember 2024. Verklök eru áætluð í október 2028.

Reykjanesbraut (41) Krýsuvíkurvegur-Hvassahraun: Breikkun Reykjanesbrautar frá Krýsuvíkurvegi að enda fjögurra akreina brautarinnar á Hrauni vestan Straumsvíkur. Lengd vegkaflans er um 5,6 km og er þetta eini kaflinn á Reykjanesbraut, frá Ásbraut í Hafnarfirði að Njarðvík, sem ekki hefur verið breikkaður. Góður gangur er í framkvæmdunum. Gert var ráð fyrir að framkvæmdum lyki um mitt ár 2026 en líkur eru á að hægt verði að klára fyrir.

Vestfjarðavegur (60), Fjarðarhornsa og Skálmardalsá: Smíði tveggja steinsteypra eftirspenntra 34 m plötubúa yfir Fjarðarhornsa og Skálmardalsá, ásamt vegagerð við hvora brú fyrir sig, samtals um 1,8 km. Brýrnar eru beggja vegna við Klettsháls. Brúin yfir Fjarðarhornsa var klárud í fyrra en unnið er að byggingu brúar yfir Skálmardalsá. Verklök eru áætluð í desember 2025.

Arnarnesvegur (411)-framkvæmd

á höfuðborgarsvæðinu.
Göngu- og hjólabrú á Sæbraut-framkvæmd á höfuðborgarsvæðinu.
Fossvogsbrú, landfyllingar og sjóvarnir-framkvæmd á höfuðborgarsvæðinu.

Stærstu tengivegaverkefni:
Hagabraut (286), Landvegur-Reiðholt: Styrking, breikkun og klæðing á 7,5 km kafla Hagabrautar í Rangárþingi ytra, frá Landvegi að Reiðholti. Núverandi vegur er 5-6 m breiður malarvegur sem verður breikkaður í 6,5 m með 6,3 m breiðri klæðingu og 2×10 cm malaröxlum. Verkinu skal lokið í ágúst 2026.
Örlygshafnarvegur (612) Hvalsker-Sauðlauksdalur og Hvalláttar: Nýbygging og endurbætur á tveimur hlutum Örlygshafnarvegur (612). Annars vegar er um að ræða endurbætur á hluta Örlygshafnarvegur (612-03/04) um Hvalláttu. Lengd útboðskafla er um 1,9 km veghluti. Verkið felst í nýbyggingu vegarins, lagfæringu hans og frágangi með bundnu slitlagi með áherslu á að auka umferðaröryggi. Hins vegar er um að ræða endurbætur á hluta Örlygshafnarvegur (612) Hvalsker – Sauðlauksdalur. Lengd útboðskafla er um 4,0 km. Verkið felst í endurnýjun vegarins, lagfæringu hans og frágangi með bundnu slitlagi. Verkinu skal lokið í ágúst 2026.
Grafningsvegur efri (360), Írafoss-Grafningsvegur neðri: Uppbygging, breikkun og klæðing Grafningsvegur efri (360), frá norðurenda brúar við Írafossvirkjun að vegamótum Grafningsvegur neðri. Heildarlengd útboðskaflans er 1,33 km. Verki skal lokið í ágúst 2025.
Steinadalsvegur (690), Vestfjarðavegur-Ólafsdalur: Endurbygging á um 6,6 km kafla á Steinadalssvegi í Dalabyggð. Um er að ræða endurbætur á núverandi vegi ásamt vegtengingum og frágangi. Verkinu skal lokið í ágúst 2026.
Hafnarhólsmavegur (947), Ölduhamar-Höfn: Endurbygging Hafnarhólsmavegar (947), á um 1,2 km kafla frá Ölduhamri að Höfn. Um er að ræða endurbyggingu núverandi vegar á öllum vegarkaflanum. Gerðar eru lagfæringar á plan- og hæðarlegu vegarins. Lögð verður klæðing á endurbyggðan veg. Framkvæmdir hófust í lok árs 2024 og verkinu skal lokið í júlí 2025.
Jökuldalsvegur (923), Arnórstaðir-Langagerði: Endurbygging Jökuldalsvegur (923) á um 4,6 km kafla frá Arnórstöðum að Langagerði. Um er að ræða endurbyggingu núverandi vegar á öllum vegkaflanum. Gerðar eru lagfæringar á plan- og hæðarlegu vegarins á köflum. Framkvæmdir hófust sumarið 2024 og verkinu skal lokið í júlí 2025.
Vatnsdalsvegur (722), Hringvegur-Kornsá: Verkið felst í um 13 km endurbyggingu á Vatnsdalssvegi (722) frá vestari gatnamótum Hringvegur að Kornsá. Vegurinn er allur endurbyggður í núverandi vegstæði, gerðar lagfæringar á hæðarlegu og blindhæðir fjarlægðar, lítils háttar lagfæringar verða á planlegu. Vegurinn verður styrktur til að mæta aukinni umferð og breikkaður. Búast má við umtalsverðu raski þar sem farg verður á veginum. Áætluð verklok eru haustið 2027.
Vatnsnesvegur (711), Kárastaðir-Skarð: Verkið felst í endurbyggingu Vatnsnesvegur (711) á um 7,1 km löngum kafla frá núverandi slitlagsyfirborði og norður fyrir Krossavallalæk. Núverandi vegur er um 4,5 – 5,5 m breiður malarvegur og verður hann breikkaður í 6,0 m breiða akbraut með bundnu slitlagi með 0,5 m breiðum öxlum. Áætluð verklok eru lok júní á þessu ári.

Viðhaldsverkefni, styrkingar og endurbætur:
Snæfellsnesvegur (54) vestan við Grundarfjörð, styrking og klæðing: Þurrfræsing, festun burðarlags með sementi, útlögn burðarlagsefnis og tvöföldun klæðingu á völdum kafla á Snæfellsnesvegi, vestan við Grundarfjörð. Verklok eru 1. ágúst 2025.
Eyrarbakkavegur (34), Stekkar-Tjarnarbyggð, styrking og malbik 2025: Styrking og malbikun á 1,7 km kafla á Eyrarbakkavegi, frá Stekkum að Tjarnarbyggð. Verkið felst í að fræsa upp núverandi slitlagi á vegunum, jafna því út og breikka veg lítils háttar og keyra að jafnaði 15 cm þykku burðarlagi yfir og leggja malbik. Einnig skal verktaki sjá um að fræsa hvinrendur í miðju. Verklok eru 25. ágúst 2025.
Þorlákshafnarvegur (38), Eyrarbakkavegur-Suðurstrandarvegur, styrking og malbik 2025: Styrking og malbikun á 3 km kafla á Þorlákshafnarvegi (38) frá Eyrarbakkavegi að Suðurstrandarvegi. Verki skal að fullu lokið 1. ágúst 2025.
Nesvegur (425), Hafnir-Hafnarsandur, styrking og breikkun: Styrking, breikkun og klæðing Nesvegur (425), frá Höfnum að Hafnarsandi. Heildarlengd útboðskaflans er um 4,9 km.
Hringvegur á Skeiðarár- og Breiðamerkursandi, styrking og breikkun og klæðing 2025: Fræsing, styrking, breikkun og klæðing Hringvegur á Skeiðarársandi (2,2 km kafla) og Breiðamerkursandi (2,0 km kafla). Áætluð verklok eru 1. september 2025.
Hvammstangavegur (72), sementsfestun: Um er að ræða fræsun og lagfæringar á hæðarlegu vegarins ásamt því að burðarlag verður styrkt með sementi. Heildarlengd 5 km. Verklok eru sumarið 2025.
Endurnýjun brúa:
Snorrastaðavegur (5610), brú á Kaldá við Eldborg: Hönnun, framleiðsla/smiði og uppsetning nýrrar 33,2 m langrar forsmiðaðrar yfirbyggingar á brú yfir Kaldá við Snorrastaði á Snorrastaðavegi. Yfirbyggingin skal forsmiðuð og hífast, í einu lagi eða einungum, á fyrirbyggjandi brúarstólpa og festast/ tengjast þeim. Yfirbygging brúar skiptist í 3,0 m breiða akbraut og 1,5 m breiða gönguleið auk bríka beggja vegna fyrir H2-vegrið. Verkinu skal að fullu lokið eigi síðar en 1. október 2025.
Helgustaðavegur (954), ræsi/stökk í Helgustaðá: Stefnt er að því að rífa illa farna brú yfir Helgustaðá og setja niður ræsi/stökk og færa vegstæði rétt ofan núverandi brúar.

Besti vinur blóma og berja

Ylplast fyrir sólskála, gróðurhús og þakglugga

Sígna

Fást

Létt og meðfærilegt efni

Veitir vörn gegn UV geislum

Fjölbreyttar þykktir og stærðir

Signa ehf

Bæjarflöt 19-o, 112 Rvk

www.signa.is

544 45 45

signa@signa.is

Vatnshitarar fyrir sumarhús

Ýmsar gerðir af vatnshiturum sem hita vatnið um leið og skrífað er frá vatninu, spennan 230v til 400v afl 3200w til 24000w. Engin hitakútur lengur. Verð frá kr. 27.200.- til 262.000.- Gólf / ofna hitakerfi frá kr. 240.000.-

Varmás

Markholt 2
Mosfellsbæ
sími 566 8144

Veitulausnir

MÁLMSTEYPA

Þorgríms Jónssonar ehf.

MÍÐHRAUNI 6 • 210 GARÐABÆR • SÍMI 544 8900

Stuðningskerfi:

Landbúnaðarstuðningur ígrundaður

– Nokkrar sviðsmyndir koma til greina

Steinunn Ásmundsdóttir
steinunn@bondi.is

Í nýrri skýrslu um svæðisbundinn stuðning í íslenskum landbúnaði er nokkrum möguleikum varpað fram. M.a. hvort hætta ætti svæðisbundnum stuðningi í gegnum búvörusamninga.

Jóhanna Gísladóttir.

Arne Bardalen.

Landbúnaðarháskóli Íslands (Lbhl) gaf á dögunum út nýja skýrslu, Svæðisbundinn stuðningur í íslenskum landbúnaði, sem unnin var með styrk frá Bygðarannsóknasjóði Bygðastofnunar. Höfundar skýrslunnar eru Jóhanna Gísladóttir, Torfi Jóhannesson og Tómas H. Alexander.

Svæðisbundinn stuðningur er til að jafna aðstöðumun bænda milli svæða og tryggja matvæla- og fæðuöryggi. Einnig til að stuðla að byggðafestu og dreifbýlisþróun, vernda umhverfi og sjálfbæra nýtingu og viðhalda hefðbundnum búskaparháttum og menningararfi.

Í tilefni útgáfunnar var haldið rafrænt málþing 4. júní sl. þar sem höfundar skýrslunnar kynntu m.a. helstu niðurstöður. Svæðisbundinn stuðningur getur gegnt mikilvægu hlutverki í því að tryggja fæðu- og matvælaöryggi, stuðla að byggðafestu og efla sjálfbæra nýtingu lands og náttúruauðlinda. Skýrslan varpar ljósi á hvernig svæðisbundinn stuðningur er nýttur í nágrannalöndum Íslands til að styrkja

Í nýrri skýrslu um landbúnaðarstuðning er m.a. velt upp möguleikum á svæðisbundnum stuðningi sem álagi á nýliða- og fjárfestingastuðning. Slíkt væri einfaldara í framkvæmd en að deila úr „potti“. Stóra spurningin þar væri hins vegar hvaða forsendur ættu að liggja að baki álagsgreiðslunum og hvers konar bændur fengju greiðslurnar.

landbúnað og búsetu á svæðum þar sem aðstæður – hvort sem þær eru náttúrulegar eða hagrænar – eru óhagstæðar.

Mismunandi svæðisbundið greiðslufyrirkomulag er víða notað í Evrópu og byggir oftast en ekki á ítarlegri greiningu á þáttum eins og veðurfari, hæð yfir sjó, breiddargráðu, íbúðarþróun, meðaltekjum og aðgengi að atvinnutækifærum. Í skýrslunni

er rýnt í hvaða viðmið gætu nýst við svæðaskiptingu í tengslum við íslenskan landbúnað – þar á meðal náttúrulegar og hagrænar aðstæður, sem og stjórnsýsluleg mörk. Segir í kynningu að settar séu fram sviðsmyndir fyrir það hvernig unnt væri að útfæra svæðisbundinn stuðning í íslenskum landbúnaði út frá markmiðum stjórnvalda í málaflokknum.

Ýmsar leiðir koma til greina

Í máli Jóhönnu Gísladóttur, lektors við Lbhl, kom meðal annars fram að meðaltals-heildargreiðslur svæðistengds stuðnings til hvers lögbýlis á Íslandi voru árið 2024 601.483 kr., eða að meðaltali 7,5% af heildarstuðningi hvers býlis. Hún fór yfir mögulegar sviðsmyndir stuðnings m.t.t. breiddargráðu, fjarlægðar frá þéttbýli, fjarlægðar frá þjóðvegi 1 og veðurfarslegra og náttúrulegra skilyrða.

Velt var upp möguleikum á svæðisbundnum stuðningi sem álagi á nýliða- og fjárfestingastuðning. Slíkt væri einfaldara í framkvæmd en að deila úr „potti“. Stóra spurningin þar væri hins vegar hvaða forsendur ættu að liggja að baki álagsgreiðslunum og hvers konar bændur fengju greiðslurnar. Þetta gæti stutt við markmið stjórnvalda um að styðja við kynslóðaskipti í landbúnaði og stuðlað að uppbyggingu á fjölbreyttari atvinnuháttum í sveitum.

Jafnframt er í skýrslunni velt upp markvissri beitingu svæðisbundins stuðnings til að stýra landbúnaðarframleiðslu. Það gæti átt við ef meginmarkmið stjórnvalda væri að tryggja örugga, hagkvæma og samkeppnishæfa matvælaframleiðslu fyrir innlendan markað. Stuðningskerfið væri þá nýtt sem hvatakerfi kerfisbundinna breytinga og myndi styðja við flutning eða þróun ákveðinna greina þar sem framleiðsluskilyrði væru best. Það kallaði hins vegar á að sett væru skýr markmið og að skýr skilgreining á tilgangi svæðisbundins stuðnings væri til staðar.

Stuðningi gegnum búvörusamninga hætt

Jóhanna benti einnig á þann möguleika að svæðisbundnum stuðningi í gegnum búvörusamninga yrði hreinlega hætt. Nú þegar væru

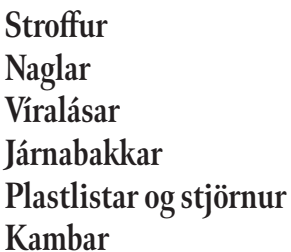
”Að baki svæðisbundnum greiðslum í nágrannalöndunum liggur skýr markmiðasetning um mikilvægi þess að viðhalda byggð og landbúnaðarframleiðslu um allt land, ásamt vel skilgreindum aðstöðumun í búrekstrarskilyrðum milli svæða. Þessar forsendur eru ekki endilega til staðar á Íslandi ...

til stuðningskerfi líkt og Brothættar byggðir og uppbyggingarsjóður sóknaráætla og hægt að beina opinberu fjármagni í slíka farvegi. Væri það stuðningur við atvinnulíf og búskaparskilyrði á landsbyggðinni, sem og landbúnaðarframleiðslu og búskap.

„Að baki svæðisbundnum greiðslum í nágrannalöndunum liggur skýr markmiðasetning um mikilvægi þess að viðhalda byggð og landbúnaðarframleiðslu um allt land, ásamt vel skilgreindum aðstöðumun í búrekstrarskilyrðum milli svæða. Þessar forsendur eru ekki endilega til staðar á Íslandi,“ sagði Jóhanna og spurði hvort búseta í dreifbýli væri mögulega frekar tryggð með því að styrkja byggðakjarna og efla þar þjónustu

Klippur og beygjuvélar

Stroffur
Naglar
Víralásar
Járnabakkar
Plastlistar og stjórnur
Kambar

Klippum og beygjum rúllustál í sjálfvirkri beygjuvél

Vir og lykkjur ehf • viroglykkjur@internet.is • 772-3200

og innviði. Mögulega mætti færa stærrí hluta landbúnaðarstuðnings í stuðningskerfi sem væru ekki beintengd við framleiðslumagn eða búgreinar, til að styðja hlutfallslega meira við landbúnað á harðbýlli svæðum.

Sterkar aðgerðir í Noregi

Arne Bardalen, sérfræðingur hjá Norsk institutt for bioøkonomi, NIBIO, lýsti í erindi sínu, þróun dreifbýlis og svæða á Norðurlöndunum, grunnreglum norskrar landbúnaðarstefnu. Hann sagði hana innihalda sterkar aðgerðir til svæðisbundinnar dreifingar og sérhæfingar. Framleiðslukerfi væru svæðisbundin og byggð á vistfræðilegum aðstæðum í landbúnaði, landnýtingu og möguleikum hvers svæðis.

Landi þar sem eru bestu loftslagsskilyrðin með mestu möguleika fyrir krefjandi uppskeru sé forgangsraðað undir korn, grænmeti, ávexti og ber. Svæðum með loftslags- eða landslagstakmarkanir sé forgangsraðað fyrir fôðurframleiðslu og hjálpi til að viðhalda stórum landbúnaðarsvæðum og landbúnaði um allt land. Þetta sé almennt viðurkennd stefna til að hámarka nýtingu auðlinda um allan Noreg, og einnig til að hámarka heildarframleiðslu og sjálfstæði.

Reglur og gjöld fyrir landbúnaðarstuðning, þar á meðal styrkir fyrir svæði og menningarlandslag, eru að sögn Arne, ákveðin og samþykkt sem hluti af landbúnaðarsamningnum. Stuðningur vegna svæðis og menningarlandslags getur verið veittur fyrir fullræktað land og yfirborðsræktað land, sem og innlenda haga. Eitt af markmiðum slíks stuðnings er að stuðla að þróun, verndun og viðhaldi menningarlandslags með virkri

stjórnun.

Fyrir svæðisstuðning er landinu skipt í styrkjaskvæði þar sem styrkjahlutföll fyrir hverja tegund ræktunar eru mismunandi milli svæðanna. Svæðisstyrkur er einn af nokkrum styrkjum sem hægt er að sækja um í umsókn um framleiðslustyrki.

Nokkrar aðrar styrkjaáætlanir nota sömu svæðaskiptingu og svæðisstyrkurinn.

Þrettán prósent ónýtt

Arne ræddi einnig um markvissara stuðningskerfi fyrir landbúnaðarland sem ekki væri nýtt. Hann sagði um 13% af landbúnaðarlandi Noregs ekki notað til virkrar framleiðslu, í sumum sveitarfélögum væri um að ræða allt að 50% af landbúnaðarlandi. Farið er í gang tilraunaverkefni þar sem rannsaka á og prófa lóðabundið stuðningskerfi, sem mun stuðla að rekstri lítilla og krefjandi svæða. Tilgangur tilraunaverkefnisins er að koma í veg fyrir að svæði fari úr notkun og að þróa kerfi til að stjórna slíku markvissu stuðningskerfi. Tilraunaverkefnið verður prófað í 12 sveitarfélögum í Norður-Noregi á þessu ári.

Hann kom enn fremur inn á svæðisbundnar áætlanir um þróun dreifbýlis í landbúnaði. Svæðisbundið sérsniðið verkefni væri í hverju fylki, byggt á sértækri greiningu á áskorunum hvers svæðis. Þau væru þróuð í samvinnu við bændasamtök á svæðisstigi, Innovasjon Norge og aðra svæðisbundna aðila. Slíkar svæðisbundnar áætlanir væru keyrðar saman úr þremur stefnum: Forgangsröðun fyrir fjárfestingarsjóði ríkisins í landbúnaði, svæðisbundna umhverfisáætlun og skógræktar- og loftslagsáætlun.

/sá

SERES 3
Luxury Rafmagnsbíllinn býður upp á ríkulegan staðalbúnað og frágang í hæsta gæðaflokki!

Verð 4.490.000,-
Við auglýsum svo sannarlega ekki “verð frá”.

RAG
import - export
Helluhraun 4, Hafnarfirði
sími 565 2727 & 892 7502
www.rag.is

VIÐ AUGLÝSUM
ALDREI
„VERÐ FRÁ“

Breytingar á Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020 vegna nýtingar á jarðhita í Seljalandshverfi

Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar, samþykkti þann 6. mars 2025 að auglýsa tillögu að breytingum á Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020, í samræmi við 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, vegna nýtingu á jarðhita í Seljalandshverfi, Skutulsfirði. Skipulagstillagan er sett fram í greinargerð dags. 25. febrúar 2025 með uppdrætti í mkv. 1:10.000 og er unnin af Verkís ehf. skv. skipulagslögum nr. 123/2010 og lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Umrætt svæði er nú skilgreint sem svæði fyrir íbúðarbyggð í gildandi aðalskipulagi. Leggja þarf hitaveitulagnir að kyndistöðvum til að koma heitu vatni til notenda. Gert er ráð fyrir að dælustöð risi á Torfnesi og dæluhús við Skógarbraut. Einungis verður affallsvatn frá varmadælum við kyndistöðvar OV og fer það um 15 gráðu heitt í fráveitukerfi bæjarins.

Markmið aðalskipulagsbreytingarinnar eru að heimila nýtingu jarðhitavatns af jarðhitasvæðinu í Tungudal til húshitunar á Ísafirði, heimila stofnlagnir og dælustöð hitaveitu til að leiða jarðhitavatn frá uppsprettu í borholum innan svæðisins að kyndistöðvum Orkubús Vestfjarða á Tunguskeiði og við Mjósund, skapa aðstöðu fyrir vinnslu og dælingu jarðhitavatnsins við borholur í Seljalandshverfi, heimila frekari jarðhitaleit innan svæðisins, einnig tryggja að framkvæmdir valdi sem minnstum neikvæðum áhrifum á umhverfið og að vandað verði til umhverfisfrágangs.

Aðalskipulagstillagan á uppdrætti og greinargerð eru í birtingu á skipulagsgátt Skipulagsstofnunar mál nr. 1387/2024, frá og með 28. maí 2025 til 14. júlí 2025. Aðalskipulagstillagan er einnig aðgengileg á uppdrætti og greinargerð með forsendum breytinga ásamt umhverfismati, á bæjarskrifstofum og á heimasíðu Ísafjarðarbæjar.

Hægt er að skila athugasemdum við aðalskipulagstillögu, rafrænt um skipulagsgáttina eða beint til skipulagsfulltrúa Ísafjarðarbæjar: skipulag@isafjordur.is til og með 14. júlí 2025, þar sem einnig er hægt að fá nánari upplýsingar og leiðbeiningar.

Skipulagsfulltrúi Ísafjarðarbæjar.

Breyting á deiliskipulagi Seljalandshverfis á Ísafirði vegna jarðhitaleitar

Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar, samþykkti þann 6. mars 2025 að auglýsa tillögu að breytingum á deiliskipulagi Seljalandshverfis vegna nýtingar jarðhitavatns skv. 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, uppdráttur með greinargerð í mvk. 1:1.000/A0, unnið af ráðgjöfum Verkís ehf. 9. desember 2025.

Markmið skipulagsbreytingarinnar er að heimila nýtingu jarðhitavatns og frekari jarðhitaleit ásamt nauðsynlegum innviðum vegna nýtingar jarðhitans. Markmið breytingarinnar er einnig að tryggja að framkvæmdir valdi sem minnstum neikvæðum áhrifum á umhverfið og að vandað verði til umhverfisfrágangs. Byggingarmagn íbúðarhúsa minnkar frá gildandi skipulagi en í skipulaginu er gert ráð fyrir að mögulegt verði að nýta hluta svæðisins ofan Skógarbrautar fyrir íbúðarbyggð að lokinni jarðhitaleit.

Deiliskipulagstillagan á uppdrætti, með greinargerð, er í birtingu á skipulagsgátt Skipulagsstofnunar mál nr. 15/2025, frá og með 28. maí 2025 til 14. júlí 2025. Deiliskipulagstillagan er einnig aðgengileg með forsendum breytinga og umhverfismati, á bæjarskrifstofum og á heimasíðu Ísafjarðarbæjar.

Hægt er að skila athugasemdum við aðalskipulagstillögu, rafrænt um skipulagsgáttina eða beint til skipulagsfulltrúa Ísafjarðarbæjar: skipulag@isafjordur.is til og með 14. júlí 2025, þar sem einnig er hægt að fá nánari upplýsingar og leiðbeiningar.

Skipulagsfulltrúi Ísafjarðarbæjar.

Lögfræðistofa Reykjavíkur

LÖGMANNSÞJÓNUSTA

Vönduð og fagleg lögmannsþjónusta með starfsstöðvar bæði í Reykjavík og á Hvolsvelli. Helstu réttarsvið: Félagaréttur, eignaréttur, samningaréttur, orkuréttur, erfðaréttur, gjaldþrotaréttur stjórnssýsluréttur o.fl. Yfir 30 ára reynsla af lögmannsstörfum.

Helgi Jóhannesson, lögmaður • helgi@lr.is • Sími 849-0000
Borgartúni 25, Reykjavík • Austurvegi 4, Hvolsvelli • Sími 515-7400

Land og skógur:

Hvers vegna að endurheimta íslenskar mýrar?

Frá upphafi tuttugustu aldar hefur votlendi minnkað um 64–71% á heimsvísu og um helmingi af íslensku mýrlendi hefur verið raskað af mannavöldum. Það er því ljóst að fyrst og fremst þurfum við að vernda það óraskaða votlendi sem eftir er í heiminum. Í annan stað er forgangsmál að endurheimta allt það votlendi sem enn er talið að hægt sé að bjarga, sama hversu stórt eða lítið það er. Í kjölfar endurheimtar mýra má gera ráð fyrir að lífríki færist til fyrra horfs og því fylgi aukin líffræðileg fjölbreytni og vistkerfisþjónusta.

Þórunn Hauksdóttir.

Mýrar:

- eru mikilvæg búsvæði plantna, fugla, fiska, smádýra og örvera og því er verndun og endurheimt votlendis mjög mikilvæg út frá sjónarhorni líffræðilegs fjölbreytileika.
- geyma verulegan hluta kolefnisforða jarðar sem losnar út í andrúmsloft ef mýrinni er raskað.
- eru mikilvæg búsvæði íslenskra varpfugla en 90% íslenskra varpfugla, farfugla og vetrargesta byggja afkomu sína að einhverju leyti á votlendi.
- virka sem svampar og tempru rennsli fyrir læki og ár sem er mikilvægt fyrir vatnsbúskap þeirra. Auk þess minnka mýrar hættu á flóðum og jarðvegsrofi.

Líklegt er að votlendi muni gegna mikilvægu hlutverki bæði fyrir nýtingu og verndun lands með hlýnandi loftslagi eins og t.d. aðgengi að vatni í þurrum sumrum. Því er mikilvægt að vernda votlendi og endurheimta raskað votlendi sem ekki er verið að nýta og snúa því aftur í sitt náttúrulega horf.

Grunnforsenda endurheimtar mýra er að hækka grunnvatnshæð upp að yfirborði mýranna og með því endurheimta þá vistkerfisferla sem hefur verið raskað. Hins vegar

geta markmið endurheimtar mýra verið fjölbætt:

Endurheimt votlendisplantna

- Með hækkun á grunnvatnsstöðu ná votlendisplöntur forskoti í samkeppni við þurrlendisplöntur um pláss, vatn og næringarefni.
- Eftir endurheimt leysast einnig úr læðingi um mýrina næringarefni sem votlendisplöntur eins og starir og klófífa nýta sér. Blómgun eykst og þær vaxa og dafna af mikilli grósku.

Endurheimt fuglalífs

- Með því að hækka vatnsstöðu mýra eykst smádýralíf og þar með æti fyrir fuglana sem nýta einnig tjarnir til varps og dvalarstaðar á fartíma.
- Hærri vatnsstaða heldur jarðveginum mjúkum og rökum sem er mikilvægt fyrir þá fugla sem stinga nefinu niður í jörðina í fæðuleit.
- Mikilvægt er að fuglar hafi greiðan aðgang að vatni til að sulla og snyrta fjaðrirnar til að viðhalda flughæfni.

Endurheimt fiskalífs

- Með því að fjarlægja manngerða þröskulda, loka skurðum og færa vatn aftur í þurkaða lækjarfarvegi má endurheimta mikilvæg hrygningar- og uppeldissvæði ferskvatnsfiska.
- Ála má oft finna í mýrum en þeir eru á valista yfir tegundir í útrýmingarhættu.
- Vatnsbúskapur veiðivatna og -áa getur verið jafnari í óröskuðum mýrum í miklum þurkasumrum.

Endurheimt landslagsheildar599

- Þegar ruðningar úr uppgreftri skurða eru settir ofan í þá aftur opnast landslagið á ný og verður nær því landslagi sem var fyrir framrásu.
- Oft verða til litlar tjarnir við endurheimt og mýrin lifnar við að nýju.

Endurheimt loftslags

- Við hækkun á grunnvatnsstöðu lækkar jarðvegshiti og súrefni hættir að vera aðgengilegt rotverum. Þetta verður til þess að lífrænt efni varðveitist sem mór í stað þess að breytast í gróðurhúsalofttegundir og losna út í andrúmsloftið.

Þann 2. júní er alþjóðlegur dagur mýra og hvetjum við ykkur til að njóta mýranna og öllu því lífi sem þeim fylgir. Hvort sem það er að hlusta á söng vaðfugla, setjast við lækjarbakka og fylgjast með hornsílum eða reka nefið ofan í gróðurinn og læra nöfnin á blómunum. Endurheimt vistkerfa snýst ekki um að leiðrétta mannanna verk heldur að búa til betri heim fyrir komandi kynslóðir.

Höfundur er sérfræðingur hjá Landi og skógi.

Myndir eru af votlendisjurtunum horblöðku og barnamasa

Teikningar: Fífa Jónsdóttir

Stóraukið fjármagn í viðhald vega á landsbyggðinni

Við þekkjum öll dæmi um vegi í okkar heimabyggðum sem þarfnast úrbóta strax. Vegi sem skipta máli fyrir öryggi fólksins okkar og framtíð byggðanna.

Eyjólfur Ármannsson.

Samkvæmt mati Vegagerðarinnar er áætlað að einungis 35% burðarlaga og 37% slitlaga í vegakerfinu séu í góðu ástandi. Þetta undirstrikar brýna þörf fyrir úrbætur. Ríkisstjórnin hefur sett málefni innviða í forgang og er staðráðin í að vinna á uppsafnaðri viðhaldsskuld sem myndast hefur á undanförunum árum með því að auka verulega fjárfestingu í vegakerfinu.

Viðbótarframlag strax

Strax á þessu ári er veitt þriggja milljarða króna viðbótarframlag til viðhalds í vegakerfinu. Til að setja það í samhengi jafngildir sú upphæð um það bil 25% aukningu miðað við meðaltal síðustu ára. Strax á næsta ári er stefnt að því að verja sjö milljörðum króna aukalega í viðhald og þjónustu við vegakerfið. Þetta aukna fjármagn

er meðal annars tilkomið vegna breytinga á útreikningi veiðigjalda. Það mun einkum nýta mikilvægum vegabótum á landsbyggðinni þar sem þörfin er mest

Sókn til framtíðar

Miðað við gildandi fjármálaáætlun fyrir árin 2026–2030 er gert ráð fyrir enn frekari sókn í þessum mikilvæga málaflokki. Áætlað er að árleg hækkun framlaga til viðhalds eingöngu muni nema á bilinu 4,5 til 5,5 milljörðum króna. Þetta jafngildir um 40–45% aukningu frá því sem verið hefur. Mestu máli skiptir að með þessari aukningu mun fjárfesting í viðhaldi vegakerfisins í fyrsta sinn í langan tíma ná því viðmiði sem Vegagerðin hefur metið sem viðunandi, eða um 20 milljarðar króna á ári.

Með brýnum viðbótarframlögum strax í ár og á næsta ári rjúfum við kyrrstöðu og náum loksins að stöðva vöxt hinnar uppsöfnuðu viðhaldsskuldar. Við hyggjumst bretta upp ermar, sýna árangur í verki og bæta stöðu vegakerfisins til frambúðar.

Höfundur er innviðaráðherra.

ALLT FRÁ FYRSTU HUGMYND AÐ FULLBÚNU HÚSI

- Hönnun og ráðgjöf
- Framleiðsla
- Uppsetning
- Verkefna- / byggingastjórn

Súlur stálgrindarhús fyrir atvinnu-, iðnaðar- og íbúðarverkefni

kristjan@sulurehf.is

www.sulurehf.is

669 0803

Stríð, vopnavæðing og hamfarahlýnun

Á meðan þjóðir heims endurfylla vopnabúrin með fjárhaglegum stuðningi íslenskra stjórnvalda og sprengja sem aldrei fyrr berast fregnir af enn frekari hækkun koltvísýrings í andrúmsloftinu með öllum þeim neikvæðu áhrifum sem hnattrænar loftslagsbreytingar hafa. Þó mannslíf og þær hræðilegu afleiðingar sem stríðsóginn felur í sér séu alltaf mesti skaði sem hægt er að hugsa sér fyrir samfélög er annað neikvætt sem fylgir vopnavæðingu og stríðum.

Stríðsrekstur er undanþeginn Parísarsamningnum

Nýlegar tölur sýna að koltvísýringur í lofthjúpi jarðar hefur enn og aftur náð sögulegu hámarki, og hækkunin milli ára hefur aldrei verið meiri. Þrátt fyrir fögur fyrirheit alþjóðasamfélagsins, stærstu fyrirtækja heims, að ógleymdum þeim 198 þjóðríkjum sem eru aðilar að Loftslagssamningi Sameinuðu þjóðanna, þá hefur styrkur koltvísýrings í andrúmslofti aldrei verið hærri. Samtímis þessari ógnvænlegu þróun blása vopnaframleiðendur og herveldi heimsins til aukins vopnaskaks. Stríð, innrásir og hernaðaruppbygging eykst stöðugt, ekki aðeins á átakasvæðum heldur einnig í ríkjum sem áður lögðu rækt við friðarstefnu – og höfðu mörg hver metnaðarfull áform um kolefnishlutleysi. Áhrif þessarar þróunar á umhverfið eru gráfalvarleg en sjaldan rædd. Það kolefnisjafnar enginn stríðsrekstur.

Hernaðarstarfsemi er meðal stærstu mengunarvalda heims. Samkvæmt alþjóðlegum rannsóknum ber herinni ábyrgð á allt að 5-6% af heildarútblástri gróðurhúsalofttegunda á heimsvísu. Þó þetta sé hærra hlutfall en hjá mörgum stórum iðnaðarríkjum, eru loftslagsáhrif stríðs og vopnavæðingar oft undanþegin opinberum loftslagsmarkmiðum. Loftslagsráðstefnur eins og COP hafa hingað til lítið sem ekkert gert til að krefjast aðgerða í þessum málaflokki.

Mengun og gjöreyðilegging mannvirkja og náttúru

Vopnavæðing og stríð hafa margföld
áhrif á náttúru og samfélag. Útblástur
frá hærflutningum, flugvélum,
skriðdrekum og herskipum eykur
koltvísýring í andrúmslofti.
Eyðilegging bygginga, innviða
eykur loftmengun, ásamt því að
eyðilegging á vistkerfum, skóglendi

og landbúnaði fylgir nánast öllum átökum. Slík eyðilegging vistkerfisþjónustu eykur svo enn á hnattrænar loftslagsbreytingar. Mengun vatns og jarðvegs af völdum vopna, olíu og sprenginga dregur úr lífvænleika svæða í áratugi. Aðföng til stríðsreksturs, þar á meðal málmar, olía og aðrar náttúruauðlindir, eru sótt með grimmum hætti og stuðla að skógar eyðingu og landrýrnun. Þegar alþjóðlegar stofnanir reyna að bregðast við loftslagskreppunni, með krefjandi samningaviðræðum um að draga úr losun, er það því innilega þversagnarkennt að leyfa vopnaframleiðslu og stríðsrekstri að vaxa óhindrað.

” Nýlegar
tölur sýna að
koltvísýringur í
lofthjúpi jarðar
hefur enn og aftur
náð sögulegu
hámarki.

Hvað merkir þetta fyrir Ísland og íslenskt samfélag?

Þótt Ísland standi utan stríðsátaka, tekur landið þátt í alþjóðlegu öryggis- og varnarsamstarfi og hefur aukið þátttöku í varnarmálum. Umræða um hernaðaruppbýggingu hefur fæst í aukana og fjárframlög til varnarmála hækkað og stefnir í enn frekari hækkanir. En það er spurning hvort þessi þróun sé í samræmi við loftslagsmarkmið Íslands eða fjárfestefnu sem þjóðin hefur löngum státað af.

Við stöndum á krossgötum. Það dugir ekki lengur að ræða mann-réttindi, sjálfbærni, náttúruvernd eða loftslagsrættlæti á sama tíma og fjárfest er í vopnum og stríðsrekstri sem eyðileggur sömu verðmæti, líf, láð og lög, sem við segjumst vilja vernda. Ef við ætlum að taka loftslagsvána alvarlega og framtíð jarðar, þá verður vopnavæðing og hernaðarrekstur að verða hluti af umræðunni um sjálfbæra þróun og réttlæti og við eigum ekki að taka þátt í að fjármagna slíka vá. Stríð stuðla að hamfarahlýnun og vopn stuðla að eyðileggingu lífs og lands.

Friður er ekki aðeins siðferðisleg
krafa, hann er forsenda þess að bjarga
lífi á jörðinni.

Höfundur er friðar- og umhverfissinni, ritari í stjórn Vinstri hreyfingarinnar – græns framboðs.

Fullkominn staður fyrir fjölskylduna!

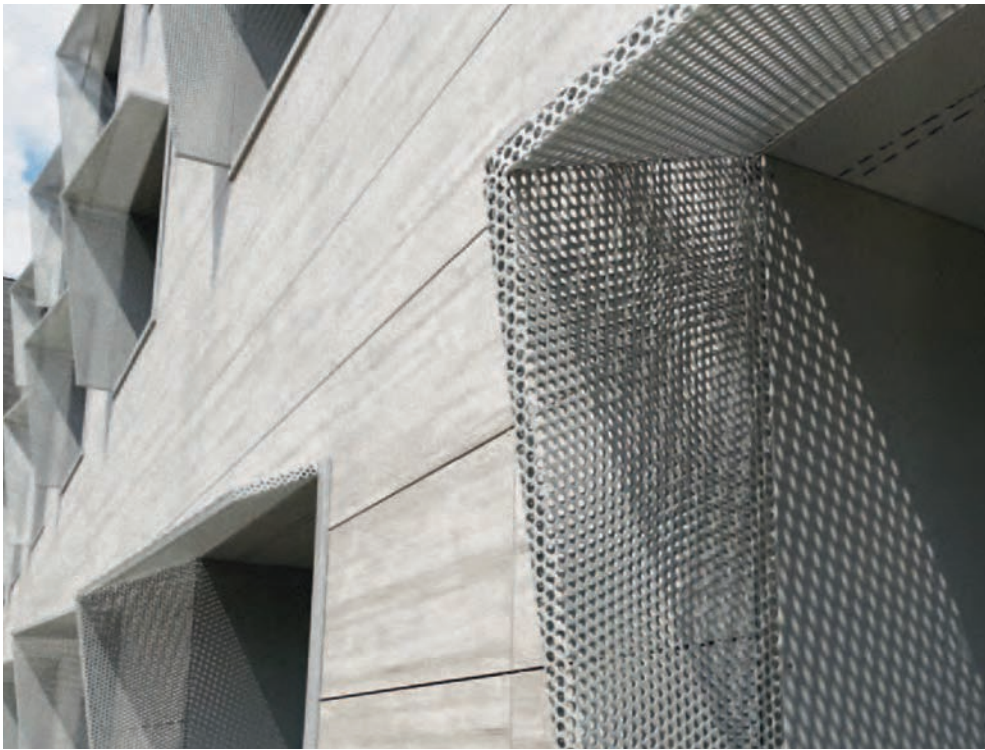
Hópatilboð í boði fyrir ættarmót, stórafmæli, fjölskyldu- og vinafögnuð!

**Allar upplýsingar
á www.hunavellir.is
og í síma 861-2319.**

- Tjaldsvæði með rafmagnni
- Gistiheimili
- Sundlaug & heitur pottur
- Líkamsrækt
- Leiksvæði fyrir börn
- Sparkvöllur
- Veði í Svínavatni
- Rafmagnshjólaleiga
- Morgunverðahlaðborð

Viðhaldsfríar flísar utan á hús

Verið velkomin í Flísabúðina og
fáið ráðgjöf sérfræðinga okkar.

F l í s a b ú ð i n

Stórhöfða 21, 110 Reykjavík | 545 5500 | flis@flis.is | flisabudin.is

FYRIR FÓLK Á FERÐINNI

Skoðaðu vöruúrvalið á
www.bilanaust.is

ÖFLUGIR VARTA RAFGEYMAR HJÁ BÍLANAUST

**STÓRVERSLUN
BÍLDSHÖFÐA 12
110 REYKJAVÍK
S. 535 9000**

**STÓRVERSLUN
BÆJARHRAUNI 12
220 HAFNARFIRÐI
S. 555 4800**

**Hafnargata 52
260 Reykjanesbæ
S. 421 7510**

Hrísmýri 7
800 Selfossi
S. 482 4200

**Furuvöllum 15
600 Akureyri
S. 535 9085**

Miðvangi 2-4
700 Egilsstöðum
S. 471 1244

**Lögfræðipjónustan ehf., áður
Eco&LawConsult ehf., er flutt
að Köllunarklettsvegi 1, 104 Reykjavík**

**Veitum einstaklingum og fyrirtækjum alhliða
lögfræðipjónustu. Fyrsti tími að kostnaðarlausu.**

- Barnaverndarmál.
- Hjónaskilnaðarmál, sambúðarslitamál, forsjármál, umgengnismál, meðlagsmál og faðernismál.
- Kaupmálar og erfðaskrár.
- Skipti dánarbúa og seta í óskiptu búi.
- Skaðabótamál vegna slysa.
- Stofnun og slit félaga.
- Skaðabótamál og réttarstaða ýmissa aðila vegna fiskeldis.

Tímarpantanir nauðsynlegar í síma 777-5729
netfang: thuridurhalldorsdottir@gmail.com

Puríður Kristín Halldórsdóttir

Lögmaður

Rétt tré á réttum stað

Á undanfórnum misserum hafa verið sett fram stórtæk áform um að auka skógrækt hér á landi. Þessum áformum er það yfirleitt sameiginlegt að þau eru sett fram sem aðgerðir gegn loftslagsbreytingum. Fyrir liggur vilji erlendra aðila til að hefja stórfellda skógrækt hérlandis í þeim tilgangi. Með nútíma vélvæðingu við jarðvinnslu og gróðursetningu er víða hægt að ná miklum afköstum í skógrækt.

Því er að mörgu að hyggja í þessum efnum, sérstaklega fyrir

Sveinn Runólfsson.

sveitarstjórnir sem fara með skipulagsvald hver á sínu svæði því þau veita framkvæmdaleyfi til skógræktar. Hins vegar sýnir reynslan að alltof víða hafa verið veitt leyfi til skógræktar

sem skaða verulega líffræðilega fjölbreytni og er í andstöðu við alþjóðlega samninga. Mikilvægt er að átta sig á að ræktun skóga gerbreytir ásynd lands og þeim vistkerfum sem fyrir eru. Þetta á ekki síst við um skóga með hávöxnum, framandi tegundum eins og alaskaösp, sitkagreni og stafafuru.

Samband íslenskra sveitarfélaga benti nýlega á í umsögn sinni um skýrslu umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytis um viðskipti með kolefniseiningar. „Til að geta tekið vel upplýstar ákvarðanir um í hvaða tilvikum sé æskilegt að veita leyfi og hvenær ekki er nauðsynlegt að sveitarfélögin hafi aðgang að fræðsluefni um framleiðslu kolefniseininga (m.t.t. kosta, galla og áhættu) og skýrum leiðbeiningum um hvaða kröfur verkefni þurfa að uppfylla til að gefa megi út leyfi. Einnig þurfa sveitarfélög að vita hvaða sérfræðipækkingu þau geta sótt í til að taka upplýstar ákvarðanir um áhrif verkefna á náttúru, loftslag og aðra þætti.“

Rétt tré á réttum stað

Félagið Vinir íslenskrar náttúru, VÍN, hefur frá árinu 2023 unnið að því að útbúa leiðbeiningar fyrir hagaðila

Stafafura að breiðast út í Steinadal í Suðursveit. Ritrynd grein í NeoBiota eftir Pawel Wasowicz, Guðrúnu Óskarsdóttur og Þóru Ellen Þórhallsdóttur sýnir fram á að stafafura er verulega ágeng tegund á Íslandi. Ljós. Pawel Wasowicz.

um val á landi til skógræktar. Við höfum nú birt leiðbeiningarnar á vefsíðu félagsins undir heitinu Rétt tré á réttum stað.

Sigurður Hjalti Magnússon plöntuvistfræðingur leiddi þróun þessa verkefnis og á vegum VÍN hefur verið unnin rafræn vefsíða til að auðvelda skógræktarfólki og sveitarstjórnnum að afla sér faglegra upplýsinga þannig að gróðursetningin yrði í sátt við náttúruna.

Í ljósi ráðgjafarhlutverks Náttúruverndarstofnunar, Náttúrufræðistofnunar, Minjastofnunar Íslands og náttúrustofa og að á stofnunum er viðtæk þekking á náttúru landsins og mikilvægi þess að vernda sérstöðu hennar, þá þótti VÍN eðlilegt að vísa skógræktarfólki, skógræktarfyrtækjum og sveitarfélögum til þessara stofnana um ráðgjöf og leiðbeiningar um hvar unnt sé að stunda skógrækt í sátt við náttúru landsins.

VÍN hefur sent öllum sveitarstjórnnum landsins bréf um skipulag skógræktar með leiðbeiningum um val á landi til skógræktar. Vonast er til að með

Tímabært er að stjórnvöld hætti að kosta ræktun framandi ágengra tegunda er breyta landi ríku af líffræðilegri fjölbreytni í nær lífvana skógarbotn. Ljós. Askell Þórisson.

þessu verklagi verði hægt að draga úr þeim neikvæðu breytingum sem eru að verða á náttúru landsins vegna óheftrar skógræktar.

Val á landi til skógræktar

Leiðbeiningar VÍN um val á svæðum til skógræktar byggja á mati á verndargildi nokkurra grunnþátta í náttúru og sögu landsins. Við mat á svæðum þarf að líta til þess að

verndargildi er metið m.t.t. ólíkra viðfanga, s.s. vistkerfa, tegunda, jarðmyndana og landslags. Það þarf því að skoða samverkan þessara þátta innan hvers svæðis og milli svæða innanlands en einnig með tengingu við umheiminn, þ.e. alþjóðlegt mikilvægi. Í þessu sambandi ber sérstaklega að taka mið af 2. og 3. gr. laga um náttúruvernd þar sem rakin eru verndarmarkmið fyrir annars vegar vistgerðir, vistkerfi og tegundir og hins vegar fyrir jarðminjar, vatnasvæði, landslag og víðerni.

Til að tryggja að tegundir nái að viðhalda sér þarf að vernda náttúruleg búsvæði þeirra. Þetta er eitt af grunnmarkmiðum laganna til að vernda líffræðilega fjölbreytni, en gildir ekki um framandi tegundir hvort sem um er að ræða ágengar tegundir eða ekki. Almennt vinna framandi tegundir gegn ofangreindum markmiðum. Við framangreint bætist að vernda skal menningarminjar og tryggja að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða eins og segir í lögum um menningarminjar. Rétt er að benda á að leit eftir ráðgjöf skuli hefjast áður en hin eiginlegu lögbundnu ferli fara af stað, svo sem umsagnarferli og leyfisveitingar. Það flýttir fyrir afgreiðslu sveitarstjórna.

Vefsíða VÍN

Á vefsíðunni nýtum við meðal annars vistgerðakort Náttúrufræðistofnunar sem verkfæri til að skoða það land sem fyrirhugað er að taka til skógræktar – hvaða vistgerðir séu þar til staðar og hvert verndargildi þeirra sé. Við gerum okkur vel grein fyrir að vistgerðakortið er ekki alltaf nákvæmt og leggjum til í leiðbeiningunum að í leyfisveitingarferlinu verði ávallt sannreynt hvort vistgerðakortið gefi rétta mynd af fyrirhuguðu skógræktarsvæði.

Á vefsíðunni birtum við einnig kort af mikilvægum fuglasvæðum, friðlýstum svæðum, náttúruinjunum, fornminjum, framræsluskurðakerfi

landsins, hverum og fossum og aðgengilegt kort til að afmarka skógræktarsvæði. Ennfremur eru þar ítarlegar leiðbeiningar til skógræktenda um hvernig megi rækta skóg í sátt við náttúru landsins

Samkeppni um land

Neðan 300 m, þar sem skógræktarskilyrði eru hvað best, er vaxandi samkeppni um land. Þar er nær allt ræktað land sem til er, þéttbýli, frístundabyggð og helstu samgöngumannvirki. Þar eru einnig svæði sem njóta sérstakrar verndar samkvæmt náttúruverndarlögum, svo sem votlendi, nútímahraun og hverasvæði og búsvæði margra fuglategunda sem við Íslendingar, samkvæmt alþjóðasamningum, berum ábyrgð á.

Víðsýni er verðmæt náttúruauðlind

Það má fullyrða að Íslendingum almennt þyki mikils um vert að það sé vitt til veggja hér á landi enda er útsýnið oft stórkostlegt. Ferðaþjónusta er ein af þremur mikilvægustu atvinnugreinum á Íslandi. Hlutdeild hennar í þjóðarframleiðslu er um 25%. Vegna ómengaðs og hreins lofts er útsýnið á Íslandi einstakt og líklega er víðsýni ein vanmetnasta auðlind landsins. Sibreytilegt útsýni innan sama dags, milli daga, milli árstíða og landsluta er meðal annars það sem erlendir ferðamenn sækja í að upplifa.

Því miður eru líkur á að ef áform um sívaxandi skógrækt á Íslandi ganga skipulagslútið eftir muni víðsýni á landinu minnka. Með tímanum mun landslag líkjast sífellt meir landslagi annarra landa í barrskógabeltinu. Því þarf að hafa í huga hvernig fyrirhuguð skógrækt muni breyta ásynd lands og útsýni að 50 til 100 árum liðnum.

Mikilvægt að læra af reynslunni

Reynsla síðustu ára hér á landi og erlendis bendir til þess að trjátegundir sem notaðar eru í stórum stíl í skógrækt, eins og stafafura, séu ágengar og verði illviðráðanlegar þegar tímar líða. Víða erlendis, svo sem í Noregi, Skotlandi og alveg sérstaklega á Nýja-Sjálandi, hefur verið ráðist í kostnaðarsamar aðgerðir til að fjarlægja sitkagreni og furuskóga af stórum landsvæðum. Val á tegundum til skógræktar er því afar mikilvægt og ber að hafa varúðarregluna að leiðarljósi. Öllu máli skiptir að vernda eðlilega framþróun náttúrulegs lífríkis og að vernda sérkenni íslensks landslags, mikilvægar jarðmyndanir og menningarminjar.

Hér á landi hlýtur að koma að því að almenningur geri þá kröfu til stjórnsvalda að hætt verði að veita opinberu fjármagni til að gróðursetja ágengar framandi tegundir eins og stafafuru.

Lokaorð

Þeim sem fara með skipulagsmál er falin mikil ábyrgð og ákvarðanir þeirra ráða miklu um hvernig vistkerfi og ásynd landsins mun mótast til framtíðar. Hér að ofan eru dregin saman nokkur atriði sem við hjá Vinum íslenskrar náttúru viljum vekja athygli á. Við leggjumst ekki gegn skógrækt en teljum mikilvægt að menn átta sig á því að með stórfelldri skógrækt, einkum með framandi, hávöxnum trjátegundum, er verið að gerbreyta íslenskri náttúru. Þar skiptir skipulagning gríðarlega miklu máli og að þar sé unnið af vandvirkni og með langtímasjónarmið í huga. Einkunnarorð þessara leiðbeininga okkar eru: Rétt tré á réttum stað.

E. h. stjórnar VÍN,
Sveinn Runólfsson, formaður.
<https://natturuvinir.is/>

VARAHLUTIR Í KERRUR

Sími 517 5000
Vagnhöfða 7, 110 Rvk.
stalogstansar.is

Bílabúðin
Stál og stansar

Laxalús, viðmið og fjarlægðarmörk

Það hefur skort nægilega góðan lagaramma um laxalús á eldisfiski fyrir sjókvíaeldi hér á landi og er full þörf á því vegna þess að sumir rekstraraðilar virðast ekki geta haft vit fyrir sjálfum sér. Slæm umgengni hjá einum rekstraraðila hefur neikvæð áhrif á sjókvíaeldi ótengdra aðila sem eru að reyna að standa sig í umhverfismálum.

Viðfangsefnið

Mikið rek laxalúsalirfa á milli sjókvíaeldisstöðva ótengdra aðila getur gert það erfitt eða jafnvel ómögulegt að halda laxalúsinni niðri hjá þeim sem vilja vanda til verka. Hér vegur þyngst annars vegar fjöldi kynþroska kvenkyns laxalúsa á

Valdimar Ingi Gunnarsson

eldisfiski, sem hafa mestu áhrif á framleiðslu á laxalúsalirfum, og hins vegar fjarlægð á milli eldissvæða en rek á milli sjókvíaeldisstöðva eykst almennt með minni fjarlægð:

Fjarlægðarmörk: Í núverandi reglugerð um fiskeldi er miðað við 5 km fjarlægð á milli ótengdra aðila en það þyrfti jafnvel að vera meira. Hámarksfjöldi laxalúsa: Það eru engar reglur, sem gilda fyrir alla rekstraraðila, um hámarksfjölda kynþroska kvenlúsa á eldisfiski en þyrfti að vera um 0,2 lús/eldisfisk.

Fjarlægðarmörk

Það hefur verið mikil pressa hjá sumum laxeldisfyrirtækjum að fá heimild til að hafa minna en 5 km fjarlægðarmark á milli ótengdra aðila. Í Patreksfirði og Tálknafirði var gefin undanþága á fjarlægðarmörkum á milli eldissvæða Arnarlax og Arctic Sea Farm (Dýrfiskur). Laxalúsafárið í Tálknafirði á árinu 2023 mátti að stórum hluta rekja til þess að of stutt var á milli eldissvæða og of mikill lífmassi af eldisfiski á litlu svæðinu. Þrátt fyrir þessa alvarlegu annmarka var rekstrarleyfi Arctic Sea Farm endurnýjað hjá Matvælastofnun á árinu 2024.

Í Ísafjarðardjúpi fengu Arnarlax og Arctic Sea Farm einnig

Laxeldi í sjókvíum í Tálknafirði.

rekstrarleyfi þar sem fjarlægðarmörk á milli ótengdra aðila var minna en 5 km. Framhald málsins er að það var kært til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála sem úrskurðaði hinn 28. október árið 2024 að fella úr gildi ákvörðun Matvælastofnunar um að veita Arnarlaxi rekstrarleyfi fyrir sjókvíaeldi í Ísafjarðardjúpi. Sama dag felldi úrskurðarnefndin einnig úr gildi ákvörðun Matvælastofnunar um heimild Arctic Sea Farm að stunda sjókvíaeldi á tveimur af þremur eldissvæðunum. Eftir úrskurðinn eru fjarlægðarmörk á milli ótengdra aðila meira en 5 km.

Hámarksfjöldi laxalúsa – tillögunar

Í minnisblaði Matvælastofnunar til matvælaráðuneytisins frá 22. júní 2023 er lagt til að teknar verði upp viðmiðanir að færeyskri fyrirmynd aðlöguðum að íslenskum aðstæðum og hámarksviðmið verði sett á meðalfjölda lúsa á hverju eldissvæði sem hér segir:

1. maí–31. júlí verði hámarkið 0.5 kynþroska kvenlús pr. fisk að meðaltali

1. ágúst–30. apríl verði hámarkið 1 kynþroska kvenlús pr. fisk að meðaltali

Í þremur nyrstu fylkjunum í Noregi, þar sem aðstæður eru líkari því sem eru hér á landi, er viðmiðunin að á tímabilinu 19. maí–29. júní, skulu á hverjum tíma vera færri en 0,2 fullorðnar kvenkyns laxalús að meðaltali á hvern fisk í sjókvíaeldisstöð. Á tímabilinu 30. júní–18. maí þarf að vera færri en 0,5 fullorðnar kvenkyns laxalús að meðaltali á hvern fisk í sjókvíaeldisstöð.

Hámarksfjöldi laxalúsa – eitt viðmið

Það er töluvert meira af laxalús á eldisfiski á Íslandi en t.d. í Noregi. Stjórnvöld hafa verið svo bjartsýn að telja að atvinnugreinin geti alfarið séð sjálf um að halda laxalúsinni niðri, setja sínar eigin reglur eins og núverandi reglugerð um fiskeldi segir. Í Færeyjum, Skotlandi, Kanada, Írlandi og Noregi hefur lengi verið ljóst og vitað að þannig gæti það ekki gengið fyrir sig og því sett ákvæði um hámark leyfilegan fjölda laxalúsa á eldisfiski sem gildi fyrir alla rekstraraðila. Matvælastofnun er með sínum tillögum um hámarksfjölda laxalúsa að gera of litlar kröfur.

Af hverju miklar kröfur?

Ástæðan fyrir því að mælt er með að halda fjölda kynþroska kvenlúsa lágum er að það getur átt sér stað veldisvöxtur í framleiðslu laxalúsalirfa með auknum fjölda lúsa á eldisfiski. Talið er að hlutfall frjóvgæðra eggja aukist með auknum fjölda laxalúsa á eldisfiski, en ófrjóvguð egg gefa ekki af sér laxalúsalirfu. Jafnframt eykst framleiðslugeta laxalúsar eftir því sem hún gýtur oftar. Á sumrin og fram á haust líða jafnvel aðeins um 10 dagar á milli gota og í hverju þeirra eru nokkur hundruð egg. Það er því veldisvöxtur í framleiðslu laxalúsalirfa eftir því sem lúsum fjölga á eldisfiskinum og kynþroska kvenlús ná að hrygna oftar. Það er því mikilvægt að grípa snemma inn í atburðarásina með því að meðhöndla eldisfiskinn en þar er hægt að nota ýmsar umhverfisvænar aðferðir eða nota laxalúsalyf. Laxalúsafárið í Tálknafirði er e.t.v. gott dæmi um veldisvöxt og ekkert var við ráðið.

Að lokum

Stjórnvöld þurfa að auka kröfur um hámarksfjölda kynþroska laxalúsa á eldisfiski á Íslandi í samræmi við það sem er t.d. í Noregi og festa í sessi í regluverkið að viðhaft verði að lágmarki 5 km fjarlægðarmörk á milli ótengdra aðila.

Höfundur er sjávarútvegsfræðingur og sérfræðingur í fiskeldi.

Sérstíðin þjónusta
að þínum þörfum

ALLT
FASTEIGNASALA

Kristinn Sigurbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og byggingafræðingur.
Sími: 560-5502
Netfang: kristinn@allt.is

Páll Þorbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og fiskeldisfræðingur.
Sími: 560-5501
Netfang: pall@allt.is

SUMARBÚSTAÐA SKOÐUN VETRAR- & SUMARÞJÓNUSTA

Það sem við skoðum

- Pipulagnir
- Brýsting á lögnum og frostlög
- Líðkum gólfhitakistur og ofnlaka

og tryggjum að bústaðurinn þinn sé tilbúinn fyrir sumarið eða veturinn!

Skoðunargjald með vsk!

25.000 KR

ATH! Verð þetta inniheldur ekki tilfallandi kostnað vegna viðgerða og/öðr vöru kaupar

Hafðu samband í dag og tryggðu áhyggjulausa þér bústaðardvöl!

868-5699 / 843-9002

JORFIEHF@JORFIEHF.IS

WWW.JORFIEHF.IS

Lífræn hreinsistöð

Fyrirferðarlítil með 25 ára ábyrgð
Engin rotþró eða hefðbundin siturlögn
Margar stærðir í boði
Tæming seyru á 3 - 5 ára fresti

IDNVER

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

WPL
Diamond

STIGA
Gulltryggð gæði

40 ár
á Íslandi

STIGA HÁGÆÐA SLÁTTUROBOTAR
Viralausir, einfaldir í uppsetningu og viðhaldi
AGS snjalltæknin tryggir öryggi og nákvæmni
í slætti er einkaleyfisvarin af Stiga.

VETRARSÓL

Askalind 4 | Kópavogi | Sími 564 1864 | vetrarsol.is

Umboðsáðili STIGA

BÆNDAGED
Geðorðin 10

- Hugsaðu jákvætt, það er léttara
- Húðu að því sem þér þykir vænt um
- Haltu áfram að læra svo lengi sem þú lifir
- Lærðu af mistökum þínum
- Hreyfðu þig daglega, það léttir lund
- Flæktu ekki líf þitt að óþörfu
- Reyndu að skilja og hvetja aðra í kringum þig
- Gefstu ekki upp, velgengni í lífinu er langhlaup
- Finndu og ræktaðu hæfileika þína
- Settu þér markmið og láttu drauma þína ræstast

baendaged.bondi.is

Sagnabáttur:

Illt er að egna óbilgjarnan

Kristján B. Jónasson

kbjonasson@gmail.com

Geithamrar eru eitt hljómfegursta bæjarnafn landsins. Fyrir þá sem ekki þekkja til eru þeir í Svínadal í Austur-Húnavatnssýslu og fyrir tveimur öldum bjó þar maður að nafni Sigurður Sigurðsson. Sigurður hafði tekið saman við ekkju frá Gili í Svartárdal í sömu sýslu, Ingibjörgu Jónsdóttur, og fékk Sigurður með henni Gilsjörðina.

Á fyrsta áratug 19. aldar voru stólsjarðir Hólastóls seldar. Þá líkt og nú þegar fyrirtæki í opinberri eigu eru seld urðu margir til að stökkva til, slá lán og kaupa það sem þeir héldu að best gæti ávaxtað fjármuni þeirra, í þetta sinn ábýlisjarðir sínar. Þetta hleypti miklum þrótti í viðskipti í þeim sveitum þar sem stólsjarðirnar höfðu verið. Saga Sigurðar á Geithömrum er því öðrum þræði viðskiptasaga.

Keypt og selt

Sigurður Sigurðsson ákvað árið 1824 að selja Gil í Svartárdal manni sem þá bjó á parti Ytri-Löngumýrar í Svínavatnshreppi, Pétri Skúlasyni. Í staðinn fékk Sigurður í makaskiptum kotið Vaglagerði í Blönduhlíð í Skagafirði og fé á fæti og í reiðu í milligjöf. Á Gili var hins vegar fyrir sonur Ingibjargar af fyrra hjónabandi, Eyjólfur Jónasson, kvæntur maður og faðir ungra barna. Eyjólfur hafði alist upp á Gili og búið þar alla ævi og var síður en svo sáttur við að stjúppabbinn skyldi selja undan honum jörðina. Var reynt að leysa málin og úr varð að Sigurður seldi Eyjólfvi annars vegar part úr jörðinni Fjósum í Svartárdal og hins vegar kot út úr Gili sem heitir Selhagi en í staðinn fékk Sigurður reiðufé og part úr jörðinni Skeggsstöðum í Svartárdal. Gengu þannig bútar og skikar kaupum og sölum í flóknu uppgjöri sem í senn átti að tryggja ávöxtun eigna og sanngirni og sátt.

„Stóð Pétur í hlaði á Gili með allt sitt hyski og hafurtask en Eyjólfur þverskallaðist við og sagðist ekki fara neitt.“ Í Svartárdal.

Nema hvað lítið var um sáttina. Eyjólfur Jónasson hafði með samningnum við Geithamra-Sigurð tryggt að hann fengi að vera í heimatúnum aðeins lengur, eða fram að fardögum vorið 1825. Átti hann þá að vera búinn að rýma jörðina fyrir Pétri Skúlasyni sem ætlaði að flytja þangað frá Ytri-Löngumýri. Þegar til kom neitaði Eyjólfur hins vegar að fara. Stóð Pétur í hlaði á Gili með allt sitt hyski og hafurtask en Eyjólfur þverskallaðist við og sagðist ekki fara neitt. Var reynt að bera klæði á vopnin og tókst eftir mikið þref að fá Eyjólf út úr húsum. Smíðuð var margflókin sáttargjörð þar sem alls konar frestir, undanþágur og milligjafir liðkuðu fyrir því að Eyjólfur flytti sig á þann jarðarpart sem Sigurður stjúppabbi hans hafði selt honum, Fjósa í Svartárdal, og héldi sig þar.

Um þessar mundir var fært undan

hverri lambá og þurftu bændur að halda ánum á beit um daga og nætur. Þótti kindum Eyjólfss einboðið að halda sig þar sem þær voru vanar, í Gilslandi. Eftir margt ergelsið út af fénu kyrrsetti Pétur það sem Eyjólfur átti enn fémætt á Gili sem pant fyrir mögulegar skaðabætur fyrir beitina í Gilslandi. Ekki minnkaði misklíðin við þetta.

Leigumorðingjar ráðnir til verks

Eyjólfur Jónasson einsetti sér að hræða Pétur burt frá Gili. Hann reyndi ýmislegt í því skyni til viðbótar við hefðbundinn ágang og leiðindi. Til að mynda að fá menn til að ógna Pétri með hnífum en Pétur lét sem ekkert væri. Hann ætlaði ekki að láta Gil.

Því greip Eyjólfur til róttækari úrræða. Hann lokkaði tvo kunningja sína frá Botnastöðum í Svartárdal til

að drepa fé Péturs sem hann hafði á húsi á jarðarparti sínum á Ytri-Löngumýri veturinn 1825. Þetta voru þeir Jón Árnason bóndasonur og Pétur Jónsson sem var vinnumaður á Botnastöðum. Lét Eyjólfur Jón hafa eintak af Vídalínspostillu fyrir ómakið en Pétri lofaði hann spesiúm. Síðar sagðist Pétur að hann hefði svikið það allt. Það eina sem hann hefði fengið að launum hefðu verið fáeinir kjötbitar.

Eyjólfur lagði til að þeir félagar skæru hausana af fénu á Ytri-Löngumýri og röðuðu þeim í garðana en létu skrokkana liggja í krónum. Vonaðist hann til aðkoman yrði svo hryllileg að Pétur Skúlason myndi sjá sitt óvænna. En þeir Pétur og Jón sáu ekki handa sinna skil í náttmyrkrinu. Þeir létu því féð út og ætluðu að drekkja því í Blöndu. Það rakst hins vegar illa og þeir misstu það. Á endanum tókst þeim að hemja hóp á sveibunka og þar stungu þeir það sem þeir náðu til af skepnunum með hnífum eða sneru þær úr hálsliðnum og skildu allt svo eftir dautt og deyjandi, um 30 kindur. Restin slapp.

Þegar dæmt var í málinu í héraði í nóvember 1826 var Eyjólfur sýknaður af öllum ákærum, enda með fullkomna fjarvistarönnun. Upp komst um Pétur því hann hafði týnt húfunni á vettvangi glæpsins. Jón hafði játað strax. Þeir tvímenningar voru dæmdir til hýðingar og fangelsisvistar í Rasphúsinu í Kaupmannahöfn. Fjórðrápin höggðu Pétri Skúlasyni ekkert. Ekki lét hann Gil.

Í kynlífsparadís

Eyjólfur barðist þessi árin á fleiri vígstöðvum. Þegar Sigurður Sigurðsson á Geithömrum kom fyrst í Gil og giftist Ingibjörgu, móður Eyjólfss, fylgdi honum maður að nafni Ísleifur Jóhannsson, ættaður frá Breiðavaði í Langadal. Hann hafði viðurnefnið „seki“ því á árunum 1818 til 1823 var hann þrídæmdur fyrir þjófnað og tók út vandarhögg í hvert sinn, uns hann var að endingu dæmdur við þriðja brot til ævilangrar erfiðisvistar í Kaupmannahöfn. Að auki skyldi hann staurhýddur og brennimerktur með þjófamarki á ennið.

Eyjólfvi var gríðarlega illa við Ísleif. Ísleifur var nefnilega ofan á allt annað annálaður „kvennamaður“ og sá Sigurbjörgu, yngri systur Eyjólfss, ekki í friði. Um það leyti sem Ísleifur var dæmdur til rasphússtrits í Höfn

sannaðist kvennamannsnafnbót hans með afgerandi hætti. Hann gegndi þá hlutverki aðalsóttkveikju í sárasóttarfaraldri sem skók Skagatrönd, Refasveit, Vindhælis- og Engihlíðarhreppa á árunum 1823-24. Sýktust svo vitað sé um 40 manns af kynfæravörtum og sýfilis, sumir afar illa. Fjórðungslæknirinn, J.W. Hoffmann, og fyrrverandi fjórðungslæknir, Ari á Flugumýri, sinntu báðir sjúklingunum. Hélt Ari dagbók um þennan tíma sem er varðveitt þar sem hann lýsir persónum og leikendum og veikindum þeirra. Furðar það nútímafólk líklega mest hve fjórugu kynlífi fólk lifði hér áður fyrr. Kynsjúkdómurinn barst sem eldur í sinu milli bæja.

Uppruni veikinnar var rakin til kaupmannsfrúarinnar í Höfðakaupstað, Julig Stiesen, sem orðin var ekkja 1823 því sárasóttin hafði þá dregið eiginmann hennar, Stiesen kaupmann, til dauða. Sjálf hafði hún sængað með Ísleifi seka og var að áliti læknanna „sjúklingur númer eitt“.

Eyjólfur Jónasson vildi forða systur sinni frá Ísleifi en varð ekki kápan úr því klæðinu. Sigurlaug varð ófrísk eftir Ísleif og fylgdi honum svo að Breiðavaði þar sem fjölskylda hans bjó. Ísleifur smitaði hana síðan af sárasóttinni. Ari á Flugumýri sinnti henni og taldi hana læknaða þegar kom fram á árið 1824. Sigurlaug virðist í það minnsta hafa hrist þetta af sér því hún varð formannsfrú í Höfnum á Skaga og eignaðist eintóm merkisbörn.

Eyjólfur gafst ekki upp. Enn átti hann eftir að skipuleggja tilræði við Pétur Skúlason. Þeir stóðu í áralöngum málaferlum, tuskudust á, lemstruðu hvor annan og komust ítrekað í kast við yfirvöld. Jón Árnason á Botnastöðum dó um sama leyti og dómurinn yfir honum var birtur svo aldrei fór hann í Rasphúsið í Kaupmannahöfn. Pétur Jónsson, Fjórðráps-Pétur, sem svo var kallaður, fékk tukthúsdóm sinn mildaðan í hæstarétti. En áður en hann frétti af því dó hann, aðfaranótt 14. mars 1828. Hann var þá staddur á Illugastöðum á Vatnsnesi. Hafði verið sendur þangað úr fangavistinni á Geitaskarði í Langadal í til að ná í lyf sem Natan Ketilsson ætlaði á útbúa. Þá nótt drap Friðrik Sigurðsson úr Katadal hann með hamri og hníf og kveikti síðan í líkinu með aðstoð Agnesar Magnúsdóttur. Voru þau bæði hálshöggvin fyrir verknaðinn 12. janúar 1830.

BYKO
GERUM ÞETTA SAMAN

YLEININGAR

Léttar stálklæddar samlokueiningar sem fást með þéttifrauds- eða steinullarkjarna. Auðveld og fljót uppsetning, auðveld þríf, mikil burðargeta, mikið einangrunargildi og er ódýr kostur ef miðað er við hefðbundnar lausnir. Henta vel fyrir eldri gripahús þar sem skipta þarf út þak- og eða veggjaklæðningum.

Hafðu samband: bondi@byko.is

Vísnahornið

Að mig minnir orti **Pétur Stefánsson** þessa stöku sem haustvísu í fyrri, en vel hefði hún átt við núna:

Þannig er málið því er ver,
á þrautarmið við róum,
því veðurspáin víða er
vond með frosti og snjóum.

Vorvísur **Jónasar Hallgrímssonar** munu vera frá því um 1838:

Hóla bítur hörkubál,
hrafnar éta gorið,
tittlingarnir tyna sál;
tarna' er ljóta vorið.

Út um móinn enn er hér
engin gróin hola,
ffiltóin fölnuð er;
farðu' í sjóinn gola.

Fyrir norðanáhlaupið orti **Guðjón Jóhannesson**, Syðri-Knarrartungu í Breiðuvík á Snæfellsnesi:

Hér drífur að liðið á Dusterum enn,
það er dæmafa andskotans traffík.
Ætli það séu til erlendir menn
sem ekki hafa komið í Breiðuvík?

Guðjón segir líka í niðurlagi á kvæði skömmu fyrir andsk. hvellinn:

Elstu menn segja annað slíkt vor
aldeilis langt í frá þekkjast.
Það fyllir víst enginn í fet þeirra og

spor
og fráleitt að láti þeir blekkjast.

Efinn hann drýpur og af þeim skín
um það flett'engum blöðum
að hann muni sjálfsagt hefna sín
og hretin þau bíði í röðum.
(Það kom á daginn auðvitað)

Þrátt fyrir að langt sé í haustið þurftu margir að smala fé að húsum.
Benjamín Sigvaldason mun hafa ort við slátrun á Kópaskeri fyrir mörgum árum, þegar hann sá uppgjafa fjár-bónda af Hólsfjöllum stauta við gærur:

Hann sem feita fjallasauði
forðum lagði hérna inn,
lítur nú að litlum auði,
látinn breiða gæruskinn.

Einar Guðmundsson, bóndi frá Brjánslæk á Barðaströnd, orti fyrir síðustu aldamót þennan samanburð:

Góð er lyktin af fjallafénu
finleg ullin og hrein.
frelsi í svipnum, fjör í augum,
fóthvatt um mó og hlein.
Hver myndi líkja saman svíni
saurætu digrum hrólf.
Ellegar hænsnfugl af holdakyni
haltrandi um skitin gólf

Úrkynjuð þjóð, kann ei ætt að meta
eftir því heilsan fer.
Líkaminn hlýtur að líkjast því fæði,

sem lætur hann eftir sér.
Í þúsund ár bjó hér þjóð í hreysum
en það var kraftmikið fólk,
sem lifði á íslensku kindakjöti
og kúa heilnæmri mjólk.

Philip Vogler sendi dróttkvæða smalavísu, þrátt fyrir að ekki sé nú komið að hausti, en Dalir er smalasvæði svonefnt á Héraði:

Duglegir þá daga
Dali hreinsa smalar,
koma safni saman
sumarhaga er nagar.
Feit þá flís af kjöti
fæst um vetur næsta.
Landið styður lýðinn
líkamsorku ríkrí.

Rétt er þó að hætta svartsýni og enda á vorvísun **Páls Ólafssonar**:

Dýrðin öllum dögnum
drottni lóan kveður.
Hjarðirnar í högunum
hlýja veðrið gleður.

Sér á fjalla blárri brún,
bjartir fossar hrósa.
Sóley kemur senn í tún,
silungur í ósa.

Umsjón: Magnús Halldórsson
mhalldorsson0610@gmail.com

Útihúsgögn.is

GARÐSETT OG GARÐBEKKIR Í SKANDINAVÍSKUM STÍL ÚR EDALVÍÐ

Sterk og falleg útihúsgögn úr þykkri eik eða Douglasgreni – náttúruleg fegurð sem endist

ÚTIHÚSGÖGN SEM ÞARFNAST
EKKI INNIGEYMSLU

utihusgogn.is

lyngur.is

Hluti af fjölbreyttu vöruvali okkar

Glúmur krossfætur

EIK oliuborin

Glúmur gafffætur

Douglas

Hallgerður - 10 manna

EIK

Ásdís

Douglas

info@utihusgogn.is
www.utihusgogn.is

Tryggðu þér einstök útihúsgögn í dag!
Frí heimsending á SV-landi

AFSLÁTTARKÖPI 10%: LYNGUR 10

Þú finnur Bændablaðið á www.bbl.is, Facebook & Instagram

CAT rafmagnslyftarar fyrir hámarks afköst og öryggi

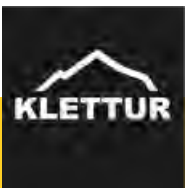

Umhverfisvænir, hagkvæmir og endingargóðir rafmagnslyftarar

Rafmagnslyftararnir frá CAT eru hljóðlátur og umhverfisvænn kostur sem henta fyrir alls kyns vörumeðhöndlun. Rafmagnslyftarar á borð við CAT EP16-20(C)N2 línuna sem er fullkominn kostur fyrir alls konar meðferð á farmi, allt frá því að lyfta vörum í og úr hillum í að flytja farm á mill svæða.

- Lyftigeta 1,6-2,0 tonn
- Lyftihæð allt að 7 metrar
- Innbyggð vigt
- Hliðarfærsla á göfllum
- Auka vökvælögn
- Strikfrí dekk

Hafðu samband við **Gunnar M. Arnþórsson**, sölustjóra, í **590 5135** eða gma@klettur.is, fyrir nánari upplýsingar.

JÖRFI ehf
Pípu & Veltækniþjónusta

JÖRFI ehf. veitir pípu- og veltækniþjónustu og rekur fagverslun fyrir fagfólk og heimili.

GÆÐAVÖRUR, ÞJÓNUSTA OG REYNSLA
Á SAMA VERÐI OG Í REYKJAVÍK

Viðurkenndur endursöluaðili fyrir:

- Snickers Workwear • WÜRTH
- PON • ÍSOLD • Keilir PRO
- Skeljung • Hydros cand

Þú finnur einnig sérverslun **ÍSÞÖR** og **Hringás**, með u og afgreiðslu frá lki JÖRFA.

KÍKTU VIÐ Í NESFLÓA 1, 300 AKRANES OG VIÐ TÖKUM VEL Á MÓTI ÞÉR!

JORFIEHF@JORFIEHF.IS WWW.JORFIEHF.IS

Byggingarstjóri.

Ertu í byggingarhugleiðingum, eða kominn af stað með framkvæmdir ? Tek að mér að vera byggingarstjóri á öllum byggingarstigum og vera tengiliður við byggingarfulltrúa fyrir ykkur. Hafðu samband í síma 8523222 eða netfang: asgeirvil@gmail.com

Æfingaprógramm með Proust

Hrifla | Pröstur Helgason
thrustur@bondi.is

Tunglið forlag setti í loftið nýjan bókaflokk undir heitinu Svarthol á Bókmenntahátíð í Reykjavík sem fram fór fyrir skömmu. Út komu þrjár þýðingar á ljóðabókum eftir erlend samtímaskáld. Tvö þeirra eru með sterka tengingu við Ísland, kanadíska skáldkonan Anne Carson, sem hefur verið með annan fótinn hér á landi undanfarin ár og fékk raunar íslenskan ríkisborgararétt árið 2022, og þýska ljóðskáldið Wolfgang Schiffer, sem lengi hefur fengist við þýðingar á íslenskum bókmenntum á þýsku. Þriðja skáldið er einnig frá Þýskalandi, Dinçer Gücyeter, en með tyrkneskan bakgrunn.

Svarthol er auðvitað fyrirbæri himingeimsins eins og tunglið en að öðru leyti er erfitt að sjá hvaða tengingu samtímaljóð hafa við þann stað sem sveigir tímarúmið út í hið óendanlega, eða hvað? Kannski má hugsa sér að massi ljóðlistarinnar hafi slík áhrif á heimsmynd okkar. Á hvítum kápum bókanna er að minnsta kosti svartur hringur sem kallar fram hughrif tómsins ógnarlega og er einkennandi fyrir flokkinn sem vonandi á sér framhaldslíf.

Bækur Wolfgangs og Dinçer veita áhugaverða innsýn í þýska samtímaljóðlist. Bók þess fyrrnefnda heitir Ef jörðin skyti út kryppu (útg. 2022) en þess síðarnefnda Prinsinn minn, ég er gettóið (útg. 2021). Skáldin eru af sinni kynslóðinni hvort en umfjöllunarefnin kallast á. Báðir yrkja þeir um uppruna sinn en beina jafnframt sjónum að samtímaástandi. Wolfgang (í þýðingu Sigrúnar Valbergsdóttur) horfir á heim sem er að tortíma sjálfum sér með stríðum, mannvonsku og mengun en Dinçer (í þýðingu Gauta Kristmannssonar) varpar ljósi á tilveru sína sem afkomanda innflytjanda í Þýskalandi, tilveru þess fólks sem samþættir tvo menningarheima í lífi sínu og hugsun hvern dag.

Það er fengur í þessum bókum í

okkar litla bókmenntasamfélagi og þakkarvert að það sé verið að fást við þýðingar og útgáfu á erlendri samtímaljóðlist.

Bók Anne Carson hreif mig þó mest. Hún er í senn sérstæðust þessara bóka og aðgengilegust. Um er að ræða eins konar konseptverk – og hugmyndin hefur líklega kostað talsverða yfirlegu. Anne les sig nefnilega í gegnum eitt víðfrægasta og umfangsmesta skáldverk franska tuttugustu aldar bókmennta, Í leit að glötuðum tíma eftir Marcel Proust, til þess að leita uppi alla staði þar sem minnst er á eina af persónum verksins, Albertine. Titill bókar Anne, Albertine-æfingarnar (The Albertine Workout á frummálinu), vísar öðrum þræði til þess að hér er ráðist í úthaldsverkefni.

Nafn Albertine kemur fyrir hvorki meira né minna en 2.363 sinnum í verki Prousts, oftar en nafn nokkurrar annarrar persónu, eins og segir í ljóði eða yrðingu eða athugun nr. 2 í bókinni og næstu tvær hljóma svona: „3. Sjálf er Albertine viðstödd eða nefnd á nafn á 807 blaðsíðum sögunnar. 4. Á ríflega nítján prósentum þessara

blaðsíðna er hún sofandi.“

Þetta byrjar vel. Lesandinn er smám saman leiddur inn í víðáttumikinn sagnaheim Prousts með nákvæmum upplýsingum er varða Albertine. Sjónarhornið virðist takmarkað en fljótlega leiðir það í ljós ýmsa mikilvæga þætti í skáldverki Prousts og tengsl þess við ýmis önnur verk bókmenntasögunnar. Að auki raðast saman mynd af karakter þessa goðsagnakennda höfundar og flóknu sambandi hans við persónu sína, innan verksins sem utan þess. Hér er ráð að gefa ekki of mikið upp því að lestrarnautnin felst í því að uppgötva með höfundinum það verk sem hann er að skoða blaðsíðu fyrir blaðsíðu. Og um leið að taka þátt í þessu

æfingaprógrammi skáldkonunnar sem raunar er fornfræðingur að mennt og fyrrverandi háskólakennari í faginu.

Númeruð textabrot (sem kannski er rétta orðið) bókarinnar eru 58 talsins en þá taka við viðaukar sem einnig eru númeraðir (ágæt þýðing Ragnars Helga Ólafssonar inniheldur þá ekki alla sem er galli). Í þeim er kafað lengra ofan í persónu Albertine og samsetningu og merkingu verks Prousts með vísunum til enn annarra höfunda og verka í heimsbókmenntunum. Aðferðin breytist eilítið, verður fræðilegri en missir þó ekki skírskotun sína til almennra þátttakenda í æfingaprógramminu. Markmiðið er að allir verði þjálfaðri í að lesa, túlka og skilja margbrotið verk Prousts, finna lyklana að því, leysa það (ef aftur er vísað í enskan titilinn). Kannski má segja að ljóðskáldið nái markmiði fræðimannsins og kennarans með bókinni. Um leið sprettur hér bókmenntaverk af öðru slíku, margrætt og frumlegt í formi. Og alls ekkert svarthol þótt þyngdarkrafturinn sé mikill.

Stekkjarflöt, Egilsstöðum – lóðir í dreifbýli.

Friðsæld í dreifbýli en nálægð við þéttbýli. Prettán íbúðarhúsalóðir (má vera með lögheimili) um 6 km frá allri þjónustu á Egilsstöðum. Lóðirnar vísa allar til suðurs og vesturs og ættu því að vera ákjósanlegar og spennandi byggingarstaður sem nýtur sólar frá morgni til kvölds. Allar lóðirnar seldar í einum pakka. Verð: 59,9 milljónir.

Nánari upplýsingar hjá Sigurði Magnússyni fasteignasala. S. 580 7905 eða sigurdur@inni.is

LANDSSAMBAND VEIÐIFÉLAGA LEITAR AÐ FRAMKVÆMDASTJÓRA

Landssamband veiðifélaga leitar að metnaðarfullum og framsýnum einstaklingi í starf framkvæmdastjóra. Leitað er að öflugum einstaklingi í fullt starf þar sem reynir m.a. á samskiptahæfni og frumkvæði.

Um áhugavert starf er að ræða þar sem viðkomandi getur haft raunveruleg áhrif á framtíð íslenskra veiðimála og verndun ferskvatnsstofna. Verkefni eru fjölbreytt og krefjast samstarfs við hóp sérfræðinga, félaga og stofn ana. Vinnuumhverfi er sveigjanlegt og möguleiki á að þróa starfið til framtíðar.

Helstu verkefni

- Dagleg stjórnun og rekstur skrifstofu
- Hagsmunagæsla fyrir veiðifélög
- Samskipti við aðildarfélög, stjórnvöld, fjölmiðla og innlendar og erlendar stofnanir
- Mótun stefnu og framtíðarsýnar um stangveiði og fiskvernd
- Umsjón með skipulagi málefna- og kynningarstarfs
- Eftirfylgni með stefnu og ákvörðunum stjórnar og samþykktum aðalfunda
- Ábyrgð á fjármálum og rekstri

Menntunar- og hæfniskröfur

- Háskólamenntun sem nýtist í starfi- lögfræðimenntun er kostur
- Frumkvæði, sjálfstæði í vinnubrögðum og framúrskarandi samskiptahæfileikar
- Reynsla af hagsmunagæslu og opinberri stjórnsýslu er kostur
- Þekking og áhugi á stangveiði, náttúruvernd og umhverfismálum er mikill kostur
- Færni í að tjá sig í ræðu og riti
- Góð enskukunnátta

Um Landssamband veiðifélaga

Landssamband veiðifélaga er landssamtök allra veiðifélaga á Íslandi og starfar á grundvelli 5. mgr. 4. gr. laga um lax- og silungsveiði, nr. 61/2006. Landssamband veiðifélaga var stofnað árið 1958 og hlutverk þess er að gæta sameiginlegra hagsmuna veiðifélaga á Íslandi. Hlutverk þess er einnig að koma fram fyrir hönd þeirra gagnvart hinu opinbera, efla starfsemi veiðifélaga og auka samstarf þeirra, stuðla að bættri stjórn veiðimála og auka þekkingu á málefnum veiðifélaga.

Umsóknarfrestur er til og með 23. júní 2025.

Vinsamlegast sendið umsóknir á Jón Helga Björnsson, formann Landssambands veiðifélaga, á netfangið: angling@angling.is Hann veitir einnig allar nánari upplýsingar í tövpósti eða í síma 893-3778.

Flísar á bílskúrinn

Verið velkomin í Flísabúðina og fáið ráðgjöf sérfræðinga okkar.

Flísabúðin

Stórhöfða 21, 110 Reykjavík | 545 5500 | flis@flis.is | flisabudin.is

Evelyn og hundarnir Hraundís og Sómi á bænum.

Ljósmynd/aðsend

Sögusetur íslenska fjárhundsins opnað

Eftir tveggja og hálfis árs undirbúning er búið að opna Sögusetur íslenska fjárhundsins á Lýtingsstöðum í Skagafirði. Setrið er vettvangur til að varðveita sögu þjóðarhundsins, gera hana aðgengilega og sýnilega.

Fjölmenni var við opnunarhátíðina, sem fór fram 24. maí, en eigendur setursins vilja með því vekja áhuga heimamanna, sem og ferðamanna, á íslenska fjárhundinum, sem mikilvægum hluta menningararfs okkar. Evelyn Ýr á Lýtingsstöðum svaraði nokkrum spurningum blaðsins í tilefni af opnuninni.

Hver er sagan og hugmyndin á bak við stofnun setursins?

„Þetta verkefni hefur verið mér einstaklega hugleikið og að baki liggur tveggja og hálfis árs vinna, bæði rannsóknir og verklegur undirbúningur. Ég safnaði öllu sem ég komst í um íslenska fjárhundinn; bókum, greinum, myndum, listaverkum, póstkortum og frimerkjum. Ég setti líka upp vefsíðuna www.fjarhundur.is og skrifaði blogg færslur um allt sem ég las mér til um þetta var mikilvægur þáttur í undirbúningi fyrir útýsingaspjöldin, sem ég setti síðan saman. Þar getur fólk lesið sér til um sögu hunda á Íslandi, allt frá

landnámi til nútímans, um þjóðtrú og einnig sögur um fræga hunda eins og Leo hans Fjalla-Bensa eða Glóa Grænlandsfara,” segir Evelyn.

Vilja vekja áhuga og dýpka skilning

Hvað er helst að sjá og skoða hjá ykkur á setrinu?

„Þar er hægt að lesa sér til á upplýsingaspiöldunum en einnig horfa á alls kyns myndbönd og heimildamyndir, skoða hundinn í nærmynd, skoða gamlar myndir, fletta í gegnum bækur, lesa gömul skjöl og bréf. Það er góð blanda af öllu. Svo eru hundarnir þeir af bænum sérstaklega skemmtileg móttökunefnd,“ segir Evelyn hláandi.

Hver er tilgangur og markmið setursins og hversu nauðsynlegt er að hafa svona setur að ykkar mati?

„Markmiðið með setrinu er að varðveita og miðla sögu íslenskra fjárhúsdinsins – þjóðarhúsdins Íslendinga – og gera hana sýnilega og aðgengilega fyrir alla. Við viljum vekja áhuga og dýpka skilning, bæði hjá heimamönnum og gestum hvaðanæva að úr heiminum, það er að segja á mikilvægi þessa einstaka hundakyns í menningararfi þjóðarinnar,“ segir Evelyn.

Síbroсанди фэлагй

Hver eru viðbrögð gesta sem koma til ykkar?

„Við tekum ferðabjónustu á bænum samhliða hefðbundnum búskap. Bjóðum upp á hestaferðir, gistingu og móttöku gesta til að kynna íslenska menningararfleifð; íslenska hestinn, íslenskan byggingararf (torfhús) og svo líka íslenska hundinn. Starfsemi setursins fellur þannig mjög vel að okkar starfsemi á bænum þar sem sjálfþar ferðabjónusta er í fokus. Gestir sem hafa nú þegar skoðað sýninguna hafa verið mjög ánægðir. Útlendingar eru flestir mjög hissa að hafa aldrei heyrt um íslenska fjárhundinn, hafa bara heyrt um íslenska hestinn, en eru mjög hrifnir af hundinum og merkilegri sögu hans. Við finnum mjög mikinn áhuga hjá Íslendingum að skoða setrið og höfum fengið mikið hrós fyrir þetta framtak,“ kemur fram hjá Evelyn.

Íslenski fjárhundurinn, þetta er merkilegur hundur. Hvernig finnst þér best að lýsa honum?

„Já, hann er skemmtilegur og
sibrosandi félagi, sem vill alltaf
vera með manni. Þú ert aldrei
einn ef þú átt Íslending. Hann er
góður vinnuhundur og ég persónulega
vildi sjá hann víðar en hann sést

núna í sveitum landsins. Hann er góður að reka hross og fé og einnig nautgripi. Hundurinn hefur mikil úthald, er duglegur og áhugasamur og finnst gaman að hreyfa sig. En hann er líka sáttur að liggja hjá fólkinu sínu, og ef ég er að vinna inni við tölvu þá liggja hundarnir allir einhvers staðar nálægt mér og sofa. Svo er íslenski fjárhundurinn einstaklega barngóður og grimmur þekkest ekki í tegundinni,” segir Evelyn.

Mark Watson-dagur

Hvað með erlenda ferðamenn, eru þeir duglegir að heimsækja ykkur?

„Já, já, erlendir ferðamenn hafa komið til okkar síðustu 25 ár til að fara á hestbak, gista og komast í nánd við íslenska sveit og menningu. Þeir eru nær allir mjög hrfirnir af íslenska fjárhundinum og finnst gaman að uppgötva að hann skuli vera til. Íslendingar hafa líka verið duglegir að heimsækja okkur og skoða torfhlús, en setrið hefur vakið mikla athygli síðan fréttir um opnun þess bárust. Tveimur dögum eftir opnunina tókum við á móti 50 manna hóp frá Kópavogi og eigum við von á nokkrum hópum eldri borgara, kvenfélögum, vinnufélögum og þess háttar á næstunni. Við erum mjög ánægð að hafa skapað nýja

afþreyingu eða áfangastað sem höfðar
einnig til Íslendinga,” segir Evelyn.

Verður eitthvað sérstakt í gangi hjá ykkur í sumar, sem vert væri að nefna?

„Já, 18. júlí er dagur íslenska fjárhundsins og við stefnum á að gera eitthvað skemmtilegt þann dag. Það er alltaf viðburður í Gangi í Glaumbæ sem kallast „Mark Watson“–dagur. en Mark Watson tengist bæði sögu og björgun gamla bæjarins í Glaumbæ og íslenska fjárhundsins þegar hann var næstum því útdauður um 1950. Eigendur íslenskra fjárhunda á Norðurlandi koma gjarnan saman í Glaumbæ og það væri gaman að skipuleggja eitthvað hér á Lýtingsstöðum í samvinnu við Glaumbæ. Svo gæti ég hugsað mér að vera með frítt inn á setrið þann dag,“ segir Evelyn að lokum hress og kát og ánægð með viðtöknurnar sem nýja setrið hefur fengið á bænum.

Og þetta í blálokin frá henni; „Ég er enn að safna sögum og frásögnum um íslenska fjárhunda. Þannig ef einhver sem les þetta getur sent mér sögur um íslenska fjárhunda, sem gaman er að varðveita, þá yrði ég mjög þakklát. Netfangið mitt er evelyn@lythorse.is.“

Safnið er opið alla daga fram í september frá klukkan 09:00 til 18:00. /mhk

**TÖKUM AÐ OKKUR VERKEFNI
OG VINNUM ÚR ÞEIM
LAUSNIR**

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

Flóahreppur:

Styrkur til útgáfu bókar um útskurðarverk Sigu á Grund

Sigríður Jóna Kristjánsdóttir, eða Sígga á Grund eins og hún er alltaf kölluð, fékk nýlega 500.000 króna menningarstyrk frá Flóahreppi. Sígga er listamaður af guðs náð en hennar aðalsmerki er að skera út fallega hluti úr fjölbreyttum viðartegundum.

Styrkurinn fer í verk-
efnið „Sigga á Grund – saga
og varðveisla handverksarfs“
en markmið verkefnisins er að
skjalfesta til varðveislu yfirlit og
sögu útskurðarlistaverka Siggu
á Grund og að skrásetja sögu
listaverkanna, safna saman myndum
og umfjöllunum, hvernig þau voru
búin til, úr hvaða efni og hvar þau
eru staðsett í heiminum.

„Ég er mjög ánægð með þennan rausnarlega styrk og þakka kærlega fyrir hann. Ég er svo heppin að eiga myndir af flest öllum verkum mínum

Sigga hefur meðal annars skorið út allar gangtegundir íslenska hestsins.

og hef fengið mikla hvatningu frá fólkinu í kringum mig og fólkinu sem á verk eftir mig að gefa út bók um verkin mín með myndum af þeim öllum. Textinn verður á íslensku og ensku. Ég hef skapað fjölda verka í gegnum árin en þau skipta þúsundum ef allt er talið. Flest eru þau á Íslandi en ég á þó

töluvert af verkum líka erlendis,” segir Sigga.

Uppáhaldsverk Siggu eru gangteygindir íslenska hestsins, sem hún hefur skorð út, en það verk þykir mikil listasmíði. Það verk ásamt nokkrum öðrum verkum eru meðal annars til sýnis í Tré og list í Forsæti í Flóahreppi.

Fjölmargar viðurkenningar

Sigga, sem er fædd á Villingaholti í Flóanum, segist hafa fengið tréskurðarlistina beint í æðri barnsaldri. Hún er fyrsti heiðursborgari Flóahrepps en þann heiður hlaut hún á 80 ára afmæli sínu í fyrra. Í nóvember sama árs var hún gerð að heiðurslistamanni þjóðarinnar og áður hafði hún fengið falkaarðuna fyrir framlag sitt til þjóðlegrar listar. /mhk

Bóndinn: Með korn og kýr í haga

Í Brekkuhlíð stendur Garðyrkjustöðin Reykás þar sem þau Oddrún Yr Sigurðardóttir og Þorleifur Þorri Ingvarsson hafa í mörgu að snúast. Verður hægt að fylgjast með annríki þeirra sem garðyrkjubændur á Instagram-reikningi Bændablaðsins á næstu dögum.

Býli: Garðyrkjustöðin Reykás, Brekkuhlíð, 846 Flúðir.

Ábúendur: Þorleifur Þorri Ingvarsson, Oddrún Yr Sigurðardóttir. Börn: Sölvi Þór, 18 ára og Helga Hrönn, 9 ára

Gældýr: Íslenskur fjárhundur, Nói.

Stærð jarðar? 4 hektarar.

Gerð bús? 5000 fm garðyrkjustöð (ræktum gúrkur, tómata og salat).

Fjöldi búfjár? Nokkrir hestar.

Hvers vegna veljið þið þessa búgrein? Ahugi við greinina og miklir framtíðarmöguleikar.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Mætt í húsið milli 7 og 8, uppskera grænmetið, pakka því og gert tilbúið til flutnings úr húsi. Eftir að því lýkur er viðhald sem eru ýmis störf, eins og að afblaða, sá og þrífa, svo eitthvað sé nefnt.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Skemmtilegast er nánast öll verklega vinnan, gaman að sjá afrakstur vinnunnar, leiðinlegast má kannski segja að sé þessi blessaða tölvu/skrifstofuvinna.

Hvernig er að búa í dreifbýli? Best í heimi. Þjuggum á höfuðborgarsvæðinu þar til fyrir fjórum árum og getum sagt það að við erum ekki á leiðinni til baka.

Hvað er það jákvæða við að vera bóndi? Gaman að fylgjast með plöntum vaxa og dafna, mjög gefandi að sjá árangurinn af eigin vinnu þegar grænmetið fer úr húsi til neytenda, Starfið getur stundum verið róandi fyrir hugann sem er nauðsynlegt stundum í þessu hraða samfélagi sem við búum í. Okkur finnst líka gott að vinna líkamlega vinnu, gott fyrir heilsuna.

Hverjar eru áskoranirnar? Þær eru ansi margar. Orkukostnaður getur verið hár, loftræsting og hiti þurfa að vera í stöðugu jafnvægi til að tryggja réttar aðstæður fyrir plönturnar. Við þurfum líka að hafa nákvæma stjórn á raka, næringarefnum og sýkingarvörnum – lítil frávik geta haft áhrif á uppskeru og gæði. Þetta krefst mikillar nákvæmni, tæknikunnáttu og stöðugrar vöktunar.

Hvernig væri hægt að gera búskapinn ykkar hagkvæmari?

Við sjáum ýmsa möguleika til að auka hagkvæmni í rekstrinum. Ein leið væri að fjárfesta í sjálfbærari lausnum til að minnka orkukostnað, til dæmis með því að nýta sólarorku, vindorku eða endurvinna varmaorku. Finna lausn á hvernig er hægt að endurnýta vökvunarvatnið. Gardínur sem endurkasta lýsingu

frá lömpunum þegar það er kveitt á þeim.

Hvernig sjáið þið landbúnað á Íslandi þróast næstu árin? Landbúnaður á Íslandi mun örugglega þróast í átt að meiri sjálfbærni og tæknivæðingu. Við ættum að geta nýtt hreina orku og verið með snjallari lausnir, rækta meira og betur allt árið. Hefðbundinn búskapur ætti líka að halda áfram að þróast, en þar þurfum við að horfa til nýrra lausna sem bæta nýtingu og draga úr kostnaði – án þess að fórnar gæðum. Það þarf að vera bæði raunhæft og arðbært að stunda búskap, sama í hvaða búgrein það er.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Það er nú það, erum búin að lenda í ýmsu á þessum stutta tíma okkar sem garðyrkjubændur en svo sem ekkert eitt sem stendur upp úr. En gaman að segja frá því að með stuttum fyrirvara ákváðum við að gifta okkur inni í miðju tómatahúsinu okkar síðasta sumar. Það var bæði eftirminnilegt og skemmtilegt.

ÓDÝR

gleraugu umgjörð og gler

Gleraugu með glampa og rispuvörn

19.900 kr.

Sérsmíðum samdægurs í styrk +/- 6,0 með cyl. til 2,0

Margskipt gleraugu

39.900 kr.

Margskipt gler frá Essilor (afgreiðslutími +/- tvær vikur)

Hamrahlíð 17
Hús Blindrafélagsins
Sími • 552-2002

OPTIC

REYKJAVÍK

SIJÓNTÆKJAVERSLUN

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Áhugaverðar jarðir

JARDIR.IS

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is • www.fasteignamidstodin.is

Við klæðum þig í hveli!

Sjöklaðin frá Elka fast hjá okkur.

KH VINNUFÖT
khvinnufot.is | Nethylur 3 | Sími 577 1000

Vetrarsól er umboðsaðili

Sláttuvélar & sláttuorf

Sláttutraktorar

Snjóblásarar

40 ár á Íslandi

Askalind 4 | Kópavogi | Sími 564 1864 | vetrarsol.is

VETRARSÓL

Vélaskólinn

Talsett Vinnuvélanámskeið á netinu

www.velaskolinn.is

Matarkrókurinn:

Hrærður, ekki hristur

Haraldur Jónasson
haradlur@gmail.com

Það eru tvær og nákvæmlega tvær útgáfur af íslensku sumri; sú ákjósanlega er að þurfa ís til að kæla sig í sólinni en hin, og því miður líklegri, er að þurfa að hugga sig og fjölskylduna með ís á rigningardögum. Enginn ís er svo betri til að halla sér að en miðlungsþykkur mjólkurhristingur. Til þess að gera hann góðan þarf tvennt; ís og mjólk. En þar byrjar vandinn. Ís er ekki lengur bara rjómi, mjólk og sykur. Það eru fleiri íblöndunarefni í ísnum sem okkur stendur til boða en tárur tekur. Mjög gjarnan þarf að lesa lengi á boxið til að finna mjólkurvörur og þá birtist undanrennuduftið oft fyrst. Það dugir ekki einu sinni lengur að fara í ísbúðina til að fá alvöru ís. Þar er rjómaísinn oftast búinn til úr jurtaolíu og sá gamli úr smjörblöndu.

Sjeik

Það dásamlega við að gera heimasjeik er að ráða öllu hráefninu. Fyrst þarf að finna góðan ís. Lesa á miðann og finna svo til íblöndunarefnin. Þar vegur mjólkin þyngst. Auðvitað nýmjólk, og til að bæta fyrir mögulegan mjólkurskort í ísnum sjálfum er gott að næst á listann komi mjólkurduft. Það er töfraefni í eldhúsinu og nýtist í alls konar sem þarf smá aukaprótein. Ekki endilega auðfundið í súpermörkuðum en til í pólsku búðunum og sumar þeirra miðausturlensku eru oft með duftið líka. Fjölmenningin til bjargar í eldhúsinu. Eitt leynitrikk er að baka mjólkurduftið í bakaraofni í smástund við miðlungsháan hita. Við það karmelíserast það og bætir

örlitlu „ég veit ekki hvað“-bragði við sjeikinn. Passa að brenna ekki duftið. Verður gult þegar það er tilbúið. Ef það verður brúnt þarf að byrja aftur. Annað ágætt íblöndunarefni er niðursoðin og sæt mjólk í dós. Líka hægt að baka hana. Þá í lokaðri dósinni yfir vatnsbaði. Úr verður náttúruleg karamella sem hægt er að nota í sjeik eða sem sósu. Svakalegt dæmi. Finnst á sömu stöðum og

duftið. Sjeikinn getur þó orðið fullsætur ef mikið af sætmjólk er notað. Klípa af ósætu smjöri getur hjálpað enda bara mjólkurfita. Rjómi hentar ekki alveg jafn vel sem íblöndunarefni. Getur verið erfið áferð á honum en svínvirkar þeyttur ofan á – með kirsuberi fyrir „Grammið“. Góð vanilla setur svo punktinn yfir i-ið. Dropi eða tveir lyfta

sjeiknum upp um borð. Ofantalið er grunnurinn. Líka grunnurinn að öllu sjeik tengdu, vanillusjeikinn, og hann er vanmetinn hér á fróni. Auðvitað er hægt að bæta við súkkulaðisírópi, jarðarberjajukki eða hverju sem þurfa þykir, til að auka fjölbreytnina. Annað sem hægt er að gera heima en erfitt að fá úti í sjoppu, er að bæta dufti út í. Heimamulið Orio, Malteser, ískex og bara hvað

sem hægt er að gera að dufti í morteli eða matvinnsluvél hljómar rangt en er rétt. Gott ráð er svo að kæla glasið sem sjeikinn fer í og nota þykkasta rör sem finnst, sérstaklega ef það er duft í spilinu. Plast, gler og málmrör eru málið, pappinn ekki svo mikið.

Hrærður, ekki hristur

Sjeik eða hristingur er tæknilega rangnefni, beinþýtt úr engilsaxnesku og er jafnvel rangnefni þar líka. Þetta er auðvitað hræringur og þá þarf eitthvað sem snýst hratt; blandara, töfrasprota, stórar eða litlar matvinnsluvélar, nú eða sérhæfðari sjeik-græjur sem er gaman að eiga á tyllidögum en eru sjaldnast upp á marga fiska nema um atvinnugræjur sé að ræða. Eitthvað af þessu ætti hið minnsta að finnast á hverju heimili. Enda allir og ömmur þeirra að búa til hin og þessi búst og annað heilsugúmmelaði.

Talandi um heilsu þá þarf ekki að pæla í heilsunni þegar verið er að búa til mjólkurhræring. Hann er tæki til að njóta sumarsins og á að vera svolítið óþekkur. Þess vegna er líka gott að skella endrum og eins í fullorðinsútgáfu. Sérri eða púrtari í jarðarberjahræring, viski eða koníak í vanillu og beilís eða kalúa í súkkulaðið. Nokkur prómíl í blóðið er góð leið til að gleyma rigningunni og njóta betur sumarfrísins með grátandi börnum og eða tengdafjölskyldum.

Fullorðinshræringur

- 250 g rjómaís
- 85 ml Nýmjólk
- 30 ml viski
- 30 ml espresso (kælt)
- 30 g Malteser-duft
- 10 g mjólkurduft
- 1/3 tsk. vanilludropar

KROSSGÁTA

	243	ILLFYGLI	ÁLAG	SKRAPI	FÉLAGI	SLAGA	ARMA	UMBER	VEISLA
	MANG	BURÐAST							
	HVIÐA				ÁLÍTA				
	NAFN				EIN-HVERJIR TUNGUMÁL				
	ÁTT		ÆÐA						
	LEIÐ		DÁLKAR					SYNJA	
MÖGLA	↓	VÆTA	GLÖGG Í RÖÐ			ÁLITINN	SKÓLI		
				Í RÖÐ			HINDRA		
				GAGN	HÖKTA				INN- PRENTA
VISTA				HIRÐA		ÓVISSA			
				RÖTLEYSI		LOK			
TVEIR EINS			ÁVINNA		EINSAMALL				
SKYNSEMI			FLEKKUR		REYTA				
				HÍM		ÚT			
				LANGAR		FJÁÐ			
		DÆLD			JARÐEIGN				TÓNLIST
		MEST			NAFN				
ANDÚÐ				FÖLNI			BÝLI		
SKADI				ÞREYTA			SMÁBITI		
				HJÁLP		VAPP			
				TVEIR EINS		NÓTA			
ÓREIÐA									
ERGÍ- LÉÐUR			BRÚSKUR			HAFGOLA			
					EINUNGIS				

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

	242	SKÁI	STREYMI	F	RASK	PYLSA	B	GÓLA SAM- PYKJA	Ý	ERFIÐI					
	HJÁLP- RÆÐI	S	Á	L	U	H	J	Á	L	P	VABALL				
	MÁLMUR	K	R	Ó	M	AUKASÓL	Ú	L	F	U	R				
	EYGR	S	J	Á	I	R	UM- KRINGJA ÓSKUNDI	G	Y	R	Ð	A			
	KRABAK	Ö	S	TRUFULA	Ó	M	A	K	A	VERKFAU	U				
	YFIR- BRAGÐ			FYRKIBODI											
VOÐN	Ú	EYJA	SENDIST	S	N	A	T	T	I	MIS- VIRÐING	T	TVEIR EINS ÓNÁÐA	S	S	
	S	P	J	Ó	T	NÓTA HÁLEGA	R	E	DÖKKT	S	V	A	R	T	VESSA
LEIÐUR	P	A	R	Í	S	TÍÐKA	I	Ð	K	A	REIÐI VISTA	U	R	G	
MÓK SÓMI	D	V	A	L	I	SAMTÖK	K	HUGSÝNN HNIÐUR	I	N	N	S	Æ	R	
Æ	R	A	SPLÆST	ÚTSTAELSI UNDIREINS	R	A	N	D	BORG SLEPPA	M	E	K	K	A	
	Á	PANTA YFIRÞAKA	B	Ó	K	SKAMMA EFFIRZÖKN	Á	L	A	S	A	HYGGJA	F		
HJAPPA	T	R	O	Ð	A	FRÁÐÆR VÍK	F	L	O	T	T	TVEIR EINS ÞEI	T	T	
STÚTUR EIN- HVERJIR	T	Ú	Ð	A	STREÐ	B	A	K	S	FORIR TVEIR EINS	A	U	R	A	
Æ	S	U	M	I	R	GED- VONSKA	Ó	L	U	N	D	FÝLDUR	S	Ú	R
SKIÞAST	R	A	Ð	A	S	T	JURT	R	A	D	Í	S	A		

www.bbl.is

HUGARÍÞRÓTTIR

Kerfissigur á NM

Íslandi gekk ekki sem skyldi á Norðurlandamótinu í bridds sem fram fór á Laugarvatni nýverið. Allar Norðurlandahjóðirnar náðu betri árangri en Íslendingar ef undan eru skildir Færeyingar.

Björn Þorláksson.

Sumpart má kenna óheppni um niðurstöðuna en áleitnum spurningum um hvernig hægt er að ná því besta út úr liðinu er ósvarað á sama tíma og allir virðast sammála um að sterkustu spilarar landsins skipi opna flokkinn. Reynslan af keppninni verður vonandi gulls ígildi fyrir báða flokka.

Þeir Magnús E. Magnússon og Sigurbjörn Haraldsson, landsliðsmenn opna flokksins,

10	Norður ♠ A87652 ♥ 9 ♦ 108 ♣ 10976	W N E S P 2♦ P 2♣ P 4♠ P 7♠ P P P
Vestur ♠ 943 ♥ QJ864 ♦ 943 ♣ J3		Austur ♠ KQJ10 ♥ 1073 ♦ J76 ♣ 842
	Suður ♠ AK52 ♥ AKQ52 ♣ AKQ5	7♠ S NS:0 EW:0

Stöðumynd 1.

Landslið Íslands í opnum flokki.

Mynd: Bridgesamband Íslands/Pétur Fjeldsted

Íslenska kvennalandsliðið ásamt fyrirliða.

Mynd: Aðsend

uppskáru ríkulega eftir stífar kerfisæfingar undanfarið þegar upp kom spil í mótinu þar sem gafst kostur á að nýta leynivopn sem þeir búa yfir í sagnkerfinu.

Eftir opnun Sigurbjörns á tveimur laufum sem lofaði sterkum spilum og 2 tígla biðsögn Magnúsar, gat Sigurbjörn meldað 3 hjörtu sem táknaði einspil í spaða eða minna (!) og lengd í hinum litunum.

Eftir að Magnús samþykkti tromplit með 4 laufum beið Sigurbjörn ekki boðanna og negldi sjö laufum á borðið. Frábær slemma að því

gefnu að trompið liggi 3-2. Glæsilega meldað.

Sigurbjörn vakti athygli á því að það væri hálfgert óréttlæti að 7 tíglar skyldu einnig vinnast í þessari legu.

Mjög fá borð náðu alslemmunni og kom jafnvel fyrir að aðeins væri meldað geim.

Briddspáttur Bændablaðsins mun fjalla um fleiri spil úr mótinu í næstu tölublöðum.

Úmsjón: Björn Þorláksson,
bjornthorlaksson@gmail.com

Erfinginn: Oddur Bragi

Nafn: Oddur Bragi Hannesson

Aldur: 12 ára
Búseta: Reykjavík.

Skemmtilegast í skólanum: Stærðfræði og íslenska.

Áhugamál: Hagfræði.

Tómstundaiðkun: Körfubolti og fótbolti.

Upphaldsdýr: Api.

Upphaldsmatur: Vatnsmelóna og KFC.

Upphaldspáttur: Peppa Pig.

Upphaldslitur: Brúnn.

Upphaldshlutur: Skjár.

Upphaldsmynd: Oppenheimer.

Fyrsta minningin: Veiða með afa.

Ánægja með í fari mínu: Nefið.

Skemmtilegast að gera: Veiða með afa.

Hvað langar þig að vinna við?: Verða leikmaður í NBA.

Viltu taka þátt? Hafðu samband.
sigrunpeturs@bondi.is

Skákfélag Vestfjarða stofnað

Þann 30. maí síðastliðinn var Skákfélag Vestfjarða formlega stofnað. Áður hafði verið starfandi Taflfélag í Bolungarvík og enn áður einnig á Ísafirði.

Gauti Páll Jónsson.

Hið nýja félag tengir nafn sitt ekki við neina ákveðna byggð, er þess í stað fyrir Vestfirði alla. Höfuðstöðvar þess verða þó á Ísafirði.

Halldór Pálmi Bjarkason er formaður hins nýstofnaða félags en Halldór kom líka við sögu í síðasta pistli um Landsmótið í skólaskák. Félagið fer af stað með krafti, heldur hraðskákmót öll þriðjudagssíðdegi sem hafa verið vel sótt.

Stundum mæta fleiri á þriðjudagsmótin fyrir vestan en samnefnd mót í Reykjavík! Flestir þátttakendur eru af yngstu kynslóðinni.

Guðmundur Gíslason er Fide-meistari í skák og sterkasti skákmaður Vestfjarða. Fyrir upphaf þriðjudagsmótanna er hann með léttu kennslu fyrir þá sem hafa áhuga á því. Ég man sjálfur eftir því hversu mikill ástríðuskákmáður Guðmundur var (og er enn!) þegar hann keyrði eða flaug milli Ísafjarðar og Reykjavíkur til að tefla á kappskákmótum í Taflfélagi Reykjavíkur. Geri aðrir betur! Einhvern tímann áttum við

að tefla kappskák en hann komst ekki vegna slæms veðurs. Ég samþykkti að tefla frestaða skák og Guðmundur þakkaði mér kærlega fyrir að samþykkja það, áður en hann vann mig sannfærandi. Eftir þá skák lærði ég að yfirleitt væri best að drepa til baka í átt að miðborðinu. Þegar ég leik ...hxg3 eða aðra

svipaða leiki hugsa ég til Guðmundar.

Afmælistmót Guðmundar fer fram 12.–13. júlí næstkomandi á Ísafirði. Tefld verður bæði hrað- og atskák og verðlaun í ýmsum flokkum. Nánari upplýsingar um mótið má sjá á skak.is sem er fréttavefur skákhreyfingarinnar á Íslandi.

SUDOKUÞRAUTIR

Létt

	9		2	1	4			6
2	1	7						8
			8		9	1	3	
9	2		3	8				6
		8	5					2
	7		9	6				5
7				5	1	2		
4					8	7		
1		8		2		6		4

Miðlungs

6	5							
		7		1		3		
				7				1
	1					8		
5			6		2	4		
9		6			4		3	
				9			6	
8							5	
	3			7				

Þung

						6		
	9		4					
			2		8	4	1	
4				9				2
	8			7				
				1	6			
	3	8			5	7	1	
5								
	6		8	7				

Þyngst

							6	
	9		4					
			2		8	4	1	
4				9				2
	8			7				
				1	6			
	3	8			5	7	1	
5								
	6		8	7				

Setja skal inn tölur frá 1-9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línun.

Stjörnuspá

Vatnsberinn þarf að vera varkár þegar kemur að óvæntum útgjöldum. Nú er tími til að halda að sér höndunum og ráðlegt að leggja fyrir þó upphæðin sé ekki há. Fjármálin fara í réttan farveg ef skipulagning er höfð í fyrirrúmi næstu daga. Óvæntur gestur bankar upp á. Hapattölur 2, 78, 10.

Fiskarnir þurfa að taka tíma til að hlúa að andlegri og líkamlegri heilsu sinni. Vatn og náttúra hjálpa þeim að hlaða batteríið auk þess sem svolítil einvera getur komið jafnvægi á óróa tilfinninganna og því tilvalið að fara í nærandi gönguferð. Fyrir utan það nú að gönguferðir eru upplagðar þegar kemur að líkamlegri heilsu. Hapattölur 16, 73, 72.

Hrúturinn gæti freistast til að eyða um of en ætti að reyna að stoppa sjálfan sig af. Fjármálin eru ekki sem stöðugust um þessar mundir og því nauðsynlegt að gera skýra sparnaðaráætlun. Ný fjárfesting eða aukatekjur gætu komið úr óvæntri átt. Einnig eru veikindi í kortunum og því gott að vera við öllu búinn. Hapattölur 22, 23, 56.

Fjármál nautsins eru á góðum stað og það má leyfa sér eitt og annað. Fyrir þau naut sem hafa verið að ihuga stærri fjárfestingar er rétt að kynna sér sem flesta valkosti áður en endanleg ákvörðun er tekin. Nokkur áhætta er í loftinu en einnig skal muna að sumar fjárfestingar munu bera ávöxt þótt seinna verði. Hapattölur 82, 38, 23.

Fjármál tvíburans verða stöðugri en áður ef hann heldur áfram að fylgja þeirri áætlun sem þegar hefur verið ákveðin. Honum er ráðlagt að taka ekki óráðin skref eða stórar ákvarðanir án þess að skoða allar hliðar. Tækifæri til aukatekna skal gripa hið snarasta. Hapattölur 30, 44, 23.

Krabbinn er á rétttri braut í lífinu, en eins og eðlilegt er, finnur hann stundum fyrir óvissu hvernig nærumhverfið tekur honum. Ef óvissan veitir honum of mikla vanlíðan er gott að nýta áhyggjurnar sem eldsneyti því hann má vera viss um að hann er aðáðunarverður og má vera fullviss um ágæti sitt. Rísa ofar og skína eins og sólín. Treysta bara ágæti sínu. Hapattölur 17, 23, 33.

Ljónið er á fullu þegar kemur að persónulegum vexti og hefur tekið ýmis skref þegar kemur að því að vinna með innri krafta sína og þróa nýja hæfileika. Ljónið hefur ótrúlega hæfileika sem leiðtogi og ætti að leyfa þeim styrk að dafna í þágu annarra. Með því að leiða aðra mun honum ganga betur að mistíga sig ekki þegar kemur að göngustíg hans sjálf. Hapattölur 28, 18, 10.

Meyjan á von á góðu gengi í fjármálunum, en happdrættisvinningur, arfur eða annars lags óvæntur ávinningur er á leiðinni til hennar. Hún má vel eyða svolítið í sjálfa sig, leyfa sér eitthvað sem hana hefur langað að gera lengi því viti menn – enn frekari óvæntur glaðningur verður á vegi hennar ef hún tekur þá ákvörðun. Hapattölur 68, 15, 2.

Fjármál vogarinnar eru í góðum farvegi, og kjörinn tími til að athuga hvaða reikningar gefa henni nú hávaxtatekjur. Það er ekki úr vegi að gera sér ferð í bankann og fræðast um hvort eitthvað mætti betur fara. Einnig er gott að hugsa langt fram í tímann þegar kemur að fjárhagsáætlunum og fjárfestingum. Hapattölur 38, 22, 41.

Sporðreikinn ætti að taka sér taki þegar kemur að líkamlegu hreysti. Velta til dæmis fyrir sér hvort eigi betur við hann að kynna sér fjallgöngur eða sundferðir en best væri að hann tæki upp eða yki almenna líkamsrækt. Alla streituvalda þarf að minnka og helst fjarlægja með öllu ef vel á að fara á komandi tímum. Hapattölur 67, 61, 22.

Bogmaðurinn upplifir sjálfan sig ekki sem best um þessar mundir. Einhverjum finnst þeir vera á síðustu metrunum með að upplifa gleði í starfsumhverfinu en þora ekki að taka skref í aðrar áttir. Aðrir eru svosum ánægðir en þykja verkefnið heldur takmörkuð. Til að stíga út úr þessum drunga þarf bogmaðurinn að gleðja sjálfan sig og verðlauna sem aldrei fyrir, vinnan á ekki að hafa djúpstæð áhrif enda snýst lífið um annað. Og hvað er það? Hapattölur 3, 23, 50.

Steingeitin hefur haft gott yfirlit yfir stöðu fjármálanna en ætti nú að endurskoða hvort hægt sé að gera betur. Fyrir þær steingeitur sem huga á áhættu í fjármálunum, er ekki mælt með slíku að svo sinni en gott er að eiga svolíttinn aukasparnað. Hann mun koma sér vel þegar óvænt útgjöld blasa við með haustinu. Hapattölur 15, 38, 52.

Minjar:

Önundur bíldur og minnið sem mótar landið

Birna Lárusdóttir
birnalar@gmail.com

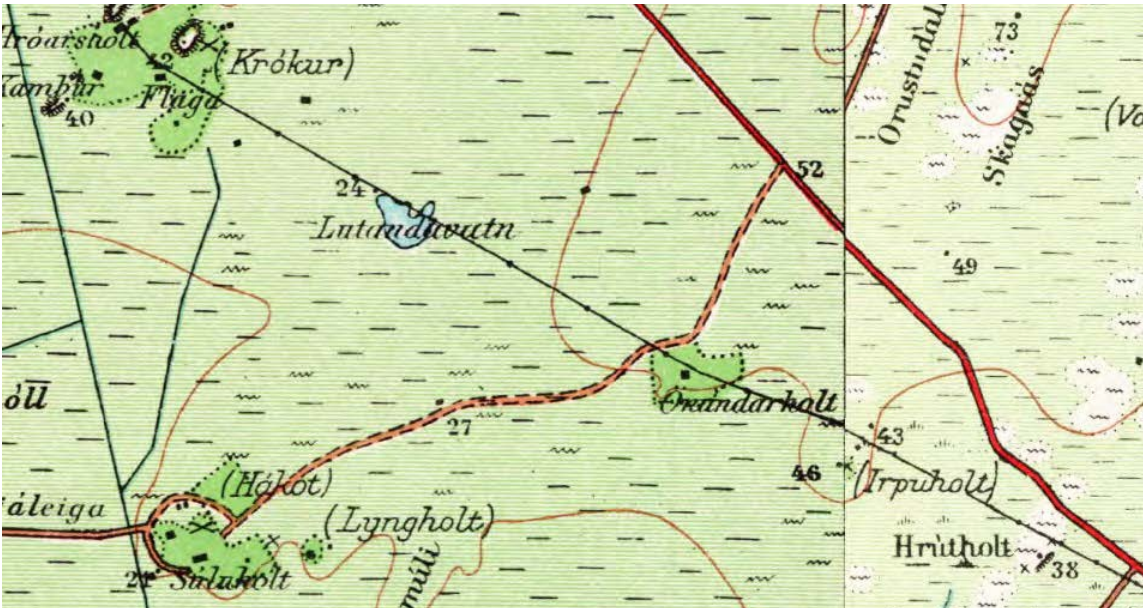

Í ágústmánuði árið 1880 kom Sigurður Vigfússon, gullsmiður og umsjónarmaður forngripasafns í Reykjavík, að Önundarholti í Flóa. Hann gerði um þessar mundir víðreist, aðallega til að rannsaka sögustaði úr Íslendingasögum og öðrum fornritum á vegum Hins íslenska fornleifafélags. Á ferð sinni um sveitina hafði hann frétt af dys landnámsmannsins Önundar bílds sem átti að vera skammt utan við túnið á bænum – en þar var hann veginn ásamt fjölda annarra samkvæmt frásögn Landnámaabókar, í Orrustudal, sem er einmitt þekkt örnefni á þeim slóðum.

Sigurður (sem stundum var kallaður Sigurður forni) hugði gott til glóðarinnar að rannsaka dysina með því að grafa í hana en húsfreyjan í Önundarholti hélt nú ekki! Hann greinir frá þessari sneypuför neðanmáls í Árbók fornleifafélagsins:

„Þessu var þannig farið: þegar eg kom að Önundarholti var bóndi niðri á engjum; fór eg þangað og beiddi hann að vísa mér á þessa Önundardys, sem hann og gerði, og að ljá mér grafitól og lofa mér að rannsaka dysina. Undir þetta tók hann nokkuð dræmt, en fór þó heim að sækja tólin; var nokkuð lengi inni; kom aftur verkfæralaus, og húsfreyja með honum; eg heilsaði henni vel, enn hún spurði, hvað eg væri hér að gera eg sagði henni það; þá fyrirbauð hún mér með mörgum orðum að snerta þar á nokkuru og ef eg gerði það, kvaðst hún mundu ganga burt af bænum, »og það strax í kveld«; bóndi var ekki skörungur, og lét ekki til sín taka um málið; sá eg þá, að hér var ekkert við að gera, enn ekki mun húsfreyja hafa gert þetta af neinu illu, heldr af því, að hún hugði ilt mundu af því standa, ef Önundur gamli væri grafinn upp; sýnir þetta eftirleifarar af hjátrúnni enn.“

Hjátrú eða ekki hjátrú: hér má hafa í huga að Sigurður var á ferð um hábjargræðistímann, truflaði bónda við mikilvæg bústörf og það að auki um að fá verkfæri að láni – kannski engin furða þótt húsfreyja tæki dræmt í komu þessa sérfræðings að sunnan. Sigurður náði þó að skoða staðinn

áður en hann hvarf á braut og lýsir sporðskjumpynduðu mannvirki, 7 x 14 fet að stærð, ávölu að ofan en niðurgraffinn hringur var allt í kring. Hann getur þess líka að fleiri svipuð mannvirki séu þar í næsta nágrenni.

Önundarleiði virðist annars hafa verið þekkt lengi meðal fólksins í sveitinni. Það er eitt fjögurra formannaleiða í sókninni sem er getið í fornleifaskýrslu Illuga Hannessonar, prests í Villingaholti, árið 1820; hin voru leiði Kols í Kolsholti, Hróars í Hróarsholti og Amar í Vælugerði. Séra Illugi virðist þó raunar ekki sérlega trúður á að þau séu raunverulega grafir formanna, enda hafi þau ekki það sköpulag að í þeim hafi verið greftrað. Líklega hefur hann búist við að stærri haugur hefði verið orpinn yfir legstað heiðinna, en sú skoðun var algeng þótt seinni tíma rannsóknir hafi sýnt að þeir hafi verið fátíðir á Íslandi.

En aftur að rannsóknartílaunum. Þótt Sigurður forni hafi hrökklast burt undan húsfreyjunni þarna síðsumars 1880 gáfust menn ekki upp á Önundarleiði því upp úr aldamótunum, nánar tiltekið 1904, mætti annar fornfræðingur galvaskur til leiks, Brynjúlfur Jónsson frá Minna-Núpi. Hann kom með sín eigin verkfæri og þurfti því ekki að leita á náðir húsfreyju hvað það varðar. Brynjúlfur taldi „leiðin“ (sem hann hefur innan gæsalappa) vera 10 talsins. Með aðstoð bónda gróf hann í tvö þeirra og þar fannst í stuttu máli

ekkert: skammt var niður á óhreyfða mold og engin bein eða annað gátu bent til greftrunar. Brynjúlfur taldi sig hafa séð fjölda svipaðra mannvirkja áður á Suðurlandi og setti fram þá kenningu (byggðá á hugmynd Sveins búfræðings Sveinssonar) að hér væru komnar upphækkanir fyrir móhrauka eða heylandir og skurðurinn í kring hefði átt að taka við vatni. Brynjúlfur benti á að líklegri væri að maður á borð við Önund bíld hefði verið heygður nær bæ. Þrátt fyrir þessa tilgátu Brynjúlfs var hugmyndin um legstað greinilega ekki talin afsönnuð með öllu og Önundarleiði var friðlýst af þjóðminjaverði árið 1927. Engum sögum fer af því fyrr en löngu síðar en í millitíðinni var reyndar slétt yfir öll sýnileg ummerki þústanna – þar er nú rennislétt tún.

Um aldamótin 2000 hafði bóndinn í Önundarholti samband við þjóðminjasafnið og lýsti yfir áhyggjum af minjum sem gæti stafað hætta af framkvæmdum í landi jarðarinnar vegna malarnáms. Hann nefndi sérstaklega Önundarleiði þótt nú væri staðsetning þess ekki lengur þekkt en einnig fleiri minjastaði í mögulegri hættu. Árið eftir bar það svo við þegar verið var að grafa lagnaskurð heima á hlaði, milli bæjar og fjóss, að þar komu bein upp úr uppmokstri. Rannsókn fornleifafræðinga sem voru kallaðir á staðinn leiddi fljótlega í ljós að í skurðinum sást yfirborð nokkurra grafa og í þeim mannabein. Ekki gat

þó landnámsmaðurinn verið þar á meðal, enda kom í ljós út frá afstöðu jarðlaga að leifarnar voru greinilega frá tímabilinu 13.–17. öld og tilheyrðu kristnum grafreit. Þar að auki reyndust beinin úr konu, líklega eldri en 30 ára. Engar heimildir virðast til um kirkju eða bænhús í Önundarholti á miðöldum, en það er raunar ekkert einsdæmi – ekki er óalgengt að grafir og kirkjugarðar finnst þar sem sú er raunin. En hvaða lærdóm má draga af þessari skrítnu ævisögu Önundarleiðis?

Önundarleiði var kannski aldrei greftrunarstaður – en hafi svo verið er alveg óvíst hvort það var í raun hinsti hvílustaður Önundar bílds. Örnefnið gæti hafa orðið til sem vangavelta áhugasamra um tengsl þústa með gleymt hlutverk við frásögn Landnámaabókar um orrustur og mannfall – og ekki síst sem tenging bæjarnafnsins við sjálfan landnámsmanninn sem þar með var hægt að staðsetja í landslaginu. Síðan gegnir „leiðið“ hlutverki, mögulega um aldir, sem tenging samtíðarfólks við landnámsöldina sem nær hámarki með heimsókn Sigurðar Vigfússonar. Halda má því fram að allt fram á 21. öld haldi hugmyndin um greftrunarstað Önundar áfram að hafa áhrif þótt með öðru móti sé – með áhyggjum bónda af fornleifaraski. Sú hliðarsaga endar svo með mannabeinafundum á óvæntum stað sem leiðir í ljós allt aðra, ótengda og óskræða sögu úr fortíðinni.

95 ára afmæli Sólheima:

Tónlistardagskrá í allt sumar

Það mun allt iða af lífi og fjöri á Sólheimum í Grímsnes- og Grafningshreppi í sumar í tilefni af 95 ára afmæli staðarins en Sólheimar voru stofnaðir af Sesselju Hreindísi Sigmundsdóttur 5. júlí 1928, sem var þá 28 ára gömul.

Glæsileg tónlistardagskrá hefur verið sett upp á staðnum alla laugardaga í sumar en þeir eru hluti af menningarveislu Sólheima. Tónleikarnir munu alltaf fara fram klukkan 14:00 og verða haldnir í Sólheimakirkju en ef aðstæður leyfa gætu þeir verið færðir á Péturstorg en það er útsvæði á staðnum.

Dæmi um tónlistarmenn, sem koma fram eru Örn Arnason og Jónas Þórir, undirleikari hans, 26. júlí, Friðrik Dór kemur fram 12. júlí, Sigga Beinteins og Grétar Örvars í Stjórninni 16. ágúst og KK mætir með gítarinn 23. ágúst.

Alla miðvikudaga og laugardaga í sumar er fólki svo boðið að mæta í tómataínslu með fjölskyldna í gróðurhúsin á Sólheimum og þá er Græna kannan, kaffihús staðarins, opið alla daga frá klukkan 11:00 til 17:00 og verslunin Vala á sama tíma.

Þá má geta þess að á sunnudaginn 3. ágúst klukkan 14:00 verður hátíðarmessa í Sólheimakirkju þar sem sr. Pálmi Matthíasson messar og Anna Sigga og félagar úr Kammerkór Bústaðakirkju syngja við undirleik Jónasar Þóris. /mhh

5. júlí verður sérstök hátíðardagskrá á Sólheimum í tilefni af 95 ára afmælinu. Ljósmynd/aðsend

MARÁS

TOHATSU

UTANBORDSMÓTORAR

JAPÖNSK GÆÐI!

Léttir
Fyrirferðalítillir
Hljóðlátir

Kraftmiklir
Sparneytnir
3,5-250 hð

Miðhraun 13 - 210 Garðabær
Sími: 555 6444 - www.maras.is

Smáauglýsingar

Skráning smáauglýsinga er á vefslóðinni: www.bbl.is/smaauglysingar

Verð: Textaauglýsing kr. 2.650 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 6.250 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 15.00 á mánudegi fyrir útgáfu.

Sími: 563-0300 Netfang: augl@bondi.is

Jesús sagði:

„Allt sem þér gerðuð einum minna minnstu bræðra, það hafið þér gert mér.“

Matt. 25.40

biblion.is

Gullfallegir íslenskir fjárhundshvolpar til sölu. Afhendast ættbókarfærðir og heilbrigðisskoðaðir. Upplýsingar í s. 774-8778 eða í netfang raga@nett.is

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förum með þær í aðalskoðun. Pantið tíma. Brimco ehf. Desjamýri 14, Mosf. s. 894-5111 Opið 13-16.30 www.brimco.is

Pantaðu leigubíl í s. 588-5500.

Eignatorg býður sérhæfða þjónustu við verðmöt og sölu á bújörðum og öðru landi, með eða án rekstrar.

Við byggjum á áralangri reynslu á því sviði.

Björgvin Guðjónsson, búfræðingur og löggiltur fasteignasali, s. 510-3500 eða 615-1020,
bjorgvin@eignatorg.is

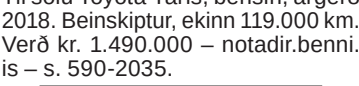
Til sölu 40 feta gámur, þökkalegur í alla staði. Hann er bæði high cube og palletwide og er þar með óvenjustór geymsla. Laus strax. Verð kr. 496.000 m/vsk. Brimco ehf. Desjamýri 14, Mosf. s. 894-5111 Opið 13-16.30 www.brimco.is

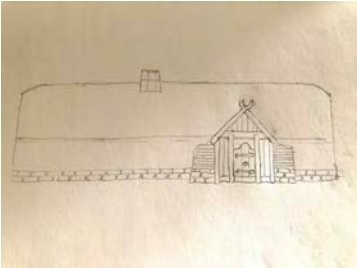
Fíat LMC H737 150hð. 06/2017, ekinn 78.000 km. Tímareim 13.000 km. Tvö rúm, stór ísskápur. Verð kr. 11.400.000 (fæst á 10,9) uppl. S. 894-4202 Baldur Helgason.

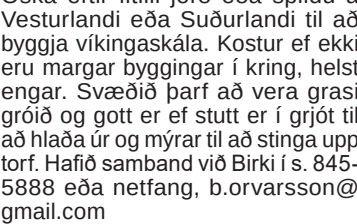
Til sölu Toyota Yaris, bensín, árgærd 2018. Beinskiptur, ekinn 119.000 km. Verð kr. 1.490.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Óska eftir lítilli jörð eða spildu á Vesturlandi eða Suðurlandi til að byggja víkingaskála. Kostur ef ekki eru margar byggingar í kring, helst engar. Svæðið þarf að vera grasi grófið og gott er ef stutt er í grjót til að hlaða úr og mýrar til að stinga upp torf. Hafið samband við Birki í s. 845-5888 eða netfang, b.orvarsson@gmail.com

Slöngubátar fyrir alhliða veiði. Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Mig vantar fjaðrir úr Gaz 69 rússajappa, framan og aftan. Einnig grind úr Willys jeep cj2A eða cj3a, árgærd 1946-1950. Ef þú lumar á slíku hafðu samband í s. 777-6002.

Óska eftir að kaupa hjólhýsi með kojum fyrir ca 1,2 til 2,2 milljónir, allt eftir aldri og ástandi. Best væri að fá hjólhýsi í góðu lagi en það má þarfnast lagfæringa. Uppl. í s. 783-9599.

SAUÐÁRKRÓKUR - NORÐURLAND

KERRUKENNSLA BE RÉTTINDI

Parftu að ferðast með hjólhýsi/ferðavagna, hestakerrur í sumar?

— LÍTIL/ENGIN BID EFTERR PROFUM

ENGIN BÓKLEG/SKRIFLEG PRÓF

SKRÁNING Á AKTU.IS

Skipulagsstofnun

Umhverfismat framkvæmda

Matsáætlun í kynningu

Fiskvegur í jarðgöngum við Barnafoss í Borgarbyggð

Rati ehf. hefur lagt fram matsáætlun til Skipulagsstofnunar vegna umhverfismats fiskvegur í jarðgöngum við Barnafoss í Hvítá í Borgarbyggð.

Kynning á matsáætlun: Matsáætlunin er aðgengileg á Skipulagsgátt, www.skipulagsgatt.is og á vef Skipulagsstofnunar.

Umsagnarfrestur: Allir geta kynnt sér matsáætlunina og veitt umsögn í gegnum Skipulagsgáttina eigi síðar en 2. júlí 2025.

Viðgerðir á kerrum og mikið úrval vara- og aukahluta.

Nýtt heimilisfang Desjamýri 14

Margar gerðir af þýskum eins og tveggja öxla kerrum. Skoðaðu úrvalið á www.brimco.is eða kíktu í heimsókn.

Hestakerrur fyrir 2, 3, 4 og 5 hesta.

DESJAMÝRI 14 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

RAFSTILLING REKI

ÖRUGG OG ÞÆGILEG SÆTI
FYRIR ATVINNUBÍLA - JARÐVINNUVÉLAR - TRAKTORA
ATVINNUTÆKI - BÁTÁ - AFFREYINGARTÆKI

SÆ-16

SÆ-07

SÆ-10

SÆ-13

SÆ-04

SÆ-15

SÆ-09

MIKIÐ ÚRVAL Á LAGER
BJÓÐUM UPP Á SÉRPANTANIR

rafstilling.is
rafstilling@rafstilling.is
591-5000

Einföldu fjágrindurnar. Krækt án aukahluta. Breidd 180 cm x 90 cm. Verð frá kr. 9.900 til 11.900 +vsk. S. 899-1776 og 669-1336. Aurasel.

Ódýrir gámar til sölu, 20 feta, samanbrjótanlegir. Uppsetning tekur ekki meira en um 2 klst. Verð kr. 850.000 m/vsk. S. 895-2220.

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sérpöntunarþjónusta. Sendum um land allt. Brimco ehf. s. 894-5111 www.brimco.is Opið frá kl.13-16.30.

KTM1290 SUPER ADVENTURE R. Nýskráður 3/2021 Akstur 8.700 km. Verð kr. 3.690.000. (tvílitur) Slagrými 1.301 cc. Hestöfl 161. Þyngd 245. Öxlar. Afturhjóladrif, skoðun 2025. Upplýsingar í s. 547-9100 og á www.bilasolur.is

Kia Soul. Einn 39.000 km. 64 kWh batterí. Nýkominn úr þjónustuskoðun. Góð sumar- og vetrardekk (negld) á felgum. Verð kr. 3.990.000 - staðgreitt. S. 779-1886.

Bobcat E45. Árgærd 2018. Notuð 2.256 tíma. Vökvahraðtengi og 3 skóflur. Lagnir fyrir fleyg. Staðsett í Skagafirði. Verð kr. 5.000.000+vsk. Upplýsingar í s. 866-7463.

Til sölu sportbátur, 7 metrar, 1,7 tonn. Tegund Finnmaster Pilot 7 Weekend. 150 hestafla Yamaha utanborðsmotor. Árgærd 2018. 7 manna. Mjög lítið notaður (100 klst). Í toppstandi. AIS, Garmin staðsetningartæki, radarspegill og talstöð. Bógskrúfa og tvö akkeri. Stigi aftan á. Eldavél, vaskur, klósett, ísskápur og gott svefnpláss. Webasto hitari. Þrír flotgallar og björgunarvesti fylgja. Myndband <https://www.youtube.com/watch?v=ujolRsQq7FA> Asett verð kr. 9.000.000. Upplýsingar í s. 774-8933. odsmal@mmedia.is

Til sölu Hyundai Kona Style 64KW, rafmagn, árgærd 2020. Sjálfskiptur, ekinn 45.000 km. Verð kr. 3.490.000 – notadur.benni.is – s. 590-2035.

Plymouth 1942. Til sölu fallegur bíll, nýlega innfluttur frá Bandaríkjunum þar sem hann var á bílasafni. Verð kr. 4.800.000. Upplýsingar í s. 615-4335.

Til sölu Honda CR-V 4x4 bensín, árgærd 2019 ekin 88.000 km. Sjálfskiptur, leður, verð kr. 4.200.000 s. 848-1605 eða 893-0331 og umrotsp@gmail.com

Man TGA 26.440 kranabíll með sturtupalli, árg 2007. Ekinn 348.000 km. Sjálfskiptur, loft aftan og framan, gámalásar. Atlas krani 240.2E. 24 tm. 6 í glussa, 2 í hand. Rótor. Annar krani í varahluti fylgir. Nýskoðaður. Bíll í góðu standi. Verð kr. 8.900.000 +vsk. Uppl í 892-3042.

Er kominn tími á viðhald á húsinu? Þarftu að losna við lekann heima hjá þér eða steypa loksins gamla bílaplanið? Heyrðu í okkur í s. 615-0856 eða 782-0858 fyrir fría ráðgjöf.

Til sölu frábært heilsárshús, 123,5 m², á besta stað í landi Munaðarness í Borgarfirði. Þrjú svefnherbergi, stofa og eldhús í einu rými, 38m² bílskúr, rafmagnshlíð frá þjóðvegi. Gott samfélag á svæðinu. Upplýsingar í s. 692-2011, Úlla, eða Hrannar hjá Domus fasteignir.

Rampar fyrir frysti/kæligáma á lager. Burðargeta 10 tonn. Dekkplata 10 mm, L 170 cm x B 200 cm x hæð 21 cm. Heitgalvaniserað stál. Lyftarætur á þrjá vegu. Eignum einnig rampa fyrir hefðbundna sjógáma. Hákonarson ehf. www.hak.is s. 892-4163 hak@hak.is

Eigum á lager slatta af hleðslusteinum L/B/H 160x80x80cm kr. 30.000 pr. stk +vsk. svavarh@istak.is / s. 840-2787.

Sláttuoríf með Honda-vélum. Orfin henta mjög vel sveitarfélögum og verkötum. Margar útfærslur. Einnig öflugar sláttuvélar með Honda-vélum. Allar vélarnar eru fjörgengis. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang hak@hak.is

Lambheldu hliðgrindurnar. 420 x 110. Möskvar 15x10. Frá kr. 29.900 +vsk. Lamasett kr. 3.990 +vsk. S. 669-1336 og 899-1776, Aurasel.

Sveitarfélög og verktakar. Mjög öflugur búnaður fyrir stífluhreinsun í skolprörum. Háþrýstidælur frá www.comet-spa.com. Margar útfærslur í flæði og þrýstingi. Bensín, dísil, glussadrif eða drifskaf. Sköffum allan slöngu- og spíssabúnað fyrir rörahreinsun. Gerum föst tilboð, mjög hagstætt verð og góð þjónusta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang hak@hak.is

600w sólarcellur 23% nýtni. Stærð 2.382x1.134x30 mm. Verð kr. 39.900. Allir aukahlutir. Til afgreiðslu í enda júní. Orkubondinn.is Tranavogi 3, 104 Reykjavík s. 888-1185.

Járnstaurar á tilboðsverði. Staurarnir eru 4 mm x 40 mm x 40 mm vinkilstál, 1.800 mm L. Heitgalvaniseraðir og gataðir fyrir girðingarnet. Verð kr. 768 +vsk. Hákonarson ehf www.hak.is s. 892-4163. hak@hak.is

Kanadískur Chevrolet C15A (CMP) árgærd 1943. Skráður og skoðaður, alltaf geymdur inni. Fullkomið eintak. Verð kr. 3.100.000. S. 899-0505 Jörundur.

Sliskjur úr áli, fyrir lyftara og brettatjakk. Fyrir lyftara: L 100 cm x B 42 cm par. Burðargeta á par: 7.200 kg. Fyrir brettatjakk: L 100 cm. x B 70 cm. 1 stk. Burðargeta: 2.000 kg. Hákonarson ehf. s. 892-4163. netfang: hak@hak.is www.hak.is

Gúmmihellur 50x50 cm, rauðar og svartar (verðhugmynd kr. 1.000 stk.) Einnig iðnaðar-eldhústæki frá Zanuzzi og Retigo, upplýsingar í s. 896-3444.

Glussadrifnir jarðvegsborar. Á traktora og allt að 60 tonna gröfur. Margar stærðir og gerðir af borum. Margar festingar í boði. www.diggaeurope.com/ Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163. Netfang hak@hak.is

Vantar þig fagmenn í verkið? Við bjóðum upp á vandaða þjónustu í málningar- og múrvinna. Hafðu samband í s. 777-2346 (Dávið) eða á info@thakoghusamalun.is

Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og vinnuvélar. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163, hak@hak.is

Þóstverslun.is

Ekki láta lúsmýið bita þig í rúminu í sumar. Sérhönnuðu lúsmýnetin okkar fyrir glugga eru seld í metratali. 100% lúsmýheld. Skoðaðu heimasíðuna okkar. Postverslun.is

NATTARO SCOUT VEGGJALÚSAGILDRA

Einkaleyfisvarin ferómónatækni.
Snemmgreining fyrir fullkomið öryggi.
Verndaðu heimilið, hótelið eða fyrirtækið með Nattaro Scout.

Vertu greindur – sofðu betur!

Streymi heildverslun ehf. | Goðanesi 4 | 603 Akureyri | Sími: 588 2544 | www.streymi.is

Færibanda-reimar

Eigum á lager
Reimar
í rúllubindivélar

**GÚMMÍSTEYPA
Þ. LÁRUSSON EHF.**

Gyðlaflöt 3 · 112 Reykjavík · Sími 567 4467 · netfang: gummisteypa@gummisteypa.is · www.gummisteypa.is

MÓTORHJÓLANÁMSKEIÐ Á SAUÐÁRKRÓKI

Vertu klár/klár á hjólið í sumar!

- Verkleg kennsla og próf á Sauðárkróki
- Bóklegt nám í fjarkennslu – hvar og hvenær sem þér hentar
- Fyrir byrjendur og lengra komna
- ✓ Öflug bjálfun
- ✓ Reyndir kennarar
- ✓ Skráning hafin!

Skráðu big á aktu.is **AKTU**

Kornvalsar frá SIPMA í Póllandi.
<https://www.sipma.pl/produkt/zgniatacz-ziarna/> Frábærir valsar í mörgum útfærslum. Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163, netfang hak@hak.is

Segway Villain SX10 til sölu. Kom á götuna 6/2023. Ekinn aðeins 400 km. 40" LED ljós á þaki, varadekk á orginal felgu og farangursbox. Aksturstölva. Verð kr. 3.500.000. Uppl: Þórir s. 868-4200.

Til sölu eru gömul steypumót, svokölluð ABM flekar í ágætu ástandi. Álrammar með krossvið, um 70 stk., 60 x 270 ásamt mörgum af annari breidd og annarri stærð. Fjöldi tengijárna, fleygar og klemmur fylgja. Verð samkomulag. Upplýsingar: s. 892-4465 / sjald@mi.is

Við erum með sláttuvélar fyrir hvers lags rudda og graslúða. Nýtt blað á www.hardskafi.is - sala@hardskafi.is - s. 555-6520.

Ledljós fyrir kerrur og landbúnaðartæki. 12 og 24 V. Sjó pinna tengi. 2,5 m kapall á milli ljósa og 12 m kapall í pinnatengi. Segulfesting, IP66 vatns- og rykvörn. Handhæg plasttaska fylgir. Til á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang- hak@hak.is - www.hak.is

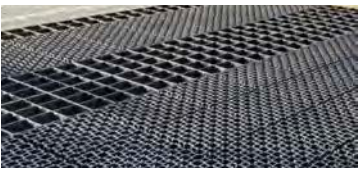
Gróðurhús fyrir matjurtarækt, liggjandi yfir beði eða standandi. Dúkurinn er úr ljósgrænu þe. plasti með styrkingarþræði og sterkum rennilásam. Eigum einnig mjög falleg fuglahús til á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163 www.hak.is / hak@hak.is

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Argo-Watt) með AVR spennujafnara eða án hans. AVR tryggir örugga keyrslu á öllum rafbúnaði. Mjög mörg, stór kúabú eru með þennan búnað. Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Hunnebeck steypumót til sölu. Erum með 119 metra í tvöföldun af steypumótum til sölu, fylgihlutir fyrir um 80 metra. Frekari uppl. á netfanginu: jarnavirkid@gmail.com

Nidaplast. Jarðvegsgrindur. Útileiktæki. Gervigras. Járnrímlagirðingar. Gúmmihellur og drenmottur. Básamottur. Gegnheilt endurunnið plast í fjár- og hesthúsið. Allt fyrir leik- og íþróttasvæðið. jh@johannhelgi.is s. 565-1048 johannhelgi.is Jóhann Helgi & Co ehf.

Iceland Outfitters

Iceland Outfitters óska eftir veiðisvæðum til leigu eða í umboðssölu. Áhugasamir hafi samband við Stefán í s. 855-2681 eða senda póst á stefan@icelandoutfitters.com. ioveidileyfi.is

Lyftaragafflar til að skrúfa fasta á skóflur. Burðargeta á pari: 680 kg. og 1500 kg. CE vottaðir og CE merktir. Öryggisstrappar fylgja. Passar á flestar skóflur. Til á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163 / netfang- hak@hak.is

Innihærur fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudýpt 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hræurnar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. www.hak.is. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is

Sjálfsogandi neyðardælar (Trash) 2", 3", 4". Öflugur búnaður með mikla dælugetu, fyrir mjög óhreint vatn og einnig skolp, söghæð allt að 8 m, dæluhæð allt að 30 m. Þessar dælar henta mjög vel til að eiga sem neyðardælar ef von er á miklum vatnsveðrum með tilheyrandi flóðum í kjallara o.fl. Tilvalinn búnaður fyrir sveitarfélög, slökkvilið, hjálparsveitir, verktaka o.fl. Getum skaffað dælubarka á góðu verði. Vélar eru af gerðinni Honda með smurliuöryggi. Framleiðandi: Koshin í Japan. Hákonarson ehf. S. 892-4163. hak@hak.is, www.hak.is

ÁSCO

STARTARAR OG ALTERNATORAR Í MIKLU ÚRVALI

**RAFGEYMAR OG
RAFBÚNAÐUR
FYRIR DRÁTTAR-
OG VINNUVÉLAR.**

ÁSCO
BÍLARAFTMAGN

Glerárgata 34b, 600 Akureyri • S4611092 • asco@asco.is

Flytjum inn (og getum reist) iðnaðarhús af öllum stærðum og gerðum.

Upplýsingar á vegr.is og í síma 898-5463

**VÉLSMÍÐJA
GRUNDAFJABAR**

Erum með varahluti og þjónustu fyrir allar JCB vélar

S: 527 2600

Vélavit
Sala - Þjónusta
www.velavit.is

SMÍÐUM FRÁ GRUNNI OG GERUM VIÐ

ALLAR GERÐIR TJAKKA

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

Land Rover Discovery S

- Nýskráður 2017
- Dísel
- Sjálfskiptur
- Ekinn 125 þ.km.

Verð: 4.990.000 kr.

Hyundai Kona Premium 64KW

- Nýskráður 2021
- Ráfmagn
- Sjálfskiptur
- Ekinn 46 þ.km.

Verð: 3.690.000 kr.

Vertu klár í ferðalagið í sumar.

SsangYong Rexton HLX

- Nýskráður 2019
- Dísel
- Sjálfskiptur
- Ekinn 96 þ.km.

Verð: 6.790.000 kr.

VW Golf

- Nýskráður 2020
- Ráfmagn
- Sjálfskiptur
- Ekinn 62 þ.km.

Verð: 2.850.000 kr.

Meira úrval á
notadir.benni.is

Bílabúð Benna
Krókhálsi 9
590 2035

Bílabúð Benna
Í fimmtíu ár

Til sölu Opel Corsa, rafmagn, árgæð 2021. Sjálfskiptur, ekinn 28.000 km. Verð kr. 2.490.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Sólarsellur 50 til 370 w. Verð frá kr. 17.900. Öll þjónusta. Orkubóndinn. is, Tranavogi 3, 104 Reykjavík s. 888-1185.

Disilhitari 12 og 24 volt, 5kw ósamsettur. Verð kr. 53.900. Disilhitari 12,24 og 220volt samsettur verð kr. 58.900. Öll þjónusta. Orkubóndinn. is, Tranavogi 3, 104 Reykjavík s. 888-1185.

Backhoe fyrir dráttarvélar og hjólaskóflur. Margar stærðir. Gröfudýpt 1,3–4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Háprýstidælur fyrir verktaka og bændur. Rafdrifnar, traktorsdrifnar, glussadrifnar, bensín eða dísil. Margar stærðir, allt að 700 bBar. Einnig öflugir vatnshitatar fyrir háprýstidælur. Vandaður búnaður frá Comet - www.comet-spa.com Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Þrýstisett fyrir neysluvatn. Til á lager 230 V, 12 V, 24 V. Einnig dælur með 3 fasa. Mjög öflug sjálfsgandi dæla. Dæluhljóli úr kopar og öxull úr ryðfríu stáli. 24 L eða 60 L tankur úr ryðfríu stáli. Stíllanlegur þrýstingur. Hentar vel fyrir sumarhús, ferðapjónustu og báta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang hak@hak.is

LJARDALUR
WWW.LJARDALUR.IS

www.ljardalur.is Sérhæfir sig í innflutningi á gröfum og vinnutækjum sem henta sumarbústaðareigendum, bændum og öðrum einstaklingum. Arnar@ljardalur.is

Sliskjur úr áli fyrir vinnuvélar, fjórhjól ofl. Lengdir 1,6 m, 2 m, 2,1 m, 2,5 m, 3 m, 3,5 m, 4 m, 4,5 m, 5 m. Burður fyrir þar 1,5 tonn til 80 tonn. Einnig gúmmíklæddar að ofan fyrir valtare. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf. Netfang- hak@hak.is - s. 892-4163. www.hak.is

HATZ DIESEL

Vélavit ehf. er nú umboðsaðili fyrir HATZ dísilvélar á Íslandi. Sala, varahlutir og viðgerðarþjónusta hjá okkur í Skeiðarási 3, Garðabæ. Upplýsingar í S. 527-2600.

Gámarampar á lager. Heitgalvaniserað stál. Burðargeta 8.000 kg. Stærð 130 cm x 210 cm x 16 cm. Lykkjur í dekki fyrir lyftaragaffla. Hákonarson ehf. hak@hak.is s. 892-4163. www.hak.is

Gólfhiti, gólfgræsing fyrir 16 mm rör. Ryklaus gólfhitafræsing, verð á fermetra kr. 4.000 +vsk. Mætum hvert á land sem er, en fer þó eftir stærð verkefnis. Tilboð og upplýsingar á https://www.golfgræsing.is s. 892-0808 - Oliver.

Rafstöðvar með original Honda-vélum og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is s. 892-4163, netfang hak@hak.is

Gefins

Söðull, s. 868-4192.

Húsnæði

Er með til leigu herbergi í Reykjavík í vetur á 20.000 kr/mán. fyrir aðila sem væri tilbúinn að hjálpa annað slagið með barnapössun. Upplýsingar á netfang: ingabjohanns@gmail.com

Jarðir

Höfum til leigu beitarhólf og slægjur í Kjós. Áhugasamir hringi í s. 854-8080.

Leiga

lðnaðarhúsnæði til leigu, 180 til 230 m², heitt og kalt vatn. Þrígga fasa rafmagn. Áhugasamir hafi samband í s. 854-8080.

Óska eftir

Kaupi vínplötur. Staðgreiði stór plötusöfn. Ólafur S. 784-2410, olisigur@gmail.com

Óska eftir að kaupa gamla brúðarkjóla, skoða allar gerðir. Kjólarnir þurfa ekki að vera í fullkomnu standi, mun gera við þá eftir þörfum og gefa þeim nýtt líf. S. 785-1808 / info@asaolafs.is

Til sölu

Liebherr 32TT 2001 byggingakrani, ásamt hjólastelli fyrir kranann. Krana steypumót frá Doka 2,7 m hæð, um 165 fm í 2-földu, auk fylgihluta. Einnig tveir vinnuskúrar, 20 feta. Uppl. í S. 773-5600 eða solhof@solhof.is

Heimaræktaðar trjáplöntur til sölu. Birki, ilmreynir, skautreynir, koparreynir, loðvíðir, alaskavíðir, aspir, sólber, rífsber og fjallarífs. Einnig ýmsir kvistir og runnar. Er í Reykjavík. S. 857-7363.

Þjónusta

Þakmálun. Sérhæfi mig í bröttum og háum þökum. Geri verðtilboð. magnussongudmundur40@gmail.com

Maður með mikla reynslu af málningarvinnu (þök, útihús, hífýli, o.fl.) getur tekið að sér málningarverkefni í sumar á Norður- og Norðausturlandi. Endilega hafið samband á dama@simnet.is eða í s. 821-2686.

Felli og snyrti tré á höfuðborgarsvæði og nágrenni. Sanngarnt verð, góð reynsla. Stór og smá verk. Kjartan - S. 692-1322 - kjarri08@gmail.com

PORSCHE

Rafmagnaður kraftur. Einstök upplifun.

Nýr fjórhjóladrifinn Macan.

Tímalaus hönnun Porsche mætir rafmagnaðri nýsköpun með allt að 612 km drægni*, öflugu fjórhjóladrifi og 408 hestöflum. Einstakir aksturseiginleikar, framúrskarandi afl og fyrsta flokks þægindi.

Macan 4 - Verð 14.950.000 kr.

Komdu og upplifðu Porsche – Eigum bíla til afhendingar.

*Samkvæmt WLTP miðað við blandaðan akstur.

Birt með fyrirvara um mynd- og textabreytingar.

50
1975 - 2025

Porsche á Íslandi | Krókhálsi 9 | S: 590 2000 | benni.is | Opið virka daga frá 9:00 til 17:00 og laugardaga frá 12:00 til 16:00

Bílahúð
Benna
í fimmtíu ár

ERTU TILBÚIN(N) Í SUMARIÐ?

Mótorhjól & fjórhjól í miklu úrvali

Öll verð og upplýsingar
á heimasíðu Aflvéla:

AODES

VOGE

Sláttutraktórar & víralausir slátturóbotar

Öll verð og upplýsingar
á heimasíðu Aflvéla:

solo
by AL-KO

MAMMOTION

Rafmagns garðáhöld fyrir atvinnufólk

PELLENC

Öll verð og upplýsingar á
heimasíðu Aflvéla:

GARÐABÆ | SELFOSSI | AKUREYRI | sími 480-0000 | www.aflvelar.is

